

**“SCIENCE AND EDUCATION:
NEW APPROACHES AND PERSPECTIVES”**

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
21-22 March 2024**

SELECTIVE COLLECTION OF ABSTRACTS

CHISINAU 2024

Recommended for publication by the Senate of the “Ion Creanga” State Pedagogical University of Chisinau from 30.05.2024, verbal process no. 13

Organizing institution:

“Ion Creanga” State Pedagogical University of Chisinau, Republic of Moldova

Partners:

- University of the National Education Commission, Krakow, Poland
- Sorbonne-Nouvelle University, Paris, France
- University of Bucharest, Romania
- “Transilvania” University of Brasov, Romania
- Moldova State University, Chisinau, Republic of Moldova
- Information Society Development Institute, Chisinau, Republic of Moldova
- “Ștefan cel Mare” University of Suceava, Romania
- “Geoconcept” Asociation of Applied Geography, Romania
- Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko, Sumy, Ukraine
- Nizhyn „Mykola Gogol” State University, Nizhyn, Ukraine
- “Hryhorii Skovoroda” University in Pereiaslav, Ukraine
- “Petro Mohyla” Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine

CIP description of the National Book Chamber of the Republic of Moldova

"Science and Education: New Approaches and Perspectives", international scientific conference (2024 ; Chișinău). Science and Education: New Approaches and Perspectives : International Scientific Conference, 21-22 March, 2024 : Selective Collection of Abstracts / scientific committee: Alexandra Barbaneagra [et al.]. – Chișinău : [S. n.], 2024 (CEP UPSC). – 266 p.

Antetit.: Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" din Chișinău. – Texte : lb. rom., engl. – [100] ex.

ISBN 978-9975-46-928-9.

082=135.1=111

S 37

SCIENTIFIC COMMITTEE:

Alexandra BARBANEAGRA , PhD, Associate Professor, Rector, “Ion Creanga” SPU of Chisinau	ORCID: 0000-0003-4777-1550
Diana ANTOCI , Doctor Habilitatus, University Professor, Vice-rector for research, “Ion Creanga” SPU of Chisinau	ORCID: 0000-0002-7018-6651
Vitaly KOTSUR , PhD, University Professor, Rector, “Hryhorii Skovoroda” University in Pereiaslav, Ukraine	ORCID: 0000-0001-6647-7678
Norbert G. PIKUŁA , Doctor Habilitatus, University Professor, Director of the Institute of Management and Social Affairs, University of the National Education Commission, Krakow, Poland	ORCID: 0000-0001-7862-6300
Natalia TERENCEVA , Doctor Habilitatus, University Professor, Director of the Scientific and Research Medical Institute, “Petro Mohyla” Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine	ORCID: 0000-0002-3238-1608
Mariela PAVALACHE-ILIE , PhD, Professor, “Transylvania” University of Brasov, Romania	ORCID: 0000-0001-6675-9915
Marcel MINDRESCU , Doctor Habilitatus, Associate Professor, “Ștefan cel Mare” University of Suceava, România	ORCID: 0000-0003-2291-4877
Anatolii MARTYNIUK , PhD, Professor, “Hryhorii Skovoroda” University in Pereiaslav, Ukraine	ORCID: 0000-0001-5236-5990
Nelly TURCAN , Doctor Habilitatus, Professor, Moldova State University, Chisinau	ORCID: 0000-0001-8475-0770
Serge BELLINI , PhD, Sorbonne Nouvelle University, Paris, France	ORCID: 0009-0000-9535-0676
Ludmila URSU , PhD, University Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau	ORCID: 0000-0003-1096-0665
Adrian GHICOV , Doctor Habilitatus, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau	ORCID: 0009-0005-7369-2583
Maria VIRLAN , PhD, University Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau	ORCID: 0000-0001-6843-2609
Angela SOLCAN , PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau	ORCID: 0000-0002-7906-145X
Gabriela TOPOR , PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau	ORCID: 0000-0002-3530-3701
Nina GARSTEA , PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau	ORCID: 0000-0002-1926-6234
Andrei BRAICOV , PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau	ORCID: 0000-0001-6416-2357
Ion MIRONOV , PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau	ORCID: 0009-0002-9063-7242
Nicolae ALUCHI , PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau	ORCID: 0000-0003-1874-8474

ORGANIZATIONAL COMMITTEE:

Diana ANTOCI, Doctor Habilitatus, University Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Silvia CHICU, PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Tatiana VASIAN, PhD, University Lecturer, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Maria POPESCU, PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Victoria PLAMADEALA, PhD, University Lecturer, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Ludmila URSU, PhD, University Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Valentina COJOCARU, PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Lidia COJOCARU, PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Adrian GHICOV, Doctor Habilitatus, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Ana SIMAC, PhD, University Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Svetlana DERMENJI, PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Larisa NOROC, PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Natalia PROCOP, PhD, University Lecturer, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Oxana GOLUBOVSKI, PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Anastasia SAVA, University Lecturer, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Dorin AFANAS, PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Sofia GRIGORCEA, PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Sergiu CODREANU, PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Elena SOCHIRCĂ, PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Vitalie MAMOT, PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Ecaterina SCHERLET, director, Scientific Library of “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Marcela VILCU, PhD, Associate Professor, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Lilia CONSTANTINOV, PhD student, University Assistant, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Natalia BADIA, communication main specialist, “Ion Creanga” SPU of Chisinau
Ina DUMBRAVA, main specialist, “Ion Creanga” SPU of Chisinau

STREAMLINING COMMUNICATION WITHIN WORK TEAMS

EFICIENTIZAREA COMUNICĂRII ÎN CADRUL ECHIPELOR DE MUNCĂ

Elena LOSÎI, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chişinău
[ORCID: 0000-0002-5032-9993](https://orcid.org/0000-0002-5032-9993)
losii.elena@upsc.md

Elena LOSII, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 316.628:331.101.3

Abstract. In the current context, the role of communication within work groups is essential. Assertive, cooperative, empathetic communication contributes to creating and maintaining employee well-being and satisfaction. When team members feel good, communicate and interact well, they are more motivated, engaged and able to deliver outstanding results. A team where members feel good and are satisfied with the work environment and interpersonal relationships will have satisfied, more productive and creative employees. The article presents the results of the implementation of a communication efficiency program within work teams, in which employees from an organization participated. The low scores obtained for the variables that reflect the defective type of communication served as their selection criterion (the emphasis was placed on the indifferent type). The results obtained after the implementation of the training program denote an improvement in communication between the members of the work team, an increase in the sense of belonging to the team, the development of healthy and cooperative working relationships at the workplace.

Keyword: team, communication, assertive communication, well-being, life satisfaction.

Rezumat. În contextul actual rolul comunicării în cadrul colectivelor de muncă este esențial. O comunicare asertivă, cooperantă, empatică contribuie la crearea și menținerea stării de bine și a satisfacției angajaților. Când membrii echipei se simt bine, comunică și interacționează bine, sunt mai motivați, implicați și capabili să ofere rezultate remarcabile. O echipă în care membrii se simt bine și sunt mulțumiți de mediul de lucru și de relațiile interpersonale va avea angajați satisfăcuți, mai productivi și creativi. În articol sunt prezentate rezultatele implementării unui program de eficientizare a comunicării în cadrul echipelor de muncă, la care au participat angajați dintr-o organizație. Drept criteriu de selecție a acestora au servit scorurile mici obținute la variabilele ce reflectă tipul defectuos de comunicare (accentul a fost pus pe tipul indiferent). Rezultatele obținute în urmă implementării programului formativ denotă o îmbunătățire a comunicării între membrii echipei de muncă, sporirea sentimentului de apartenență la echipă, dezvoltarea relațiilor de lucru sănătoase și cooperante la locul de muncă.

Cuvinte-cheie: echipă, comunicare, comunicare asertivă, stare de bine, satisfacție de viață

VALUES AND MANAGEMENT IN THE FRAMEWORK MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS

VALORILE ȘI MANAGEMENTUL ÎN CADRUL MINISTERULUI AFACERILOR INTERNE

Vica ANTON, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0007-6521-9758](https://orcid.org/0009-0007-6521-9758)
antonvica84@gmail.com

Vica ANTON, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 354.31:005

Abstract. Particularly forceful institutions such as the Home Office often adopt a set of core values to distinguish themselves. The continued nurturing and maintenance of these values is essential to their growth and stability. Starting from the general to the particular, we realize that the values of each manager are also very important in the development of the institution and the productivity of the work of each individual employee. Understanding the importance and roles of different management values can enable you to apply them more effectively in the workplace and help you achieve your career goals. In this article, we define what values are in management and discuss their importance and roles within the Home Office.

Keywords: Ministry of Internal Affairs, values, institution, management, managers

Rezumat. Instituțiile în special de forță precum este Ministerul Afacerilor Interne adoptă adesea un set de valori de bază pentru a se distinge. Hrănirea și menținerea continuă a acestor valori sunt esențiale pentru creșterea și stabilitatea acestora. Pornind de la general la particular, conștientizăm că și valorile fiecărui manager sunt arhiimportante în dezvoltarea instituției și productivitatea muncii fiecărui angajat în parte. Înțelegerea importanței și a rolurilor diferitelor valori de management poate permite aplicarea acestora mai eficient la locul de muncă și poate ajuta la atingerea obiectivelor de carieră. În acest articol, definim ce sunt valorile în management și discutăm despre importanța și rolurile acestora în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Cuvinte-cheie: Ministerul Afacerilor Interne, valori, instituție, management, manageri.

A QUALITATIVE ANALYSIS OF STUDENTS' PERCEPTIONS OF THE CONCEPT OF ACADEMIC PERFORMANCE

O ANALIZĂ CALITATIVĂ A PERCEPȚIEI STUDENȚILOR ASUPRA CONCEPTULUI DE PERFORMANȚĂ ACADEMICĂ

Crenguța Elena PREDA, drd., România,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-1950-4140](https://orcid.org/0000-0002-1950-4140)
crenguta.oprea@yahoo.com

Crenguta Elena PREDA, PhD student, Romania,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU:378.042:159.9.07

Abstract. Academic performance is a topic of interest for students, universities, and all educational systems, for educational policies, teachers, or managers, representing the extent to which a student, a teacher, or an institution has achieved its short or long-term educational goals. Students' perspective on their academic success and achievement is a key component of their professional and personal future. In the present study, we aimed to gather students' perceptions of the concept of performance to provide a comprehensive picture of their academic experience. The study involved 57 people, 31 women (54.4%) and 26 men (45.6%), aged between 18 and 29 years ($M=21.93$; $SD=2.43$), students in different study programs, bachelor's or master's, at a Romanian university. Given the objective of the study, the research method selected is the grounded theory method. The study was conducted in two stages: the first stage consisted of a qualitative focus-group approach and the second stage consisted of a face-to-face interview with each participant. The results of the interviews allowed the identification of major interlinked themes of interest. The obtained results are discussed based on the specialized literature.

Keywords: analysis, perceptions, performance, academic achievement, students.

Rezumat. Performanța academică reprezintă un subiect de interes pentru studenți, universități și toate sistemele educaționale, pentru politicile educaționale, profesori sau manageri, ea reprezentând măsura în care un student, un profesor sau o instituție și-a atins obiectivele educaționale pe termen scurt sau lung. Perspectiva studenților asupra succesului și reușitei lor academice constituie o componentă esențială asupra viitorului lor profesional și personal. În acest sens, acest studiu și-a propus culegerea percepțiilor studenților asupra conceptului de performanță care să permită conturarea unei imagini comprehensive asupra experienței lor academice. La studiu au participat 57 de persoane, 31 femei (54,4%) și 26 bărbați (45,6%), cu vârste cuprinse între 18 și 29 de ani ($M=21,93$; $SD=2,43$), studenți la diferite programe de studiu, licență sau masterat, din cadrul unei universități din România. Având în vedere obiectivul studiului, metoda de cercetare selectată este metoda teoriei fundamentate (empiric) (*grounded theory*). Studiul s-a derulat în două etape: prima etapă a constat în abordarea calitativă de tip focus-grup, iar cea de a doua etapă a constat în derularea unui interviu față în față cu fiecare participant. Rezultatele interviurilor au permis identificarea unor teme majore de interes, interconectate. Rezultatele obținute sunt discutate pe baza literaturii de specialitate.

Cuvinte-cheie: analiză, percepții, performanță, reușită academică, studenți.

THE RESONANCE OF THERAPEUTIC INTERVENTION IN THE SOCIO-EMOTIONAL PROFILE OF ADOLESCENTS COME FROM SINGLE-PARENT FAMILY

REZONANȚA INTERVENȚIEI TERAPEUTICE ÎN PROFILUL SOCIO-EMOȚIONAL AL ADOLESCENȚILOR DIN FAMILII MONOPARENTALE

Alina PĂTRAȘCU (STATE), drd., România,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0000-5350-0699](https://orcid.org/0009-0000-5350-0699)
patrascu.alina.ap@gmail.com

Alina PATRASCU (STATE), PhD student, Romania,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 159.922.8+159.942

Abstract. According to Thorndike, social intelligence is represented by the ability to understand and work with people (Cantor 2000) [4]. Other theorists at the time indexed social intelligence as sensitivity to social stimuli and cues, viewing it as a kind of insight into the disposition of others, as an X-ray of their temperaments and personalities (Strang 1933, Wedeck 1947, Wechsler 1958, apud Cantor, 2000) [4]. Currently, specialists define social intelligence as: "*the individual's fund of knowledge about the social world*" (Kihlstrom and Cantor 2000) [10]. Other researchers say that social intelligence would represent: "*...a person's ability to understand interpersonal situations and transactions and to use this understanding to help a person achieve a desired interpersonal outcome (...)* social intelligence can be considered as cognitive anchor for social competence and is an important factor contributing to the success of social activities such as work and interpersonal relationships" (Greenspan and Love, 1997) [9]. The common thrust of these definitions is that social intelligence is that knowledge or understanding that a person needs to function effectively and comfortably for himself and others in society. Specialists believe that social intelligence is not of purely cognitive origin, because it represents the ability to act wisely in human relationships, so it was proposed that it be defined rather by terms such as social knowledge and social facilitation (Goleman, 2006) [8]. Under the new umbrella of social knowledge we will find elements such as empathy (feeling like the other), but also non-verbal affective language, as for social facilitation, here we will discover the care of the individual towards the needs of others and his active behavior as a consequence of these need.

Keywords: social intelligence, emotional competences, emotional maturity, communication, adolescent, family, psychotherapeutic intervention.

Rezumat. Potrivit lui Thorndike, inteligența socială este reprezentată de capacitatea de a înțelege și de a lucra cu oameni (Cantor 2000). Alți teoreticieni au indexat la vremea respectivă inteligența socială ca reprezentând sensibilitatea la stimuli și indicii sociale, privind-o ca pe un fel de introspecție în dispoziția celorlalți, ca pe o radiografiere a temperamentelor și personalităților acestora (Strang 1933, Wedeck 1947, Wechsler 1958, apud Cantor, 2000). În prezent, specialiștii definesc inteligența socială drept: „fondul de cunoștințe al individului despre lumea socială” (Kihlstrom și Cantor 2000). Alți cercetători spun că inteligența socială ar reprezenta o „ancoră cognitivă pentru competența socială și este un factor important care contribuie la succesul activităților sociale cum ar fi munca și relațiile interpersonale” (Greenspan și Love, 1997). Ideea comună a acestor definiții este faptul că inteligența socială este acea cunoaștere sau înțelegere de care o persoană are nevoie pentru a activa

în mod eficient și confortabil pentru sine și pentru ceilalți în societate. Specialiștii consideră că inteligența socială nu este de origine pur cognitivă, deoarece aceasta reprezintă abilitatea de a acționa cu înțelepciune în cadrul relațiilor umane, astfel că s-a propus ca aceasta să fie definită mai degrabă prin termeni precum cunoaștere socială și facilitare socială (Goleman, 2006). Sub noua umbrelă a cunoașterii sociale vom regăsi elemente precum empatia (a simți ca celălalt), dar și limbajul afectiv non-verbal, cât despre facilitarea socială, aici vom descoperi grija individului față de nevoile celorlalți și comportamentul activ al acestuia ca o consecință a acestor nevoi. Programele de intervenție terapeutică ameliorează daunele psihologice create adolescenților din familii incomplete și pot contribui la dezvoltarea lor emoțională și socială, cu beneficii atât în planul bună-stării psihologice personale, cât și sociale prin creșterea atitudinilor și comportamentelor prosoziale.

Cuvinte-cheie: inteligență emoțională, stare de bine, adolescent, inteligență socială

INDIVIDUAL AND GROUP PSYCHOTHERAPY

PSIHOTERAPIA INDIVIDUALĂ ȘI DE GRUP

Maria POPESCU, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-5383-2121](https://orcid.org/0000-0002-5383-2121)
popescu.maria@upsc.md

Maria POPESCU, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 615.851

Abstract. Psychotherapy comes to the aid of patients when they are in an existential difficulty. It is important to choose the right form of work for the patient in order to make the therapeutic process more efficient. Individual and group therapy aims to discover the spontaneous, authentic, creative human nature. Both types of psychotherapy do this, only that the individual one is of an existential, experiential nature, and the group one belongs to the interpersonal frame of reference. It is more effective to combine them, in the sense of exploring first, then analyzing and subsequently learning new behaviors. In relation to the therapist or the other participants in the therapy, the patient can ask the right questions, and the answers can turn into effective, functional life solutions. In the article I will describe these psychotherapeutic approaches and talk about the limits and advantages of individual and group psychotherapy. The individual or group approach depends on the individual, on his way of manifestation, on the goals he brings to the therapy.

Keywords: psychotherapy, patients, individual psychotherapy, group psychotherapy.

Rezumat. Psihoterapia vine în ajutorul pacienților atunci când ei se află într-o dificultate existențială. Este important să alegem forma potrivită de lucru pentru pacient astfel să eficientizăm procesul terapeutic. Terapia individuală cât și cea de grup are menirea să descopere natura umană spontană, autentică, creativă. Ambele tipuri de psihoterapie fac acest lucru, doar că cea individuală este de natură existențială, experiențială, iar cea de grup ține de cadrul de referință interpersonală. Mai eficientă este combinarea acestora, în sensul de a explora mai întâi, apoi a analiza și a învăța ulterior noi comportamente. În relație cu terapeutul sau cu ceilalți participanți la terapie, pacientul își poate pune întrebările potrivite, iar răspunsurile se pot transforma în soluții de viață eficiente, funcționale.

În articol voi descrie aceste abordări psihoterapeutice și voi vorbi despre limitele și avantajele psihoterapiei individuale și de grup. Abordarea individuală sau de grup ține de individ, de modul său de manifestare, de obiectivele pe care le aduce în terapie.

Cuvinte-cheie: psihoterapie, pacienți, psihoterapie individuală, psihoterapie de grup.

SYMBOLIC REFLECTION OF WAR TRAUMA IN CHILDREN. PSYCHOLOGICAL ASPECTS

REFLECTAREA SIMBOLICĂ A TRAUMEI DE RĂZBOI LA COPII. ASPECTE PSIHOLOGICE

Tatiana ROȘCA, drd., asist. univ.,
Universitatea Liberă Internațională din Moldova
[ORCID: 000-0003-4318-6610](https://orcid.org/000-0003-4318-6610)
tatianarosca37@gmail.com

Tatiana ROSCA, PhD student, University Assistent,
Free International University of Moldova

CZU: 159.922.7

Abstract. Today, more than ever, the theme of wars and conflicts has become even more present in our lives. The war in Ukraine, geographically closer to us, has had and continues to have various consequences on our daily lives, but especially on the children who are refugees from the war. Moreover, that this war is not the only one that still injures, kills and takes away the future of thousands of people. And if the daily tragic bulletins have a strong impact on the emotional state, then the reality of the war seen through the eyes of children, without filters, generates devastating psychological consequences. In this context, drawing for war-affected children represents a kind of window on their inner world, which allows them to express what they cannot verbalize with words. It provides clinical direction on the intensity of the traumatic experience, traceable to the symbolic representation of the event, the reworking of the past, and the child's ability to imagine a future.

Keywords: child, war trauma, psyche, traumatic effects, inner world, drawing, symbolic representation

MOTIVELE RELAȚIILOR ADULTERIENE

THE REASONS FOR ADULTEROUS RELATIONSHIPS

Gina DAFINOIU, drd,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
dafinoiu.gina@gmail.com

Gina DAFINOIU, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 159.922.1

Abstract. This paper includes details about the factors and reasons why certain people are prone to acts of infidelity or betrayal in love relationships. Infidelity, represented as a final behavior, must be related to those behavioral and/or emotional manifestations that follow it. This study investigates factors associated with infidelity. In the case of the present research, besides the fact that a selection of subjects takes place, information about them is accumulated and there is also the observation of personalities that influence the self-esteem of partners.

Keywords: relationships, infidelity, adulterous love, social life, environment.

PSYCHOLOGICAL PARTICULARS OF THE STIGMA OF PATIENTS WITH MENTAL DISORDERS

PARTICULARITĂȚI PSIHOLOGICE ALE STIGMEI PACIENȚILOR CU TULBURĂRI MINTALE

Tatiana ROȘCA, drd., asist. univ.,
Universitatea Liberă Internațională din Moldova
[ORCID: 000-0003-4318-6610](https://orcid.org/000-0003-4318-6610)
tatianarosca37@gmail.com

Alexandr DOROSEVICI, drd,
USMF „Nicolae Testemițanu”
[ORCID: 0009-0004-0554-0409](https://orcid.org/0009-0004-0554-0409)
adorosevici@gmail.com

Tatiana ROSCA, PhD student, University Assistant,
Free International University of Moldova
Alexandr DOROSEVICI, PhD student,
“Nicolae Testemitanu” SUMP

CZU: 159.964

Abstract. The deinstitutionalization process led to radical changes in psychiatric policies and clinical practice through community psychiatry. However, despite the closure of mental asylum units, the drastic reduction of beds in psychiatric institutions and the placement of psychiatric services within the community, marginalization, social exclusion and prejudice still remain the cause of new suffering for people affected by mental disorders. The main barriers to addressing people with mental health problems are the complexity of providing support, especially after the pandemic and the recent events

related to the war, where there is a higher incidence of mental disorders in the population, which leads to an innovative view on mental illness.

Keywords: stigma, mental illness, suffering, psychosocial attitude, prejudice, mental health.

Rezumat. Procesul de dezinstituționalizare, a condus la schimbări radicale în politicile psihiatrice și practica clinică prin intermediul psihiatriei comunitare. Totuși, în ciuda închiderii unităților de azil mintal, a reducerii drastice de paturi în instituțiile de psihiatrie și a plasării serviciilor psihiatrice în cadrul comunității, marginalizarea, excluderea socială și prejudecățile rămân în continuare cauza unor noi suferințe pentru persoanele care suferă de tulburări psihice. Principalele bariere în calea abordării persoanelor cu probleme de sănătate mintală sunt reprezentate de complexitatea acordării de sprijin, mai ales după pandemie și evenimentele din ultimul timp legate de război, unde se atestă o incidență mai mare a tulburărilor mintale în populație, fapt care conduce la o viziune inovatoare asupra bolii mintale.

Cuvinte-cheie: stigmă, boală mintală, suferință, atitudine psihosocială, prejudecată, sănătate mintală.

THE ROLE OF SOCIAL SUPPORT IN BUILDING STRESS RESILIENCE

ROLUL SUPORTULUI SOCIAL IN REZILIENȚA LA STRES

Igor RACU, dr. hab., prof. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0001-8143-4908](https://orcid.org/0000-0001-8143-4908)

iracu64@yahoo.com

Silvia SPĂȚARU, drd.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0009-0003-5468-126X](https://orcid.org/0009-0003-5468-126X)

spatarusilvia@yahoo.com

Igor RACU, Doctor Habilitatus, University Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Silvia SPATARU, PhD student,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 159.942.52

Abstract. Human existence is conditioned by exposure to multiple environmental events and interactions with other people, as well as personal or professional challenges, from which various stress factors result. Suffered traumas, going through difficult periods or getting involved with troublesome problems can lead to maladaptive psychosomatic and psychobehavioral reactions, which are inevitable and natural. At the same time, such experiences awaken a combative side of the personality, born from the need to adapt, survive and return to normal - an ability called resilience. By developing awareness and cultivating resilience, the individual acquires a valuable resource for psycho-emotional and functional recovery. This helps in psychosomatic healing and increasing the quality of life. One of the key components of resilience, mentioned in various specialist studies, is social support. This article brings into focus the complex relationship between social support and individual resilience in the face of adversity.

Keywords: resilience, stress, social support.

LONELINESS FROM THE PERSPECTIVE OF EXISTENTIALIST THERAPY

SINGURĂTATEA DIN PERSPECTIVA TERAPIEI EXISTENȚIALISTE

Maria PLEȘCA, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-9567-3723](https://orcid.org/0000-0001-9567-3723)
plesca.maria@upsc.md

Maria PLESCA, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 159.9.016.4:304.44

Abstract. The article addresses the problem of loneliness from the perspective of existentialist therapy. The relevance of the study is due to the fact that loneliness is today one of the most widespread phenomena in modern society, characteristic of all age groups. Every person faces existential loneliness in difficult life situations (illness, death, crisis), and such situations are inevitably experienced in loneliness and require "a meeting with oneself". In experiencing existential loneliness the person gains a valuable experience for the awareness of their own humanity. The study shows that from the perspective of existentialist therapy, loneliness also has positive aspects. Moreover, the experience of loneliness is seen as a necessary factor in personal development when a person becomes aware of existential loneliness, uses loneliness as a necessary break to address himself, his inner world, as pleasant moments of self-communication and creativity. In conclusion, it is found that from the perspective of existentialist therapy, the experience of loneliness has a double role in personal development, on the one hand, it can hinder the development of personality, being a negative factor, and on the other hand, on the contrary, it can contribute to the development of personality, being its positive aspect.

Keywords: loneliness, existential therapy, existential problem, existential loneliness, personal development.

Rezumat. În articol este abordată problema singurătății din perspectiva terapiei existențiale. Relevanța studiului se datorează faptului că singurătatea este astăzi unul dintre cele mai răspândite fenomene din societatea modernă, caracteristic tuturor categoriilor de vârstă. Orice persoană se confruntă cu singurătatea existențială în situații dificile de viață (boală, moarte, criză), iar astfel de situații sunt inevitabil trăite în singurătate și necesită „o întâlnire cu sine însuși”. În experimentarea singurătății existențiale persoana dobândește o experiență valoroasă pentru conștientizarea propriei umanități. În studiul realizat se deduce că din perspectiva terapiei existențiale singurătatea are și aspecte pozitive. Mai mult, experiența singurătății este văzută ca un factor necesar în dezvoltarea personală atunci când o persoană conștientizează singurătatea existențială, folosește singurătatea ca pe o pauză necesară pentru a se adresa lui însuși, lumii sale interioare, ca momente plăcute de autocomunicare și creativitate. În concluzie se constată că din perspectiva terapiei existențiale, experiența singurătății are un dublu rol în dezvoltarea personală, pe de o parte, poate împiedica dezvoltarea personalității, fiind un factor negativ, iar pe de altă parte, dimpotrivă, poate contribui la dezvoltarea personalității, fiind aspectul pozitiv al acesteia.

Cuvinte-cheie: singurătate, terapia existențială, problemă existențială, singurătatea existențială, dezvoltare personală.

THE IMPACT OF PARENTING STYLE AND TRAUMATIC EVENTS FROM CHILDHOOD ON THE DEVELOPMENT OF CREATIVITY IN ADOLESCENTS

IMPACTUL STILULUI PARENTAL ȘI AL EVENIMENTELOR TRAUMATICE DIN COPILĂRIE ASUPRA DEZVOLTĂRII CREATIVITĂȚII LA ADOLESCENȚI

Igor RACU, dr. hab., prof. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-8143-4908](https://orcid.org/0000-0001-8143-4908)
iracu64@yahoo.com

Adina DAN, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0004-4719-8453](https://orcid.org/0009-0004-4719-8453)
psihologadinadan@gmail.com

Igor RACU, Doctor Habilitatus, University Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau
Adina DAN, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 159.95:37.018.1

Abstract. The development of creativity in adolescence is a complex process, influenced by a variety of factors, including family environment and life experiences. We aim to examine these issues and highlight their implications for adolescent development practice and research. This article investigates the influence of parenting style and childhood trauma on adolescent creativity. Through the analysis of empirical and theoretical research, it explores how these factors shape various aspects of creativity. A predominantly democratic parenting style was found to be associated with higher levels of originality and semantic abstraction ability. In contrast, traumatic childhood events can impair the ability to generate fluid ideas and elaborate creative content. This review highlights the importance of the family environment and early life experiences in shaping young people's creative abilities and suggests that empathetic and inclusive parental support can promote the development of creativity among adolescents.

Keywords: adolescence, creativity, trauma, parenting style.

THE STUDY ON MOTIVATION INVOLVEMENT AND EMOTIONAL REGULATION IN THE PROCESS OF ACADEMIC PERFORMANCE

STUDIUL PRIVIND IMPLICAREA MOTIVAȚIONALĂ ȘI REGLAREA EMOȚIONALĂ ÎN PROCESUL PERFORMANȚEI ACADEMICE

Igor RACU, dr. hab., prof. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-8143-4908](https://orcid.org/0000-0001-8143-4908)
iracu64@yahoo.com

Anca DRANGA (MORARU), drd., România
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0003-2653-9250](https://orcid.org/0000-0003-2653-9250)

Igor RACU, Doctor Habilitatus, University Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau
Anca DRANGA (MORARU), PhD student, Romania
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 159.942

Abstract. The present research explores the influence of motivational involvement and emotional regulation on academic performance. Using an empirical approach, it was investigated whether intrinsic motivation is associated with high academic performance and whether high academic performance is correlated with an increased level of recalculation – as a dimension of emotional regulation. We started from the hypothesis according to which intrinsic motivation will determine a more authentic and stable anchoring in the study; a second assumption was that a high level of emotional regulation will allow the student to cope with stressful periods during studies, obtaining a higher academic performance. The results of the analysis indicate that students with higher intrinsic motivation did indeed perform better academically ($p = 0.0001$, $p < 0.01$), thus supporting the initial hypothesis. Moreover, it was found that a higher academic performance is associated ($p = 0.000$, $p < 0.01$) with an increased level of emotional regulation (significantly higher scores for recalculation and significantly lower scores for suppression), also confirming that of second hypothesis. These findings emphasize the importance of intrinsic motivation and emotional regulation in the academic context and its relevance to the overall well-being of students. The implications of these results are discussed in the research.

Keywords: motivational involvement, emotional regulation, recalculation, suppression, academic performance, students.

THEORETICAL PARADIGMS OF ADOLESCENT PSYCHOSOCIAL LIFE'S ADAPTATION

PARADIGME TEORETICE ALE ADAPTĂRII VIETII PSIHO-SOCIALE A ADOLESCENTULUI

Laura VÎJE, drd.,

Universitatea de Stat din Moldova

[ORCID: 0009-0009-4406-9011](https://orcid.org/0009-0009-4406-9011)

laura2020vije@gmail.com

Laura VIJE, PhD student,
State University of Moldova

CZU: 159.922.8

Abstract. The proposed article intends to bring before the readers a rather current theme in contemporary society, about the adaptation of the adolescent in psycho-social life. The adaptation of the individual depends on the concept of "attitude", which seems similar to the concept of social science, which implies a "state of mental and neural training, organized by experience", according to Allport. The attitude in psycho-social adaptation intervenes following the physical, mental and moral development of the young person in continuous ascent, but also following the social, economic and political changes in the country where the teenager lives. The main objective of the article is to show the individual's possibilities of adapting to society with the help of the hereditary dowry, strengthened by the adolescent's living environment. At the same time, the importance of the skills, talents, character traits of the young person, important characteristics in the formation of unique traits, with which he will be identified in society, will be followed in the article. The essential values of the individual will bring out the side of knowledge and psycho-social adaptation, in the form of mental adaptation.

Keywords: adaptation, adolescent

Rezumat. Articolul propus intenționează să aducă în fața cititorilor o temă destul de actuală în societatea contemporană, despre adaptarea adolescentului în viața psiho-socială. Adaptarea individului depinde de conceptul de „atitudine”, care pare similar cu conceptul științei sociale, ce presupune o „stare de pregătire mintală și neurală, organizată prin experiență”, conform Allport. Atitudinea în adaptarea psiho-socială intervine în urma dezvoltării fizice, psihice și morale ale tânărului în continuă ascensiune, dar și în urma schimbărilor sociale, economice, dar și politice din țara în care adolescentul locuiește. Obiectivul principal al articolului este de a arăta posibilitățile individului de adaptare la societate cu ajutorul zestrei ereditare, consolidată de mediul de trai al adolescentului. Totodată, se vor urmări în articol importanța abilităților, talentelor, trăsăturile de caracter ale tânărului, caracteristici importante în formarea trăsăturilor unice, cu care se va identifica în societate. Valorile esențiale ale individului vor scoate la iveală latura cunoașterii și a adaptării psiho-sociale, sub formă de adaptare mentală.

Cuvinte-cheie: adaptare, adolescent

**PERSONALITY TRAITS AS A PREDICTOR OF THE DECISION-MAKING PROCESS
FROM THE PERSPECTIVE OF BEHAVIOURAL FINANCE**

**TRĂSĂTURILE DE PERSONALITATE CA PREDICTOR AL PROCESULUI DE LUARE
A DECIZIILOR DIN PERSPECTIVA FINANTELOR COMPORTAMENTALE**

Daniel ANTOCI,

Universitatea Europeană Viadrina, Frankfurt (Oder), Germania

[ORCID: 0009-0001-6854-136X](https://orcid.org/0009-0001-6854-136X)

dantoci2003@gmail.com

Daniel ANTOCI,

Viadrina European University, Frankfurt (Oder), Germany

CZU: 159.923

Abstract. The study of personality traits as a predictor of finance-related decision-making process is a current area of research in the contemporary society. Due to the global crises that arose during the last couple of decades, it is particularly important to efficiently deal with or even predict the upcoming responses from the perspective of the human factors, in order to cushion any potential negative impacts or even avoid them at all. The research of personality traits can be useful in summarizing, predicting, and explaining an individual's conduct, especially in the economic-financial context. This paper aims to identify what are the dominant personality traits in the decision-making process in the economic sphere and to analyse how they determine human choices from the perspective of behavioural finance approach and interactionist version of trait theory in the context of behavioral economics.

Keywords: behavioral finance; personality traits; decision-making process; behavioral economics.

Rezumat. Studiul trăsăturilor de personalitate ca predictor al procesului de luare a deciziilor legate de finanțe este un domeniu actual de cercetare în societatea contemporană. Din cauza crizelor globale care au apărut în ultimele două decenii, este deosebit de important să tratăm eficient sau chiar să prezicem răspunsurile viitoare din perspectiva factorilor umani, pentru a amortiza eventualele impacturi negative sau chiar a le evita în general. Cercetarea trăsăturilor de personalitate poate fi utilă pentru a rezuma, prezice și explica comportamentul unui individ, mai ales în contextul economico-financiar. Această lucrare își propune să identifice care sunt trăsăturile de personalitate dominante în procesul de luare a deciziilor în sfera economică și să analizeze modul în care acestea determină alegerile umane din perspectiva abordării finanțelor comportamentale și a versiunii interacționiste a teoriei trăsăturilor în contextul economiei comportamentale.

Cuvinte-cheie: Trăsături de personalitate; finanțe comportamentale; proces de luare a deciziilor; economia comportamentală.

WELL-BEING AND PERSONALITY TRAITS AT ADULTS

STAREA DE BINE ȘI TRĂSĂTURILE DE PERSONALITATE LA ADULȚI

Iulia RACU, dr. hab., prof. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-9096-7121](https://orcid.org/0000-0002-9096-7121)
racu.iulia@upsc.md

Elena SOROCHIN, master,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-7109-998X](https://orcid.org/0000-0001-7109-998X)

Iulia RACU, Doctor Habilitatus, University Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau
Elena SOROCHIN, master,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 159.923.2

Abstract. The article contains the results of an experimental research of well-being, gender difference in well-being manifestation and relationship between well-being and personality traits at adults. The sample of research was formed from 80 adults aged 21 – 76 years old (41 men and 39 women). In order to investigate well-being and personality traits on all adults we applied: The Oxford Happiness Questionnaire, Freiburg Personality Inventory (HB Form). As results we established that for the adults that formed the sample of research have a moderate level (87,50%) and high level (12,50%) of well-being. For the adults with high level of well-being the defining elements are: a good health, a high level of life-satisfaction and harmonious, assertive and efficient relationship with others. A higher level of well-being is characteristic to the women. For adults with high level of well-being are particular the following personality traits: calm character, emotional stability, sincerity, sociability and extraversion.

Keywords: well-being, gender difference, personality traits, adulthood

Rezumat. Articolul conține rezultatele cercetării relațiilor între starea de bine și trăsăturile de personalitate la adulți. Eșantionul cercetării a cuprins 80 de adulți. Adulții prezintă nivel moderat și ridicat al stării de bine. Pentru adulții cu nivel ridicat al stării de bine sunt particulare așa trăsături de personalitate: caracter calm, stabilitate emoțională, fire deschisă, sociabilitate și extraversiune. **Cuvinte-cheie:** starea de bine, trăsăturile de personalitate, vârsta adultă

AN APPROACH THROUGH THE PRISM OF SOCIODRAMATIC PLAY AMONG PARENTS, TO PREVENT THE CONSUMPTION OF PSYCHOACTIVE SUBSTANCES AMONG STUDENTS

O ABORDARE PRIN PRISMA JOCULUI SOCIODRAMATIC ÎN RÂNDUL PĂRINȚILOR, PENTRU PREVENIREA CONSUMULUI DE SUBSTANȚE PSIHOACTIVE ÎN RÂNDUL ELEVILOR

Alin Ionut Cornel MOISE, drd, România,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0004-7948-9466](https://orcid.org/0009-0004-7948-9466)
moisealin3@yahoo.com

Alin Ionut Cornel MOISE, PhD student, Romania,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.018.262

Abstract. A game was used as part of a substance use prevention lesson in a session with parents of 12th grade students. The game was used through the lens of Jacob Levi Moreno's sociodrama. This game was created and applied to parents of 12th graders. The parents of the 12th grade students interacted and were made to play individually, create, and play in a small group of 2 people called the family, later the group grew to reach the level called the neighborhood, and finally in a larger group called in the community, the consumption of psychoactive substances among their own children was discussed as a general theme. The theoretical part was not discussed, and the students' parents were left to discuss during the game what they knew, and to work in teams to come up with the solutions they considered to the issue that was discussed. Afterwards, the played aspects were brought up. This lesson in the meeting with the parents was the first of the meetings with this group of parents.

Keywords: sociodrama, drug prevention lesson for parents, psychoactive substances, psychodrama

Rezumat. A fost folosit un joc în cadrul unei lecții de prevenire a consumului de substanțe psihoactive în cadrul unei ședințe cu părinții unor elevi de clasa a 12-a. Jocul a fost folosit prin prisma sociodramei lui Jacob Levi Moreno. Acest joc a fost creat și aplicat părinților elevilor de clasa a 12-a. Părinții elevilor clasei a 12-a au interacționat și au fost puși să joace individual, să creeze și să joace în grup mic de 2 persoane denumit în familie, ulterior grupul crescând ajungând la nivelul denumit în cartier, și la final în grup mai mare denumit în comunitate s-a discutat ca temă generală consumul de substanțe psihoactive în rândul propriilor copii. Nu s-a adus în discuție partea teoretică și au fost lăsați părinții elevilor să aducă în discuție în timpul jocului ce știau, și să lucreze în echipe pentru a veni cu soluțiile pe care ei le considerau, la problematica care s-a adus în discuție. Ulterior, au fost aduse în discuție aspectele jucate. Această lecție în cadrul ședinței cu părinții a fost prima din cadrul întâlnirilor cu acest grup de părinți.

Cuvinte-cheie: sociodramă, lecție de prevenire a consumului adresată părinților, substanțe psihoactive, psihodramă

DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL COMPETENCIES IN CREATING A PSYCHOLOGICALLY SAFE EDUCATIONAL ENVIRONMENT

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR PEDAGOGICE ÎN CREAREA UNUI MEDIU EDUCAȚIONAL SIGUR DIN PUNCT DE VEDERE PSIHOLGIC

Valeri GANUZIN, dr.,

Institutul de Educație Postuniversitară, Yaroslavl, Rusia

[ORCID: 0000-0002-7436-6182](https://orcid.org/0000-0002-7436-6182)

Elena KOVALEVA, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0002-2657-1296](https://orcid.org/0000-0002-2657-1296)

covaliova.elena@upsc.md

Valeri GANUZIN, PhD,

Institute of Postgraduate Education, Yaroslavl, Russia

Elena KOVALEVA, PhD, Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.091:159.9

Abstract. The creation of a psychological and pedagogical environment is an important aspect of a teacher's activity. Psychological safety is closely related to the conditions for the development of children's personality. The competence of a teacher should include the ability to create and maintain conditions for the psychological safety of the children. Communication and personality traits of the teacher are factors ensuring the psychological safety of the educational environment. The components of the psychological safety of the educational environment are the humanistic orientation of the school, the psychological climate, the socio-psychological structure of the teaching staff, and the psychological organization of the conditions for the transfer of knowledge.

Keywords: pedagogical competencies, psychological safety of the educational environment, humanistic orientation, psychological climate.

Rezumat. Crearea unui mediu psihologic și pedagogic este un aspect important al activității unui profesor. Siguranța psihologică este strâns legată de condițiile de dezvoltare a personalității copiilor. Competența unui profesor ar trebui să includă capacitatea de a crea și menține condiții pentru siguranța psihologică a copiilor. Comunicarea și trăsăturile de personalitate ale profesorului sunt factori care asigură siguranța psihologică a mediului educațional. Componentele securității psihologice a mediului educațional sunt orientarea umanistă a școlii, climatul psihologic, structura socio-psihologică a corpului didactic, organizarea psihologică a condițiilor de transfer de cunoștințe.

Cuvinte-cheie: competențe pedagogice, siguranță psihologică a mediului educațional, orientare umanistă, climat psihologic.

**THE DEVELOPMENT OF THE LITTLE STUDENT'S PERSONALITY DEPENDING ON
THE SOCIAL SITUATION OF DEVELOPMENT**

**DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII ELEVULUI MIC ÎN FUNCȚIE DE SITUAȚIA
SOCIALĂ DE DEZVOLTARE**

Igor RACU, dr. hab., prof. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-8143-4908](https://orcid.org/0000-0001-8143-4908)
iracu64@yahoo.com

Alesea POPOV, master,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0005-0557-1421](https://orcid.org/0009-0005-0557-1421)
rusalca.lesea@gmail.com

Igor RACU, Doctor Habilitatus, University Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau
Alesea POPOV, master,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 159.922.7

Abstract. This article presents the results of a theoretical-experimental constatative study in which the development process of the small student's personality was studied according to the social development situation. We assumed that: different study environments (class with profile in arts (theatre), class without profile) influence personality traits in children of small school age; the different social climate of education (complete nuclear families, disadvantaged families) influences the development of the personality of young students, the personality of the young student in these different social situations of development differs according to the gender variable. The confirmatory experiment was carried out on a sample of 130 children aged between 8-10 years. The quantitative results obtained, the qualitative analysis, the statistical processing of the results allowed us to confirm the research hypotheses.

Keywords: personality, development, social development situation, study profile, psychological climate, primary school student.

SECTION 2
APPROACHES TO PSYCHOPEDAGOGY AND SPECIAL PSYCHOPEDAGOGY
IN MODERN SCIENCE AND EDUCATION

WELLBEING IN PSYCHO-SOCIO-EDUCATIONAL CONTEXTS

STAREA DE BINE ÎN CONTEXTE PSIHO-SOCIO-EDUCAȚIONALE

Diana ANTOCI, dr. hab., prof. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-7018-6651](https://orcid.org/0000-0002-7018-6651)
antoci.diana@upsc.md

Diana ANTOCI, Doctor Habilitatus, University Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.015.3

Abstract. Wellbeing in psycho-socio-educational contexts represents an important direction for investigation and intervention, crossing psychology, sociology and the educational sphere. This concept transcends disciplinary boundaries, having significant implications for mental health, social relationships, and school performance. Essentially, wellbeing reflects a personality’s balance and satisfaction in multiple aspects of life. The scientific approaches within psychology and the field of education highlight various structural components of wellbeing, among them we highlight: the feeling of being happy, self-acceptance, control over the environment, the capacity for autonomy, positive relationships with others, the purpose and the meaning of life. These components are key elements for understanding and promoting wellbeing in educational contexts. In a psycho-socio-educational setting, wellbeing can be shaped by various factors, including: the quality of interpersonal relationships, the support of the social environment, cultural values, school climate, convictions, socio-emotional abilities etc. Educational interventions and programs focused on improving wellbeing can help increase resilience, reduce stress and promote a positive atmosphere within educational environment. Understanding and addressing wellbeing in psycho-socio-educational contexts is an essential direction for optimizing the educational experience and for the harmonious development of the personality.

Keywords: wellbeing, wellbeing in education, social and education environments, structural components, affective sphere, behaviors.

Rezumat. Starea de bine în contexte psiho-socio-educative reprezintă o direcție importantă pentru investigare și intervenție, intersectând psihologia, aspectele sociale și sfera educațională. Acest concept transcende limitele disciplinare, având implicații semnificative asupra sănătății mentale, relațiilor sociale și performanței școlare. În esență, starea de bine reflectă echilibrul și satisfacția individului în multiple aspecte ale vieții. Abordările științifice ce pot fi încadrate în psihologia pozitivă și în domeniul educației evidențiază diverse componente structurale ale stării de bine, printre acestea evidențiem: sentimentul de a fi fericit, acceptarea de sine, controlul asupra ambianței, capacitatea de autonomie, relațiile pozitive cu ceilalți, scopul și sensul vieții. Acestea componente constituie elemente-cheie de înțelegere și promovare a stării de bine în contexte educaționale. Într-un cadru psiho-socio-educativ, starea de bine poate fi modelată de diverși factori, inclusiv: calitatea relațiilor interpersonale, suportul mediului social, valori culturale, climatul școlar, convingeri,

abilități socio-emoționale. Intervențiile și programele educaționale axate pe îmbunătățirea stării de bine pot contribui la creșterea rezilienței, reducerii stresului și promovării unei atmosfere pozitive în cadrul instituțiilor de învățământ. Înțelegerea și abordarea stării de bine în contextele psiho-socio-educative reprezintă o direcție esențială pentru optimizarea experienței educaționale și pentru dezvoltarea armonioasă a personalității.

Cuvinte-cheie: stare de bine, starea de bine în educație, mediul social și educațional, componente structurale, sfera afectivă, comportamente.

CHILD EDUCATION THROUGH VIOLENCE: CONSEQUENCES AND SOLUTIONS

EDUCAȚIA COPILULUI PRIN VIOLENȚĂ: CONSECINȚE ȘI SOLUȚII

Viorelia LUNGU, dr., conf. univ.,

Universitatea Tehnică din Republica Moldova

[ORCID: 0000-0003-3951-7683](https://orcid.org/0000-0003-3951-7683)

lviorelia@mail.ru

Viorelia LUNGU, PhD, Associate Professor,
Technical University of Moldova

CZU: 37.018.1:343.62

Abstract. Although there are a lot of studies about violence, we are in a position to encounter this kind of behavior more and more often, from the family to the school. The situation becomes complicated, considering that many parents, who were educated through violence, try to educate the child through punishment, threats or even blows. This model is one that has negative effects for the child's development, from the perspective that it endangers both the child's present and his future, being visible effects from a physical and mental perspective. That is why there is a need for awareness that the child's behavior can be changed through control, connection and competence. Thus, to become better we must learn, initially to change our behavior, if we want our children to exhibit the desired behavior, then learn to educate the child to have a safe and desirable future. Through violence we only educate violence.

Keywords: education, aggression, violence, connection.

Rezumat. Deși sunt foarte multe studii despre violență, totuși, suntem în situația de a întâlni tot mai des comportamente de acest fel începând din familie până la școală. Situație devine complicată, din considerentul că foarte mulți părinți care au fost educați prin violență, încearcă să educe copilul prin pedeapsă, amenințări sau chiar și lovituri. Acest model, este unul care are efecte negative pentru dezvoltarea copilului, din perspectiva că se pune în pericol atât prezentul copilului ci și viitorului acestuia, fiind vizibile efecte din perspectivă fizică cât și psihică. De aceea este nevoie de conștientizare a faptului că comportamentul copilului poate fi modificat prin control, conectare și competență. Prin a satisface nevoile psihologice de bază ale copilului, vom educa mai eficient copilul, decât prin violență. Astfel, pentru a deveni mai buni trebuie să învățăm, inițial să schimbăm comportamentul nostru, dacă vrem ca și copiii noștri să manifeste comportamentul dorit, apoi să învățăm a educa copilul pentru a avea un viitor sigur și dezirabil. Prin violență nu educăm decât violență.

Cuvinte-cheie: educație, agresivitate, violență, conectare.

PROFESSIONAL SKILLS TRAINING TO SUPPORT GIFTED CHILDREN

FORMAREA COMPETENȚELOR PROFESIONALE DE SUSȚINERE A COPIILOR SUPRADOTAȚI

Victoria MAXIMCIUC, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-7331-9133](https://orcid.org/0000-0001-7331-9133)
maximciuc.victoria@upsc.md

Victoria MAXIMCIUC, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 376.54

Abstract. The problem of training pedagogical staff to work with special children has always presented a real challenge for the system of higher pedagogical education. This is due to several factors: constant reforming of the education system and constant search for a more perfect model; negative impact of the socio-economic crisis; lack of effective interaction between higher education institutions and pre-university education system. It should be noted that in the specialized literature there are few sources on the psychopedagogy of gifted children and especially the study of the problem of training for working with gifted children. The purpose of this study is to study the psychological readiness of students to work with gifted children. Objectives of the study: study of special literature; development of evaluation of the psychopedagogical model of readiness of third-year students specialty special psychopedagogy to work with gifted children; analysis and interpretation of the results and presentation of recommendations.

Keywords: child, gifted, teachers, training, educational process.

Rezumat. Problema pregătirii personalului pedagogic pentru a lucra cu copiii speciali a fost întotdeauna o adevărată provocare pentru sistemul de învățământ pedagogic superior. Acest lucru se datorează mai multor factori: reformarea constantă a sistemului de învățământ și căutarea constantă a unui model mai perfect; impactul negativ al crizei socio-economice; lipsa unei interacțiuni eficiente între instituțiile de învățământ superior și sistemul de învățământ preuniversitar. Trebuie remarcat faptul că în literatura de specialitate există puține surse privind psihopedagogia copiilor supradotați și, în special, studierea problemei formării personalului care să lucreze cu copiii supradotați. Scopul acestui studiu este de a studia pregătirea psihologică a studenților pentru a lucra cu copiii supradotați. Obiectivele studiului: studierea literaturii de specialitate; elaborarea unui model de evaluare a pregătirii psihopedagogice a studenților anului III specialitatea psihopedagogie specială pentru lucrul cu copiii supradotați; analiza și interpretarea rezultatelor și prezentarea recomandărilor.

Cuvinte-cheie: copil, supradotat, cadre didactice, formarea profesională, proces educațional.

GENDER DIMENSION IN THE MANIFESTATION OF SOCIAL BEHAVIOR IN LITTLE SCHOOL CHILDREN

DIMENSIUNEA DE GEN ÎN MANIFESTAREA COMPORTAMENTULUI SOCIAL LA ȘCOLARII MICI

Lilia PAVLENKO, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0003-1707-9045](https://orcid.org/0000-0003-1707-9045)
pavlenco_lilia@mail.ru

Lilia PAVLENKO, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.3.064:305

Abstract. Due to the social and economic changes, the interest of researching the social behaviour remains to be in progress. The society requests flexible, outgoing people who are able to solve constructively all the difficulties. In this article are presented the results of an investigation, which had the purpose to identify the role of gender factor on the manifestation of social behaviour at primary school pupils. The experiment consisted from three classical stages: observation, training and the control. At the observation stage, was used the Questionnaire which determines the pupil`s social competences (by G.M. Bepalova, O.Yu. Chmyr, N.M. Formago) and the Observational Method. The obtained results emphasized both gender similarities and differences for the researched indicators. The formative program focused on the formation of social skills, such as cooperation under stressed situations, of assimilation adhering to the group rules, of empathy manifestation, compassion in the group, enterprise, etc. The obtained differences after the validation of the program, proved its efficiency, and the proposed recommendations can be useful for the specialists of this field in order to facilitate the formation of social behaviour.

Keywords: social behavior, young school children, gender dimension.

Rezumat. În contextul schimbărilor sociale, economice interesul pentru cercetarea comportamentului social rămâne a fi unul actual. Societatea solicită persoane flexibile, deschise, capabile să soluționeze dificultățile în mod constructiv. În articolul de față sunt prezentate rezultatele unei investigații scopul căreia a vizat identificarea rolului factorului de gen în manifestarea comportamentului social la copiii de vârstă școlară mică. Demersul experimental a inclus cele trei etape clasice: de constatare, formare și control. La etapa de constatare a fost aplicat Chestionarul pentru determinarea competențelor sociale la elevi (de G.M. Bepalova, O. Yu. Chmyr, N. M. Formago) și Metoda observației. Rezultatele obținute au scos în evidență atât asemănări, cât și diferențe de gen la indicatorii investigați. Programul formativ realizat a vizat formarea unui șir de abilități sociale, cum ar fi cele de cooperare în situații tensionate, de asimilare, de respectare a regulilor de grup, de manifestare a empatiei, compasiunii în cadrul grupului, a inițiativei etc. Diferențele semnificative obținute în urma validării programului au dovedit eficacitatea acestuia, iar recomandările propuse pot fi utile specialiștilor din domeniu întru facilitarea formării comportamentului social.

Cuvinte-cheie: comportament social, școlarii mici, dimensiunea de gen.

MANAGEMENT STRATEGIES AND TOOLS FOR THE CONTINUOUS TRAINING OF TEACHERS FOR INCLUSIVE EDUCATION

STRATEGII ȘI INSTRUMENTE DE MANAGEMENT ALE FORMĂRII CONTINUE A CADRELOR DIDACTICE PENTRU EDUCAȚIE INCLUZIVĂ

Mădălina MIȘCALENCU, drd.,
Universitatea de Stat din Moldova
[ORCID: 0000-0002-9584-4171](https://orcid.org/0000-0002-9584-4171)
miscalencu@yahoo.com

Madalina MISCALENCU, PhD student,
State University of Moldova

CZU: 376.112.4.091.27

Abstract. The concept of inclusive education is present, more and more, in all aspects of school planning, but also in the process of social and professional integration of people with CES. This concept promotes equal access to education for all students, taking into account the interests, experiences and needs of each. In this sense, teachers represent a distinct link in the school and social integration system of students, because they have the role of creating and supporting a friendly educational environment that facilitates their learning and personal development that facilitates their learning and personal development. In this context, the management of the continuous training of teaching staff becomes essential for ensuring an adequate and updated educational practice in the field of inclusion. Identifying needs, establishing training objectives and priorities, as well as finding ways to organize continuous training, represent management strategies that can prepare teachers to respond appropriately to the demands and diversity of their students, thus contributing to building an inclusive and fair society.

Keywords: management strategies, continuous training of teaching staff, social inclusion, school inclusion, inclusive education, students with CES.

Rezumat. Mișcarea pentru neurodiversitate susține dezvoltarea și funcționarea diferită a creierului uman, responsabil pentru interacționarea și modul diferit de experimentare a lumii. Scopul principal este conștientizarea oamenilor privind diferențele neurologice care trebuie acceptate, utilitatea incluziunii și acceptarea neurodiversității, ca parte naturală a diversității umane. Persoanele neurodivergente au puncte forte și abilități specifice pe care societatea nu trebuie să le ignore, fiind totodată și susținători ai auto-reprezentării autiste. Cunoașterea comportamentelor comunicative la persoanele autiste are o mare însemnătate pentru educarea comunicării și a comportamentului. Pentru stimularea comunicării, practica logopedică și psihopedagogică recomandă utilizarea unor programe de intervenție și metode alternative. În acest articol vom face referire la: Programul Son-Rise (SRP), Metoda TEACCH; Programul DT (Discrete Trial), Metoda ABA. Scopul acestora vizează modalitățile prin care se poate contribui la dezvoltarea competențelor de comunicare, explicarea apariției unor modificări necesare în programul obișnuit, interpretarea corectă a comportamentelor tulburate, necesitatea unor strategii pentru gestionarea unor situații speciale din viața individului.

Cuvinte-cheie: neurodiversitate, limbaj, comunicare, terapie, recuperare

INTERVENTION PROGRAMS TO PROMOTE SPECIFIC COMMUNICATION FOR PEOPLE WITH AUTIST SPECTRUM DISORDERS

PROGRAME DE INTERVENȚIE PENTRU STIMULAREA COMUNICĂRII SPECIFICE PERSOANELOR CU TULBURĂRI DIN SPECTRUL AUTIST

Daniela-Iulia STROESCU, drd., România,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 009-0000-6878-7004](https://orcid.org/009-0000-6878-7004)
stroescudaniela@yahoo.com

Daniela-Iulia STROESCU, PhD student, Romania,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 376.5

Abstract. The neurodiversity movement supports the development and diverse functioning of the human brain, which is responsible for interacting and experiencing the world differently. The main goal is to make people aware of the neurological differences that need to be accepted, the usefulness of inclusion and the acceptance of neurodiversity as a natural part of human diversity. Neurodivergent people have specific strengths and abilities that society should not ignore, and are also advocates of autistic self-representation. Knowledge of communicative behaviours in autistic people is of great significance for communication and behaviour education. To stimulate communication, speech and language therapy and psychoeducational practice recommends the use of intervention programmes and alternative methods. In this article we refer to: the Son-Rise Programme (SRP), the TEACCH Method; the DT (Discrete Trial) Programme, the ABA Method. The aim of these is to help to develop communication skills, to explain the occurrence of necessary changes in the usual program, to correctly interpret disturbed behaviors, to develop strategies to manage special situations in the individual's life.

Keywords: neurodiversity, language, communication, therapy, recovery

Rezumat. Mișcarea pentru neurodiversitate susține dezvoltarea și funcționarea diferită a creierului uman, responsabil pentru interacționarea și modul diferit de experimentare a lumii. Scopul principal este conștientizarea oamenilor privind diferențele neurologice care trebuie acceptate, utilitatea incluziunii și acceptarea neurodiversității, ca parte naturală a diversității umane. Persoanele neurodivergente au puncte forte și abilități specifice pe care societatea nu trebuie să le ignore, fiind totodată și susținători ai auto-reprezentării autiste. Cunoașterea comportamentelor comunicative la persoanele autiste are o mare însemnătate pentru educarea comunicării și a comportamentului. Pentru stimularea comunicării, practica logopedică și psihopedagogică recomandă utilizarea unor programe de intervenție și metode alternative. În acest articol vom face referire la: Programul Son-Rise (SRP), Metoda TEACCH; Programul DT (Discrete Trial), Metoda ABA. Scopul acestora vizează modalitățile prin care se poate contribui la dezvoltarea competențelor de comunicare, explicarea apariției unor modificări necesare în programul obișnuit, interpretarea corectă a comportamentelor tulburate, necesitatea unor strategii pentru gestionarea unor situații speciale din viața individului.

Cuvinte-cheie: neurodiversitate, limbaj, comunicare, terapie, recuperare

THE SPECIFICS OF PHONETIC-PHONEMATIC DISORDERS IN CHILDREN WITH DOWN SYNDROME

SPECIFICUL TULBURĂRILOR FONETICO-FONEMATICE LA COPIII CU SINDROMUL DOWN

Dorina PONOMARI, dr., lect. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-0795-3889](https://orcid.org/0000-0002-0795-3889)
ponomari.dorina@upsc.md

Dorina PONOMARI, PhD, University Lecturer,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 376.36

Abstract. Language presents an important faculty that makes possible the insertion of the child into the environment. One of the important components of the language is the phonetic-phonematic one, pronunciation skills evolve with age and allow the child to interact with those around them, to expand the vocabulary, to train the correct model of expression, so the language develops. In the case of genetic conditions, namely Down Syndrome, the phonetic-phonematic side is deeply affected, which slows down the evolution of language and communication. The underdevelopment of the phonetic-phonematic side in children with Down syndrome has a specific character, on the one hand morpho-functional peculiarities of the speech apparatus are attested (macroGLOSSIA, specific configuration of the hard palate, as well as hypotonia of the articulatory muscles), on the other hand insufficiency . at the level of phonemic perception; of analysis operations and synthesis of the acoustic characteristics of sounds; of attention, gnosis and auditory memory, etc. Thus, the speech therapy intervention in order to improve the language of children with Down syndrome will be a complex and long-lasting one, considering all aspects: typological peculiarities, age peculiarities and also the personality specific to these children.

Keywords: language disorders, phonetic-phonematic disorders, genetic disorders, Down Syndrome.

Rezumat. Limbajul prezintă o facultate importantă care face posibilă inserția copilului la mediu. Una din componentele importante ale limbajului este cea fonetico-fonematică, abilitățile de pronunție evoluează o dată cu vârsta și-i permite copilului să interacționeze cu cei din jur, să extindă vocabularul, să antreneze modele corecte de exprimare deci se dezvoltă limbajul. În cazul afecțiunilor genetice și anume în Sindromul Down, latura fonetico-fonematică este afectată profund, ceea ce încetinește evoluția limbajului și comunicării. Subdezvoltarea laturii fonetico-fonematice la copiii cu sindromul Down are un caracter specific, pe de o parte sunt atestate particularități morfo-funcționale ale aparatului de vorbire (macroglisie, configurarea specifică a palatalului dur, precum și hipotonia mușchilor articulatorii), pe de altă parte insuficiențe la nivelul percepției fonematice; a operațiilor de analiză și sinteza a caracteristicilor acustice a sunetelor; a atenției, gnoziei și memoriei auditive, etc. Astfel, intervenția logopedică în vederea ameliorării limbajului copiilor cu sindromul Down va fi una complexă și de lungă durată, considerând toate aspectele: particularitățile tipologice, particularitățile de vârstă dar și cele de personalitate specifice acestor copii.

Cuvinte-cheie: tulburări de limbaj, tulburări fonetico-fonematice, afecțiuni genetice, Sindromul Down.

PECULIARITIES OF COMMUNICATION OF STUDENTS WITH HEARING LOSS

PARTICULARITĂȚILE COMUNICĂRII ELEVILOR CU HIPOACUZIE

Dorina PONOMARI, dr., lect. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0002-0795-3889](https://orcid.org/0000-0002-0795-3889)

ponomari.dorina@upsc.md

Eudochia BRĂȘOVEANU, logoped,

Școala specială nr. 12 din Chișinău

[ORCID: 0009-0003-2701-7988](https://orcid.org/0009-0003-2701-7988)

eudochiabrasoveanu20@gmail.com

Dorina PONOMARI, PhD, University Lecturer,

“Ion Creangă” SPU of Chisinau

Eudochia BRĂȘOVEANU, speech therapist,

Specisal School nr. 12 of Chisinau

CZU: 376.34

Abstract. Communication is a necessary condition for the existence of a person and at the same time one of the main factors of his mental development in ontogenesis. From birth, a child enters into a variety of relationships with others. Relationships with other people begin and develop most intensively in childhood at school age. The experience of these first relationships is the foundation for the further development of the child's personality and largely determines the features of a person's self-consciousness, his attitude towards the world, his behavior and well-being among people. The classification of communication difficulties of preschoolers with hearing impairment includes two blocks: difficulties common to students associated with age-related psychological characteristics (self-centeredness, difficulties in establishing contacts, low level of empathy, impulsivity, inability to cooperate, etc.) and specific difficulties due to functional impairment auditory. The latter are divided into four groups: those related to the structure of the defect, the insufficient development of speech, the perception and evaluation of the communication partner, the psychological state and the communicative behavior of the child. The proposed classification makes it possible to understand the whole range of difficulties in communication, highlight problematic points in the child's communicative development and determine his area of proximal development.

Keywords: communication, child development, **hearing loss**, interrelating, socializing, adapting to school.

Rezumat. Comunicarea este o condiție necesară pentru existența unei persoane și, în același timp, unul dintre principalii factori a dezvoltării sale mentale în ontogeneză. De la naștere, un copil intră într-o varietate de relații cu ceilalți. Relațiile cu alte persoane încep și se dezvoltă cel mai intens în copilărie la vârsta școlară. Experiența acestor primelor relații este fundamentul dezvoltării ulterioare a personalității copilului și determină în mare măsură trăsăturile conștiinței de sine a unei persoane, atitudinea sa față de lume, comportamentul și bunăstarea sa printre oameni. Clasificarea dificultăților comunicative ale preșcolărilor cu deficiențe de auz include două blocuri: dificultăți comune elevilor asociate cu caracteristicile psihologice legate de vârstă (egocentrism, dificultăți în stabilirea contactelor, nivel scăzut de empatie, impulsivitate, incapacitate de cooperare etc.) și dificultăți specifice datorate afectării funcției auditive. Acestea din urmă sunt împărțite în patru grupe: cele legate de structura defectului, de dezvoltarea insuficientă a vorbirii, de percepția și evaluarea

partenerului de comunicare, de starea psihologică și comportamentul comunicativ al copilului. Clasificarea propusă face posibilă înțelegerea întregii game de dificultăți în comunicare, evidențierea punctelor problematice în dezvoltarea comunicativă a copilului și determinarea zonei sale de dezvoltare proximă.

Cuvinte-cheie: comunicare, dezvoltarea copilului, hipoacuzie, interrelaționare, socializare, adaptare școlară.

COOPERATIVE ASSESMENT OF THE CHILD IN THE CONTEXT OF INCLUSIVE EDUCATION

EVALUAREA PRIN COOPERARE A COPILULUI ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIEI INCLUZIVE

Tatiana VASIAN, dr., lect. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0002-0869-7669](https://orcid.org/0009-0002-0869-7669)
vasian.tatiana@upsc.md

Tatiana VASIAN, PhD, University Lecturer,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 376.091

Abstract. In the context of implementating inclusive education, in order to find the best form of education for children with SEN and programs to support their development in the most optimal way, the problem which arises is that of identifying and evaluating special educational requirements as precisely as possible. The range of special educational needs is vast and includes, in addition to the category of disability itself, other important components, which often turn into barriers for children's learning and participation. This finding indicates the need for a complex approach to the child's development, with the collection, within the intra-school multidisciplinary Commission, of information provided by various sources, such as the child with SEN himself, his family, the teaching staff involved, the administration of the institution, representatives of community services - all to carry out as precise of an assessment as possible of the acquisitions that a child has, to establish his needs in areas of development and to design a common intervention action plan. The strategy of evaluation through the child with SEN's cooperation at the level of the educational institution offers an effective tool for planning and carrying out common actions in order to facilitate the educational inclusion of children in this institution.

Keywords: child with special educational needs, inclusion, evaluation through cooperation, intervention.

Rezumat. În contextul implementării educației incluzive, în vederea găsirii celei mai bune forme de educație pentru copiii cu CES și a unor programe care să le sprijine dezvoltarea în cel mai optim mod, se pune problema identificării și evaluării cât mai precise a cerințelor educaționale speciale. Gama cerințelor educaționale speciale este vastă și cuprinde, pe lângă categoria propriu-zisă a dizabilității, și alte componente importante, care se transformă, de multe ori, în bariere în calea învățării și participării copiilor. Această constatare denotă necesitatea unei abordări complexe a dezvoltării copilului, cu colectarea, în cadrul Comisiei multidisciplinare intrașcolare, a informațiilor furnizate de

diverse surse, precum însuși copilul cu CES, familia sa, cadrele didactice implicate, administrația instituției, reprezentanți ai serviciilor comunitare – toate pentru a efectua o evaluare cât mai precisă a achizițiilor pe care le are un copil, pentru a stabili nevoile lui pe domenii de dezvoltare și pentru a proiecta un demers de intervenție comun. Strategia evaluării prin cooperare a copilului cu CES la nivelul instituției de învățământ oferă un instrument eficient de planificare și realizare a acțiunilor comune în vederea facilitării incluziunii educaționale a copiilor din această instituție.

Cuvinte-cheie: copil cu cerințe educaționale speciale, incluziune, evaluare prin cooperare, intervenție.

THE VALENCE OF WELLBEING ÎN THE EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN

VALENȚA STĂRII DE BINE ÎN EDUCAȚIA PREȘCOLARILOR

Aurica BUZENCO, dr., lect. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID:0000-0002-5168-7186](https://orcid.org/0000-0002-5168-7186)
buzenco.aurica21@gmail.com

Olga MUNTEANU, master,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0006-3542-9618](https://orcid.org/0009-0006-3542-9618)
olgamunteanu80@gmail.com

Aurica BUZENCO, PhD, University Lecturer,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau
Olga MUNTEANU, master,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.2.015.3

Abstract. The article highlights the importance of the well-being of preschoolers in modern education. The arguments presented certify the necessity of psychopedagogical implications in creating well-being in preschoolers, an idea that encompasses psychological, physical, and social aspects, including objective and subjective data of their lives, elements related to the psychological and emotional development of the child. In the context of the continuous evolution of education and society, well-being in educational institutions has become the subject of numerous debates and scientific documents. Educational institutions must respond to rapid societal changes, including globalization, pandemics, and conflicts, by promoting education that encourages cooperation, problem-solving, and acceptance of diversity. Leveraging well-being for this purpose can bring real benefits to the harmonious development of the preschooler's personality, fundamental to helping children learn, succeed in their studies, become competent individuals, and actively participate in the life of educational institutions and social life.

Keywords: well-being, preschoolers, education, valence.

Rezumat. Articolul releva valența stării de bine a preșcolărilor în educația modernă. Argumentele evocate certifică necesitatea implicațiilor psihopedagogice în crearea stării de bine la preșcolari, ideea ce include aspecte psihologice, fizice și sociale, inclusiv date obiective și subiective ale vieții acestora, elemente legate de dezvoltarea psihologică și emoțională a copilului. În contextul evoluției

continue a educației și societății, starea de bine în instituțiile de învățământ, a devenit subiectul unor numeroase dezbateri și documente științifice. Instituțiile de învățământ trebuie să răspundă schimbărilor rapide ale societății, inclusiv globalizarea, pandemiile și conflictele, prin promovarea unei educații care să încurajeze cooperarea, rezolvarea problemelor și acceptarea diversității. Valorificarea în acest scop a stării de bine poate aduce reale beneficii pentru formarea armonioasă a personalității preșcolarului, fundamentală pentru a-i ajuta pe copii să învețe, să reușească în studiile lor, să devină indivizi competenți și să participe activ la viața din cadrul instituțiilor educaționale și la viața socială.

Cuvinte-cheie: stare de bine, preșcolari, educație, valență.

SYSTEM OF PSYCHOLOGICAL ASSISTANCE TO CHILDREN WITH SPEECH DISORDERS IN THE CONTEXT OF PERSONAL DEVELOPMENT

SISTEMUL DE ASISTENȚĂ PSIHOLGICĂ A COPIILOR CU TULBURĂRI DE VORBIRE ÎN CONTEXTUL DEZVOLTĂRII PERSONALE

Adriana CIOBANU, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0003-3836-3651](https://orcid.org/0000-0003-3836-3651)
ciobanu.adriana@upsc.md

Aigul BICENCO, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-6075-0909](https://orcid.org/0000-0002-6075-0909)
aygully@gmail.com

Adriana CIOBANU, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau
Aigul BICENCO, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 376.36

Abstract. The article discusses the main provisions underlying the development of a program for psychological correction of disorders of personal development of children with severe forms of speech pathology. Theoretical ideas about the role of speech in the development of personality are synthesized with the actual results of empirical research. The emotional development of children with speech impairments lags behind their peers. They recognize and understand emotions much worse, and it is more difficult for them to differentiate emotional states. Preschoolers with speech disorders have difficulties in adequate self-esteem. The volitional activity of children with severe speech disorders lags significantly behind the activity of children with normal speech and is formed much more slowly in the former. The development of a system of psychological support for children with speech disorders in the context of personal development should first of all be based on a theoretical and methodological basis and actual difficulties in personality development registered in children. The program contains a set of practical classes whose main goal is speech and personal development. Classes include gaming technologies, social stories, problem situations, trainings, the task of which is to develop self-awareness, emotional-volitional, motivational spheres and speech. The program is

designed for preschoolers 5-6 years old with severe speech impairments and is implemented in individual and group formats.

Keywords: children with severe forms of speech pathology, psychological correction program, personality formation, speech and personal development.

THE PECULIARITIES OF PSYCHOLOGICAL DEVELOPMENT IN INSTITUTIONALIZED YOUNG PEOPLE WITH INTELLECTUAL DISABILITIES

PARTICULARITĂȚILE DEZVOLTĂRII PSIHICE LA TINERII CU DIZABILITATE INTELECTUALĂ INSTITUȚIONALIZAȚI

Adriana CIOBANU, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0003-3836-3651](https://orcid.org/0000-0003-3836-3651)

ciobanu.adriana@upsc.md

Mihaela TANASOIU, drd.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0009-0007-2929-6828](https://orcid.org/0009-0007-2929-6828)

psiholog.mihaela.tanasoiu@gmail.com

Adriana CIOBANU, PhD, Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Mihaela TANASOIU, PhD student,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 376.4

Abstract. This article examines the unique aspects of psychological development in youth with intellectual disabilities who are institutionalized. Drawing on existing literature and empirical research, it investigates the multifaceted challenges and opportunities that characterize the developmental trajectory of this population. Through a synthesis of theoretical research and empirical findings, the paper provides insights into the interaction between institutionalization and psychological development, highlighting the importance of personalized interventions and support systems to promote positive outcomes in this vulnerable demographic, such as institutionalized youth with intellectual disabilities. The literature on psychological development in youth with intellectual disabilities emphasizes the importance of environmental factors, such as institutionalization, in shaping their cognitive, emotional, and social development. The specific disorders of the development process in people with disabilities are manifested in different aspects of the personality structure, each deficiency presenting a series of disorders, more or less accentuated, which especially affect mental functions and processes, such as psychomotricity, language, mechanisms conscious regulation and self-control.

Keywords: intellectual disability, institutionalized youth, mental development, personalized intervention.

Rezumat. În acest articol sunt examinate aspectele unice ale dezvoltării psihologice la tinerii cu dizabilități intelectuale care sunt instituționalizați. Bazat pe literatura existentă și pe cercetările empirice, sunt investigate provocările și oportunitățile cu mai multe fațete care caracterizează

traectoria de dezvoltare a acestei categorii de populație. Printr-o sinteză a cercetărilor teoretice și a constatărilor empirice, lucrarea oferă perspective asupra interacțiunii dintre instituționalizare și dezvoltarea psihologică, evidențiind importanța intervențiilor personalizate și a sistemelor de sprijin pentru promovarea rezultatelor pozitive în acest demografic vulnerabil, cum ar fi tinerii instituționalizați cu dizabilități intelectuale. Literatura despre dezvoltarea psihologică la tinerii cu dizabilități intelectuale, subliniază importanța factorilor de mediu, cum ar fi instituționalizarea, în modelarea dezvoltării lor cognitive, emoționale și sociale. Tulburările specifice ale procesului de dezvoltare la persoanele cu dizabilități se manifestă în diferite aspecte ale structurii personalității, fiecare deficiență prezentând o serie de tulburări, mai mult sau mai puțin accentuate, care afectează, în special, funcțiile și procesele psihice, cum ar fi psihomotricitatea, limbajul, mecanismele de reglare conștientă și autocontrolul.

Cuvinte-cheie: dizabilitate intelectuală, tânăr instituționalizat, dezvoltare psihică, intervenție personalizată.

MODERN APPROACHES TO PROMOTING LANGUAGE AND COMMUNICATION SPECIFIC TO AUTISM SPECTRUM DISORDER

ABORDĂRI MODERNE PRIVIND STIMULAREA LIMBAJULUI ȘI COMUNICĂRII SPECIFICE TULBURĂRII DIN SPECTRUL AUTIST

Adriana CIOBANU, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0003-3836-3651](https://orcid.org/0000-0003-3836-3651)
ciobanu.adriana@upsc.md

Gina GHEORGHITA, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0007-5163-3130](https://orcid.org/0009-0007-5163-3130)
ginarrg@yahoo.com

Adriana CIOBANU, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau
Gina GHEORGHITA, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 376.36

Abstract. This article addresses the particularities of language and communication in the context of autism spectrum disorder, proposing an applicative content in the field of functional communication specific to neurodiversity, making available augmentative and alternative models and practices used on different levels in psychopedagogical intervention - at school, at home, in different social contexts , by different members of the disciplinary team - psychologists, psychopedagogues, therapists, speech therapists, support teachers, parents. Picture communication is an augmentative and alternative intervention method used for people with autism spectrum disorders and beyond that does not require expensive materials, laborious testing, or skilled personnel. The system has been successfully applied to both preschool children and teenagers or adults. The PECS training protocol is described, where the essential strategies for developing each skill are based on differentiated learning, reinforcing and rewarding the target behavior, generalizing it, and correcting errors where they occur. The protocol

consists of six distinct stages of training, and the transition to a higher stage is based on the acquisitions made by the child in a previous stage.

Keywords: autism spectrum disorder, language, communication, neurodiversity.

Rezumat. Articolul de față abordează particularitățile limbajului și comunicării în contextul tulburării din spectrul autist, propunând un conținut aplicativ în domeniul comunicării funcționale specifice neurodiversității, accesibilizând modele și practici augmentative și alternative folosite pe diferite paliere în intervenția psihopedagogică – la școală, acasă, în diferite contexte sociale, precum și de către diferiți membri ai echipei disciplinare - psihologi, psihopedagogi, terapeuți, logopezi, profesori de sprijin, părinți. Comunicarea prin schimbul de imagini este o metodă de intervenție augmentativă și alternativă utilizată în cazul persoanelor cu tulburări din spectrul autist și nu numai, care nu necesită materiale costisitoare, teste laborioase sau personal calificat. Sistemul a fost aplicat cu succes atât în rândul copiilor de vârstă preșcolară, cât și al adolescenților sau persoanelor ajunse la vârsta maturității. Este descris protocolul de instruire PECS, în care strategiile esențiale pentru dezvoltarea fiecărei abilități sunt bazate pe învățarea diferențiată, întărirea și recompensarea comportamentului țintă, generalizarea acestora și corectarea erorilor acolo unde apar. Protocolul este constituit din șase etape distincte de instruire, iar trecerea spre o etapă superioară are la bază achizițiile făcute de copil într-o etapă precedentă.

Cuvinte-cheie: tulburare din spectrul autist, limbaj, comunicare, neurodiversitate.

SELF-IMAGE FORMATION IN VISUALLY DISABLED STUDENTS OF EARLY SCHOOL AGE

FORMAREA IMAGINII DE SINE LA ELEVII CU DIZABILITATE VIZUALĂ DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ MICĂ

Adriana CIOBANU, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0003-3836-3651](https://orcid.org/0000-0003-3836-3651)

ciobanu.adriana@upsc.md

Liudmila IAGUȘEVSKI, drd.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0009-0004-7860-7221](https://orcid.org/0009-0004-7860-7221)

iagusevskiliudmila@gmail.com

Adriana CIOBANU, PhD, Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Liudmila IAGUȘEVSKI, PhD student,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 376.352

Abstract. The problem of self-image development in young students with visual impairment is one of the major challenges of special psychology and psychopedagogy. Self-image or "how we see ourselves" is defined by how we perceive our own physical, emotional, cognitive, social and spiritual characteristics that shape and reinforce the dimensions of our self. Self-image is associated with confidence, respect and self-esteem. It is particularly important that, starting from the age of 7, up to

the age of 10, the child creates a positive self-image that will last a lifetime, based on the assessments made by parents, teachers and classmates. Visual impairment is a social disadvantage resulting from the loss or limitation of a person's chances, the impossibility to take part in the life of the community at the same level as other members. In young students with visual impairments, the construction of self-esteem presents a series of characteristics determined by the impossibility of perceiving one's own image and the reactions of those around them in relation to them. The dominance of information coming through the auditory channel will allow them to receive messages from those around them, and thus they can in turn form the core of self-esteem that will support them and increase their confidence in their own strengths and qualities. Taking into account these particularities, teachers and parents must know how to determine just the self-esteem of children, form a critical attitude towards themselves and develop their ability to analyze and control their activity and behavior - important qualities that positively characterize the personality of students small.

Keywords: visual disability, self-image, early school age.

Rezumat. Problema dezvoltării imaginii de sine la elevii mici cu deficiența vizuală constituie una din provocările majore ale psihologiei și psihopedagogiei speciale. Imaginea de sine sau “cum ne vedem” este definită de modul în care ne percepem propriile noastre caracteristici fizice, emoționale, cognitive, sociale și spirituale care conturează și întăresc dimensiunile eului nostru. Imaginii de sine i se asociază încrederea, respectul și stima de sine. Deosebit de important este că, începând cu vârsta de 7 ani, până pe la 10 ani, copilul își creează o imagine pozitivă despre sine, care va dura toată viața, bazată pe aprecierile făcute de părinți, învățătoare și colegii de clasă. Deficiența de vâz este un dezavantaj social rezultat din pierderea ori limitarea șanselor unei persoane, imposibilitatea de a lua parte la viața comunității la același nivel cu ceilalți membri. La elevii mici cu deficiențe de vedere, construirea stimei de sine prezintă o serie de caracteristici determinate de imposibilitatea perceperii propriei imagini și a reacțiilor celor din jur în relația cu aceștia. Dominanța informațiilor venite prin canalul auditiv le va permite receptarea de mesaje de la cei din jur și, astfel, își pot forma la rândul lor nucleul unei stime de sine care să-i susțină și să le crească încrederea în propriile forțe și calități. Ținând cont de aceste particularități, învățătorii și părinții trebuie să știe să evalueze autoaprecierea copiilor, să le formeze o atitudine critică față de sine și să le dezvolte aptitudinea de a-și analiza și controla activitatea și comportamentul – calități importante ce caracterizează pozitiv personalitatea elevilor mici.

Cuvinte-cheie: dizabilitate vizuală, imagine de sine, vârsta școlară mică.

THE COCHLEAR IMPLANT - THE MOST MODERN AND EFFICIENT PROSTHETIC METHOD FOR PEOPLE WITH HEARING DEFICIENCIES

IMPLANTUL COHLEAR - CEA MAI MODERNĂ ȘI EFICIENTĂ METODĂ DE PROTEZARE A PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ

Adriana CIOBANU, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0003-3836-3651](https://orcid.org/0000-0003-3836-3651)
ciobanu.adriana@upsc.md

Nina RUSU, asist. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0008-8931-6920](https://orcid.org/0009-0008-8931-6920)
ninarusu@mail.ru

Adriana CIOBANU, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau
Nina RUSU, University Assistant,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 376.353

Abstract. This article describes what a cochlear implant is, to whom the cochlear implant is recommended, what are its contraindications, the component parts, how the cochlear implant works are described. The advantages and disadvantages of the cochlear implant are described, but also the factors that affect the performance of the cochlear implant (the functionality of the auditory nerve, the duration of the severe or profound hearing loss, the moment of the installation of the severe or profound hearing loss, the degree of involvement and awareness of the child and the family in the rehabilitation process), the phases of recovery (detection, discrimination, identification, understanding. Strategies for using the cochlear implant are described as one of the most effective equipment strategies to support people with hearing disabilities. Auditory training should be done gradually, from simple to complex, depending on the activity of the electrodes, on the child's evolution, on his performances. Auditory perception must aim at: auditory attention (the implanted child must be taught to hear, which is required in the first phases of concentration therapy), localization of noises/sounds, discrimination, feed -back, distinguishing voices, identifying and recognizing sound sources regardless of their origin, auditory processing, understanding.

Keywords: Sound signal amplification, cochlear injury, sound quality alteration, biological compatibility, auditory nerve function, auditory experience, consciousness.

Rezumat. În acest articol este descris ce este un implant cohlear, cui îi este recomandat implantul cohlear, care sunt contraindicațiile acestuia, sunt descrise părțile componente, modul de funcționare a implantului cohlear. Sunt descrise avantajele și dezavantajele implantului cohlear, dar de asemenea și factorii care afectează performanțele implantului cohlear (funcționalitatea nervului auditiv, durata hipoacuziei severe sau profunde, momentul instalării hipoacuziei severe sau profunde, gradul de implicare și conștiinciozitate a copilului și a familiei în procesul de reabilitare), fazele recuperării (detecția, discriminarea, identificarea, înțelegerea. Sunt descrise strategiile de utilizare a implantului cohlear ca una dintre cele mai performante strategii de echipare în sprijinul persoanelor cu dizabilități de auz. Se ilustrează condițiile antrenamentului auditive, care se realizează gradual, de la simplu la

complex, în funcție de activitatea electrozilor, de evoluția copilului, de performanțele acestuia. Percepția auditivă trebuie să vizeze: atenția auditivă, localizarea zgomotelor/sunetelor, discriminarea, feed-back-ul, deosebirea vocilor, identificarea și recunoașterea surselor sonore indiferent de originea lor, prelucrarea auditivă, înțelegerea.

Cuvinte-cheie: Amplificarea semnalului sonor, leziune a cohleei, alterarea calității sunetului, compatibilitatea biologică, funcționarea nervului auditiv, experiența auditivă, conștiinciozitate.

SCHOOL-BASED INTERVENTION FOR THE DEVELOPMENT OF RESILIENCE IN STUDENTS

INTERVENȚII REALIZATE ÎN ȘCOALĂ PENTRU DEZVOLTAREA REZILIENȚEI ELEVILOR

Valentina OLĂRESCU, dr., prof. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-8019-8907](https://orcid.org/0000-0001-8019-8907)
olareescu.valentina@upsc.md

Delia CRISTESCU, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-0314-1031](https://orcid.org/0000-0002-0314-1031)
cristescu.delia@upsc.md

Valentina OLARESCU, PhD, University Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau
Delia CRISTESCU, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.064

Abstract. From an ecological perspective, resilience can be considered as the ability of a system (e.g. child, family, school) to recover and to adapt, following exposure to an adverse event, such as natural disasters, domestic violence, abuse and neglect, bullying, and others. School is the environment where children spend most of their time, which qualifies it as the right place to implement programs aimed at developing resilience. Therefore, the objective of this study was to identify and systematize the empirically validated interventions from the literature, which aimed to develop the resilience of students in the school environment. Using associations between keywords such as "resilience", "school", "interventions", "strategies" we searched national and international databases for articles published starting with the year of 2014. The results showed that the intervention programs that had the greatest impact were the universal ones, which include members from school, family and community. Also, the programs have mostly focused on increasing school performance, academic success and student well-being and decreasing mental health problems.

Keywords: resilience, school, intervention, mental health, traumatic events.

Rezumat. Dintr-o perspectivă ecologică, reziliența poate fi considerată ca fiind capacitatea unui sistem (ex. copil, familie, școală) de a-și reveni și a se adapta în urma expunerii la evenimente adverse, precum dezastru naturale, violență domestică, abuz și neglijare, bullying și altele. Școala este mediul în care copiii își petrec majoritatea timpului, ceea ce o clasifică ca fiind locul potrivit pentru

implementarea programelor ce au ca scop dezvoltarea rezilienței. Astfel că, obiectivul acestui studiu a fost de a identifica și sistematiza intervențiile validate empiric din literatura de specialitate, ce au avut ca scop dezvoltarea rezilienței elevilor în mediul școlar. Folosind asocieri între cuvintele cheie precum „reziliență”, „școală”, „intervenții”, „strategii” am căutat în bazele de date naționale și internaționale articole publicate începând cu anul 2014. Rezultatele au arătat că programele de intervenție care au avut cel mai mare impact au fost cele universale, care au inclus atât membrii școlii, familiei, cât și ai comunității. De asemenea, programele s-au concentrat majoritar pe creșterea performanței școlare, a succesului academic și a stării de bine a elevilor și scăderea tulburărilor mentale.

Cuvinte-cheie: reziliență, școală, intervenție, sănătate mentală, evenimente traumatice.

LEVELS OF SPEECH PEDIATRIC INTERVENTION IN DYSARTHRIA

PALIERELE INTERVENȚIEI LOGOPEDICE ÎN DISARTRIE

Valentina OLĂRESCU, dr., prof. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-8019-8907](https://orcid.org/0000-0001-8019-8907)
olarescu.valentina@upsc.md

Valentina OLARESCU, PhD, University Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 376.36

Abstract. Language disorders can be remedied or recovered through specialized speech therapy intervention, associated with drug and non-drug treatment. In the paper, the directions of activity of the speech therapist in the language disorder dysarthria are pointed out. The authors who developed these methods have their own point of view and emphasize certain components of the defect structure. Articulatory difficulties resulting from dysarthria are treated by speech therapists, using a variety of specific techniques, depending on the effect dysarthria has on articulatory control. Traditional treatments aim at correcting deficits in frequency (articulation), prosody (distinctive stress and inflection affected by apraxia of speech, right hemisphere brain damage, etc.), intensity (voice intensity, affected in hypokinetic dysarthria, such as, for example, in Parkinson's disease), resonance (the ability to modify the vocal tract and resonant spaces for correct speech sounds), and phonation (control of the vocal cords). The levels of speech therapy intervention in each form of dysarthria are presented.

Keywords: articulation, atony, arrhythmia, impostare, automation, speech therapy massage.

Rezumat. Tulburările de limbaj pot fi remediate sau recuperate prin intervenție specializată logopedică, asociată cu tratament medicamentos și nemedicamentos. În lucrare sunt punctate direcțiile de activitate ale logopedului în tulburarea de limbaj disartria. Autorii, care au elaborat aceste metode au punctul propriu de vedere și pun accentul pe anumite componente ale structurii defectului. Dificultățile articulatorii, rezultat al disartriei sunt tratate de logopezi, folosind o varietate de tehnici specifice, dependente de efectul pe care disartria îl are asupra controlului articulatorilor. Tratamentele tradiționale vizează corectarea deficitelor de frecvență (de articulație), prozodie (accentuare și inflexiune distinctive afectate de apraxia vorbirii, afectarea creierului emisferei drepte etc.),

intensitatea (intensitatea vocii, afectată în disartria hipokinetică, cum ar fi, de exemplu în boala Parkinson), rezonanța (capacitatea de a modifica traseul vocal și spațiile rezonante pentru sunete corecte ale vorbirii) și fonație (controlul corzilor vocale). Sunt prezentate palierele intervenției logopedice în fiecare formă a disartriei.

Cuvinte-cheie: articulare, atonie, aritmie, impostare, automatizare, masaj logopedic.

MANIFESTATION OF PROFESSIONAL BURNOUT AMONG YOUNG PEOPLE

MANIFESTAREA ARDERII PROFESIONALE ÎN RÂNDUL TINERILOR

Valentina MÎSLIȚCHI, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-7868-4439](https://orcid.org/0000-0001-7868-4439)
mislitchi.valentina@upsc.md

Valentina MISLITCHI, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 159.944:331.44-053.6

Abstract. Professional Burnout represents the phenomenon that is escalating more in contemporary society, manifesting including at the age of youth. The exorbitant pressure at work, the high expectations of employers, the overwork, the high workload, the permanently extended working hours, the lack of work-life balance, the uncertainty regarding career and professional development, the lack of support and resources, the obsessive perfectionism, the overstated responsibility in completing tasks, the exaggerated desire for performance as well as demanding unachievable performances, the low resistance to stress, difficulties in planning complex and multiple activities are some of the significant factors that lead to the establishment of Professional Burnout among young people. The article highlights the symptoms, the factors of Professional Burnout, specifies the structural components of the Professional Burnout. The paper presents the results of the study focused on the evaluation of the level of Professional Burnout among young people, which aims at the following dimensions: emotional exhaustion, depersonalization, reduction of personal achievements; the data obtained regarding the defining profiles of the respective phenomenon are described: frantic, demotivated, exhausted.

Keywords: Professional Burnout, young people, symptoms, factors, components, dimensions, profiles, evaluation, attested results.

Rezumat. Arderea profesională reprezintă fenomenul care ia amploare tot mai mult în societatea contemporană, manifestat, inclusiv, la vârsta tinereții. Presiunea exorbitantă la locul de muncă, expectanțele înalte ale angajatorilor, suprasolicitarea, volumul mare de muncă, prelungirea permanentă a programului de lucru, lipsa echilibrului între viața profesională și cea personală, incertitudinea privind cariera și progresul profesional, lipsa de sprijin și resurse, perfecționismul excesiv, responsabilitatea exagerată în realizarea sarcinilor, dorința acerbă de performanță, precum și solicitarea unor performanțe irealizabile, rezistența scăzută la stres, dificultăți în planificarea activităților complexe și multiple constituie unii dintre factorii semnificativi ce conduc la instaurarea arderii profesionale în rândul tinerilor. Articolul evidențiază simptomele, factorii arderii profesionale, precizează componentele structurale ale Sindromului Burnout. În lucrare sunt prezentate rezultatele

studiului axat pe evaluarea nivelului arderii profesionale la tineri, care vizează dimensiunile: extenuarea emoțională, depersonalizarea, reducerea realizărilor personale; sunt descrise datele obținute privind profilurile definatorii respectivului fenomen: frenetic, demotivat, epuizat.

Cuvinte-cheie: ardere profesională, tineri, simptome, factori, componente, dimensiuni, profiluri, evaluare, rezultate atestate.

ETIO-PATHO-SYMPATOMATOLOGY OF DYSARTHRIA

ETIO-PATO-SIMPTOMATOLOGIA DISARTRIEI

Valentina OLĂRESCU, dr., prof. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0001-8019-8907](https://orcid.org/0000-0001-8019-8907)

olareescu.valentina@upsc.md

Dorina PONOMARI, dr., lect. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0002-0795-3889](https://orcid.org/0000-0002-0795-3889)

ponomari.dorina@upsc.md

Valentina OLARESCU, PhD, University Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Dorina PONOMARI, PhD, University Lecturer,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 376.36

Abstract. Neuropsychological and neuropathological research of the brain is on the rise and is discovering interesting phenomena for science. Dysarthria is a disorder that occurs as a result of a brain condition that often makes it very difficult to articulate sounds and pronounce words, leading to impairments in the intelligibility, audibility, naturalness and efficiency of vocal communication. There are many potential causes of dysarthria. These include toxic, metabolic, degenerative diseases, traumatic brain injury, or thrombotic or embolic stroke. Central or peripheral neurological lesions can lead to paralysis or a lack of coordination of the verbo-motor system, producing severe speech disorders, which in turn prevent control over the tongue, throat, lips or lungs; for example, swallowing (dysphagia) and mastication problems. Dysarthria is different from verbal apraxia, it does not include speech disorders generated by structural anomalies (malformations). The symptomatology is very diverse, depending on the intensity of the neuronal damage, which is correlated with the etiology, which includes toxic, metabolic, degenerative diseases, traumatic brain injuries or thrombotic or embolic stroke. From the perspective of the location of the lesion on the brain, the classification of dysarthria is presented, and the forms are described.

Keywords: dysarthria, etiology, symptoms, verbo-motor system, phonation, articulatory movement.

Rezumat. Cercetările neuropsihologice și neuropatologice ale creierului sunt în ascensiune și descoperă fenomene interesante pentru știință. Disartria este o tulburare care apare ca urmare a unei afecțiuni a creierului, care fac adesea foarte dificilă articularea sunetelor și pronunțarea cuvintelor, ceea ce duce la deficiențe de inteligibilitate, audibilitate, naturalețe și eficiență a comunicării vocale. Există multe cauze potențiale ale disartriei. Acestea includ boli toxice, metabolice, degenerative,

leziuni cerebrale traumatice sau accident vascular cerebral trombotic sau embolic. Leziunile neurologice centrale sau periferice pot duce la paralizie sau o lipsă de coordonare a sistemului verbo-motor, producând grave dereglări ale vorbirii, care la rândul lor, împiedică controlul asupra limbii, gâtului, buzelor sau plămânilor; de exemplu, problemele de înghițire (disfagie) și masticatie. Disartria e diferită de apraxia verbală, nu include tulburările de vorbire generate de anomalii structurale (malformații). Simptomatologia este foarte diversă, în dependență de intensitatea leziunii neuronale, care este corelată cu etiologia, care include boli toxice, metabolice, degenerative, leziuni cerebrale traumatice sau accident vascular cerebral trombotic sau embolic. Din perspectiva localizării leziunii pe creier este prezentată clasificarea disartriei, și sunt descrise formele.

Cuvinte-cheie: disartrie, etiologie, simptomatică, sistem verbo-motor, fonație, mișcare articulatorie.

INTERRELATIONSHIP BETWEEN LANGUAGE AND LEVEL OF MOTOR ANALYZER DEVELOPMENT

INTERRELAȚIA DINTRE LIMBAJ ȘI NIVELUL DEZVOLTĂRII ANALIZORULUI MOTOR

Valentina OLĂRESCU, dr., prof. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0001-8019-8907](https://orcid.org/0000-0001-8019-8907)

olarescu.valentina@upsc.md

Diana Alina BUGANU, dr.,

UB „Vasile Alecsandri”, Romania

[ORCID: 0009-0002-8167-2177](https://orcid.org/0009-0002-8167-2177)

diana.buganu@gmail.com

Valentina OLĂRESCU, PhD, University Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Diana Alina BUGANU, PhD,

UB „Vasile Alecsandri”, Romania

CZU: 376.3-053.4

Abstract. The brain coordinates all human activity. Any dysfunction of the nervous system affects human psycho-behavior. Brain lesions located in the motor area of the brain trigger disturbances in the development of language and oral and fine motor skills. Researchers state with certainty that the training of general, fine and oral motor skills leads to a constant increase in the efficiency of the cerebral cortex. The comparative assessment of the motor skills of preschoolers with dysarthria and with typical development was carried out, and the estimated results confirmed the hypothesis of insufficient development in preschoolers with dysarthria. The most common form of dysarthria is pseudobulbar. Since in pseudobulbar dysarthria there are difficulties in organizing the motor act, it is important to always evaluate the correlation between language and the level of development of the motor analyzer. 16 5-6-year-old preschool children participated in the experiment, who were given screening methods for those with dysarthria, and methods for evaluating language disorders and the level of development of oral and fine motor skills of the hands. The methods applied in order to evaluate the motor development level of preschool children with dysarthria compared to preschoolers with typical development, prove reluctance and imperfections in the situation of dysarthria.

Keywords: motor skills, dysarthria, coordination of movements, speed, spatial orientation.

Rezumat. Creierul coordonează întreaga activitate a omului. Orice disfuncție a sistemului nervos se răsfrânge asupra psiho-comportamentului uman. Leziunile cerebrale localizate în zona motoră a creierului, declanșează perturbări în dezvoltarea limbajului și a motricității orale și fine. Cercetătorii cu certitudine afirmă că antrenarea motricității generale, fine și orale, conduce la creșterea constantă a eficienței cortexului cerebral. A fost realizată evaluarea comparativă a motricității preșcolarilor cu disartrie și cu dezvoltare tipică, iar rezultatele estimate, au confirmat ipoteza dezvoltării insuficiente la preșcolarii cu disartrie. Cea mai răspândită formă a disartriei este cea pseudobulbară. Deoarece, în disartria pseudobulbară se evidențiază dificultăți în organizarea actului motor, este important, întotdeauna să se evalueze corelația dintre limbaj și nivelul de dezvoltare al analizorului motor. În experiment au participat 16 copii preșcolari de 5-6 ani, cărora li s-au administrat metode de screening a celor cu disartrie, și metode pentru evaluarea tulburării de limbaj și a nivelului de dezvoltare a motricității orale și fine a mâinilor. Metodele aplicate în vederea evaluării nivelului dezvoltării motricității copiilor preșcolari cu disartrie în comparație cu preșcolari cu dezvoltare tipică, dovedesc reticențe și imperfecțiuni în situație de disartrie.

Cuvinte-cheie: motricitate, disartrie, coordonarea mișcărilor, rapiditate, orientare spațială.

THEORETICAL-SCIENTIFIC CONCEPTUALISATIONS ABOUT DYSARTHRIA

CONCEPTUALIZĂRI TEORETICO-ȘTIINȚIFICE DESPRE DISARTRIE

Valentina OLĂRESCU, dr., prof. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-8019-8907](https://orcid.org/0000-0001-8019-8907)
olarescu.valentina@upsc.md

Valentina OLARESCU, PhD, University Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 376.36

Abstract. The article is devoted to the theoretical description of the language disorder, called dysarthria. The historical-bibliographic analysis of the disorder is presented, the etymology of the word is stated, definitions are given, the symptomatology, pathogenesis and classification of dysarthria are explained. The peculiarities of the personality of children with dysarthria are recorded. In general, they are not very communicative, isolate themselves, sometimes refuse to participate in group activities, appear indifferent, apathetic, insecure, easily exhausted, and their attention is very scattered. An insufficient development in the higher processes of thought is detected, closely related to the insufficient development of the essential aspects of language. Studies show that the dysarthric child's limited relationship with the environment, reduced communication with other people and severe pronunciation disorders make it considerably difficult to develop vocabulary and master the semantic aspect of speech. These children generally have a very limited vocabulary, have serious difficulties in including/understanding and using words that express relationships of time and space. Vocabulary limitations and insufficient development of higher thought processes limit the understanding and use of grammatical structures. Towards the end, the classic classification is provided along with the description of the symptomatic picture of each form of dysarthria.

Keywords: dysarthria, symptom, defect structure, pareticity, spasticity, muscle atony.

Rezumat. Articolul este consacrat descrierii teoretice a tulburării de limbaj, numită disartria. Se prezintă analiza istorico-bibliografică a tulburării, de enunță etimologia cuvântului, se oferă definiții, se explică simptomatologia, patogenia și clasificarea disartriei. Se consemnează particularitățile personalității copiilor cu disartrie. În general, sunt puțin comunicativi, se izolează, refuză uneori să participe la activități în grup, se prezintă indiferenți, apatici, nesiguri, se epuizează ușor, iar atenția este foarte dispersată. Se detectează o dezvoltare insuficientă în procesele superioare ale gândirii, strâns legată de dezvoltarea insuficientă a aspectelor esențiale ale limbajului. Studiile demonstrează că, relația limitată a copilului disartric cu mediul înconjurător, comunicarea redusă cu ceilalți oameni și tulburările severe de pronunție îngreunează considerabil dezvoltarea vocabularului și stăpânirea aspectului semantic al vorbirii. Acești copii au, în general, un vocabular foarte limitat, au serioase dificultăți de a include/înțelege și de a folosi cuvinte care exprimă relații de timp și spațiu. Limitările vocabularului și dezvoltarea insuficientă a proceselor superioare ale gândirii, limitează înțelegerea și utilizarea structurilor gramaticale. Spre final este oferită clasificarea clasică împreună cu descrierea tabloului simptomatic al fiecărei forme de disartrie.

Cuvinte-cheie: disartrie, simptom, structura defectului, pareticitate, spasticitate, atonie musculară.

GENDER TRANSFORMATION OF VIEWS FROM BABY BOOMERS TO GENERATION Z

TRANSFORMAREA DE GEN A VIZIUNILOR DE LA BABY BOOMERS LA GENERAȚIA Z

Tamara HOVORUN, PhD, Associate Professor,
Law School O.P. Jindal Global University,

[ORCID: 0000-0003-1520-9766](https://orcid.org/0000-0003-1520-9766)

thovorun@jgu.edu.in

Oksana KIKINEZHDI, PhD, Professor,

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University

[ORCID: 0000-0002-9240-279X](https://orcid.org/0000-0002-9240-279X)

okiki77777@gmail.com

Nataliya SAVELYUK, PhD, Professor,

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University,

[ORCID: 0000-0001-5246-9677](https://orcid.org/0000-0001-5246-9677)

nsavelyuk@ukr.net

CZU: 159.922.2:305

Abstract. The purpose of the study was to identify the common and distinct dominant (concepts) of two major generations based on egalitarian and traditional gender ideology – representatives of Baby Boomers (women and men born in 1946-1964) and representatives of Generation Z – students (girls and boys born in 1996-2010). The methodological basis of the first stage of the psychosocial study was built upon the ideas of psychological differences between generations, which were presented in the book «Generations» published by American scholars Neil Howe and William Strauss. The authors argue that individuals within a single generation (men and women) are united by common values, gender-role behavior, including skills, competencies, and etiquette, along with gender differentiation. We also relied on contemporary research in gender psychology, particularly regarding the influence

of traditional paradigm pressure of femininity and masculinity concepts dominating throughout the lives of the Baby Boomer generation and its disruption by the current research in gender psychology on androgyny productivity and the interchangeability of gender roles in all spheres of private and social life. Specifically, it was the feminist ideas and gender balance that started to be assimilated by the younger generations, particularly the so-called digital Generation Z. Generation Z is characterized by the daily use of the Internet, YouTube, mobile phones, SMS, and MP3 players, which allowed to describe them as the digital generation. It is known that the nature of equitable, fair gender attitudes determines the democratic development of modern society and gender equality policy in all spheres of human existence, especially regarding women in the 21st century. We were interested in how deeply gender equality ideas have penetrated into each of the different spheres of human activity – education, upbringing, professional aspirations and career development, political and ideological views, and even fashion in the representations of the two generations – older adults and younger adults according to Erickson's age classification of developmental stages. Our pilot study revealed significant differences between the two gender mentalities – traditional for the majority of baby boomer generations, especially for women, and quite liberal, egalitarian for Generation Z, especially female students. Baby Boomers adhere to ideals and a real assessment of any public events to a strict bipolar distribution of gender roles and consider the technological information boom the main negative factor that has defined the cognitive dissonance of youth with the traditional gender scripts of many generations of adults throughout their lives. For them, the lack of a bipolar distribution of family and social roles is unacceptable. The traditional bipolar roles of men and women are characterized by emotional and cognitive support, while the interchangeable gender life roles, especially in entrepreneurial ambitions and new views on life are considered derivatives of the influence of mass media, which propagates peculiar romantic same-sex relationships, pop culture of money, a new perception of global events. Hence, the fascination of youth with new technologies, artificial intelligence, new visions of gender and sexuality. Baby Boomers consider the strict bipolar distribution of gender roles a revolutionary order of organizing family and social life, and the technological boom as a destructive factor that undermined the centuries-old roots of society organization, including distrust toward the experience of the older generation with their traditional gender scripts throughout life.

Keywords: gender attitudes, generations, Baby Boomer, Generation Z.

MANAGEMENT STYLE AS AN INTEGRATIVE CHARACTERISTIC OF THE ACTIVITY OF A COMPETITIVE MANAGER

STILUL MANAGERIAL – O CARACTERISTICĂ INTEGRATOARE A ACTIVITĂȚII UNUI MANAGER COMPETITIV

Yaroslava VASYLKEVYCH, PhD, Associate Professor,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine

[ORCID: 0000-0002-5946-3005](https://orcid.org/0000-0002-5946-3005)

v.yaroslava15@gmail.com

Oksana KIKINEZHDI, PhD, Professor,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ukraine

[ORCID: 0000-0002-9240-279X](https://orcid.org/0000-0002-9240-279X)

okiki77777@gmail.com

Nataliya SAVELYUK, PhD, Professor,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ukraine

[ORCID: 0000-0001-5246-9677](https://orcid.org/0000-0001-5246-9677)

nsavelyuk@ukr.net

CZU: 005.3

Abstract. Management over the decades has been and remains one of the most acute and relevant problems in both the theory and practical activities of organizations. Management is regarded as relations between a leader and group members, who influence each other and jointly strive for real changes and results that reflect common goals. Particularly important for practice is the study of the effectiveness of managerial activities based on defined criteria, indicating the competitiveness of the individual and the community. The effectiveness of the leadership style is a dynamic characteristic that is determined by both personal qualities of the leader (or intrasubjective resources) and the characteristics of his subordinates (or intersubjective resources), as well as work conditions – the complexity of production tasks, the degree of administrative power (or extrasubjective resources). In the empirical research, whose results are considered, R. Blake and J. Mouton's test was used to determine the dominant management style according to the "managerial grid" model. This model is developed within the behavioral approach to studying leadership styles. Scientists distinguish "orientation towards people" and "orientation towards work": on one hand, managers should accelerate the transformation of goals and task execution; on the other – take into account the wishes and proposals of employees. The "Team management" style, characterized by a high interest both in cooperation and in tasks, is always considered universal, leading to successful organization management. According to the research results, the closest proximity was observed in the diagnosed managers to the style 5.5 – "Middle-of-the-road management," which reflects situations in which managers show an equally moderate interest in both employees and production. The obtained indicators (6,4/6,6) also testify to a tendency of managerial behavior of respondents to approach the ideal style (9.9) – "Team," which always leads to successful management of the organization. Based on the study results, it was concluded that although some personal qualities of the manager significantly contribute to his success, they cannot guarantee this success by themselves. Particularly, the effectiveness and competitiveness of the manager depend greatly on the leadership style. Moreover, the best results are achieved by combining styles.

Keywords: management, management theories, management styles, "managerial grid" model, middle-of-the-road and team management.

PECULIARITIES OF PROVIDING PRIMARY PSYCHOLOGICAL ASSISTANCE TO A CHILD DURING HOSTILITIES

PARTICULARITĂȚI ALE ACORDĂRII DE ASISTENȚĂ PSIHOLOGICĂ PRIMARĂ UNUI COPIL ÎN TIMPUL OSTILITĂȚILOR

Nataliia YERMAKOVA, PhD, Associate Professor,
Sumy State Pedagogical University "A. S. Makarenko", Ukraine
[ORCID: 0000-0001-6163-8313](https://orcid.org/0000-0001-6163-8313)
ergna@ukr.net

CZU: 373.3.015.3

Abstract. The article is devoted to primary psychological assistance, which is understood as a set of short-term support measures and practical help to people who feel suffering and need in order to regulate the current psychological, psychophysiological condition and negative emotional experiences associated with a crisis or emergency event. Since millions of children in Ukraine witnessed hostilities, got stressed by seeing acts of violence, the use of weapons or the death of a person, the development of this problem is extremely urgent. The article presents the main principles, general guidelines and main stages of providing primary psychological assistance to children. Special attention is paid to the algorithm for providing emergency psychological assistance to injured children, which consists of the following: 1) calm the child down; 2) create a safe environment; 3) honestly inform about the event that happened and what will happen to the child in the near future; 4) provide emotional support; 5) to refer to other specialists whose consultation the child needs.

MENTAL HEALTH AND WELL-BEING OF PARTICIPANTS IN THE SCHOOL EDUCATIONAL PROCESS: CONTENT POTENTIAL OF THE DISCIPLINE "PEDAGOGY"

SĂNĂTATEA MINTALĂ ȘI BUNĂSTAREA PARTICIPANȚILOR LA PROCESUL EDUCAȚIONAL ȘCOLAR: POTENȚIALUL CONȚINUTULUI DISCIPLINEI „PEDAGOGIE”

Natalia KOVALENKO, PhD, Professor,
Sumy State Pedagogical University "A. S. Makarenko", Ukraine
[ORCID: 0000-0003-2854-2461](https://orcid.org/0000-0003-2854-2461)

CZU: 378.126+159.942

Abstract. Mental health and emotional stability of participants in the educational process are important factors in the formation of personality and the effectiveness of educational achievements. In the conditions of war, these questions are extremely topical and require answers to the questions: teachers, students, parents can remain stable; what should be the educational process in school; how a teacher, the class community can contain the emotional state caused by losses, unforeseen situations, etc. Therefore, the necessary elements has been included or expanded they content in the professional psychological and pedagogical training of future teachers: the theory of emotions (the role of the limbic system in emotional regulation etc.); the theory of stress and PTSD; psychological first aid (theory, protocols etc.); peculiarities of the organization of the educational process during military

events. Particular attention is paid to mastering practical stabilization techniques by future teachers before passing the pedagogical practice.

Keywords: mental health; emotional stability; participants in the school educational process; discipline "Pedagogy"; professional psychological and pedagogical training of future teachers; theory of stress and PTSD; psychological first aid; organization of the educational process during military events.

ART THERAPY SPACE FOR CHILDREN IN WAR CONDITIONS

SPAȚIU DE ART-TERAPIE PENTRU COPII ÎN CONDIȚII DE RĂZBOI

Kateryna PASKO, PhD, Associate Professor,
Sumy State Pedagogical University "A. S. Makarenko", Ukraine
[ORCID: 0000-0003-0488-9719](https://orcid.org/0000-0003-0488-9719)

CZU: 159.922.7:7

Abstract. In conditions of war, children are the most sensitive category of the population. Psychologists emphasise that providing such traumatic information to children as injuries, loss or death of relatives, requires careful analysis, weighing each fact, and taking into account age-specific characteristics. Art therapy is broadly understood as the use of all types of art for therapeutic, correctional and developmental purposes. Creativity encourages not only the reflection of the surrounding reality in the human mind, but also provides opportunities for its transformation. Art therapy is a powerful area of psychological assistance to individuals. It is a non-verbal form of work that has no restrictions on its use. Non-verbal means are often the only way to express and clarify a child's traumatic emotional state. And the therapeutic and corrective effects of art therapy can be manifested through artistic activity even in the absence of further verbalisation of experiences, which is associated with the action of a number of therapeutic factors and mechanisms (relaxation, catharsis, development of self-organisation and decision-making skills, insight, etc.). Art therapy work with children is a natural form of emotional correction that gently heals the child's psyche by establishing relationships with themselves and the world.

FEATURES OF THE FORMATION OF CONFLICTOLOGICAL CULTURE AMONG STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS - FUTURE TEACHERS IN THE CONTEXT OF DISTANCE LEARNING

CARACTERISTICI ALE FORMĂRII CULTURII CONFLICTOLOGICE ÎN RÂNDUL STUDENȚILOR INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR - VIITORI PROFESORI - ÎN CONTEXTUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI LA DISTANȚĂ

Svitlana PUKHNO, PhD, Associate Professor,
Sumy State Pedagogical University "A.S. Makarenko", Ukraine

[ORCID: 0000-0001-9862-5145](https://orcid.org/0000-0001-9862-5145)

CZU: 378.064

Abstract. The article presents an analysis of such concepts as “conflictological culture”, “teacher’s conflictological culture”, “communicative competence”, “conflictological competence”. The features of the formation of a conflictological culture of future teachers - students of a higher educational institution in the conditions of distance learning are presented. The components of conflictological competence of students of a higher educational institution are analyzed as parts of professional self-realization of the personality. It is presented that the formation of a conflictological culture of future teachers depends on the organization of the educational process in a higher educational institution in the conditions of students’ distance learning. Effective methods of distance learning for the formation of components of conflictological culture of future teachers are analyzed.

Keywords: conflictological culture, conflictological culture of the teacher, communicative competence, conflictological competence.

THE PHENOMENON OF THE 12TH PLAYER: CHARACTERISTICS OF EMOTIONAL CONTAGION AMONG FOOTBALL FANS

FENOMENUL CELUI DE-AL 12-LEA JUCĂTOR: CARACTERISTICI ALE CONTAGIUNII EMOȚIONALE ÎN RÂNDUL FANILOR DE FOTBAL

Tetiana SHCHERBAK, PhD, Associate Professor,
Sumy State Pedagogical University "A.S. Makarenko", Ukraine

[ORCID: 0000-0002-7701-9450](https://orcid.org/0000-0002-7701-9450)

CZU: 159.942

Abstract. The research of emotional contagion among football fans as a form of social contagion and a primary mechanism of attachment has been presented. It was determined that emotional contagion includes the orienting reflex, and their combined action leads to the perception of an empathogenic situation, the emotional experience of the empathy object. Changes in the mental state of fans before and after matches were outlined. It was determined that a single emotional mood or well-being of fans in a group, when reaching a certain level of intensity of joint actions, causes collective (group) thinking, which in turn determines the state of excitement and changes the state of human activity. The perception of another fan's state against the background of emotional contagion entails the activation of the emotional resonance mechanism ("the state of emotional arousal that arises in response to the signals of another person's emotional state"). Methods of emotional co-regulation of

fans were analyzed. The main ways of contagion of emotions among fans were highlighted. The reasons for affective disturbances in the crowd of football fans were revealed. Temporal characteristics of the spread of emotions in the crowd were illuminated. The role of consciousness in regulating emotional waves was determined. Determinants of the "herd" instinct – one of the methods of group influence on the psyche – were considered.

Keywords: social contagion; emotional contagion; football fans; primary mechanism of attachment; methods of emotional co-regulation of fans; affective disturbances in the crowd of football fans; "herd" instinct; methods of group influence on the psyche.

SECTION 3
PSYCHOSOCIAL SUPPORT: STUDIES AND APPLICATIONS

**INCLUSIVE SCHOOL CULTURE AS A VALUE ASSUMED BY THE SCHOOL
COMMUNITY**

**CULTURA ȘCOLII INCLUZIVE CA O VALOARE ASUMATĂ DE COMUNITATEA
ȘCOLARĂ**

Valentina STRATAN, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-6490-9577](https://orcid.org/0000-0002-6490-9577)
vstratanmd@yahoo.com

Valentina STRATAN, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 376.091

Abstract. In any act of education, three important dimensions are intertwined: policies, practices and culture. Each of these elements is equally important. That is why the construction of an education for all takes into account the necessary changes, obtained through the organized process of learning in such a way as to build policies of inclusion, to develop inclusive practices so that in the end a culture of inclusion appears and is organized. To describe an inclusive school, a series of indicators can be used that focus on the three dimensions of school life: culture, policy and practice. Each of these elements is equally important. The inclusive culture and policies of the school are reflected in the attitudes and behaviors of those in the institution, the relationships that exist between them, as well as in the way in which the various processes are carried out, primarily the teaching-learning-evaluation one. The culture of a school is given by the values, beliefs and behaviors of individuals, perceptible in the way the school is defined, looks and acts. Every person in a school influences the culture, performance and values of the institution. The promotion of inclusive education, and consequently of an inclusive culture, will determine the establishment of a new formula of human solidarity in an inclusive society.

Rezumat. În orice act de educație, trei dimensiuni importante se întrepătrund: politicile, practicile și cultura. Fiecare dintre aceste elemente este la fel de important. De aceea, construcția unei educații pentru toți ține cont de schimbările necesare, obținute prin procesul organizat de învățare astfel încât să se construiască politici de incluziune, să se dezvolte practici incluzive pentru ca în final să apară și să se organizeze o cultură a incluziunii. Pentru a descrie o școală incluzivă, pot fi utilizați o serie de indicatori care se concentrează pe cele trei dimensiuni ale vieții școlare: cultură, politică și practică. Fiecare dintre aceste elemente este la fel de important. Cultura și politicile incluzive ale școlii se reflectă în atitudinile și comportamentele celor din instituție, în relațiile care există între ei, precum și în modul în care se desfășoară diferitele procese, în primul rând cel de predare-învățare-evaluare. Cultura unei școli este dată de valorile, credințele și comportamentele indivizilor, perceptibile în modul în care școala este definită, arată și acționează. Fiecare persoană dintr-o școală influențează cultura, performanța și valorile instituției. Promovarea educației incluzive și, în consecință, a unei

culturi incluzive, va determina stabilirea unei noi formule de solidaritate umană într-o societate incluzivă.

ASPECTS OF THE WELL-BEING OF THE ELDERLY IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

ASPECTE ALE BUNĂSTĂRII PERSOANELOR DE VÂTSTA A TREIA ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Ecaterina ZUBENSCHI, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-1822-7460](https://orcid.org/0000-0002-1822-7460)
ecaterinazubenschi@gmail.com

Ecaterina ZUBENSCHI, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU:364.2-053.9

Abstract. The annual indexations of pensions, from the reported documents, tend to demonstrate essential increases, without showing the ratio of these increases to the absolute rate of inflation, the increase in the prices of home maintenance services, the purchasing power of the most pressing foods, not to mention medical services or other vital needs. This social fake hides the real devaluation of the pension earned by the insured, which is a citizen's right. The guarantor of the social protection of the population is the social state, in which all members of the collective must have a minimum volume of goods and services, considered to be decent, normal, minimal. The state's attitude through the social protection system demonstrates care, esteem, real tolerance towards elderly people, children's affection towards their own parents.

Rezumat. Indexațiile anuale ale pensiilor, din documentele raportate, tind să demonstreze majorări esențiale, fără de a se arăta raportul acestor majorări față de rata absolută a inflației, creșterea prețurilor la serviciile de întreținere a locuinței, puterea de cumpărare a celor mai stringente alimente, nemaivorbind de serviciile medicale sau de alte necesități vitale. Acest fals social, ascunde devalorizarea reală a pensiei muncite de către asigurat, care constituie un drept al cetățeanului. Garant al protecției sociale a populației este statul social, în care toți membrii colectivității trebuie să dispună de un volum minim de bunuri și servicii, considerat a fi decent, normal, minimal. Atitudinea statului prin sistemul de protecție socială, demonstrează grija, stima, toleranța reală, față de persoanele de vârstă a treia, afectivitatea copiilor, față de proprii părinți.

PSYCHO-SOCIAL IMPLICATIONS IN CHILDREN AND ADOLESCENTS INFECTED WITH HIV

IMPLICAȚII PSIHO-SOCIALE LA COPII ȘI ADOLESCENȚI INFECTAȚI CU HIV

Dumitru CARATA dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-8148-0656](https://orcid.org/0000-0001-8148-0656)
carata.dumitru@upsc.md

Dumitru CARATA, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 364:616.98-053.2

Abstract. Currently, in the Republic of Moldova, there are 134 children under the age of 15 out of 16,969 people registered with HIV. From a medical point of view, HIV destroys the person's immune system, cancers and opportunistic infections appear, degenerates the nervous system, causes neurological diseases, at the same time it also destroys the psychological immunity of the patient and his family, giving birth to a diversity of feelings negative: self-blame, self-discrimination, anguish, anger, uncertainty, despair, mistrust, shame, disgust, etc. Fear and guilt, physical and mental isolation, discrimination and stigmatization in the community or in the family, diminishing interpersonal relationships, financial problems, dropping out of school, unfulfilled projects, the feeling of death, etc. they induce negative feelings and states in adolescents, they place them in limit situations and psychological existential impasse. From a social point of view, the costs are impressive: decrease in hope and standard of living, infant mortality, socio-professional difficulties, progressive physical and mental degradation, loss of salary source, loss of social roles, school exclusion in the case of children, isolation and social discrimination. Community education activities can greatly contribute to the elimination of social isolation, stigma towards HIV-infected children by informing them about the HIV virus, ways of transmission, treatment options, so that myths and rumors will be diminished, and the truth regarding HIV will take the place of fear and ignorance, and children infected with HIV will gain the opportunity to receive much needed support from the community.

Rezumat. La moment în Republica Moldova sunt în evidență 134 copii cu vârsta până la 15 ani din 16969 persoane înregistrate cu HIV. Din punct de vedere medical, HIV distruge sistemul imunitar al persoanei, apar cancere și infecții oportuniste, degenerează sistemul nervos, cauzează boli neurologice, în același timp distruge și imunitatea psihologică a bolnavului și a familiei acestuia, dând naștere la o diversitate de sentimente negative: autoculpabilizare, autodiscriminare, angoasă, furie, incertitudine, disperare, neîncredere, rușine, dezgust etc. Teama și culpabilizarea, izolarea fizică și psihică, discriminarea și stigmatizarea în comunitate sau în familie, diminuarea relațiilor interpersonale, problemele financiare, întreruperea școlii, proiectele nerealizate, sentimentul morții etc. induc la adolescenții trăiri și stări negative, îi plasează în situații limită și impas existențial psihologic. Din punct de vedere social, costurile sunt impresionante: scăderea speranței și a standardului de viață, mortalitate infantilă, dificultăți socioprofessionale, degradarea progresivă fizică și psihică, pierderea sursei salariale, pierderea rolurilor sociale, excludere școlară în cazul copiilor, izolare și discriminare socială. La eliminarea izolării sociale, stigmei față de copiii infectați cu HIV în mare măsură pot contribui activitățile de educare a comunității prin informarea despre virusul HIV, modalitățile de transmitere, opțiunile de tratament, astfel încât miturile și zvonurile vor fi diminuate,

iar adevărul în ce privește HIV va lua locul fricii și ignoranței, și copiii infectați cu HIV vor dobândi posibilitatea de a primi suportul atât de necesar din partea comunității.

ALTERNATIVES FOR MEDIATION OF INTERPERSONAL CONFLICTS IN ADOLESCENTS

ALTERNATIVE DE MEDIERE A CONFLICTELOR INTERPERSONALE LA ADOLESCENȚI

Violina STURZA, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-9934-6401](https://orcid.org/0000-0002-9934-6401)
violina.paris@gmail.com

Violina STURZA, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 316.485.6-053.2

Abstract. We live in a challenging society with many dilemmas, submissions and psychosocial influences. The individual is practically swept away by an avalanche, causing pressure and resistance in a continuous struggle of his identity. The personality is continuously developing, but the differences and incompatibility of interests between people determine the conflict as a three-dimensional psychosocial phenomenon defining the cognitive, affective and behavioral components through which the individual manifests himself in a social group. Interpersonal conflict is a stressor encountered in everyday life that affects health and the balance between body, mind and soul. This preoccupation with survival and the tendency towards identity leads to the damage of self-esteem and the devaluation of the parts that represent us as a personality. Therefore, adolescents are at their most self-aware and practically throughout this path of knowledge they encounter multiple conflicts that they still cannot manage to be resolved. Effective mediation in the resolution of interpersonal conflicts in adolescents is an alternative to reduce and prevent these psychosocial processes through communication, development and knowledge.

Rezumat. Trăim într-o societate provocatoare cu multe dileme, supuneri și influențe psihosociale. Individul este practic dus de o avalanșă, provocând presiune și rezistență într-o luptă continuă a identității sale. Personalitatea este în continuu dezvoltare, dar diferențele și incompatibilitatea intereselor dintre oameni determină conflictul ca un fenomen psihosocial tridimensional definind componentele cognitive, afective și comportamentale prin care individul se manifestă într-un grup social. Conflictul interpersonal este un factor de stres întâlnit în viața de zi cu zi care afectează starea de sănătate și echilibrul dintre trup, minte și suflet. Aceste preocupări de supraviețuire și tendința spre identitate duc la lezarea stimei de sine și devalorizarea părților care ne reprezintă ca personalitate. Prin urmare adolescenții sunt în cea mai mare măsură de cunoaștere de sine și practic pe tot parcursul acestui traseu de cunoaștere întâmpină multiple conflicte pe care încă nu le pot gestiona pentru a fi soluționate. Medierea eficientă în rezolvarea conflictelor interpersonale la adolescent este o alternativă de a reduce și a preveni aceste procese psihosociale prin comunicare, dezvoltare și de cunoaștere.

CONCEPTS RELATED TO INCLUSIVE EDUCATION

CONCEPTE CORELATE EDUCAȚIEI INCLUZIVE

Viorica CERNEAVSCHI, dr., lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID:0000-0003-3322-1953](https://orcid.org/0000-0003-3322-1953)
cerneavschiviorica@upsc.md

Viorica CERNEAVSCHI, PhD, University Lecturer,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 376.091

Abstract. The social integration of children is a complex process influenced by a variety of factors. The family and the education system play essential roles in this process, providing children with opportunities to learn and develop as active members of society. Regarding the education system, there are currently many controversies and debates. The overall idea that controls the actions of those responsible for changes in the education system is that of improving and modernizing services in order to facilitate access to education and training for all types and classes of individuals. Inclusive education supports the development of educational institutions used to meet the needs of all children/students in the community by reconsidering the organization, didactic approaches, the attitude towards children/students and the way they use resources. The change in philosophy and perception regarding the different and special requirements of individuals has led to profound changes in educational rhetoric as well. Under the pressure of new approaches, the notions of invalid/disabled/uneducable and correctional education have been replaced with the terms child with special educational needs and special needs education and other concepts that will be elucidated in the article.

Rezumat. Integrarea socială a copiilor este un proces complex, influențat de o serie de factori. Familia și sistemul de învățământ joacă roluri esențiale în acest proces, oferind copiilor oportunități de a învăța și de a se dezvolta ca membri activi ai societății. În privința sistemului de învățământ există în prezent numeroase polemici și controverse. Ideea de ansamblu care controlează acțiunile celor responsabili de schimbările din sistemul educațional este cea de îmbunătățire și de modernizare a serviciilor în vederea facilitării accesului tuturor tipurilor și claselor de indivizi la educație și formare. Educația incluzivă susține dezvoltarea unor instituții de învățământ obișnuite să răspundă nevoilor tuturor copiilor/elevilor din comunitate prin reconsiderarea organizării, abordărilor didactice, atitudinii vizavi de copii/elevi și felul în care utilizează resursele. Schimbarea filozofiei și percepției în ceea ce privește cerințele diferite și speciale ale indivizilor a condus spre schimbări profunde și în retorica educațională. Sub presiunea noilor abordări noțiunile de tipul invalid/handicapat/needucabil și educație corecțională au fost substituite cu termenii copil cu cerințe educaționale speciale și educația cerințelor speciale și alte concepte care vor fi elucidate în articol.

BURNOUT SYNDROME AS AN ASSOCIATED OCCUPATIONAL RISK WITH ACTIVITIES IN SOCIAL WORK

SINDROMUL BURNOUT CA RISC OCUPAȚIONAL ASOCIAT CU ACTIVITĂȚILE ÎN ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Emilia LAPOȘINA, dr., conf. univ.,
UPS "Ion Creangă" din Chișinău
[ORCID:0000-0002-6533-1471](https://orcid.org/0000-0002-6533-1471)
laposina.emilia@upsc.md

Emilia LAPOSINA, PhD, Associate Professor,
"Ion Creanga" SPU of Chisinau

CZU: 364-4:159.942

Abstract. The professional activity of social assistant is associated with less comfortable working conditions and can lead to a decrease in personal and professional fulfillment. Most often, psychoemotional problems are interconnected with workload, professional ethical dilemmas, organizational variables and decreased occupational prestige. The application of limited resources in doing everything possible to recover the beneficiary's problems ends with the subjective and incomplete assessment of the results of the intervention, being outlined over time. Social workers, being in the area of risk, more often collide with the phenomena of professional deformation and emotional burnout syndrome. The study of the manifestation characteristics, causes and consequences of the burnout syndrome in social workers allows an objective assessment of the current situation, specific to activities in the field of social services.

Keywords: professional stress, emotional burnout, burnout, professional deformation, secondary trauma, satisfaction with the profession, work team

Rezumat. Activitatea profesională a asistențelor sociali se asociază cu condiții mai puțin confortabile de activitate și poate duce la scăderea împlinirii personale și profesionale. Cel mai adesea, problemele psihoemoționale sunt interconectate cu volumul de muncă, dilemele etice profesionale, variabile organizaționale și scăderea prestigiului ocupațional. Aplicarea resurselor limitate în a face tot posibilul pentru recuperarea problemelor beneficiarului se finalizează cu aprecierea subiectivă și incompletă a rezultatelor intervenției, fiind conturate peste timp. Asistenții sociali, aflându-se în zona de risc crescut, se ciocnesc mai des de fenomenele de deformare profesională și sindromul de burnout emoțional. Studiul caracteristicilor de manifestare, cauzelor și consecințelor sindromului de burnout la asistenții sociali permite o evaluare obiectivă a situației actuale, specifică activităților din domeniul serviciilor sociale.

Cuvinte-cheie: stres profesional, ardere emoțională, burnout, deformare profesională, trauma secundară, satisfacție față de profesie, echipa de muncă.

**THE STATISTICAL PROFILE OF SOCIAL SERVICES ADDRESSED TO CHILDREN
WITH CES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

**PROFILUL STATISTIC A SERVICIILOR SOCIALE ADRESATE COPIILOR CU CES ÎN
REPUBLICA MOLDOVA**

Emilia LAPOȘINA, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-6533-1471](https://orcid.org/0000-0002-6533-1471)
lapoșina.emilia@upsc.md

Olesea FRUNZE, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creanga” din Chisinau
[ORCID: 0000-0002-0870-485X](https://orcid.org/0000-0002-0870-485X)
frunze.olesea@upsc.md

Emilia LAPOSINA, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau
Olesea FRUNZE, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 364.442-056.24

Abstract. The statistical profile of social services addressed to children with special educational needs in the Republic of Moldova. Currently, the social services' mission is to satisfy the social needs of the person or the family, in order to overcome difficult situations and prevent social marginalization and exclusion. The right to these social services is established in a particular way, based on the assessment of the needs of the person/family. In this article, we want to analyze the area of expansion of social services, the access of children with CES, including children with disabilities to social services, the coverage of the needs of the beneficiaries with the services and their usefulness, obtaining as a product a statistical profile that can later serve us to strengthen the cohesion of social services and educational necessary for social inclusion.

Rezumat. În prezent serviciile sociale au drept misiune satisfacerea necesităților sociale ale persoanei sau familiei, în vederea depășirii situații de dificultate și a prevenirii a marginalizării și excluziunii sociale. Dreptul la aceste servicii sociale este stabilit în mod particular, în baza evaluării necesităților persoanei/familiei. În prezentul articol dorim sa analizam aria de extindere a serviciilor sociale, accesul copiilor cu CES, inclusiv copiilor cu dizabilități la servicii sociale, acoperirea necesităților beneficiarilor cu serviciile și utilitatea acestora obținând drept produs un profil statistic care ne poate servi ulterior la consolidarea coeziunii serviciilor sociale și educaționale necesare incluziunii sociale.

WELL-BEING OF THE SCHOOL GROUP – SUCCESS FACTOR OF THE INCLUSION OF CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

STAREA DE BINE A GRUPULUI ȘCOLAR – FACTOR DE SUCCES AL INCLUZIUNII COPIILOR CU CES

Victoria PLĂMĂDEALĂ, dr., lector univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0001-9733-5955](https://orcid.org/0000-0001-9733-5955)

plamadeala.victoria@upsc.md

Inga PLATON, dr., lector univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0002-9916-8289](https://orcid.org/0000-0002-9916-8289)

platon.inga@upsc.md

Victoria PLAMADEALA, PhD, University Lecturer,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Inga PLATON, PhD, University Lecturer,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 376+373

Abstract. The purpose of this study is to highlight the impact of the well-being of the school group and teachers on the inclusion of children with special educational needs. The idea of including children with special educational requirements in schools with typical children and its benefits is certainly recognized in the Moldovan space. However, the process of inclusion can be arduous, presenting a challenge for all. In our empirical study, we aimed to measure the well-being of typical and atypical children from several schools in Chisinau. We used the Questionnaire of the Psychiatric Research Unit, WHO Collaborating Center for Mental Health, (1998). 102 children aged 12-15 participated in the experiment, including 12 children with special educational needs. The findings provided by the comparative analysis of the results allowed us to highlight that a higher well-being score for children with special educational needs is found in school groups with high well-being scores.

Rezumat. Scopul acestui studiu este de a evidenția impactul stării de bine a grupului școlar și a învățătorilor asupra incluziunii copiilor cu cerințe educaționale speciale. Ideea incluziunii copiilor cu cerințe educaționale speciale în școli cu copii tipici și beneficiile acesteia este cu siguranță recunoscută în spațiul moldovenesc. Totuși procesul incluziunii poate fi anevoios, prezentând o provocare pentru toți. În studiul nostru empiric ne-am propus să măsurăm starea de bine a copiilor tipici și atipici din mai multe școli din municipiul Chișinău. Am folosit Chestionarul Unității de Cercetare Psihiatrică, Centrul Colaborator OMS pentru Sănătate Mintală, (1998). La experiment au participat 102 copii cu vârsta 12-15 ani, dintre care 12 copii cu cerințe educaționale speciale. Constatările oferite de analiza comparativă a rezultatelor ne-a permis să evidențiem că un scor mai mare a stării de bine la copii cu cerințe educaționale speciale se atestă în grupurile școlare cu scoruri înalte a stării de bine.

STAGES OF PROSOCIAL BEHAVIOR DEVELOPMENT IN YOUNG SCHOOL-AGE CHILDREN

ETAPELE DEZVOLTĂRII COMPORTAMENTULUI PROSOCIAL LA COPIII DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ MICĂ

Ana-Maria BEȘU, prof. învățământ primar,
LT „Dimitrie Leonida” Piatra-Neamț, România
[ORCID: 0000-0001-8875-8497](https://orcid.org/0000-0001-8875-8497)
maria_maty31@yahoo.com

Ana-Maria BESU, Primary School Teacher,
“Dimitrie Leonida” TH School, Piatra-Neamț, Romania

CZU: 316.627-053.5

Abstract. The proposed article explores the importance and evolution of prosocial behavior during middle childhood, focusing on the significant contributions of prestigious researchers: Albert Bandura, Carol Gilligan, Martin Hoffman, and Nancy Eisenberg. In this developmental stage, children face a series of social and emotional challenges, and educators play an essential role in guiding this process. By analyzing the theories and research of these experts, the article provides a comprehensive perspective on how children develop socioemotional skills and prosocial behaviors. Concepts such as social learning, gender perspectives, empathy, altruism, and emotional self-regulation are explored, highlighting their importance in shaping healthy prosocial behavior. The article also suggests ways to promote socioemotional development in educational environments, offering a useful guide for educators and parents to support children in developing a strong prosocial behavior during middle childhood.

Rezumat. Evoluția comportamentului prosocial în perioada copilăriei mijlocii, concentrându-se pe contribuțiile semnificative ale cercetătorilor de prestigiu: Albert Bandura, Carol Gilligan, Martin Hoffman și Nancy Eisenberg. În această etapă de dezvoltare, copiii se confruntă cu o serie de provocări sociale și emoționale, iar pedagogii au un rol esențial în ghidarea acestui proces. Prin analiza teoriilor și cercetărilor acestor experți, articolul oferă o perspectivă cuprinzătoare asupra modului în care copiii dezvoltă abilități socioemoționale și comportamente prosociale. Se explorează concepte precum învățarea socială, perspectivele de gen, empatia, altruismul și autoreglarea emoțională, evidențiind importanța acestora în formarea unui comportament prosocial sănătos. Articolul propune, de asemenea, căi de promovare a dezvoltării socioemoționale în mediile educaționale, oferind un ghid util pedagogilor și părinților pentru a sprijini copiii în dezvoltarea unui comportament prosocial solid în perioada copilăriei mijlocii.

SOME SEQUENCES OF PRACTICE OF KINETOTHERAPY IN ANCIENT TIMES

UNELE SECVENȚE DE PRACTICARE A KINETOTERAPIEI ÎN ANTICHITATE

Ecaterina ZUBENSCHI, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0002-1822-7460](https://orcid.org/0000-0002-1822-7460)

ecaterinazubenschi@gmail.com

Florica Cristina NEDELUCU, drd.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0003-4480-461X](https://orcid.org/0000-0003-4480-461X)

savacristina79@yahoo.com

Oleg ABABII, dr.,

CEÎS ”Orfeu” din Chișinău

[ORCID: 0009-0003-9364-4349](https://orcid.org/0009-0003-9364-4349)

orfeu@list.ru

Ecaterina ZUBENSCHI, PhD, Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Florica Cristina NEDELUCU, PhD student,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Oleg ABABII, PhD.,

CEÎS ”Orfeu” of Chisinau

CZU: 615.825(091)

Abstract. Work, play and exercise have been used for their healing qualities since ancient times. In the Neolithic, empirical medicine developed certain therapeutic norms, based on practical experience, of combining drug treatment with therapeutic exercises. Physiotherapy begins thousands of years ago and merges with the history of various forms of occupations with therapeutic values within the historical development of mankind. The Egyptians, Indians, Chinese and Greeks laid the foundations of the notion of preventive and therapeutic gymnastics. The healing of the sick and the prevention of illnesses represented a social function and a moral right, which was constantly manifested on different stages of evolution of human civilization. Knowing the development of physical therapy, as a universal discipline, from its origins to the present day, contributes to the formation and development of the specialized culture. Nothing can be explained and understood without history.

Rezumat. Munca, jocul și exercițiul fizic, au fost folosite pentru calitățile lor curative din cele mai vechi timpuri. În neolitic, medicină empirică a dezvoltat anumite norme terapeutice, bazate pe experiența practică, de combinare a tratamentului medicamentos cu exerciții terapeutice. Kinetoterapia începe cu mii de ani în urma și se confundă cu istoria diverselor forme de ocupații cu valențe terapeutice din cadrul dezvoltării istorice a omenirii. Egiptenii, indienii, chinezii și grecii au pus bazele noțiunii de gimnastică profilactică și terapeutică. Vindecarea bolnavilor și prevenirea îmbolnăvirilor, a reprezentat o funcție socială și un drept moral, ce s-a manifestat în mod constant pe diferite trepte de evoluție ale civilizației umane. Cunoașterea dezvoltării kinetoterapiei, ca disciplină universală, de la origini până în zilele noastre, contribuie la formarea și dezvoltarea culturii de specialitate. Nimic nu se poate explica și înțelege fără istorie.

INTERVENTION PROGRAMS TO PROMOTE SPECIFIC COMMUNICATION FOR PEOPLE WITH AUTIST SPECTRUM DISORDERS

PROGRAME DE INTERVENȚIE PENTRU STIMULAREA COMUNICĂRII SPECIFICE PERSOANELOR CU TULBURĂRI DIN SPECTRUL AUTIST

Daniela-Iulia STROESCU, drd., România,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0000-6878-7004](https://orcid.org/0009-0000-6878-7004)
stroescudaniela1981@gmail.com

Daniela-Iulia STROESCU, PhD student, Romania,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 376.5

Abstract. The neurodiversity movement supports the development and diverse functioning of the human brain, which is responsible for interacting and experiencing the world differently. The main goal is to make people aware of the neurological differences that need to be accepted, the usefulness of inclusion and the acceptance of neurodiversity as a natural part of human diversity. Neurodivergent people have specific strengths and abilities that society should not ignore, and are also advocates of autistic self-representation. Knowledge of communicative behaviours in autistic people is of great significance for communication and behaviour education. To stimulate communication, speech and language therapy and psychoeducational practice recommends the use of intervention programmes and alternative methods. In this article we refer to: the Son-Rise Programme (SRP), the TEACCH Method; the DT (Discrete Trial) Programme, the ABA Method. The aim of these is to help to develop communication skills, to explain the occurrence of necessary changes in the usual program, to correctly interpret disturbed behaviors, to develop strategies to manage special situations in the individual's life.

Rezumat. Mișcarea *pentru neurodiversitate* susține dezvoltarea și funcționarea diferită a creierului uman, responsabil pentru interacționarea și modul diferit de experimentare a lumii. Scopul principal este conștientizarea oamenilor privind diferențele neurologice care trebuie acceptate, utilitatea incluziunii și acceptarea neurodiversității, ca parte naturală a diversității umane. Persoanele neurodivergente au puncte forte și abilități specifice pe care societatea nu trebuie să le ignore, fiind totodată și susținători ai auto-reprezentării autiste. Cunoașterea comportamentelor comunicative la persoanele autiste are o mare însemnătate pentru educarea comunicării și a comportamentului. Pentru stimularea comunicării, practica logopedică și psihopedagogică recomandă utilizarea unor programe de intervenție și metode alternative. În acest articol vom face referire la: Programul Son-Rise (SRP), Metoda TEACCH; Programul DT (Discrete Trial), Metoda ABA. Scopul acestora vizează modalitățile prin care se poate contribui la dezvoltarea competențelor de comunicare, explicarea apariției unor modificări necesare în programul obișnuit, interpretarea corectă a comportamentelor tulburate, necesitatea unor strategii pentru gestionarea unor situații speciale din viața individului.

PSYCHOLOGICAL MANAGEMENT OF DIABETES IN YOUNG ADULTS - THE CORRELATION OF QUALITY OF LIFE WITH AFFECTIVE STATUS

GESTIONAREA PSIHOLOGICĂ A DIABETULUI ZAHARAT LA TINERI ADULȚI - CORELAREA CALITĂȚII VIEȚII CU STATUSUL AFECTIV

Mircea Tudor MAIORESCU, drd.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0009-0005-7034-6095](https://orcid.org/0009-0005-7034-6095)

mmirceaa90@gmail.com

Aurelia GLAVAN, dr. hab., prof. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău,

[ORCID: 0000-0002-2549-5367](https://orcid.org/0000-0002-2549-5367)

glavan_aurelia@yahoo.com

Mircea Tudor MAIORESCU, PhD student,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau,

Aurelia GLAVAN, Doctor Habilitatus, University Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 616.379-008.64

Abstract. In this article there are presented theoretical-conceptual approaches regarding the correlation of quality of life with affective status in young adults with diabetes. The research in the recent years brings increasingly clear data regarding the connection between diabetes and affective disorders, being recognized by the scientific world, the fact that psychological disorders in diabetes are underdiagnosed, one of the causes being the lack of an anxiety and depression screening protocol among patients with chronic diseases. Addressing the diabetes-anxiety-depression comorbidity, we aimed to highlight the perceptions of young adults regarding the purpose and meaning of life, anxiety, depression and psychological well-being, as well as optimizing the quality of life through a psychoeducational program that can be applied to experimental subjects.

Rezumat. În această lucrare sunt prezentate abordări teoretico-conceptuale privind corelarea calității vieții cu statusul afectiv la tineri adulți cu diabet zaharat. Cercetările ultimilor ani aduc date din ce în ce mai clare cu privire la conexiunea dintre diabet și tulburările afective, fiind recunoscut de către lumea științifică, faptul că, tulburările psihologice în diabetul zaharat sunt subdiagnosticate, una din cauze fiind lipsa unui protocol de screening al anxietății și depresiei în rândul pacienților cu boli cronice. Abordând comorbiditatea diabet - anxietate - depresie, ne-am propus evidențierea percepțiilor adulților tineri cu privire la scopul și sensul vieții, anxietate, depresie și bunăstarea psihologică, precum și optimizarea calității vieții printr-un Program psihoeducațional, care poate fi aplicat subiecților experimentali.

RHODIOLA ROSEA, AN ADAPTOGEN USEFUL IN FATIGUE - FROM RESEARCH TO PRACTICE

RHODIOLA ROSEA, UN ADAPTOGEN UTIL ÎN OBOSEALĂ – DE LA CERCETARE LA PRACTICĂ

Ramona-Niculina JURCAU, dr.,
UMF „Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca, România
[ORCID: 0000-0002-1070-2191](https://orcid.org/0000-0002-1070-2191)

Ioana-Marieta JURCAU, dr.,
SCU pentru Copii, Cluj-Napoca, România
[ORCID: 0000-0002-0793-2877](https://orcid.org/0000-0002-0793-2877)

Nicolae-Alexandru COLCERIU, dr.,
UMVȘA, Cluj-Napoca, România

Dong Hun KWAK, dr.,
UBB Cluj-Napoca, România
Aurelia GLAVAN, dr. hab., prof. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-2549-5367](https://orcid.org/0000-0002-2549-5367)
glavan_aurelia@yahoo.com

Ramona-Niculina JURCAU, PhD,
„Iuliu Hațieganu” UMF, Cluj-Napoca, Romania

Ioana-Marieta JURCAU, PhD,
ECH for Children, Cluj-Napoca, Romania
Nicolae-Alexandru COLCERIU, PhD, ing.
UVMAS, Cluj-Napoca, Romania

Dong Hun KWAK, PhD,
UBB, Cluj-Napoca, Romania
Aurelia GLAVAN, Doctor Habilitatus, University Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 633.8:159.944

Abstract. Rhodiola Rosea (RR) belongs to those herbs that reported having adaptive properties. Studies have shown that RR can reduce mental fatigue in stressful conditions or under stressful stress conditions in life. Due to its adaptogenic properties, RR has been studied for its performance-enhancing capabilities in healthy populations and for its therapeutic properties in a number of clinical researches. RR determines the regulation of homeostasis through several mechanisms of action associated with the hypothalamic-pituitary-adrenal axis and the control of key mediators of the stress response, including cortisol. Thus, RR reduces mental fatigue and improves mental performance, stimulates physical work capacity, improves and increases resistance to fatigue.

Keywords: Rhodiola Rosea, adaptogen, stress, oxidative stress, fatigue, physical effort

PSYCHOLOGICAL SAFETY IN WOMEN VICTIMS OF SEXUAL ABUSE

SECURITATEA PSIHOLOGICĂ LA FEMEILE VICTIME ALE ABUZULUI SEXUAL

Maria DIȚA, dr., lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-8951-4133](https://orcid.org/0000-0002-8951-4133)
dita.marcela@upsc.md

Maria VÎRLAN, dr., prof. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-6843-2609](https://orcid.org/0000-0001-6843-2609)
virlan.maria@upsc.md

Gabriel TUDOR, drd., România,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău,
[ORCID: 0009-0004-8773-0467](https://orcid.org/0009-0004-8773-0467)

Maria DITA, PhD, University Lecturer,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau
Maria VIRLAN, PhD., University Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau
Gabriel TUDOR, PhD student, Romania,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 159.923:343.541-055.2

Abstract. Sexual abuse is a form of violence against women that has many serious negative consequences and trauma for the physical and mental health of the victim. The effects of sexual violence are to be found in the public health sphere, with two dimensions: either the occurrence of multiple pregnancies, the very moment of pregnancy being a determining factor in the aggravation of violence, or the occurrence of multiple abortions, affecting both the reproductive health and the psycho-emotional state of the victim. The consequences of sexual abuse are felt over the years by the women affected, especially if they have not received specialised help. For most women, sexual intercourse means passion, sensuality, intimacy, etc., and in this context, sexual abuse/rape is felt as an extremely personal and traumatic experience. Psycho-social counselling is necessary to overcome traumatic situations related to sexual abuse in victimised women and to prevent them. The impact of violence on physical and mental health is profound; abused women and their children who live a life of insecurity and violence (linked to a lack of consistent social protection) lose confidence in themselves and their ability to participate in life. All the after-effects of sexual abuse of women will also lead to a certain alteration of the "well-being of society as a whole", which makes this phenomenon extremely sensitive and necessary to be fought at all levels.

Rezumat. *Abuzul sexual* este o formă a violenței asupra femeii care generează numeroase și grave consecințe negative și traume în raport cu sănătatea fizică și mentală a victimei. Efectele violenței sexuale se regăsesc în sfera sănătății publice, având două dimensiuni: fie apariția sarcinilor multiple, însăși momentul sarcinii fiind un factor determinant în agravarea violenței, fie înregistrarea unor avorturi multiple, care afectează atât sănătatea reproducerii cât și starea psiho-emoțională a victimei. Consecințele abuzului sexual sunt resimțite de-a lungul anilor de care femeile afectate, mai ales dacă acestea nu au primit ajutor specializat. Pentru cele mai multe femei, raporturile sexuale înseamnă

pasiune, senzualitate, intimitate etc., iar în acest context, *abuzul sexual/violul este resimțit ca o experiență extrem de personală și traumatizantă*. Consilierea psiho-socială este necesară în scopul depășirii situațiilor traumatizante legate de abuzul sexual la femeile victimizate, dar și pentru prevenirea acestora. Impactul actului violent asupra sănătății fizice și mentale este profund; femeia abuzată dar și copiii acesteia care trăiesc o viață plină de insecuritate și violență (corelate cu lipsa unei protecții sociale coerente) își pierd încrederea în ei înșiși și în capacitatea lor de a participa la viață. Toate sechelele abuzului sexual asupra femeii vor atarge după sine și o oarecare alterare a ”stări de bine a întregii societăți”, ceea ce face acest fenomen extrem de sensibil și necesar a fi combătut la toate nivelele.

THE STUDENTS WELL-BEING IN DIFFERENT EUROPEAN COUNTRIES

STAREA DE BINE A STUDENȚILOR DIN CÂTEVA ȚĂRI EUROPENE

Mariela PAVALACHE-ILIE, dr., prof. univ.,

Universitatea Transilvania din Brașov

[ORCID: 0000-0001-6675-9915](https://orcid.org/0000-0001-6675-9915)

mariela.pavalache@unitbv.ro

Mariela PAVALACHE-ILIE, PhD, University Professor,
Transilvania University of Brasov

CZU: 378.064.3

Abstract. The main aim of the study is to identify practices implemented in universities that sustain student well-being. More specifically, we aimed to: • Measure student well-being in different countries and compare their level of well-being. • Identify their opinions about the importance of well-being in daily life, by analysing several aspects of student life. • Analyse the impact that the COVID-19 pandemic had on student well-being. • Analyse the role of belongings to university and attachment to university on well-being. • Identify possible worries and anxiety generated by macrosocial events which could affect student well-being.

Rezumat. Scopul studiului este identificarea practicilor din universități destinate asigurării stării de bine a studenților. Am urmărit: • Măsurarea și compararea nivelului stării de bine în mai multe țări europene. • Identificarea opiniilor studenților privind importanța stării de bine în viața cotidiană, analizând mai multe aspecte ale vieții studenților. • Analiza impactului pe care pandemia COVID-19 a avut-o asupra stării de bine a studenților. • Analiza rolului pe care apartenența și atașamentul la universitate l-a avut asupra stării de bine. • Identificarea îngrijorărilor și a surselor de anxietate generate de evenimentele macrosociale care pot afecta starea de bine a studenților.

THE IMPORTANCE OF PSYCHOLOGICAL SUPPORT IN THE CASE OF AFFECTIVE DISORDERS (DEPRESSION AND ANXIETY) IN ADOLESCENTS

IMPORTANȚA SUPTULUI PSIHOLGIC ÎN CAZUL TULBURĂRILOR AFECTIVE (DEPRESIE ȘI ANXIETATE) LA ADOLESCENȚI

Victor Toriani Gabriel GOREA, drd.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0009-0005-4031-7867](https://orcid.org/0009-0005-4031-7867)

victor.toriani@gmail.com

Elena LOSÎI, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0002-5032-9993](https://orcid.org/0000-0002-5032-9993)

losii.elena@upsc.md

Victor Toriani Gabriel GOREA, PhD student,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Elena LOSII, PhD, Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 159.922.8

Abstract. Adolescence is a period of significant transition in human development, typically between the ages of 10 and 19, although the exact boundaries may vary in different cultures and social contexts. This period is characterized by profound physical, cognitive, social and emotional changes as young people begin to form their identities and explore their roles and responsibilities in society. Adolescent affective disorders include a wide range of mental health conditions that affect the way an adolescent feels and regulates emotions. These disorders can vary in severity and can influence different aspects of adolescents' lives, including interpersonal relationships, academic performance, and general well-being. Psychological support for adolescents is extremely important because adolescence is a critical period of transition and emotional, social and cognitive development. Teens can experience a variety of challenges and issues, such as anxiety, depression, school or relationship stress, eating disorders, substance abuse, and more. A psychologist who specializes in working with adolescents can provide support and guidance to help them overcome these difficulties and develop problem management skills.

Rezumat. Adolescența este o perioadă de tranziție semnificativă în dezvoltarea umană, cuprinsă de obicei între vârsta de 10 și 19 ani, deși limitele exacte pot varia în funcție de diferitele culturi și contexte sociale. Această perioadă este caracterizată de schimbări fizice, cognitive, sociale și emoționale profunde, pe măsură ce tinerii încep să-și formeze identitatea și să-și exploreze rolurile și responsabilitățile în societate. Tulburările afective la adolescenți includ o gamă largă de afecțiuni de sănătate mentală care afectează modul în care un adolescent simte și reglează emoțiile. Aceste tulburări pot varia în severitate și pot influența diferite aspecte ale vieții adolescenților, inclusiv relațiile interpersonale, performanța academică și starea generală de bine. Suportul psihologic pentru adolescenți este extrem de important, deoarece adolescența este o perioadă critică de tranziție și dezvoltare emoțională, socială și cognitivă. Adolescenții pot experimenta o varietate de provocări și probleme, cum ar fi anxietatea, depresia, stresul legat de școală sau de relațiile interpersonale, tulburările de alimentație, abuzul de substanțe și multe altele. Un psiholog specializat în lucrul cu

adolescenții poate oferi suport și îndrumare pentru a-i ajuta să depășească aceste dificultăți și să-și dezvolte abilitățile de gestionare a problemelor.

LEVERAGING THE SCIENTIFIC COMPONENT IN THE DEVELOPMENT OF THE
PROFESSIONAL MASTER'S THESIS IN EDUCATIONAL MANAGEMENT

VALORIFICAREA COMPONENTEI ȘTIINȚIFICE ÎN ELABORAREA TEZEI DE
MASTER PROFESIONAL ÎN MANAGEMENTUL EDUCAȚIONAL

Vasile COJOCARU, dr. hab., prof. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-8099-6738](https://orcid.org/0000-0002-8099-6738)
cojocaru.vasile@upsc.md

Valentina COJOCARU, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-6764-7114](https://orcid.org/0000-0001-6764-7114)
cojocaru.valentina@upsc.md

Vasile COJOCARU, Doctor Habilitatus, University Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau
Valentina COJOCARU, PhD., Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 378.2

Abstract. This article advocates for the enhancement of scientific research in the process of developing a professional master's thesis in educational management through a systemic, procedural, situational, and praxeological approach to management. It emphasizes the exploitation of scientific potential throughout the educational trajectory, represented by the Operational Schema of the educational institution for training master's students in thesis development in accordance with a research strategy that integrates theory, methodology, technology, and practice. In this context, the analysis of opinions expressed by graduates of the Master's Program in the targeted field is presented, along with proposals for improving master's theses aimed at increasing the scientific weight to strengthen managerial professional competencies and, where applicable, the production of scientific knowledge, evaluated according to criteria of initiated innovation, with the specification of implementation conditions.

Keywords: professional training, scientific knowledge, educational management, master's program, thesis, framework/model.

Rezumat. În articol se argumentează oportunitatea amplificării cercetării științifice în procesul de elaborare a tezei de master-profesional în managementul educațional printr-o abordare sistemică, procesuală, situațională, praxiologică a managementului, valorificarea potențialului științific pe întreg traseul de formare, reprezentat prin Schema de funcționare a instituției de învățământ pentru pregătirea masteranzilor în elaborarea tezei cu respectarea strategiei de cercetare care integrează: teorie-metodologie-tehnologie-practică. În context, se prezintă analiza opiniilor expuse de absolvenții Programului de master în domeniul vizat, propunerile de îmbunătățire a tezelor de master orientate spre creșterea ponderii științifice întru consolidarea competențelor profesionale manageriale și după

caz, producerea de cunoaștere științifică, apreciată conform unor criterii ale inovației inițiate, cu specificarea condițiilor de implementare.

Cuvinte-cheie: formare profesională, cunoaștere științifică, management educațional, program de master, teză, schemă/model.

THE ROLE OF ASSERTIVE COMMUNICATION IN CONFLICT MANAGEMENT

ROLUL COMUNICĂRII ASERTIVE ÎN MANAGEMENTUL CONFLICTELOR

Elena BÎRSAN, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0003-3900-1687](https://orcid.org/0000-0003-3900-1687)
elena.birsan32@yahoo.com

Elena BIRSAN, PhD, Associate Professor
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.015.3

Abstract. Today, the topic of conflict is of particular interest to specialists in various fields: teachers, psychologists, social workers, sociologists, politicians, managers, diplomats, etc., with in other words, for all those who, in their work, are confronted with problems relating to human interaction. Conflict is a permanent part of our life experience, some people only know how to provoke conflict, others how to resolve it. In the educational environment, conflict involves a confrontation of interests, feelings, needs, ideas, values, opposing attitudes that are difficult to reconcile between teachers and their pupils, as well as opposition between status and role of each of the educational actors. In any community or group, tense situations arise from various causes, manifesting themselves in various forms, latently or actively, progressively or regressively, in the short or long term, with immediate or delayed effects, resolved partially, totally or postponed. In this article we will analyse the importance and role of assertive communication in conflict management. We will also refer to the types of conflicts identified in the educational environment and ways of managing them.

Keywords: communication, assertive communication, conflict, management, conflict management.

Rezumat. Actualmente, tema conflictului prezintă un interes deosebit pentru specialiști din diverse domenii: pedagogi, psihologi, asistenți sociali, sociologi, politicieni, manageri, diplomați ș.a., cu alte cuvinte, pentru toți cei care, se confruntă în activitatea lor, cu problemele ce țin de interacțiunea umană. Conflictul prezintă un component permanent al experienței noastre de viață, unii oameni știind doar să provoace conflictele, alții și să le rezolve. În mediul educațional, conflictul implică o confruntare de interese, sentimente, nevoi, idei, valori, atitudini opuse, greu de conciliat între profesori și educabilii lor, precum și opoziția dintre statutul și rolul fiecăruia dintre factorii educaționali. În orice colectivitate, grup apar stări tensionate provocate de cauze diverse, manifestându-se sub forme variate, latent sau active, în mod progresiv sau regresiv, de scurtă sau lungă durată, cu efecte imediate sau întârziate, rezolvate parțial, total sau amânate. În articolul de față vom analiza importanța și rolul comunicării asertive în gestionarea conflictelor. La fel vom face referire la tipuri de conflicte identificate în mediul educațional cât și modalități de gestionare a acestora.

Cuvinte-cheie: comunicare, comunicare asertivă, conflict, management, managementul conflictului.

Elena ILINA, profesor,
Școala Gimnazială Nr. 1 din Valea Danului, Argeș, România
[ORCID:0009-0003-9390-7356](https://orcid.org/0009-0003-9390-7356)
ilinaelena2001@gmail.com

Elena ILINA, teacher,
Secondary School N.1 of Valea Danului, Arges, Romania

CZU: 373.5.07

Abstract. The article addresses the topic of secondary education which plays an essential role in shaping our future. The close collaboration between Educational Sciences and Educational Management is the key to building a solid and effective framework that encourages excellence in the learning process. A highlighted aspect would be the synergy between educational theory and managerial practice. Education Sciences bring to the fore the psychological, pedagogical and sociological perspectives that underlie the students' learning processes. These insights give teachers the tools to better understand the individual needs of students and adapt teaching methods accordingly. Educational Management contributes to the organization of the school as an institution. Strategic planning, resource management and effective implementation of school policies are managed by management, which, in close collaboration with Educational Sciences, can create an environment conducive to academic excellence and personal development of students. The positive impact of this collaboration can be emphasized through tangible results, the improvement of students' academic performance, the increase of parents' involvement in the educational process and the formation of responsible and well-prepared citizens for the challenges of society. The article could serve as a useful guide for both teachers and school managers.

Keywords: Educational Management, Educational Sciences, teachers and managers, quality education.

Rezumat. Articolul abordează tema despre învățământul gimnazial care joacă un rol esențial în formarea viitorului nostru. Colaborarea strânsă dintre Științele Educației și Managementul Educațional este cheia pentru a construi un cadru solid și eficient care să încurajeze excelența în procesul de învățare. Un aspect evidențiat ar fi sinergia dintre teoria educațională și practica managerială. Științele Educației aduc în prim plan perspectivele psihologice, pedagogice și sociologice care stau la baza proceselor de învățare ale elevilor. Aceste perspective oferă profesorilor instrumentele necesare pentru a înțelege mai bine nevoile individuale ale elevilor și pentru a adapta metodele de predare în consecință. Managementul Educațional contribuie la organizarea școlii ca instituție. Planificarea strategică, administrarea resurselor și implementarea eficientă a politicilor școlare sunt aspecte gestionate de management, care, în colaborare strânsă cu Științele Educației, pot crea un mediu propice excelenței academice și dezvoltării personale a elevilor. Impactul pozitiv al acestei colaborări poate fi subliniat prin rezultate tangibile, îmbunătățirea performanțelor academice ale elevilor, creșterea implicării părinților în procesul educațional și formarea unor cetățeni responsabili și bine pregătiți pentru provocările societății. Articolul ar putea servi drept ghid util atât pentru profesori, cât și pentru managerii școlari.

Cuvinte-cheie: Managementul Educațional, Științele Educației, profesori și manageri, educație de calitate.

THE ROLE OF COMMUNICATION WITHIN THE EDUCATIONAL INSTITUTION

ROLUL COMUNICĂRII ÎN CADRUL INSTITUȚIEI DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Elena VINNICENCO, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-7378-7284](https://orcid.org/0000-0002-7378-7284)
vinnicenco.elena@upsc.md

Elena VINNICENCO, PhD., Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 316.77:373

Abstract. Communication within the institution is an essential process, through which information is exchanged between individuals, groups, levels in order to achieve the purpose and planned objectives. The forms of communication may vary depending on the meaning of information circulation. At the level of an institution, communication can be characterized from various perspectives. Analyzed from a psycho-pedagogical perspective, communication through heuristic dialogue appears as an interactive model, between sender and receiver, creating between them a relationship of exchange of ideas, proposals and additions. The source of most communication problem situations within the educational institution is the imbalance between the content of the transmitted message and the way in which the members of the institution perceive this message. Therefore, in the communication process in an institution, different types of blockages can appear, such as perception, expression, and contextual blockages.

Keywords: communication, educational institution, efficiency, information channels, communication blockages.

Rezumat. Comunicarea în cadrul instituției reprezintă un proces esențial, prin care are loc schimbul de informații între indivizi, grupuri, niveluri în vederea realizării scopului și obiectivelor planificate. Formele de comunicare pot varia în funcție de sensul de circulație a informației. La nivelul unei instituții de învățământ, comunicarea poate fi caracterizată din diverse perspective. Analizată din perspectivă psihopedagogică, comunicarea prin dialog euristic apare ca un model interactiv, între emițător și receptor, creându-se între ei o relație de schimb de idei, de propuneri și completări. Sursa majorității situațiilor-problemă de comunicare în cadrul instituției de învățământ o constituie dezechilibrul dintre conținutul mesajului transmis și modul în care membrii instituției percep acest mesaj. Așadar, în procesul de comunicare într-o instituție pot apărea diferite tipuri de blocaje, cum ar fi blocaje de percepție, de exprimare, dar și cele contextuale.

Cuvinte-cheie: comunicare, instituție de învățământ, eficiență, canale informaționale, blocaje de comunicare.

EVALUAREA BAZATĂ PE COMPETENȚE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR

COMPETENCY-BASED ASSESSMENT IN HIGHER EDUCATION

Valeria BOTEZATU, asist. univ.,

Universitatea de Stat din Moldova

[ORCID: 0000-0001-9034-8825](https://orcid.org/0000-0001-9034-8825)

valeria.botezatu@usm.md

Valeria BOTEZATU, University Assistant,
State University of Moldova

CZU: 378.026

Abstract. Competency-based assessment is an essential approach in the current context of higher education and the job market, where the emphasis is on skill development. This article explores the theoretical and methodological aspects of competency-based assessment in higher education. Drawing on current literature and empirical research, the article examines evaluation strategies, encompassing both theoretical foundations and practical aspects. Research highlights that higher education institutions can improve the efficiency of the learning and student preparation process by implementing competency-based assessment methodologies. In this regard, creating constructivist learning environments promotes active involvement and the development of problem-solving skills specific to their fields of interest. Furthermore, competency-based assessment places a particular emphasis on the autonomy and responsibility of the student in the learning process, encouraging them to become active participants in their own education. Teachers play a crucial role in this process, by creating authentic and relevant tasks, providing constructive feedback, and adapting the teaching process to the individual needs and interests of students. By synthesizing theoretical and practical perspectives, this article offers recommendations for teaching staff towards improving the quality of the student assessment process.

Keywords: assessment, formative assessment, competency, competency-based assessment, higher education

Rezumat. Evaluarea bazată pe competențe reprezintă o abordare esențială în contextul actual al învățământului superior și al pieței muncii, unde accentul se pune pe formarea de competențe. Acest articol explorează aspectele teoretice și metodologice referitor la evaluarea bazată pe competențe în învățământul superior. Bazându-se pe literatura curentă și cercetările empirice, articolul analizează strategiile de evaluare, cuprinzând atât fundamente teoretice, cât și aspecte practice. Cercetările evidențiază că instituțiile de învățământ superior pot îmbunătăți eficiența procesului de învățare și pregătire a studenților prin implementarea metodologiei de evaluare bazate pe competențe. În acest sens, crearea unor medii de învățare constructiviste promovează implicarea activă și dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor specifice domeniilor lor de interes. În plus, evaluarea bazată pe competențe pune un accent deosebit pe autonomia și responsabilitatea studentului în procesul de învățare, încurajându-i să devină actori activi în propria lor educație. Profesorii joacă un rol crucial în acest proces, prin crearea unor sarcini autentice și relevante, oferind feedback constructiv și adaptând procesul didactic la nevoile și interesele studenților. Prin sintetizarea perspectivelor teoretice și practice, acest articol oferă recomandări pentru cadre didactice în vederea îmbunătățirii calității procesului de evaluare a studenților.

Cuvinte-cheie: evaluare, evaluare formativă, competențe, evaluarea bazată pe competențe, învățământul superior

ORGANIZING THE TEAMWORK ACTIVITY OF THE TEACHERS WITHIN THE FRAMEWORK OF EDUCATIONAL PROJECTS

ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII DE LUCRU ÎN ECHIPĂ A CADRELOR DIDACTICE ÎN CADRUL PROIECTELOR EDUCAȚIONALE

Adela-Alina IVAN, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0000-6101-3903](https://orcid.org/0009-0000-6101-3903)
adelaivan2520@gmail.com

Adela-Alina IVAN, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.011.31

Abstract. *Currently, more and more emphasis is placed on teamwork, having a significant impact on achieving performance in a variety of fields, but in the educational environment it brings numerous benefits in improving the quality of education. Teamwork is the cornerstone of interaction between members of any organization, regardless of its size. Team collaboration in educational projects brings advantages through the participation of all members, who contribute their skills and knowledge to effective collective decision-making and the implementation of innovations. Thus, in a team each member makes unique, complementary contributions, which leads to greater efficiency and effectiveness in achieving the desired results. Also, team collaboration contributes both to the development of a positive climate and to the strengthening of relationships between teaching staff, stimulating creativity, innovation, critical thinking, thus creating a collaborative, motivating learning environment and contributing to the achievement of the objectives set within the educational projects.*

Keywords: team, teamwork, organization, team tasks, educational project.

Rezumat. În prezent, se pune tot mai mult accent pe lucrul în echipă, având un impact semnificativ în atingerea performanței într-o varietate de domenii, dar în mediul educațional aduce numeroase beneficii în îmbunătățirea calității educației. Lucrul în echipă constituie piatra de temelie a interacțiunii între membrii oricărei organizații, indiferent de dimensiunea acesteia. Colaborarea în echipă în cadrul proiectelor educaționale aduce avantaje prin participarea tuturor membrilor, care contribuie cu abilitățile și cunoștințele de care dispun la luarea unor decizii colective eficiente și la implementarea inovațiilor. Astfel, într-o echipă fiecare membru aduce contribuții unice, complementare, ceea ce duce la o mai mare eficiență și eficacitate în atingerea rezultatelor dorite. De asemenea, colaborarea în echipă contribuie atât la dezvoltarea unui climat pozitiv cât, și la întărirea relațiilor între cadrele didactice, stimulând creativitatea, inovația, gândirea critică, creând astfel un mediu de învățare colaborativ, motivant și contribuind la atingerea obiectivelor stabilite în cadrul proiectelor educaționale.

Cuvinte-cheie: echipă, lucru în echipă, organizare, sarcini în echipă, proiect educațional.

SUSTAINABILITY OF SCIENTIFIC AND TRANSFORMATIVE SKILLS OF YOUNG PHYSICAL EDUCATION SPECIALISTS FOR AN OPEN SCIENCE

SUSTENABILITATEA COMPETENȚELOR ȘTIINȚIFICE ȘI TRANSFORMATIVE A TINERILOR SPECIALIȘTI DIN DOMENIUL EDUCAȚIEI FIZICE PENTRU O ȘTIINȚĂ DESCHISĂ

Liliana BUDEVICI-PIIU, dr. hab., prof. univ.,
Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport
[ORCID: 0000-0001-7170-2016](https://orcid.org/0000-0001-7170-2016)
lilianapuiu2769@gmail.com

Liliana BUDEVICI-PIIU, Doctor Habilitatus, University Professor,
State University of Physical Education and Sports

CZU: 378.126:796

Abstract. the article presents the analysis of skills in young researchers (master's students, doctoral students), respectively with an emphasis on scientific skills (understanding and application of scientific principles in physical education, including their ability to develop and evaluate physical education programs based on data and of scientific research) and transformative ones (transformation and adaptation in accordance with new scientific discoveries, with the needs and demands of the changing society). In this context, the development of scientific and transformative skills among young specialists in the field of physical education and sports is essential and fundamental for the promotion of an open science, contributing to a more effective practice, to the sustainability of knowledge and to improving the social impact of research in this sphere of activity.

Keywords: scientific, transformative skills, open science, young researchers

Rezumat. articolul prezintă analiza de competențe la tinerii cercetători (masteranzi, doctoranzi), respectiv cu accent pe competențele științifice (înțelegerea și aplicarea principiilor științifice în educația fizică, inclusiv capacitatea acestora de a dezvolta și de a evalua programele de educație fizică pe baza datelor și a cercetărilor științifice) și pe cele transformative (transformarea și adaptarea în corespundere cu noile descoperiri științifice, cu nevoile și cerințele societății în schimbare). În acest context, dezvoltarea competențelor științifice și transformative în rândul tinerilor specialiști din domeniul educației fizice și sportului este esențială și fundamentală pentru promovarea unei științe deschise, contribuind la o practică mai eficientă, la sustenabilitatea cunoștințelor și la îmbunătățirea impactului social al cercetării în această sferă de activitate.

Cuvinte-cheie: competențe științifice, transformative, știința deschisă

EMPIRICAL EVIDENCE ON THE IMPORTANCE OF STUDYING AND DEVELOPING EDUCATIONAL IDENTITY PROCESSES IN ADOLESCENTS

DOVEZI EMPIRICE PRIVIND IMPORTANȚA STUDIULUI ȘI DEZVOLTĂRII PROCESELOR IDENTITARE EDUCAȚIONALE LA ADOLESCENȚI

Alina Gabriela BĂIAȘU, drd., România,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-0122-4044](https://orcid.org/0000-0002-0122-4044)
alibaiasu@yahoo.com

Alina Gabriela BAIASU, PhD student, Romania
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.04

Abstract. Throughout life, individuals feel the need to define themselves (Erikson, 1964) and find an answer to the question, "Who am I?" In this sense, identity is a multidimensional construct that refers to a subjective sense of continuity in time and contexts (Meeus, 2023). The dominant developmental task in adolescence and emerging adulthood) is identity formation. Research on identity development has demonstrated its important implications for personal and psychosocial adaptation. The identity model proposed by Meeus and Crocetti (Crocetti et al., 2008a; Meeus et al., 2010), applied to the educational field, describes engagement, in-depth exploration, and reconsideration of engagement as critical identity processes. Firm educational commitments reflect that students are satisfied and confident in their educational choices. After making certain commitments, teens usually continue to explore those commitments, talking and seeking more information about them. In this way, students become more aware of their educational options and can decide whether they fit their expectations or not. If their current educational options match their expectations, they will decide to maintain them (identity maintenance cycle). If their current educational options do not match their expectations, they will begin to reconsider their choices and decide to change them to more satisfying ones (identity formation cycle) (Meeus, 2011). Numerous scientific studies attest that a stable identity is strongly intertwined with psychosocial functioning and well-being. Educational commitments confirm existing identity and could strengthen overall commitments, such as those in future directions. Overall, this article aims to highlight the centrality of identity processes for adolescent adaptation and show a dynamic loop of mutual influences at the heart of young people's positive future development.

Keywords: identity processes, adolescents, educational environment, psychosocial well-being

Rezumat. De-a lungul vieții, indivizii simt nevoia de a se defini pe ei înșiși (Erikson, 1964) și de a găsi un răspuns la întrebarea: "Cine sunt eu?". În acest sens, identitatea este o construcție multidimensională care se referă la un sentiment subiectiv de continuitate în timp și contexte (Meeus, 2023). Sarcina dominantă de dezvoltare în adolescență și la vârsta adultă emergentă) este formarea identității. Cercetările privind dezvoltarea identității au demonstrat implicațiile sale importante în adaptarea personală și psihosocială. Modelul de identitate propus de Meeus și Crocetti (Crocetti et al., 2008a; Meeus și colab., 2010), aplicat în domeniul educațional, descrie angajamentul, explorarea aprofundată și reconsiderarea angajamentului ca procese critice de identitate. Angajamentele educaționale ferme reflectă faptul că elevii sunt mulțumiți și au încredere în alegerile lor educaționale. După ce își asumă anumite angajamente, adolescenții continuă de obicei să exploreze aceste

angajamente, vorbind și căutând mai multe informații despre ele. În acest fel, elevii devin mai conștienți de opțiunile lor educaționale și pot decide dacă acestea se potrivesc așteptărilor lor sau nu. Dacă opțiunile educaționale actuale se potrivesc așteptărilor lor, vor decide să le mențină (ciclul de întreținere a identității). Dacă opțiunile educaționale actuale nu se potrivesc așteptărilor lor, vor începe să-și reconsidere alegerile și să decidă să le schimbe cu altele mai satisfăcătoare (ciclul de formare a identității) (Meeus, 2011). Studii științifice numeroase atestă că o identitate stabilă se împletește puternic cu funcționarea și bunăstarea psihosocială. Angajamentele educaționale confirmă identitatea existentă și ar putea consolida angajamentele generale, cum ar fi cele din domeniul direcțiilor viitoare. În ansamblu, acest articol își propune să evidențieze centralitatea proceselor de identitate pentru adaptarea adolescenților și să arate o buclă dinamică de influențe reciproce în centrul dezvoltării viitoare pozitive a tinerilor.

Cuvinte-cheie: procese de identitate, adolescenți, mediul educațional, bunăstare psihosocială

THE USE OF MODERN COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN MANAGING EDUCATIONAL INSTITUTIONS

UTILIZAREA TEHNOLOGIILOR MODERNE DE COMUNICARE ÎN GESTIONAREA INSTITUȚIILOR EDUCAȚIONALE

Silvia MACHIDON, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-3780-1122](https://orcid.org/0000-0002-3780-1122)
macsilvusca@gmail.com

Silvia MACHIDON, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37:004

Abstract. The article explores the impact of utilizing modern communication technologies in managing educational institutions and their effect on operational efficiency and interpersonal relationships. Firstly, it analyzes the introduction and importance of these technologies in the educational environment, emphasizing the need for effective communication for proper administration and interaction. Next, it examines the implementation of online communication platforms such as instant messaging systems and video conferences, highlighting the benefits they bring in facilitating communication among faculty, students, and parents, thereby improving access to information and operational efficiency. Furthermore, it analyzes how modern communication technologies optimize administrative processes, reducing administrative time and increasing transparency in educational institutions. Additionally, it explores the role of these technologies in enhancing interpersonal relationships by facilitating communication among various stakeholders, supporting students' academic success, and fostering a collaborative environment. Finally, it highlights future challenges and perspectives, suggesting directions for research and development to address the needs and evolving technological advancements.

Keywords: managerial communication, modern technologies, management, effective communication, interpersonal relations.

Rezumat. Articolul explorează impactul utilizării tehnologiilor moderne de comunicare în gestionarea instituțiilor educaționale și efectul lor asupra eficienței operaționale și a relațiilor interpersonale. În primul rând, se analizează introducerea și importanța acestor tehnologii în mediul educațional, subliniind nevoia unei comunicări eficiente pentru o administrare și o interacțiune corespunzătoare. Vom examina implementarea platformelor de comunicare online, precum sistemele de mesagerie instant și conferințele video, evidențiind beneficiile aduse în facilitarea comunicării între cadrele didactice, elevi și părinți, îmbunătățind accesul la informații și eficiența operațională. De asemenea, vom analiza modul în care tehnologiile moderne de comunicare optimizează procesele administrative, reducând timpul de administrare și sporind transparența în instituțiile educaționale, cât și rolul acestor tehnologii în îmbunătățirea relațiilor interpersonale prin facilitarea comunicării între diferitele părți interesate, sprijinind succesul academic al elevilor și creând un mediu colaborativ. În final articolului vom evidenția provocările și perspectivele viitoare, sugerând direcții pentru cercetare și dezvoltare pentru a răspunde nevoilor și evoluțiilor tehnologice în continuă schimbare.

Cuvinte-cheie: comunicare managerială, tehnologii moderne, management, comunicare eficientă, relații interpersonale.

THE RELIGIO-MORAL DIMENSION OF CULTURAL DIVERSITY IN CURRENT EDUCATION

DIMENSIUNEA RELIGIOS-MORALĂ A DIVERSITĂȚII CULTURALE ÎN EDUCAȚIA ACTUALĂ

Roxana DOROBANTU-DINA, dr., profesor,
Școala Gimnazială „I .C. Lăzărescu”, Țițești-Argeș, România
[ORCID 0000-0002-7216-6785](https://orcid.org/0000-0002-7216-6785)
scoala.iclazarescu1@yahoo.com

Roxana DOROBANTU-DINA, dr., teacher,
Secondary School „I .C. Lazarescu”, Titesti-Arges, Romania

CZU: 37.017.93

Abstract. This article brings to the fore the need to approach current education from the perspective of cultural diversity, taking into account its religious-moral dimension. It can be seen that the religious-moral dimension of education leads to the acceptance of cultural diversity, as a norm of conduct, this being the ideal towards which any society tends, at all times. All the more the reference is made to the approach to diversity with flexibility and tolerance in the last 30 years, from the perspective of socio-cultural, linguistic, psychological or physical differences between students. The school, as an educational and cultural institution, aims to offer equal opportunities to everyone, the opportunity to learn at their own pace and adapted expression of individual personality traits. From a global perspective, cultural diversity implies the application of the principle of normalization. This ensures the access of all people to current living conditions, regardless of ethnicity, race, religion, culture, social group, etc. Each student, as a partner in the act of teaching-learning-evaluation, comes with his own experience, has his own personality, which we find in collaborative relationships, learning style, interest in existential issues and, necessarily, in the cultural context to which he belongs.

Keywords: culture, cultural diversity, intercultural education, competence, religion.

Rezumat. Articolul de față aduce în prim plan necesitatea abordării educației actuale din perspectiva diversității culturale, luând în considerare și dimensiunea religio-morală a acesteia. Se poate constata că dimensiunea religio-morală a educației conduce spre acceptarea diversității culturale, ca normă de conduită, aceasta fiind dezideratul spre care tinde orice societate, în toate timpurile. Cu atât mai mult se face referire la abordarea diversității cu flexibilitate și toleranță în ultimii 30 de ani, din perspectiva diferențelor socio-culturale, lingvistice, psihologice sau a diferențelor fizice dintre elevi. Școala, ca instituție de educație și cultură, are menirea de a oferi șanse egale tuturor, oportunitatea învățării în ritm propriu și exprimare adaptată a trăsăturilor individuale de personalitate.

Din perspectivă globală, diversitatea culturală presupune aplicarea principiului normalizării. Prin aceasta se asigură accesul tuturor persoanelor la condițiile de viață curente, indiferent de etnie, rasă, religie, cultură, grup social etc. Fiecare elev, ca partener în actul predării-învățării-evaluării vine cu o experiență proprie, are personalitatea sa, pe care o regăsim în relațiile de colaborare, stilul de învățare, interesul față de problemele existențiale și, cu necesitate față de contextul cultural căruia îi aparține.

Cuvinte-cheie: cultură, diversitate culturală, educație interculturală, competență, religie.

PROBLEMS AND OPPORTUNITIES IN THE MANAGEMENT OF THE PLANNING AND BUDGETING SYSTEM OF PUBLIC INSTITUTIONS

PROBLEME ȘI OPORTUNITĂȚI DE GESTIUNE A SISTEMULUI DE PLANIFICARE ȘI BUGETIZARE A ACTIVITĂȚII INSTITUȚIILOR PUBLICE

Ada STAHOVSCHI, dr., conf. univ.,
Universitatea de Stat din Moldova
[ORCID: 0000-0002-3415-9509](https://orcid.org/0000-0002-3415-9509)
astahovschi@gmail.com

Ada STAHOVSCHI, PhD, Associate Professor,
State University of Moldova

CZU: 005.7:351

Abstract: Purpose of the article. The planning, programming, budgeting, evaluation and recording of activities and resources in public institutions is a set of measures and actions which determine, establish, monitor and evaluate activities for the creation, training and upgrading structures, budgetary institutions, in relation to the tasks they are set by the decision of the constitutional bodies of the country and resources available. Methodology. In this article the author used methods of analysis, comparison of some indicators from the activity of public institutions, concerning the planning, budgeting and recording of operations in their activity. Conclusions: The management of a budgetary unit is successful when it has as full control as possible over the constraints on its activities. It must act in coordination with all departments within the budget unit if it is to operate as efficiently as possible. The implementation of professional management at the level of economic agents is conditioned by the redesign of management systems, corresponding to the mechanisms and requirements of the market economy. In this respect, the effort to learn the new mechanisms quickly

requires an integral vision of managerial, economic, commercial, technical, technological and psychological knowledge.

Keywords: The planning, programming, budgeting and accounting, management, public institutions.

Rezumat. Scopul articolului. Planificarea, programarea, bugetarea, evaluarea și evidența activităților și resurselor în instituțiile publice reprezintă un ansamblu de măsuri și acțiuni prin care se determină, se stabilesc, se monitorizează și se evaluează activitățile de creare, formare și perfecționare a structurilor, instituțiilor bugetare, în raport cu sarcinile ce le sunt stabilite prin decizia organelor constituționale ale țării și cu resursele disponibile. Metodologie. În acest articol autorul a utilizat metode de analiză, comparare a unor indicatori din activitatea instituțiilor publice, privind planificarea, bugetarea și înregistrarea operațiunilor din activitatea acestora. Concluzii: Managementul unei unități bugetare este de succes atunci când are un control cât mai deplin asupra constrângerilor care apasă asupra activității sale. Acesta trebuie să acționeze în coordonare cu toate departamentele din cadrul unității bugetare pentru a funcționa cât mai eficient. Implementarea unui management profesionist la nivelul agenților economici este condiționată de reproiectarea sistemelor de management, corespunzător mecanismelor și cerințelor economiei de piață. În acest sens, efortul de însușire rapidă a noilor mecanisme necesită o viziune integrală a cunoștințelor manageriale, economice, comerciale, tehnice, tehnologice și psihologice.

Cuvinte-cheie: Planificare, programare, bugetizare și contabilitate, management, instituții publice.

THE LANGUAGE TEACHER - A KEY FACTOR IN INTERCULTURAL MEDIATION

PROFESORUL DE LIMBI STRĂINE – UN FACTOR-CHEIE ÎN MEDIEREA INTERCULTURALĂ

Ana-Maria ANDRIOAIE, drd., România,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0006-4844-1392](https://orcid.org/0009-0006-4844-1392)
andrioaianamaria@yahoo.com

Ana-Maria ANDRIOAIE, PhD student, Romania
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.017

Abstract: The article presents the role of the foreign language teacher in linguistic mediation and intercultural mediation. In the globalized society of the 21st century, the native speaker of a foreign language is no longer a standard in foreign language teaching. In a context where both the teachers and the students use a language that is not their mother tongue, the foreign language teacher ensures linguistic mediation by adapting the language to the mother tongue which is common in the teaching-learning-evaluation process. The article presents the strategies that can be used to put this desire into practice. As far as intercultural mediation is concerned, the foreign language teacher has the role of presenting the culture specific to the foreign language he teaches, of facilitating its understanding by the students, but also of creating bridges between the two cultures by highlighting the common points. In this process, it is important not to cancel out the inherent differences between the two worlds, but to understand and capitalize on them.

Keywords: culture, interculturality, teacher, competence, mediation, linguistics

Rezumat. Articolul prezintă rolul profesorului de limbi străine în medierea lingvistică și în medierea interculturală. În societatea globalizată a secolului al XXI-lea, vorbitorul nativ al unei limbi străine nu mai reprezintă un standard în predarea limbilor străine. În contextual în care atât cadrul didactic, cât și elevii, utilizează o limbă care nu este cea maternă, profesorul de limbi străine asigură medierea lingvistică prin adaptarea limbajului la limba maternă care este comună în procesul de predare-învățare-evaluare. Articolul prezintă strategiile care pot fi utilizate pentru punerea în practică a acestui deziderat. În ceea ce privește medierea interculturală, profesorul de limbi străine are rolul de a prezenta cultura specific limbii străine pe care o predă, de a facilita înțelegerea acesteia de către elevi, dar și de a crea punți între cele două culturi prin reliefaarea punctelor comune. În acest proces, este important să nu fie anulate diferențele inerente dintre cele două lumi, ci înțelese și valorificate.

Cuvinte-cheie: cultură, interculturalitate, profesor, competență, mediere, lingvistică

EMOTIONAL INTELLIGENCE IS AN INDISPENSABLE COMPONENT OF A SUCCESSFUL EDUCATIONAL MANAGEMENT

INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ – COMPONENTĂ INDISPENSABILĂ A UNUI MANAGEMENT EDUCAȚIONAL DE SUCCES

Nadejda DOAGĂ, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0003-1136-4048](https://orcid.org/0000-0003-1136-4048)
nadejdadoaga07@gmail.com

Nadejda DOAGA, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.07+159.942

Abstract. The educational field is an important strategic vector in the development of modern society and ensuring a prosperous future. Emotional intelligence plays a particularly important role In the process of achieving qualified educational management, in which authentic leaders, visionaries with well-developed communication skills, capable to inspire and motivate all participants in the educational process are appreciated. So, a competent school manager must have well-formed emotional skills that are a relevant support in ensuring effective communication, mediating and resolving conflicts, making decisions, developing organizational culture. Knowledge and functional application of the 6-leadership styles based on emotional intelligence contribute to creating a harmonious emotional environment, motivating and strengthening the team in order to increase the performance of the school institution. The development of emotional skills should be a benchmark in professional training programs for managers/teachers containing in Module B Psychopedagogy, a program for developing emotional intelligence, to ensure effective interpersonal relationships in order to achieve a successful educational management.

Keywords: emotional intelligence, educational management, leadership style, vocational training, emotional skills.

Rezumat. Domeniul educațional este un vector strategic important în dezvoltarea societății moderne și asigurarea unui viitor prosper. Pentru realizarea unui management de calitate, în care sunt apreciați

liderii autentici, vizionari cu abilități de comunicare bine dezvoltate, capabili să inspire și să motiveze toți actanții procesului educațional, inteligența emoțională joacă un rol deosebit de important. Un manager școlar competent trebuie să aibă abilități emoționale bine formate care sunt un suport relevant în asigurarea comunicării eficiente, medierea și soluționarea conflictelor, luarea deciziilor, dezvoltarea culturii organizaționale. Cunoașterea și aplicarea funcțională a celor 6 stiluri de conducere bazate pe inteligența emoțională contribuie la crearea unui mediu emoțional armonios, motivarea și consolidarea echipei în vederea creșterii performanței instituției școlare. Dezvoltarea abilităților emoționale trebuie să fie un obiectiv de referință în programele de formare profesională a managerilor/profesorilor care să conțină în Modulul B Psihopedagogie un program de dezvoltare a inteligenței emoționale pentru asigurarea relaționării interpersonale eficiente în scopul realizării unui management educațional de succes.

Cuvinte-cheie: inteligență emoțională, management educațional, stil de conducere, formare profesională, abilități emoționale.

MODELING PEDAGOGICAL SITUATIONS AS A MEANS OF FORMING THE READINESS OF FUTURE TEACHERS FOR PROFESSIONAL ACTIVITY

MODELAREA SITUAȚIILOR PEDAGOGICE CA MIJLOC DE PREGĂTIRE A VIITORILOR PROFESORI PENTRU ACTIVITATEA PROFESIONALĂ

Larysa TKACHENKO, PhD, Associate Professor,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine

[ORCID: 0000-0001-6972-6350](https://orcid.org/0000-0001-6972-6350)
larisa.tkachenko_80@ukr.net

CZU: 378.126(470)

Abstract. The article considers the actual problems of forming the readiness of future teachers of higher education institutions for professional activity. Theoretical substantiation of the modeling of pedagogical situations as a means of forming the readiness of future teachers for professional activity, which includes mastering innovative methods, means and forms of education, has been carried out. The analysis and systematization of scientific research on this problem was carried out and the specificity of the readiness of future teachers for professional activity was revealed using the technology of modeling pedagogical situations. Scientific views on the concepts of "model", "simulation", "pedagogical situation" were also considered, and the essence of modeling as one of the important factors in the formation of the personality of a future teacher of a higher education institution was analyzed, and it was also substantiated that modeling itself is an effective teaching method used in process of professional activity of future teachers. The purpose of this training is not only the assimilation of theoretical material, but also the development of critical thinking, the ability to generate new interesting ideas and skillfully apply them in the educational process during professional training through observation, analysis, research, experimentation, solving pedagogical situations, etc. It is noted that pedagogical situations should be used in lectures and practical classes, during independent work, writing research papers, as well as pedagogical practice. It has been established that effective methods of solving pedagogical situations are the use of role-playing games and discussions with further analysis of specific situations. These methods contribute to the deepening of knowledge about the discussed problems and activation of the creative potential of future teachers.

In addition, it was concluded that modeling is an important prerequisite and tool for effective performance of professional duties by future teachers of higher education institutions.

Keywords: model, modeling, pedagogical situations, future teachers, professional training.

PECULIARITIES OF IMPLEMENTED DISTANCE LEARNING IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE

PARTICULARITĂȚI ALE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI LA DISTANȚĂ IMPLEMENTAT ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL AL INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR DIN UCRAINA

Olena SERHIICHUK, PhD, Associate Professor,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine

[ORCID: 0000-0002-2008-1122](https://orcid.org/0000-0002-2008-1122)

serghichukolena@gmail.com

CZU: 378(470)

Abstract. The article is devoted to the organization of the learning process using distance learning, analyzes the differences between distance learning and traditional learning in a higher education institution. The article analyzes the concepts of "distance education", "distance learning", "blended learning". It has been determined that distance learning is a purposeful process of interaction between learning subjects, which combines traditional and distance learning forms, which can take place in the classroom and outside it, in synchronous and asynchronous modes and is based on the widespread use of ICT. The synchronous and asynchronous formats in the context of blended learning are analyzed. The synchronous format provides higher education students with quick feedback from the teacher; organization of group activities; development of communication and collaboration skills; motivation to learn in the process of communication. Asynchronous learning is characterized by the flexibility of the schedule; the ability to learn at one's own pace; availability of learning materials at a time convenient for the student; development of self-organization skills and learning ability. The article examines the distance learning platforms (systems) Zoom, Microsoft Teams, Google Classroom, and Google Meet used by teachers of the Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav. The author substantiates the advantages: the ability to adjust the pace of learning to oneself; identify areas of development of students; review the educational material repeatedly; reduce mental and physical stress; forming self-education skills (learning to learn), as well as the disadvantages of distance learning for students, in particular, the limitation of direct social communication; gadgetization of life; a small number of hours allocated for pedagogical practice. The author emphasizes that distance learning can be considered as an independent form of education in the implementation of the educational process and provides today an opportunity to create systems of mass continuous self-study, general exchange of information regardless of time and space for students of higher education institutions.

Keywords: distance education, distance learning, blended learning, educational process, students, higher education institution.

OPTIMIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS OF HIGHER SCHOOLS IN CONDITIONS OF MIXED LEARNING

OPTIMIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL AL ȘCOLILOR SUPERIOARE ÎN CONDIȚII DE ÎNVĂȚARE MIXTĂ

Julia BAHNO, PhD, Associate Professor,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine

[ORCID: 0000-0003-3513-6154](https://orcid.org/0000-0003-3513-6154)

julijabaghno@gmail.com

CZU: 378.02(470)

Abstract. The article describes the optimization of the educational process in the conditions of blended learning, in particular: digital tools for the organization of blended learning are outlined; basic forms and methods of learning in a mixed format. The practice of working in the conditions of mixed education in higher education proved the need for new ways of organizing the educational process, finding new forms of work, which consist in the coordination of education seekers in the cognitive process during lectures and practical classes, the implementation of educational projects, consulting and support in matters of the development of their educational trajectories. The main thing in this process is the result, namely the understanding of the importance of theoretical knowledge for students of higher education; the need for their updating; integration of the studied material; application in new situations and problem solving; development of critical and creative thinking; adaptation to professional activity; analysis and evaluation of the results of professional activity. That is why the article considers the main aspects of such lectures: lecture-dialogue, generalized, binary, with pre-planned mistakes, lecture-press-conference, lecture-consultation. The basis of these lectures is the motivation of students' educational and research activities; organization of activities and modeling of final work results, methods of their evaluation; encouragement to generate creative ideas; solving creative tasks. This was facilitated by the tasks proposed during the lectures, which were compiled with the aim of forming a positive attitude towards future pedagogical activities; oriented to the search for information about innovations in education; aimed at the development of creative and individual personality qualities, creative abilities, research skills, creative thinking of the future teacher; contribute to the development of the ability to control and evaluate the pedagogical process and its individual elements. The optimal educational methods were chosen to direct students to the activation of their independent creative activity, namely the application of real practical tasks in educational activities, analysis of pedagogical situations, modeling of practical situations, etc.

Keywords: Institutions of higher education, educational process, mixed education, forms of education, methods of education, educational tasks, results of education, lectures, students of higher education.

GRADUATION CREATIVE PROJECT OF A CHOIR CONDUCTOR IN THE MASTER'S TRAINING SYSTEM

PROIECT CREATIV DE ABSOLVIRE A UNUI DIRIJOR DE COR ÎN SISTEMUL DE INSTRUIRE DE MASTERAT

Lyudmyla SHUMSKA, Honored Art Worker of Ukraine, professor,
Head of Vocal and Choral Mastery Chair of the
Nizhyn State Gogol University, Ukraine
Professor of Orchestral Conducting and Instrumental Science Chair of the
Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music, Ukraine, Kyiv
[ORCID: 0000-0002-1440-049X](https://orcid.org/0000-0002-1440-049X)
choirsvitych@ukr.net

CZU: 378.2(470)

Abstract. The scientific work examines the introduction of the final creative project into the educational process for master's training of choir conductors as an innovative form of final attestation. It is noted that master's educational programs in the field of musical art gained conceptual certainty only in 2020, as a component of the content of the corresponding higher education standard.

It was determined that "Creative project" is one of the forms of attestation within the framework of master's programs in the specialty 025 "Musical art" and is a public demonstration of a concert program containing the performance of musical compositions (according to profiling) in the form of an open stage performance, and must demonstrate the ability of graduates to solve complex artistic and creative tasks. It is emphasized that the "Creative project" of a choir conductor is an independently executed program for conducting and working with a choir, accompanied by scientific research work - an explanatory note, and provides for: a) systematization, consolidation, expansion of practical and theoretical knowledge of the specialty and its application in solving specific artistic-conceptual, creative-interpretive, concert-performance, research and other tasks; b) applying the skills of independent work and mastering the methodology of design and implementation of a professional musical product according to the theme of a project; c) gaining experience in scientific and analytical mastering of a musical composition with the aim of interpreting an artistic form adequate to the author's intention. It is substantiated that the creative project is an independent artistic work that summarizes the practical-performing and research experience of a recipient within the scope of the educational program, emphasizes their creative individuality, professional and performing level, and ends with a public demonstration of musical content and the disclosure of the subject of the explanatory note, which is a justification of the artistic significance of the selected choral pieces, arranged and systematized according to the chosen theme, and the peculiarities of the author's interpretation of the composer's context. The stated general requirement for a creative project is that it must be an original, unique, conceptually and dramaturgically constructed concert program in the field of choral art. The scientific work also highlights the evaluation criteria of the master's creative project, which demonstrates the quality of the graduate's education in the field of formed integrated and professional competences, and corresponds to the programmatic results of studies under the educational program "Musical Art"; declared in the higher education standard.

Keywords: choir conductor, creative project, master's training, concert program, author's interpretation, evaluation criteria.

GLOBAL AND REGIONAL ISSUES OF EDUCATIONAL SPACE FORMATION

PROBLEME GLOBALE ȘI REGIONALE ALE FORMĂRII SPAȚIULUI EDUCAȚIONAL

Mykola RYK, PhD, Senior Lecturer,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine

[ORCID: 0000-0002-6813-5628](https://orcid.org/0000-0002-6813-5628)

rykmykola@gmail.com

CZU: 378.01

Abstract. The article deals with theoretical and practical issues of educational space formation in the conditions of globalization. The author considers globalization as an objective-historical process of integration of the socio-planetary space and at the same time a process of multiplication of new differentiations and contradictions in the economy, politics, culture, education, which take place at the regional level. In this process, special attention is paid to education, which hasn't responded to globalization changes and remained a passive-balanced, inertial-stable system for a long time, but now it has begun to respond actively to the key challenges of globalization. The answer became the development of open education and noospheric thinking as a civilizational basis for resolving contradictions between the processes of globalization and regionalization of the educational space. Regionalism is considered as a kind of variety, a local variant of globalism. Globalization and regionalization interact as two dialectically opposite sides of a single civilizational process, on the one hand they act as sharp opponents and competitors, and on the other – allies and partners. The author also reveals the specifics of the formation of the globalized educational space, which has become a consequence of the formation of interstate unions and international organizations based on the interests of cooperation in the fields of economy, politics, security, ecology, etc. At the beginning, cooperation in the field of education, science, culture, and information was far from the main type of interaction between the member states of these associations, but over time, the formation of an interstate global educational and intellectual space became a real fact, which is now fully functioning and actively influences all other directions of cooperation. It has been proven that education is intended to develop the universally essential characteristics of a person, to form its individual and personal traits. At the same time, education acts as a powerful cultural factor, an important means of preserving and transmitting the identity of a particular nation. Therefore, all modernization projects carried out in the field of education should first of all take into account the individual-regional and integral-global aspects of this process. Both aspects are dialectically interconnected and are two sides of a single process, therefore giving preference to one of them leads to extreme forms of manifestation of this dependence, i.e. to simple reproduction and repetition of one's regional experience in the first case, or to complete renewal and entire borrowing of someone else's global standards – in the second.

Keywords: globalization, regionalism, education, modernization, educational space.

PERSUASIVE COMMUNICATION OF TEACHERS: IMPERATIVE OR DESIRED

COMUNICAREA PERSUASIVĂ A CADRELOR DIDACTICE: IMPERATIV SAU DEZIDERAT

Andra-Mirabela ADĂSCĂLIȚEI, dr., profesor,
Școala Profesională Specială „Ion Pillat”, Dorohoi, România

[ORCID: 0000-0003-2615-8677](https://orcid.org/0000-0003-2615-8677)

adascaliteiandra@yahoo.com

Andra-Mirabela ADASCALITEI, PhD, teacher,
“Ion Pillat” Special Professional School, Dorohoi, Romania

CZU: 37.011.31+316.77

Abstract. The continuous training of teaching staff must correspond to the current requirements of schools prospectively oriented towards the training of future citizens, able, integral, honest. The persuasive communication competence of teaching staff becomes stringent, contributing to the increase of students' motivation for increasing academic performance, but also on the ways of relating between them. The article presents the course/training Valorization of persuasive communication as a conflict resolution strategy, which is an important premise for streamlining the continuous training of teaching staff for the valorization of persuasive communication in the educational space. In the complex system of continuous training of teaching staff, a special place is held by the immediate transposition into educational practice, through a curricular or interdisciplinary approach.

Keywords: persuasion, persuasive communication, motivation, relating.

Rezumat. Formarea continuă a cadrelor didactice trebuie să corespundă cerințelor actuale ale școlilor orientate prospectiv spre pregătirea viitorilor cetățeni, apți, integri, onești. Competența de comunicare persuasivă a cadrelor didactice devine stringentă, contribuind la creșterea motivației elevilor pentru sporirea performanțelor academice, dar și asupra modalităților de relaționare dintre aceștia. Articolul prezintă cursul/trainingul Valorificarea comunicării persuasive ca strategie de rezolvare a conflictelor care constituie o premisă importantă pentru eficientizarea formării continue a cadrelor didactice pentru valorificarea comunicării persuasive în spațiul educațional. În sistemul complex de formare continuă a cadrelor didactice un loc deosebit este deținut de transpunerea imediată în practica educațională, prin abordare curriculară sau interdisciplinară.

Cuvinte-cheie: persuasiune, comunicare persuasivă, motivație, relaționare

EFFICIENT ORGANIZATION OF ACTIVITIES IN EARLY EDUCATION
INSTITUTIONS DURING THE SUMMER PERIOD

ORGANIZAREA EFICIENTĂ A ACTIVITĂȚILOR ÎN INSTITUȚIILE DE EDUCAȚIE
TIMPURIE PE PERIOADA ESTIVALĂ

Stela GÎNJU, dr, conf. univ,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-0673-2099](https://orcid.org/0000-0002-0673-2099)
ginju.stela@upsc.md
Adelina FURTUNĂ, masterand,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0003-3619-0440](https://orcid.org/0009-0003-3619-0440)
a81709890@gmail.com

Stela GINJU, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau,
Adelina FURTUNA, masters,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.2.025

Abstract. The educational process, like any other process, whether natural or social, relates to the concept of time and temporality. That is why the correct, optimal and efficient organization of time becomes a concern for teachers, in relation to themselves, but also in the activities organized with children. If, during the school year, teachers from early childhood education institutions, guided by various documents and educational policies, can demonstrate their competence in time management through the qualitative distribution of time resources, which leads directly to the instructional-educational process, didactic performances and work capacity, then in the summer period this aspect becomes more complicated. The instructive-educational process in early education institutions during the summer period has some particularities: the lower number of children; carrying out Curricular provisions throughout the day (personal development activities, including routines, transitions, daily activities specific to the summer period, music education, physical education and extracurricular activities); carrying out activities mainly in the open air; emphasizing the freely chosen game; bringing well-being to children. The article will present the results of a focus group organized with teachers, regarding the problems encountered in the efficient organization of activities with preschoolers during the summer period. Various methodological and managerial aspects of organizing time with preschoolers during the summer period will be described.

Keywords: Summer period, curriculum, early education

Rezumat. Procesul educațional, ca și orice alt proces, fie natural sau social, se raportează la conceptul de timp și temporalitate. De aceea organizarea corectă, optimală și eficientă a timpului devine o preocupare pentru cadrele didactice, în raport cu sine, dar și în activitățile organizate cu copiii.

Dacă în perioada anului școlar, cadrele didactice din instituțiile de educație timpurie, ghidate de diverse documente și politici educaționale pot să-și manifeste competența managementul timpului prin distribuirea calitativă a resurselor de timp, ceea ce conduce direct la procesul instructiv-educativ, performanțele didactice și capacitatea de muncă, atunci în perioada estivală acest aspect devine mai complicat. Procesul instructiv-educativ în instituțiile de educație timpurie pe perioada de vară are unele particularități: frecvența redusă a copiilor; realizarea prevederilor Curriculare pe tot parcursul zilei (activități de dezvoltare personală, inclusiv rutine, tranziții, activități zilnice specifice perioadei estivale, educație muzicală, educație fizică și activități extracurriculare); desfășurarea activităților preponderent la aer liber; accentuarea jocului liber ales; aducerea stării de bine copiilor. În articol se vor prezenta rezultatele unui focus-grup organizat cu cadrele didactice, referitor la problemele întâmpinate în organizarea eficientă a activităților cu preșcolarii în perioada estivală. Se vor descrie diverse aspecte metodologice, dar și manageriale de organizare a timpului cu preșcolarii în perioada estivală.

Cuvinte-cheie: Perioada estivală, curriculum, educație timpurie

MULTILINGUALISM - A NEW APPROACH TO THE SKILLS OF EARLY - AGE CHILDREN

MULTILINGVISMUL - O NOUĂ ABORDARE A COMPETENȚELOR COPIILOR DE VÂRSTĂ TIMPURIE

Natalia CARABET, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-9096-0587](https://orcid.org/0000-0002-9096-0587)
carabet.natalia@upsc.md

Natalia CARABET, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.2.025

Abstract. The article addresses the issue of training language skills, including multilingual skills, in early-age children. The common European space favors the development of multilingualism in children of the youngest age. Today, pedagogy specialists, being motivated by parents' requests, emphasize - on the one hand - on the study of communication languages - non-native languages, but on the other hand, the experience of developing early-age children through development (sometimes - training) communication skills, expression of ideas, relationship with peers and adults - namely through language. Of course, the process of studying non-native languages (multilingualism) is updated to a series of peculiarities of the education of young children, preschool children, namely - accessible contents, comparison and access to the child's small experience, explanation of concepts, practice through role-playing games, etc.

Keywords: Education, children, competence, multilingualism

Rezumat: Articolul abordează problema formării la copiii de vârstă timpurie a competențelor lingvistice, inclusiv a competențelor multilingvistice. Spațiul comun European favorizează dezvoltarea multilingvismului la copii de cea mai fragedă vârstă. Astăzi specialiștii din pedagogie, fiind motivați de solicitările părinților, pun accent –pe de o parte – pe studierea limbilor de

comunicare- a limbilor nematerne, dar pe de altă parte este valorificată experiența de a dezvolta copiii de vârstă timpurie prin dezvoltarea (uneori- formarea) competențelor de comunicare, exprimare a ideilor, relaționare cu semenii și adulții- anume prin limbaj. Desigur, procesul de studiere a limbilor nematerne (multilingvismul) este actualizat la un șir de particularități ale educației copiilor mici, copiilor preșcolari, și anume- conținuturi accesibile, comparația și acces la mica experiență a copilului, explicația noțiunilor, exersarea prin jocurile de rol, etc.

Cuvinte-cheie: Educație, copii, competență, multilingvism

PROSOCIAL BEHAVIOR PEDAGOGICAL MODEL FOR ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS

MODEL PEDAGOGIC DE COMPORTAMENT PROSOCIAL LA ELEVII DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ MICĂ

Ana-Maria BEȘU, drd., România,
UPS „Ion Creanga”, Chișinău
[ORCID: 0000-0001-8875-8497](https://orcid.org/0000-0001-8875-8497)
maria_maty31@yahoo.com

Ana-Maria BESU, PhD student, Romania,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.3.017.7

Abstract. In recent years, there has been a significant increase in interest in developing prosocial behavior among young school-aged children. These behaviors are essential for developing social, communication, and empathy skills in children, as well as for creating healthy and harmonious relationships within the community. In Romania, the development of prosocial behavior in young schoolaged children is an important issue that requires effective and sustainable solutions.

An effective conceptual pedagogical model for the development of prosocial behavior in young students should take into account the social, cultural and educational factors specific to the Romanian context, as well as the needs and characteristics of children aged 6-10 years.

Keywords: prosocial behavior, social skills, pedagogical model, social factors.

Rezumat. În ultimii ani, interesul pentru dezvoltarea comportamentului prosocial la elevii de vârstă școlară mică a crescut semnificativ. Aceste comportamente sunt esențiale pentru a dezvolta abilități sociale, de comunicare și empatie la copii, pentru a crea relații sănătoase și armonioase în cadrul comunității. În România, dezvoltarea comportamentului prosocial la elevii de vârstă școlară mică este o problemă importantă necesitând soluții eficiente și sustenabile. Un model pedagogic conceptual eficient pentru dezvoltarea comportamentului prosocial la elevii mici ar trebui să ia în considerare factorii sociali, culturali și educaționali specifici contextului românesc, precum și nevoile și caracteristicile copiilor în vârstă de 6-10 ani.

Cuvinte-cheie: comportament prosocial, abilități sociale, model pedagogic, factori sociali.

THE ROLE OF THE FAMILY IN ENHANCEMENT OF VERBAL CREATIVITY IN PRESCHOOLERS

ROLUL FAMILIEI ÎN VALORIFICAREA CREATIVITĂȚII VERBALE LA PREȘCOLARI

Liuba CIOBANU-MOCANU, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-0405-8598](https://orcid.org/0000-0002-0405-8598)
mocanu.liuba@upsc.md

Liuba CIOBANU-MOCANU, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.2.018.1

Abstract. The given article is a reflection of the problem of creativity, in general, and verbal creativity in early-age children, in particular. This is a process, an extremely valuable key factor in the intellectual development of the child's personality, it is the most current topic and needs to be addressed starting from preschool age. The development of creative potential can be achieved by also using language and communication. We believe that only together will it increase the level of both creativity components and language aspects. Their success will be maximum if the parents are also involved in the given process. Thus, we tried to elucidate some working methods that parents can use to stimulate the verbal creativity process of children.

Keywords: creativity, verbal creativity, factors, fluidity, flexibility, originality, modalities, lexical aspect, sound culture, grammatical aspect, coherent language.

Rezumat. Articolul dat constituie o reflectare a problemei creativității, în general, și a creativității verbale la copiii de vârstă timpurie, în special. Aceasta constituie un proces, un factor cheie extrem de valoros întru dezvoltarea intelectuală a personalității copilului, reprezintă subiectul de maximă actualitate și care necesită a fi abordat începând din vârsta preșcolară. Dezvoltarea potențialului creativ poate fi realizată, recurgând și la limbaj și comunicare. Considerăm că doar împreună va spori atât nivelul componentelor creativității, cât și a aspectelor limbajului. Reușita acestora va fi maximală, dacă în procesul dat vor fi implicați și părinții. Astfel, am încercat să elucidăm unele modalități de lucru la care pot recurge părinții întru a stimula procesul de creativitate verbală a copiilor.

Cuvinte-cheie: creativitate, creativitate verbală, factori, fluiditate, flexibilitate, originalitate, modalități, aspect lexical, cultură sonoră, aspect gramatical, limbaj coerent.

STRENGTHENING CHILDREN'S HEALTH THROUGH DANCE LESSONS

FORTIFICAREA SĂNĂTĂȚII COPIILOR PRIN INTERMEDIUL LECȚIILOR DE DANS

Iurie CIBRIC, asist.univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-5939-2040](https://orcid.org/0000-0002-5939-2040)
cibric.iurie@upsc.md

Iurie CIBRIC, University Assistant,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 793.3

Abstract. In this article, several arguments are reported that confirm the importance of dance lessons in the process of strengthening children's health. The environment is the content in which children grow and develop. In this sense, it is current and necessary to find an additional activity for the child's development. Considering the wide range of proposals (sports games, athletics, wrestling, swimming, tennis), it is sometimes complicated to choose a specific activity, but increasingly dance is selected, representing fields of sport and art. Dance is the activity and art that gives the child the opportunity to keep fit in a fun and funny way. It represents an extracurricular activity from which he can win some friends, but also a lot of physical, intellectual and emotional skills essential for development.

Keywords: physical development, dance, sports games, physical skills

Rezumat. În acest articol sunt relatate mai multe argumente care confirmă importanța lecțiilor de dans în procesul de fortificare a sănătății copiilor. Mediul înconjurător este conținutul în care cresc și se dezvoltă copiii. În acest sens, este actual și necesar de a găsi o activitate suplimentară pentru dezvoltarea copilului. Având în vedere gama vastă de propuneri (jocuri sportive, atletica, lupte, înot, tenis), este uneori complicat de a alege o anumită activitate, dar tot mai mult este selectat dansul, acesta reprezentând domenii de sport și artă. Dansul reprezintă activitatea și arta care-i oferă copilului posibilitatea de a se menține în formă într-un mod distractiv și amuzant. Reprezintă o activitate extracurriculară de pe urma căreia poate câștiga câțiva prieteni, dar și o mulțime de abilități fizice, intelectuale și emoționale esențiale pentru dezvoltare.

Cuvinte-cheie: dezvoltare fizică, dans, jocuri sportive, abilități fizice

THE FACTORS AND CONTENT OF FORECAST MANAGEMENT OF HUMAN RESOURCES IN THE EARLY EDUCATION INSTITUTION

FACTORII ȘI CONȚINUTUL GESTIUNII PREVIZIONALE A RESURSELOR UMANE ÎN INSTITUȚIA DE EDUCAȚIE TIMPURIE

Lilia CEBANU, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0003-4278-8927](https://orcid.org/0000-0003-4278-8927)
cebanu.lilia@upsc.md

Lilia CEBANU, PhD, Associate Professor
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.2.011.31

Abstract. The predictive management of jobs and their related skills takes into account the constraints of the institution's external and internal environment, as well as the strategic directions decided by it, having a collective component, which takes into account the detection of problems related to the evolution of work functions, of the skills and the effectiveness, which allow the definition of the rules, the adjustment of the needs of human resources as an individual component, in order to promote the professional development and the employability of each employee at the level of the professional career. This article elucidates the psycho-pedagogical benchmarks of the predictive management of human resources in the early education institution. The concept of predictive management is analyzed and the factors of predictive management, its elements and their main responsibilities are described.

Keywords: human resources, management, factors, early childhood education institution, foresight, etc.

Rezumat. Gestiunea previzională a posturilor de lucru și a competențelor aferente acestora ține cont de constrângerile din mediul extern și intern al instituției, precum și de direcțiile strategice decise de aceasta, având o componentă colectivă, ce are în vedere detectarea problematichilor legate de evoluția funcțiilor de lucru, a competențelor și a efectivelor, care să permită definirea regulilor, ajustarea nevoilor resurselor umane ca o componentă individuală, pentru a promova dezvoltarea profesională și angajabilitatea fiecărui salariat la nivelul parcursului profesional. Prezentul articol elucidează reperele psihopedagogice ale gestiunii previzionale a resurselor umane din instituția de educație timpurie. Este analizat conceptul de gestiune previzională și descriși factorii gestiunii previzionale, elementele sale cât și principalele responsabilități ale acestora.

Cuvinte-cheie: resurse umane, gestionare, factori, instituție de educație timpurie, previziune etc.

EXPERIMENTAL FINDINGS REGARDING THE ORGANIZATION OF PLASTIC EDUCATION ACTIVITIES AT PRESCHOOL AGE

CONSTATĂRI EXPERIMENTALE PRIVIND ORGANIZAREA ACTIVITĂȚILOR DE EDUCAȚIE PLASTICĂ LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ

Oxana GÎSCĂ, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID:0009-0003-3038-376x](https://orcid.org/0009-0003-3038-376x)
giscaoxana@gmail.com

Oxana GISCA, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.2:73

Abstract. Preschool age is considered a period of development of imagination, fantasy, dreaming, play, in general. Plastic education activities are an important means of dynamizing the child's mental life, his intellectual, affective-volitional and motivational processes. The teaching staff in preschool institutions are meant to offer the little one contents with plastic education activities corresponding to the preschool age, starting with activities with a chosen theme that will form the spirit of observation necessary to perceive the shapes, colors, size and arrangement in space of them, facilitating oculo-motor and psychomotor development in intuiting patterns and voluntary execution coordination. Then, by perceiving works of art and creating works by children and organizing exhibitions, a certain behavior will be formed that will positively influence the intellectual development of preschoolers. Through this article, we will present the analysis of the confirmatory experimental study regarding the teachers' opinion about the way to organize plastic education activities at preschool age.

Keywords: activity, integrated activity, teaching staff, organization, plastic education, field, dimension.

Rezumat. Vârsta preșcolară este considerată o perioadă a dezvoltării imaginației, fanteziei, visării, a jocului, în general. Activitățile de educație plastică constituie un important mijloc de dinamizare a vieții psihice a copilului, a proceselor sale intelectuale, afectiv-voliționale și motivaționale. Cadrele didactice în instituțiile preșcolare au menirea să-i ofere celui mic conținuturi cu activități de educație plastică corespunzător vârstei preșcolare, începând cu activități cu tematică aleasă ce vor forma spiritul de observație necesar percepției formelor, a culorilor, a mărimii și a dispunerii în spațiu a acestora, facilitând dezvoltarea oculo-motorie și psihomotrică în intuirea modelelor și coordonarea voluntară de execuție. Apoi, prin perceperea unor opere de artă și prin crearea unor lucrări de către copii și organizarea expozițiilor, se va forma o anumită conduită care va influența pozitiv dezvoltarea intelectuală a preșcolarilor. Prin prezentul articol vom reda analiza studiului experimental constatativ privind opinia cadrelor didactice despre modul de organizare a activităților de educație plastică la vârsta preșcolară.

Cuvinte-cheie: Activitate, activitate integrată, cadre didactice, organizare, educație plastică, domeniu, dimensiune.

SPECIALIZATIONS IN THE SPHERE OF LANGUAGE AND COMMUNICATION OF PRESCHOOL CHILDREN

PARTICULARIZĂRI ÎN SFERA LIMBAJULUI ȘI COMUNICĂRII COPILOR DE VÂRSTĂ PREȘCOLARĂ

Nadejda BARALIUC, dr., lector univ.

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0001-7478-9583](https://orcid.org/0000-0001-7478-9583)

baraliuc.nadejda@upsc.md

Nadejda BARALIUC, PhD, University Lecturer

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.2:316.77

Abstract. The article contains approaches to the contents subsumed under the field of Language and communication in kindergarten. It outlines the characteristics of preschoolers and the openness to the integration of various individual, family, social, cultural variables by consulting various specialized works that illustrate various levels of language development in the environment of the preschool education institution. The attention paid to correct expression is emphasized as a prerequisite for access to primary education, the preschooler communicates voluntarily and involuntarily in the dynamics of the roles he assumes in the multitude of contexts by pronouncing words and substituting them, he omits or inverts the sounds in the word, uses gestures to indicate what he wants or gestures of withdrawal, the use of verbal intensity depending on moods, all these and a few more are analyzed under the aspect of verbal peculiarities that manifest themselves at different stages of age and individual pace of development. Aspects of verbal, nonverbal and paraverbal communication in preschool are reflected.

Keywords: Language, communication, preschool, phonetic, lexical-semantic, morphological, syntactic, stylistic, verbal, nonverbal, paraverbal, development.

Rezumat. Articolul conține abordări a conținuturilor subsumate domeniului Limbaj și comunicare în grădiniță. Conturează caracteristici ale preșcolărilor și deschiderea către integrarea diverselor variabile de ordin individual, familial, social, cultural prin consultarea diverselor lucrări de specialitate care ilustrează diverse nivele de dezvoltare a limbajului în mediul instituției de educație preșcolară.

Se accentuează atenția acordată exprimării corecte ca premisă de a accede în învățământul primar, preșcolarul comunică voluntar și involuntar în dinamica rolurilor pe care și le asumă în multitudinea de contexte prin pronunțarea cuvintelor și substituirea lor, el omite sau inversează sunetele în cuvânt, folosește gesturile pentru a indica ce-și dorește sau gesturi de retragere, folosirea intensității verbale în dependență de stările de spirit toate acestea și încă câteva sunt analizate sub aspectul particularităților verbale care se manifestă la diferite etape de vârstă și ritm individual de dezvoltare. Sunt reflectate aspectele comunicării verbale, nonverbale și paraverbale în preșcolaritate.

Cuvinte-cheie: Limbaj, comunicare, preșcolar, fonetic, lexico-semantic, morfologic, sintactic, stilistic, verbal, nonverbal, paraverbal, dezvoltare.

EXPERIMENTAL POINTS OF MENTORING ACTIVITY IN THE OPINION OF TEACHERS FROM EARLY EARLY EDUCATION INSTITUTIONS

REPERE EXPERIMENTALE ALE ACTIVITĂȚII DE MENTORAT ÎN OPINIA CADRELOR DIDACTICE DIN INSTITUȚIILE DE EDUCAȚIE TIMPURIE

Lucia CAZACU, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID 0009-0001-5739-6443](https://orcid.org/0009-0001-5739-6443)
cazacu1985@mail.ru

Lucia CAZACU, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.2.011.31

Abstract. The training and professional development of the teaching staff constantly requires new visions and additions to improve the paradigms of professional development, including at the workplace. Mentoring offers a unique possibility of avoiding ineffective individual effort, of self-doubt, of overcoming blockages, of positive professional affirmation. In addition to professional skills and accumulated experience, today's teaching staff must show flexibility and receptivity to new things, the ability to learn continuously through courses, seminars, trainings, through mentoring, self-taught, from colleagues, etc. Thus, mentoring is considered a complex process that involves guiding and supporting a beginning teacher or a student who wants to become a teacher. A mentor teacher coordinates and guides another inexperienced teacher in solving teaching-learning-assessment problems, provides professional support and guides the new teacher's training through reflection, collaboration and evaluation. The article reflects the results of the experimental study organized with teachers from early childhood education institutions based on the analysis of the instrument applied at the ascertainment stage in order to identify the teachers' opinion regarding the necessity of mentoring activity at the level of early childhood education institutions.

Keywords: teachers, institution, activity, mentoring, organization, guidance.

Rezumat. Formarea și dezvoltarea profesională a cadrului didactic necesită permanent noi viziuni și completări pentru îmbunătățirea paradigmelor de dezvoltare profesională, inclusiv la locul de muncă. Mentoratul oferă o posibilitate unică de evitare a efortului individual ineficient, a neîncrederii în sine, de depășire a blocajelor, de afirmare profesională pozitivă. Pe lângă competențele profesionale și experiența acumulată, cadrul didactic de azi trebuie să manifeste flexibilitate și receptivitate către nou, capabilitate să învețe continuu prin cursuri, seminare, traininguri, prin mentorat, în mod autodidact, de la colegi etc. Astfel, mentoratul este considerat un proces complex care implică orientarea și sprijinirea unui profesor debutant sau student care își dorește să devină profesor. Un profesor mentor coordonează și îndrumă un alt profesor fără experiență în rezolvarea problemelor de predare-învățare-evaluare, oferă sprijin profesional și ghidează formarea noului profesor prin reflecție, colaborare și evaluare. În cadrul articolului sunt reflectate rezultatele studiului experimental organizat cu cadrele didactice din instituțiile de educație timpurie în baza analizei instrumentului aplicat la etapa de constatare cu scopul de a identifica opinia cadrelor didactice privind necesitatea activității de mentorat la nivel de instituții de educație timpurie.

Cuvinte-cheie: cadre didactice, instituție, activitate, mentorat, organizare, ghidare.

SOCIAL, EDUCATIONAL AND CULTURAL INNOVATIONS IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY CHALLENGES

INOVAȚII SOCIALE, EDUCAȚIONALE ȘI CULTURALE ÎN CONTEXTUL PROVOCĂRILOR CONTEMPORANEITĂȚII

Svetlana TALPĂ, dr., lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-5829-736X](https://orcid.org/0000-0001-5829-736X)
talpa.svetlana@upsc.md

Svetlana TALPA, PhD, University Lecturer,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.04:793.3

Abstract. In this article we proposed the study of dance to be a symbolic phenomenon of culture and a special psychocultural phenomenon, due to its multifunctionality, is capable to promote the process of social communication in the historical and cultural continuum. The representation of dance as a psychocultural phenomenon presupposes a view of it as a historical way of human existence. When analyzing cultural determinants and their communicative properties, we must pay special attention to language, customs and art, because it is precisely for these types of social practices that the main function, meaning and main value are fused by communication, which is traditionally divided into verbal and nonverbal. The study of dance as a phenomenon and symbolic sign of culture is a multifaceted problem, and as a psychocultural phenomenon, dance is one of the oldest natural manifestations of man. Thus, dance can be considered not only as a means of purification and emotional transformation, but also as a means of self-knowledge, which, in turn, leads to effective self-expression and the adequate construction of the social communication process.

Keywords: dance, psychocultural phenomenon, nonverbal communication, historical and cultural continuum, cultural communication, sign, symbol, intercultural research of dance.

Rezumat. În acest articol ne-am propus studiul dansului ca fenomen simbolic al culturii și ca fenomen psihocultural deosebit care, datorită multifuncționalității sale, este capabil să promoveze procesul de comunicare socială în continuum istoric și cultural. Reprezentarea dansului ca fenomen psihocultural presupune o viziune asupra lui ca mod istoric de existență umană. Atunci când analizăm determinanții culturali și proprietățile lor comunicative, trebuie să acordăm o atenție deosebită limbii, obiceiurilor și artei, deoarece tocmai pentru aceste tipuri de practici sociale funcția principală, sensul și valoarea principală sunt fuzionate de comunicare, care este împărțită în mod tradițional în verbal și nonverbal. Studiul dansului ca fenomen și semn-simbolic al culturii este o problemă cu mai multe fațete, iar ca fenomen psihocultural, dansul este una dintre cele mai vechi manifestări naturale ale omului. Astfel, dansul poate fi considerat nu doar ca un mijloc de purificare și transformare emoțională, ci și ca un mijloc de autocunoaștere, care, la rândul său, conduce la auto-exprimare eficientă și construirea adecvată a procesului de comunicare socială.

Cuvinte-cheie: dans, fenomen psihocultural, comunicare nonverbală, continuum istoric și cultural, comunicare culturală, semn, simbol, cercetare interculturală a dansului.

PREVENTING CONFLICTS AMONG PRESCHOOL CHILDREN THROUGH THERAPEUTIC STORIES

PREVENIREA CONFLICTELOR ÎN RÂNDUL PREȘCOLARILOR PRIN INTERMEDIUL POVEȘTILOR TERAPEUTICE

Mioara Daniela PETREA, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-9704-6512](https://orcid.org/0000-0001-9704-6512)
petrea.m.daniela@gmail.com

Mioara Daniela PETREA, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.2.064

Abstract. This article brings to the fore the importance and role of therapeutic stories, in order to prevent conflicts among preschoolers, by reducing anxiety, aggression, fears, violent behaviors. The most common themes presented are the new contents adapted to the actors of the kindergarten as well as the effects they have on them. Therapeutic stories have the role of introducing children to a magical world with the aim of changing behaviors and attitudes, in other words, to heal. The functions of the therapeutic fairy tale are presented and a quasi-experimental research aimed at reducing anxiety among large group preschoolers and improving behavior, thus shaping self-confidence, with long-term beneficial effects, a favorable ground to support a harmonious development in the future. The proposed objectives, methods, research tools and results obtained from the program are presented. Therapeutic stories help children to discover important values, transposed through beautiful words and expressions, to discern positive behaviors from negative ones and to find solutions when faced with a problem, with the aim of preventing conflicts between preschoolers.

Keywords: conflicts, preschool education, therapeutic stories, aggressivity, preschoolers.

Rezumat. Acest articol, aduce în prim plan importanța și rolul poveștilor terapeutice, în scopul prevenirii conflictelor în rândul preșcolariilor, prin reducerea anxietății, agresivității, a fricilor, comportamentelor violente. Sunt prezentate temele cel mai des întâlnite, conținuturile noi, adaptate actorilor din învățământul preșcolar, precum și efectele pe care le au asupra acestora. Poveștile terapeutice au rolul de a-i introduce pe copii într-o lume magică, cu scopul de a schimba atitudini și comportamente, cu alte cuvinte, de a vindeca. Sunt prezentate funcțiile basmului terapeutic și o cercetare experimentală care urmărește scăderea anxietății în rândul preșcolariilor de grupă mare și îmbunătățirea comportamentului, astfel conturându-se încrederea în sine, cu efecte benefice pe termen lung, un teren propice care să susțină o dezvoltare armonioasă în viitor. Sunt prezentate obiectivele propuse, metodele, instrumentele de cercetare și rezultatele obținute în urma programului. Poveștile terapeutice îi ajută pe copii să descopere valori importante, transpuse prin cuvinte și expresii frumoase, să discearnă comportamentele pozitive de cele negative și să găsească soluții, când se confruntă cu o problemă, finalitatea fiind prevenirea conflictelor între preșcolari.

Cuvinte-cheie: conflicte, învățământ preșcolar, povești terapeutice, agresivitate, preșcolari.

VALUATION OF NON-TRADITIONAL TECHNIQUES OF APPLICATION IN KINDERGARTEN

VALORIFICAREA TEHNICILOR NETRADIȚIONALE ALE APLICAȚIEI ÎN GRĂDINIȚĂ

Elena STAMATI, drd., asist. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-7191-0963](https://orcid.org/0000-0002-7191-0963)
stamati.elena@upsc.md

Elena STAMATI, PhD, University Assistant,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.2.02

Abstract. The article addresses the issue of application as a technique or process of decorative art. The application is the most accessible and the simplest method of creating works of art, it is based on cutting out various details and applying them to the background in a certain order. The parts are fixed to the base using different adhesives. Nowadays, a wide variety of elements can be used in applications: paper of various types, fabrics, threads, dried plants, leaves, seeds, flowers and other materials from nature. The work presents the materials and tools necessary for the application: scissors, glue brushes, the support for them, etc. Some definitions of the application concept are proposed, application types and forms are exposed. Various non-traditional appliqué techniques are also described: broken appliqué, modular overlapping appliqué (mosaic), symmetrical appliqué, ribbon appliqué, thread appliqué, quilling, origami, collage, etc.

Keywords: application, non-traditional techniques, paper, materials

Rezumat. Articolul abordează problema aplicației ca tehnică sau procedeu al artei decorative. Aplicația este procedeul cel mai accesibil și cel mai simplu de creare a lucrărilor de artă, se bazează pe decuparea diverselor detalii și aplicarea lor pe fundal într-o anumită ordine. Piesele sunt fixate pe bază folosind diferiți adevizi. În prezent, o mare varietate de elemente pot fi utilizate în aplicații: hârtie de diferite tipuri, țesături, fire, plante uscate, frunze, semințe, flori și alte materiale din natură. În lucrare sunt prezentate materialele și ustensilele necesare pentru aplicație: foarfece, pensule pentru clei, suportul pentru ele etc. Sunt propuse unele definiții ale conceptului de aplicație, sunt expuse tipurile și formele aplicației. De asemenea sunt descrise varii tehnici netradiționale de aplicație: aplicația spartă, aplicația suprapusă modulară (mozaic), aplicația simetrică, aplicația cu panglică, aplicația cu fir, quilingul, origami, colajul etc.

Cuvinte-cheie: aplicație, tehnici, tehnici netradiționale, preșcolari

IMPLEMENTATION OF THEATRICAL TECHNIQUES AND DIRECTIONS AS A STRATEGY FOR OVERCOMING STAGNATION

IMPLEMENTAREA UNOR TEHNICI ȘI DIRECȚII TEATRALE CA STRATEGIE PENTRU SURMONTAREA STAGNĂRII

Satvir KAUR SINGH, drd.,

Universitatea de Stat din Moldova

[ORCID: 0009-0003-5325-5672](https://orcid.org/0009-0003-5325-5672)

satvirsingh.1395@gmail.com

Natalia ȚURCAN, master,

Universitatea din București, România

[ORCID: 0009-0003-6177-0738](https://orcid.org/0009-0003-6177-0738)

n.turcan@yahoo.com

Cristina URSU, drd.,

Universitatea de Stat din Moldova

[ORCID: 0000-0002-8066-1321](https://orcid.org/0000-0002-8066-1321)

ursu.cristina1@usm.md

Satvir KAUR SINGH, Phd student,

State University of Moldova

Natalia TURCAN, master's degree,

University of Bucharest, Romania

Cristina URSU, PhD student,

State University of Moldova

CZU: 37:792

Abstract. The dialectical movement of the innovative circuit spirals between stagnation and upward progression. In the contemporary age – the context of rapid scientific and technological progress, being still is equivalent to taking a few steps back. Moreover, stagnation is part of the internal truth of the thing, becoming a key moment of innovation itself. Theater (in its multiple original manifestations, such as improvisation, forum theater, social theater, shadow theater, legislative, sociodrama, living library, labyrinth theater, origami theater, physical theater) can diminish stagnation and perceive it as an empty expanse, always using it as a starting point. Theater manifests itself in a multiplicity of forms that offer models of solutions to social challenges (such as stereotypes, schemes of a fixed thought, in which people from different social groups - different from our group - are put in a box and given masked individuality), cultural (such as locking art into cliché forms and images or reiterating themes without bringing them to have any impact on the audience, as well as the constant effort to maintain an appropriate balance between form and substance.), and educational (keeping attention and interest alive, learning through experience and application, developing personality and critical thinking).

Keywords: theater, art-action, innovation, metaphor, corporeality.

Rezumat. Mișcarea dialectică, în spirală, a circuitului inovativ are drept punct de reper stagnarea, lipsa mișcării și liniei ascendente. În epoca contemporană, în contextul progresului științific și tehnologic rapid, a bate pasul pe loc echivalează câțiva pași înapoi. Mai mult, stagnarea face parte din adevărul intern al lucrului, devenind un moment-cheie al inovației înseși. Teatrul (în multiplele

sale manifestări originale, precum cel de improvizație, teatru forum, teatru social, de umbre, legislativ, sociodrama, biblioteca vie, teatru labirint, teatru origami, teatrul fizic) poate diminua stagnarea și o percepe ca pe o întindere goală, folosind-o mereu ca pe un punct de pornire. Teatrul se manifestă într-o multiplicitate de forme care oferă modele de rezolvări ale provocărilor sociale (cum sunt stereotipurile, scheme ale unei gândiri fixe, în care oamenii din diferite grupuri sociale – diferite de grupul nostru – sunt puși într-o cutie și le este mascată individualitatea), culturale (cum sunt blocarea artei în forme și imagini clișeu sau reiterarea unor teme fără ca aducerea lor să aibă vreun impact asupra publicului, precum și constantul efort pentru a menține un echilibru potrivit dintre formă și fond.), și educaționale (menținerea atenției și interesului viu, educarea prin experiență și aplicare, dezvoltarea personalității și a gândirii critice).

Cuvinte-cheie: art-acțiune, teatru, inovație, metaforă, corporalitate.

EDUCATIONAL REFORM IN UKRAINE: THE ROLE OF CITY-FORMING UNIVERSITIES IN SMALL TOWNS

REFORMA EDUCAȚIONALĂ ÎN UCRAINA: ROLUL UNIVERSITĂȚILOR FORMATOARE DE ORAȘE ÎN ORAȘELE MICI

Vitaly KOTSUR, PhD, Professor,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine

[ORCID : 0000-0001-6647-7678](https://orcid.org/0000-0001-6647-7678)

kotsurv@ukr.net

CZU:378.014.3(477)

Abstract. The author outlines the range of pressing problems that exist in Ukraine at the present stage. It is noted that these are not only military actions, but also everything related to them. The author reflects on the future of Ukrainian society, emphasizing that after the war we must have a surviving economy, developed methodology, and a reformed European model of education in order to build up Ukraine, which was exhausted after the war. It is noted that the future of each state depends on the degree of development of the educational sector, because the formula "Qualified teacher + quality of knowledge = development of the country in various fields" should work here. It is noted that a deep dive into the educational topic with all its reforms and changes to the legislation, leaves out the role of the higher education institution itself for the development of the locality in which it is located. The subject of scientific discussion for the author of the report is not only education, but also more global issues related to it. It is emphasized that higher education institutions play a significant role in the socio-economic, cultural and sports life of the city. That is, it can be stated with full confidence that the role of the university is city-forming. The report substantiates the historical significance of Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav. A comprehensive analysis of the present-day HSUP and its city-forming mission is carried out.

Keywords: city-forming role of the university, small town, historical significance of the Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, present-day HSUP and its city-forming mission.

MUSIC – DOMAIN REFLECTED IN EDUCATIONAL POLICIES FROM THE PERSPECTIVE OF EVOLUTION FROM OBJECTIVES TO COMPETENCES

MUZICA – DOMENIU REFLECTAT ÎN POLITICILE EDUCAȚIONALE DIN PERSPECTIVA EVOLUĂRII DE LA OBIECTIVE SPRE COMPETENȚE

Cornelia ONOFREI, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-7977-425X](https://orcid.org/0000-0001-7977-425X)
onofreicornelia@yahoo.com

Cornelia ONOFREI, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.02:78

Abstract. Since change is a part of our lives today, education is no exception to this constant endeavor. Concerns related to the improvement of the Romanian education system and its alignment with European and international standards have been amplified by the need to prepare students for an increasingly competitive and rapidly changing labor market. As the needs of modern society have evolved, the concern for updating has emphasized the development of skills relevant to the labor market and to life in society. The reform approach focused on relevant aspects, such as:

- updating the school curriculum to include transversal skills such as critical thinking, problem solving, effective communication, teamwork;
- the implementation of teaching and assessment methods that promote the development of practical skills and life skills;
- promoting non-formal education and lifelong learning to meet the changing needs of society and the economy.

The transition in the Romanian education system was a process, which involved curricular reforms, alignment with European standards, adapting the vision of education and a investment in teacher training. This transition continues to be an evolving process, with the aim of ensuring that the education system meets the needs and demands of contemporary society.

Keywords: changing society, transition in education, skills, key skills, music study discipline

Rezumat. Deoarece schimbarea face parte din viețile noastre astăzi, educația nu face excepție de la acest efort constant. Preocupările legate de îmbunătățirea sistemului de învățământ românesc și alinierea acestuia la standardele europene și internaționale au fost amplificate de nevoia de a pregăti studenții pentru o piață a muncii din ce în ce mai competitivă și în rapidă schimbare. Pe măsură ce nevoile societății moderne au evoluat, preocuparea pentru actualizare a pus accent pe dezvoltarea competențelor relevante pentru piața muncii și pentru viața în societate. Abordarea reformei sa concentrat pe aspecte relevante, cum ar fi:

- actualizarea curriculum-ului școlar pentru a include competențe transversale precum gândirea critică, rezolvarea problemelor, comunicarea eficientă, munca în echipă;
- implementarea unor metode de predare și evaluare care promovează dezvoltarea abilităților practice și a abilităților de viață;
- promovarea educației non-formale și a învățării pe tot parcursul vieții pentru a răspunde nevoilor în schimbare ale societății și ale economiei. Tranziția în sistemul de învățământ românesc a fost un proces, care a presupus reforme curriculare, alinierea la standardele europene, adaptarea viziunii

educației și o investiție în formarea cadrelor didactice. Această tranziție continuă să fie un proces în evoluție, cu scopul de a se asigura că sistemul de învățământ răspunde nevoilor și cerințelor societății contemporane.

Cuvinte-cheie: societate în schimbare, tranziție în educație, abilități, competențe cheie, disciplină de studiu muzical

THE DEVELOPMENT OF THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF TEACHERS THROUGH THE PRISM OF PROBLEMS OF CHILDREN'S PSYCHO-PHYSICAL HEALTH EDUCATION

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR PROFESIONALE ALE CADRELE DIDACTICE PRIN PRISMA PROBLEMELOR EDUCAȚIEI SĂNĂTĂȚII PSIHOFIZICE A COPIILOR

Mihaela SANDU, profesor în învățământul preșcolar,
Piatra Neamț, România

[ORCID: 0000-0002-1212-4735](https://orcid.org/0000-0002-1212-4735)

mihaela_san_du@yahoo.com

Lidia COJOCARI, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0001-8238-9627](https://orcid.org/0000-0001-8238-9627)

cojocari.lidia@upsc.md

Mihaela SANDU, teacher in preschool education,
Piatra Neamt, Romania

Lidia COJOCARI, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.2.011.31

Abstract. The article addresses aspects related to the development of the professional skills of teachers in the issues related to education for psychophysical health. It is elucidated the role of the organizational-pedagogical conditions in the development of the professional competence of teaching staff in terms of education for children's psychophysical health. It was found that in most institutions there is no special space dedicated to educational activities for psycho-physical health and there are very few materials to help in the promotion of psychological health. It was developed a management algorithm aimed at developing the professional skills of teachers in the issues of education for psychophysical health, focused on various counseling activities, workshops, trainings, webinars, round tables, organized either with all the teachers involved in the study, either in groups depending on the level of experience.

Keywords: education, psychophysical health, professional competence, teachers.

Rezumat. În articol sunt abordate aspecte ce țin de dezvoltarea competențelor profesionale a cadrelor didactice în problemele ce vizează educația pentru sănătatea psihofizică. Este elucidat rolul condițiilor organizațional-pedagogice în dezvoltarea competențelor profesionale a cadrului didactic în ce privește educația pentru sănătate psihofizică a copiilor. S-a constatat, că în majoritatea instituțiilor nu există un spațiu special destinat activităților de educație pentru sănătate psihofizică și foarte puține materiale care să ajute la întremarea sănătății psihofizice. A fost elaborat un algoritm de management

orientat spre dezvoltarea competențelor profesionale a cadrelor didactice în problemele educației pentru sănătate psihofizică, axat pe activități variate de consiliere, ateliere de lucru, traininguri, webinarii, mese rotunde, organizate fie cu toate cadrele didactice implicate în studiu, fie pe grupe în dependență de nivelul de experiență.

Cuvinte-cheie: educație, sănătate psihofizică, competențe profesionale, cadre didactice.

THE APPLICATION OF EXPERIENTIAL TEACHING MODEL IN COLLEGE ENGLISH PRACTICAL TEACHING

APLICAREA MODULUI DE PREDARE EXPERIENTIALĂ ÎN PREDAREA PRACTICĂ A LIMBII ENGLEZE ÎN COLEGIU

Binghua GUO, drd., China,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău,
[ORCID ID: 0009-0009-8941-0383](https://orcid.org/0009-0009-8941-0383)
guogladys1004@gmail.com

Binghua GUO, PhD student, China,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 377.02:811.111

Abstract. The presented content delves into a theoretical examination of the prevailing teaching models utilized in University English classes, with a primary objective of bolstering students' oral communication proficiencies. Experiential teaching methodologies, particularly through role-play, entail students assuming diverse roles and immersing themselves in contextual experiences as part of the pedagogical process. Implementing this instructional technique in university English courses aids students in comprehending and reinforcing fundamental classroom concepts, broadening their vocabulary repertoire, nurturing collaborative skills, and promoting proactive learning approaches. Specifically within university-level English education, the pragmatic application of experiential teaching methodologies serves to enhance students' listening and speaking abilities, thereby enhancing their overall competency in English language acquisition and fostering positive educational outcomes. This study endeavors to underscore the significance of integrating innovative teaching technologies into role-playing experiential teaching methods, with students as the focal point of research. This approach entails an exploration and synthesis of diverse high-tech teaching methodologies, such as self-directed and self-paced learning, technology-mediated experiential learning, and student-centered instructional approaches, which amalgamate computer hardware, software, and educational theories to facilitate learning in university English classrooms. The ultimate aim is to enhance classroom teaching efficiency and optimize the learning experience for students.

Keywords: Role-Playing, College English, Practical Teaching, Cooperative Learning

THE ROLE OF INTERACTIVE METHODS IN THE DEVELOPMENT OF PRESCHOOL THINKING

ROLUL METODELOR INTERACTIVE ÎN DEZVOLTAREA GÂNDIRII PREȘCOLARILOR

Mihaela FĂGĂTEANU, educator,
Grădinița cu Program normal Cârjoaia, România,
[ORCID:0009-0001-5705-7986](https://orcid.org/0009-0001-5705-7986)
mihaela.fagateanu12@gmail.com

Mihaela FAGATEANU, educator,
Kindergarten with normal program Carjoaia, Romania

CZU: 373.2.026

Abstract. This article reports the theoretical study regarding the relationship between interactive methods and thinking in preschool children. Interactive methods allow the organization of interesting activities, help preschoolers to make substantive and grounded judgments, support them in understanding the contents that they are able to apply in real life. The use of active and interactive methods in kindergarten requires some adaptation, but it has an important role in the development of cognitive, emotional, social and motor skills of preschoolers. Thinking, in all its features, is a constitutive element of personality, its degree of development largely reflecting the stage reached by an individual's intellectual evolution. That is why we must follow the development of the child's thinking in all its aspects (operations, mobility, flexibility, insight, etc.), taking into account age and individual peculiarities.

Keywords: interactive methods, thinking, preschoolers

Rezumat. Prezentul articol relatează studiul teoretic referitor la relația dintre metodele interactive și gândire la copii de vârstă preșcolară. Metodele interactive permit organizarea unor activități interesante, ajută preșcolarii să realizeze judecăți de substanță și fundamentate, îi sprijină în înțelegerea conținuturilor pe care să fie capabili să le aplice în viața reală. Utilizarea metodelor active și interactive în grădiniță solicită o anumită adaptare, dar are un rol important în dezvoltarea competențelor cognitive, emoționale, sociale și motrice a preșcolarilor. Gândirea, prin toate trăsăturile sale, este un element constitutiv al personalității, gradul ei de dezvoltare reflectând în mare măsură etapa la care a ajuns evoluția intelectuală a unui individ. De aceea trebuie să urmărim dezvoltarea gândirii copilului sub toate aspectele ei (operații, mobilitate, flexibilitate, perspicacitate, etc.), ținând cont de particularitățile de vârstă și individuale.

Cuvinte-cheie: metode interactive, gândire, preșcolari

SECTION 6
PRIMARY EDUCATION PEDAGOGY

**PEDAGOGICAL RESEARCH – REGULATOR IN THE MODERNIZATION OF
EDUCATION**

CERCETAREA PEDAGOGICĂ – REGLATOR ÎN MODERNIZAREA EDUCAȚIEI

Nina GARȘTEA, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-1926-6234](https://orcid.org/0000-0002-1926-6234)
garstea.nina@upsc.md

Nina GARSTEA, PhD., Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 378.091+001.89

Abstract. The article addresses the relationship between research and education, or pedagogical research is a determining factor of innovations, of improvements occurring in education, in education as a whole. In this context, the purpose of pedagogical research is to discover ways to modernize educational action. The main benchmark of pedagogical research is the reflection on knowledge or the adoption of the new as new. The specificity of pedagogical research as a rule of modernization consists in the fact that it must have a prospective character and be continuously ameliorative. Modernization involves the reorganization of universities so that they are strongly focused on research, promoting the cumulative development of performances in education and research, so that the new symbolic of pedagogical research is applied cognitive production.

Keywords: pedagogical research, process of modernization, reflection, conceptualization, education.

Rezumat. Articolul abordează relația dintre cercetare și educație, or cercetarea pedagogică este un factor determinant al inovațiilor, al ameliorărilor ce survin în învățământ, în educație în ansamblul ei. În acest context, finalitatea cercetărilor pedagogice constă în descoperirea modalităților de modernizare a acțiunii educaționale. Principalul reper al cercetării pedagogice îl constituie reflecția asupra cunoașterii sau de adoptare a noului ca nou. Specificul cercetării pedagogice ca reglor de modernizare constă în faptul că aceasta trebuie să aibă un caracter prospectiv și să fie continuu ameliorativă. Modernizarea implică reorganizarea universităților astfel ca acestea să fie puternic centrate pe cercetare, promovând dezvoltarea cumulativă a performanțelor în educație și în cercetare, astfel încât noua simbolică a cercetării pedagogice o constituie producția cognitivă aplicativă.

Cuvinte-cheie: cercetarea pedagogică, proces de modernizare, reflecție, conceptualizare, educație.

THE MOTIVATION FOR THE TEACHING CAREER - INITIAL AND CONTINUOUS TRAINING

MOTIVAȚIA PENTRU CARIERA DIDACTICĂ - FORMARE ÎNȚIALĂ ȘI CONTINUĂ

Victoria STRATAN, dr., lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-1258-6008](https://orcid.org/0000-0002-1258-6008)
stratan.victoria@upsc.md

Victoria STRATAN, PhD, University Lecturer,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 378.126

Abstract. The motivation for the teaching career is a priority of any reform policy not only in the educational field but also in the social field. Motivation is essential for a successful teaching career. Several intrinsic and extrinsic factors can influence teachers' motivation. This article aims to provide an analysis of motivation for a teaching career, exploring several dimensions of this complex concept. The article brings to attention the concerns, the problems related to the motivation for the teaching career: the decrease in professional satisfaction; lack of recognition and appreciation; difficult working conditions; and salary. The study highlights the factors influencing the motivation for the teaching career, and the types of emotions as motivational triggers, which direct and support an activity. The structural forms of motivation and the functions of motive are explored. To better understand the problem, the results of the action research are reflected, synthetically, correlative to the problem of motivation for the teaching career - initial and continuous training. The research directions that could lead to a better understanding of the motivation for the teaching career are elucidated.

Keywords: teaching profession, vocational orientation, motivation for the teaching career, aptitude factors, motivational factors.

Rezumat. Motivația pentru cariera didactică reprezintă o prioritate a oricărei politici de reformă nu doar în domeniul educațional, dar și social. Motivația este esențială pentru o carieră didactică de succes. O serie de factori intrinseci și extrinseci pot influența motivația profesorilor. Acest articol își propune să ofere o analiză a motivației pentru cariera didactică, explorând câteva dimensiuni ale acestui concept complex. Articolul aduce în atenție preocupările, problemele legate de motivația pentru cariera didactică: scăderea satisfacției profesionale; lipsa de recunoaștere și apreciere; condițiile de lucru dificile; salariu. Studiul evidențiază factorii ce influențează motivația pentru cariera didactică, tipurile de emoții ca declanșatori motivaționali, ce direcționează și susțin o activitate. Sunt explorate formele structurale ale motivației și funcțiile motivului. Pentru a înțelege mai bine problema, sunt reflectate, sintetic, rezultatele cercetării acțiune, corelativ problemei motivația pentru cariera didactică – formare inițială și continuă. Se elucidează direcțiile de cercetare ce ar putea determina la o mai bună înțelegere a motivației pentru cariera didactică.

Cuvinte-cheie: motivație, carieră didactică, vocație, formare inițială, formare continuă.

WAYS TO COMBAT FUNCTIONAL ILLITERACY IN PRIMARY SCHOOL

MODALITĂȚI DE COMBATERE A ANALFABETISMULUI FUNCȚIONAL ÎN ȘCOALA PRIMARĂ

Tamara MUNTEANU, dr., lector univ.,
UPS „Ion Creanga” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-8376-1360](https://orcid.org/0000-0002-8376-1360)
munteanu.tamara@upsc.md

Tamara MUNTEANU, PhD, University Lecturer,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.3.091

Abstract. Autoarea, în acest articol, conturează noțiunea de analfabetism funcțional care se manifestă prin dificultăți din partea elevilor în înțelegerea și aplicarea informațiilor citite sau în dezvoltarea abilităților citit-scris și de calcul. Este subliniată importanța recunoașterii timpurii a problemelor ce țin de reușita școlară, pentru a asigura succesul elevilor în călătoria lor educațională. Astfel, sunt evidențiate cauzele care pot duce la analfabetismul funcțional, spre exemplu factorii socio-economiци, lipsa de sprijin din partea familiei, problemele de sănătate, exploatarea în exces a televizorului, computerului și telefonului. Sunt prezentate nivelurile de performanță cognitivă, precum și practicile pozitive de diminuare/combatere a efectelor analfabetismului funcțional ale țărilor occidentale. Autoarea propune unele soluții de combatere a efectelor analfabetismului funcțional în clasele primare și subliniază faptul că efortul comun al cadrelor didactice, părinților, comunității și factorilor de decizie pot contribui la diminuarea efectelor analfabetismului funcțional în clasele primare și la sprijinirea tuturor elevilor pentru a-și atinge potențialul maxim în ceea ce privește educația și dezvoltarea lor.

Keywords: functional illiteracy, primary school, difficulties, combating, ways

Rezumat. The author, in this article, outlines the notion of functional illiteracy which is manifested by students having difficulties in understanding and applying the information read or in developing reading-writing and calculation skills. The importance of early recognition of achievement issues in school is emphasized to ensure students' success in their educational journey. Thus, the causes that can lead to functional illiteracy are highlighted, for example socio-economic factors, lack of support from the family, health problems, excessive use of television, computer and telephone. The levels of cognitive performance as well as the positive practices of diminishing/combatting the effects of functional illiteracy of western countries are presented. The author proposes some solutions to combat the effects of functional illiteracy in primary grades and emphasizes the fact that the joint effort of teachers, parents, the community and decision-makers can contribute to reducing the effects of functional illiteracy in primary grades and to supporting all students to achieve their maximum potential in terms of their education and development.

Cuvinte-cheie: analfabetism funcțional, școala primară, dificultăți, combatere, modalități.

THE ROLE OF THE WRITTEN AND AUDIOVISUAL MEDIA IN TRAINING CURRICULUM COMPETENCES FOR PRIMARY STUDENTS

ROLUL PRESEI SCRISE ȘI AUDIOVIZUALELOR ÎN FORMAREA COMPETENȚELOR CURRICULARE LA ELEVII DIN CLASELE PRIMARE

Daniela DEVDER, învățător, grad didactic superior,
IP Liceul Teoretic „Principesa Natalia Dadiani”, Chișinău
[ORCID: 0009-0009-6451-8435](https://orcid.org/0009-0009-6451-8435)
devderdaniela1975@gmail.com

Daniela DEVDER, teacher, higher teaching degree,
PI Theoretic High School "Princess Natalia Dadiani", Chisinau

CZU:373.3.017

Abstract. Information, the link between the individual and the social, has become, in recent decades, a double-edged sword. Its main purpose has been mystified, so that it meets the political needs, of domination, of false values, most of the time, emissions of manipulation strategies in the service of globalization. The alert lifestyle has facilitated the acceleration of information flows ranked according to some deforming criteria. The shocking, the sensational or the absurd have begun to govern the interest of today's society, which, for the sake of ratings or in the absence of an education or media culture, values the insignificant and the non-value, adopting an irresponsible behavior regarding the interpretation and use of information. The decay of essence in favor of appearance seems to guide the internalization and processing of media artifacts. That is perhaps why the act of seeing is sometimes a dangerous one. And maybe that's why seeing doesn't always mean knowing. And maybe that's why, often, reading cannot be equivalent to understanding.

Keywords: primary education, information, strategies, media artifacts, curriculum competences.

Rezumat. Informația, legătura dintre individ și social, a devenit, în ultimele decenii, o sabie cu două tăișuri. Scopul său principal a fost mistificat, astfel încât să răspundă nevoilor politice, de dominare, de false valori, de cele mai multe ori, emisii de strategii de manipulare în slujba globalizării. Stilul de viață alert a facilitat accelerarea fluxurilor informaționale ordonate după niște criterii deformante. Șocantul, senzaționalul sau absurdul au început să guverneze interesul societății de astăzi, care, de dragul ratingurilor sau în lipsa unei culturi de educație sau media, prețuiește neesențialul și non-valoarea, adoptând un comportament iresponsabil în ceea ce privește interpretarea și utilizarea informațiilor. Decăderea esenței în favoarea aparenței pare să ghideze interiorizarea și prelucrarea artefactelor media. Poate de aceea actul de a vedea este uneori unul periculos. Și poate de aceea a vedea nu înseamnă întotdeauna a cunoaște, iar, de multe ori, lectura nu poate fi echivalentă cu înțelegerea.

Cuvinte-cheie: învățământ primar, informație, strategie, artefacte media, competențe curriculare.

STEAM APPROACH TO INNOVATIVE TEACHING-LEARNING-ASSESSMENT PROCESS

STEAM - ABORDĂRI DIDACTICE INOVATIVE ÎN PROCESUL DE PREDARE- ÎNVĂȚARE-EVALUARE

Olesea IPATII, învățător,
Școala Primară nr. 19, Chișinău
[ORCID:0009-0000-9619-9656](https://orcid.org/0009-0000-9619-9656)
ipolesea@mail.ru

Olesea IPATII, teacher,
Primary School no. 19, Chisinau

CZU: 373.3.026

Abstract. In the STEAM approach, the teaching process involves a wide range of interactive, hands-on activities and relevant experiences that put students at the center of the learning experience. At the same time, this methodology emphasizes the development of critical thinking, problem-solving and problem-solving skills, as well as creativity and innovation. Also, the STEAM approach to the assessment process has a strong focus on observing and analyzing students' skills and performance in relevant interdisciplinary areas. This involves assessments other than traditional ones such as portfolios, projects, problems, practical activities and other innovative assessment approaches. In conclusion, the STEAM approach to teaching-learning-assessment is a modern and innovative way to approach the learning and development of the whole person, by integrating knowledge from varied and relevant fields, thus encouraging subjects to develop their innovative skills and become leaders in a constantly changing technological world.

Keywords: primary education, STEAM, teaching-learning-evaluation process, modern evaluation methods.

Rezumat. În abordarea STEAM, procesul de predare implică o gamă largă de activități interactive, practice și de experiențe relevante care pun studenții în centrul experienței de învățare. În același timp, această metodologie pune accent pe dezvoltarea gândirii critice, a problemelor și a abilităților de rezolvare a acestora, precum și a creativității și a inovației. De asemenea, abordarea STEAM în procesul de evaluare are un accent puternic pe observația și analiza abilităților și performanței elevilor în domeniile interdisciplinare relevante. Acest lucru implică evaluări diferite de cele tradiționale, cum ar fi portofolii, proiecte, probleme, activități practice și alte abordări de evaluare inovatoare. În concluzie, abordarea STEAM în procesul de predare-învățare-evaluare reprezintă o modalitate modernă și inovatoare de a aborda învățarea și dezvoltarea întregii persoane, prin integrarea cunoștințelor din domenii variate și relevante, încurajând astfel subiecții să-și dezvolte abilitățile inovatoare și să devină lideri într-o lume tehnologică în continuă schimbare.

Cuvinte-cheie: învățământ primar, STEAM, proces de predare-învățare-evaluare, metode moderne de evaluare.

ASPECTE METHODOLOGICAL ASPECTS OF FAMILIARIZING PRIMARY SCHOOL PUPILS WITH THE RED BOOK

METODOLOGICE DE FAMILIAREAZARE A ELEVILOR DIN CLASELE PRIMARE CU CARTEA ROȘIE

Gheorghe GÎNJU, dr., lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chisinau
[ORCID: 0000-0001-6053-9284](https://orcid.org/0000-0001-6053-9284)
ginju.gheorghe@upsc.md

Gheorghe GINJU, PhD, University Lecturer,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU:373.3:502/504

Abstract. The biodiversity of the Republic of Moldova is in an alarming state and, unfortunately, the number of rare species is constantly increasing. This fact also denotes the number of species included in the Red Book of the Republic of Moldova. If in the first edition (1978) 26 species of plants and fungi and 29 species of animals were included, then in the second edition (2001) – 126 species of plants and fungi and 116 species of animals, and in the third edition (2015) – 208 species of plants and fungi and 219 species of animals. In order to save rare species, in 2002 the "National strategy and action plan in the field of biological diversity conservation" was elaborated, according to which a special place in the protection of biodiversity belongs to the training and education of the population, namely: lit. D, point 1. Development of a complex pre-university, university, postgraduate ecological training program and its implementation in the educational process. The article will analyze the main documents and educational policies of the Republic of Moldova regarding the achievement of this objective, as well as describe various methodological aspects of teaching the material related to the rare plant and animal species included in the Red Book of the Republic of Moldova and forming the attitude about the need to protect them.

Keywords: Red Book, primary education, methodological suggestions.

Rezumat. Biodiversitatea Republicii Moldova s-a pomenit într-o stare alarmantă și spre regret, numărul speciilor rare se află în continuă creștere. Acest fapt denotă și numărul de specii incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova. Dacă în prima ediție (1978) au fost incluse 26 specii de plante și ciuperci și 29 specii de animale, atunci în ediția a doua (2001) – 126 specii de plante și ciuperci și 116 specii de animale, iar în ediția a treia (2015) – 208 specii de plante și ciuperci și 219 specii de animale. Pentru salvarea speciilor rare în anul 2002 s-a elaborat „Strategia națională și planul de acțiune în domeniul conservării diversității biologice”, conform căreia un loc deosebit în protecția biodiversității îi revine instruirii și educației populației și anume: lit. D, pct. 1. Elaborarea unui program complex de instruire ecologică preuniversitară, universitară, postuniversitară și implementarea lui în procesul educațional. În articol se va face o analiză a principalelor documente și politici educaționale din Republica Moldova privind realizarea acestui obiectiv, precum și se vor descrie diverse aspecte metodologice de predare a materialului referitor la speciile de plante și animale rare incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova și formarea atitudinii despre necesitatea ocrotirii a lor.

Cuvinte-cheie: Cartea Roșie, învățământ primar, sugestii metodologice.

THE TRAINING OF MATHEMATICAL SKILLS IN LITTLE STUDENTS THROUGH THE APPLICATION OF VARIOUS FORMS OF ORGANIZING THE TEACHING ACTIVITY

FORMAREA COMPETENȚELOR MATEMATICE LA ELEVII MICI PRIN DIVERSIFICAREA FORMELOR DE ORGANIZARE A ACTIVITĂȚII DIDACTICE

Alexandra NOUR, dr., lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chisinau
[ORCID: 0000-0002-7283-6427](https://orcid.org/0000-0002-7283-6427)
nour.alexandra@upsc.md

Alexandra NOUR, PhD, University Lecturer,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.3.016:51

Abstract. In this article, the importance of the application of various forms of organization of didactic activity in the formation of mathematical skills in primary school students was addressed. In order to make the educational process more efficient in mathematics lessons, it is advisable to diversify the forms of organization of the didactic activity. Their choice is made depending on the objectives pursued, the curricular contents, the age and individual characteristics of the students, the degree of endowment with teaching aids, the way the activity will be evaluated, the pedagogical mastery of the teaching staff, etc. The harmonious combination of the three basic forms of activity is the key to a successful educational process, contributing to the development of cooperation and communication skills, to stimulating mutual learning, activating and empowering students, motivating learning. The role of the teacher consists in the successful choice of the form of training organization and the appropriate teaching-learning-evaluation methods, with the ultimate goal of achieving the curricular goals and the formation of mathematical skills. The forms of organization of the educational process are a component of the instructional strategies. The improvement of the educational process requires the creation of an organizational framework conducive to the achievement of the established educational objectives. This action is carried out by: diversifying the forms of organization of the activity within the lesson which continues to represent the basic organizational form and increasing the weight of other forms of organization of the educational process such as: excursions, visits, field activities, practical activities, etc. In order to organize the effective educational process, it is necessary to optimally combine, according to the objectives pursued, three main forms of didactic activity.

Keywords: primary education, objectives, contents, forms of organization, didactic strategies.

Rezumat. În acest articol a fost abordată importanța aplicării diverselor forme de organizare a activității didactice în formarea competențelor matematice la elevii din clasele primare. Pentru eficientizarea procesului educațional la lecțiile de matematică este indicată diversificarea formelor de organizare a activității didactice. Alegerea acestora se face în funcție de obiectivele urmărite, de conținuturile curriculare, de vârsta și caracteristicile individuale ale elevilor, de gradul de dotare cu mijloace didactice, de modul în care va fi evaluată activitatea, de măiestria pedagogică a cadrului didactic etc. Combinarea armonioasă a celor trei forme de bază de activitate reprezintă cheia unui proces educațional de succes, contribuind la dezvoltarea abilităților de cooperare și comunicare, la stimularea învățării reciproce, la activizarea elevilor, motivarea învățării. Rolul profesorului constă în alegerea cu succes a formei de organizare a instruirii și a metodelor adecvate de predare-învățare-

evaluare, având ca scop final atingerea finalităților curriculare și formarea competențelor matematice. Formele de organizare a procesului de învățământ sunt o componentă a strategiilor didactice. Eficientizarea procesului didactic necesită crearea unui cadru organizațional propice atingerii obiectivelor educaționale stabilite. Această acțiune se realizează prin: diversificarea formelor de organizare a activității în cadrul lecției care continuă să reprezinte forma organizatorică de bază și creșterea ponderii altor forme de organizare a procesului de învățământ precum: excursii, vizite, activități de teren, activități practice etc. Pentru organizarea eficientă a procesului educațional este necesară îmbinarea optimă, în funcție de obiectivele urmărite, a trei forme principale de activitate didactică.

Cuvinte-cheie: învățământ primar, obiective, conținuturi, forme de organizare, strategii didactice.

NAVIGATING THROUGH NARRATIVE UNIVERSES - IMPLICATIONS OF LISTENING ACTIVITIES IN STUDENTS' MULTIDIMENSIONAL DEVELOPMENT

NAVIGÂND PRIN UNIVERSURI NARATIVE - IMPLICAȚIILE ACTIVITĂȚILOR DE ASCULTARE ÎN DEZVOLTAREA MULTIDIMENSIONALĂ A ELEVILOR

Liliana SCÎNTEI, asist. univ.,
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați
[ORCID: 0000-0001-9431-6804](https://orcid.org/0000-0001-9431-6804)
scintei_liliana@yahoo.com

Liliana SCINTEI, University Assistant,
"Dunarea de Jos" University of Galati

CZU: 373.3.016:(811.135.1+821.135.1)

Abstract. Literature as the art of the word awakens aesthetic emotions, amplifying the transfer of acquisitions in the field of language and literature in communication from different contexts, but also self-knowledge, recognition of personal emotions or those of others, building one's own values and positive character traits. The paradigm of personal development assumes placing the student and his learning potential at the center of the education process, generating two directions of action: deep understanding of the individual characteristics of students and offering personalized support for their development. The most significant challenge in the study of the Romanian language and literature in the primary grades is to ensure the success of all students in terms of reading and textual comprehension as a foundation for lifelong learning, in all subjects. Integrating listening into the reading curriculum is a beneficial practice. This perspective aligns with other studies that highlight the connection between reading and listening in terms of the comprehension process. In this sense, narrative universes are immersive environments, created with the help of stories, that can influence the thinking, emotion and behavior of listeners. The integration of listening to stories in the lessons of the curricular cycle of fundamental acquisitions has a positive impact both on the comprehension of the text and on the attitudes of the students towards reading and towards learning in general.

Keywords: narrative text, listening, comprehension, attitude, learning.

Rezumat. Literatura ca artă a cuvântului trezește emoții estetice, amplificând transferul achizițiilor din domeniul limbii și literaturii în comunicarea din diferite contexte, dar și cunoașterea de sine, recunoașterea emoțiilor personale sau pe ale altora, construirea propriilor valori și a unor trăsături de

caracter pozitive. Paradigma dezvoltării personale presupune situarea elevului și a potențialului său de învățare în centrul procesului de educație, generând două direcții de acțiune: înțelegerea profundă a caracteristicilor individuale ale elevilor și oferirea unui suport personalizat pentru dezvoltarea lor. Cea mai semnificativă provocare în studiul limbii și literaturii române la ciclul primar constă în asigurarea succesului tuturor elevilor în materie de citire și comprehensiune textuală drept fundament pentru învățarea pe tot parcursul vieții, la toate disciplinele. Integrarea ascultării în curriculumul de lectură este o practică benefică. Această perspectivă se aliniază cu alte studii, care evidențiază legătura dintre citire și ascultare, în ceea ce privește procesul de înțelegere. În acest sens, universurile narrative sunt medii imersive, create cu ajutorul poveștilor, care pot influența gândirea, emoția și comportamentul ascultătorilor. Integrarea ascultării poveștilor în lecțiile din ciclul curricular al achizițiilor fundamentale are un impact pozitiv atât asupra comprehensiunii textului, cât și asupra atitudinilor elevilor față de lectură și față de învățare, în general.

Cuvinte-cheie: text narativ, ascultare, comprehensiune, atitudine, învățare.

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE SCHOOL AND THE FAMILY: ADVANTAGES, CHALLENGES AND PERSPECTIVES OF COLLABORATION

RELAȚIA DINTRE ȘCOALĂ ȘI FAMILIE: AVANTAJE, PROVOCĂRI ȘI PERSPECTIVE DE COLABORARE

Gica NEGRISAN, profesor învățământ primar,
Școala Gimnazială Frecăței, județul Tulcea, România

[ORCID: 0009-0002-9665-0392](https://orcid.org/0009-0002-9665-0392)

gica_negrisan@yahoo.com

Anatol IONAȘ, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID 0009-0007-4017-3677](https://orcid.org/0009-0007-4017-3677)

anatie.ionas@gmail.com

Gica NEGRISAN, primary education teacher,
Frecăței High School, Tulcea County, Romania

Anatol IONAS, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.018.262

Abstract. Collaboration between school and family is crucial for the educational success of children in primary education. The active involvement of parents in their children's school life brings numerous benefits, including improved academic performance, emotional and social support, and more efficient communication among all parties involved. However, there are challenges, such as cultural or linguistic differences and a lack of time or resources. Overcoming these difficulties requires promoting open and transparent communication and providing support and resources for parents. Through effective collaboration and communication, teachers and parents can create a stimulating and supportive learning environment, thereby contributing to the success and well-being of children in primary education. This partnership fosters a sense of shared responsibility for the child's education, enhances parental engagement in school activities, and strengthens the overall school community. When educators and families work together, they can better understand the needs and strengths of each child and tailor their support accordingly. This holistic approach to education

promotes not only academic achievement but also social and emotional development, laying a solid foundation for lifelong learning and success.

Keywords: school-family collaboration, parent involvement, primary education, communication, school success.

Rezumat. Colaborarea dintre școală și familie este crucială pentru succesul educațional al copiilor din învățământul primar. Implicarea activă a părinților în viața școlară a copiilor lor aduce numeroase beneficii, inclusiv îmbunătățirea performanței școlare, sprijin emoțional și social și o comunicare mai eficientă între toate părțile implicate. Cu toate acestea, există provocări, cum ar fi diferențele culturale sau lingvistice și lipsa de timp sau de resurse. Depășirea acestor dificultăți necesită promovarea comunicării deschise și transparente și oferirea de sprijin și resurse pentru părinți. Prin colaborare și comunicare eficientă, profesorii și părinții pot crea un mediu de învățare stimulant și susținător, contribuind astfel la succesul și bunăstarea copiilor din învățământul primar. Acest parteneriat promovează un sentiment de responsabilitate comună pentru educația copilului, sporește implicarea părinților în activitățile școlare și întărește comunitatea școlară în ansamblu. Când educatorii și familiile lucrează împreună, pot înțelege mai bine nevoile și punctele forte ale fiecărui copil și pot adapta sprijinul în consecință. Această abordare holistică a educației promovează nu numai rezultatele academice, ci și dezvoltarea socială și emoțională, punând o bază solidă pentru învățarea și succesul pe tot parcursul vieții.

Cuvinte-cheie: colaborare școală-familie, implicare părinți, învățământ primar, comunicare, succes școlar.

METHODS OF COMMUNICATION IN THE ONLINE ENVIRONMENT

MODALITĂȚI DE COMUNICARE ÎN MEDIUL ONLINE

Andreea Ionela RUSU, învățătoare,
Colegiul Pedagogic „Ștefan cel Mare”, Bacău, România
[ORCID: 0009-0005-5467-6588](https://orcid.org/0009-0005-5467-6588)
andreea_music1999@yahoo.com

Andreea Ionela RUSU, teacher,
"Stefan cel Mare" Pedagogical College, Bacău, Romania

CZU: 316.77:004.738.5

Abstract. The evolution of communication methods in the online environment has revolutionized human interaction, profoundly impacting various aspects of society. This article explores diverse methodologies employed in online communication, encompassing textual, visual, and auditory modalities. It examines the efficacy and implications of these methods across different platforms and contexts, considering their influence on interpersonal relationships, business transactions, education, and societal dynamics. Additionally, the article delves into emerging trends and technologies shaping the future landscape of online communication. Through a comprehensive analysis, it offers insights into navigating and optimizing communication strategies in the digital realm.

Keywords: communication, online environment, methods of communication in the online environment.

Rezumat. Evoluția metodelor de comunicare în mediul online a revoluționat interacțiunea umană, impactând profund diverse aspecte ale societății. Acest articol explorează metodologiile diverse folosite în comunicarea online, incluzând modalități textuale, vizuale și auditive. Se examinează eficacitatea și implicațiile acestor metode pe diferite platforme și contexte, luând în considerare influența lor asupra relațiilor interpersonale, tranzacțiilor de afaceri, educației și dinamicii sociale. În plus, articolul se adâncește în tendințele emergente și tehnologiile care modelează viitorul peisaj al comunicării online. Prin intermediul unei analize comprehensive, oferă perspective asupra navigării și optimizării strategiilor de comunicare în mediul digital.

Cuvinte cheie: comunicare, mediu online, metode de comunicare în mediul online.

CHARACTERIZATION OF THE DIGITAL COMPETENCE OF THE TEACHING STAFF IN PRIMARY EDUCATION

CARACTERIZAREA COMPETENȚEI DIGITALE A CADRULUI DIDACTIC ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Andreea RĂILEANU, profesor,
Colegiul Pedagogic „Ștefan cel Mare”, Bacău, România
[ORCID: 0009-0007-3560-1796](https://orcid.org/0009-0007-3560-1796)
andreearaileanu28@yahoo.com

Andreea RAILEANU, teacher,
"Stefan cel Mare" Pedagogical College, Bacau, Romania

CZU: 373.3.011.31:004

Abstract. The article deals with the issue of developing the digital competence of teachers in primary educational institutions. Various definitions of the concept of digital competence are presented in the paper; the experimental program focused on the development of the digital competence of preschool teachers is described, consisting of the following compartments: Basic competences in the field of IT; The use of the computer in the creation of graphic documents; Texts processing; Table calculation; Google apps; Graphic organizers; Psychopedagogical requirements in the creation and editing of digital content in the teaching-learning-evaluation process; Social and ethical aspects in the context of using IT.

Keywords: primary education; professional skills; digital competences; information and communication technologies

Rezumat. Articolul tratează problema dezvoltării competenței digitale a cadrelor didactice din învățământul primar. Sunt prezentate diverse definiții ale conceptului de competență digitală; este descris Programul experimental axat pe dezvoltarea competenței digitale a cadrelor didactice din învățământul primar, constituit din următoarele compartimente: Competențe de bază în domeniul TIC; Utilizarea calculatorului în crearea documentelor grafice; Procesarea de texte; Calculul Tabelar; Aplicațiile Google; Organizatori grafici; Cerințe psihopedagogice în crearea și editarea conținuturilor digitale în procesul de predare-învățare-evaluare; Aspecte sociale și etice în contextul utilizării TIC; Utilizarea calculatorului în crearea documentelor grafice; Procesarea de texte; Calculul Tabelar; Aplicațiile Google; Organizatori grafici; Cerințe psihopedagogice în crearea și editarea conținuturilor digitale în procesul de predare-învățare-evaluare; Aspecte sociale și etice în contextul utilizării TIC.

Cuvinte-cheie: învățământ primar; competențe profesionale; competențe digitale; tehnologii informaționale și de comunicare

METHODOLOGICAL ASPECTS OF READING LITERACY TRAINING FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS

ASPECTE METODOLOGICE PRIVIND FORMAREA COMPETENȚEI DE LECTURĂ LA ELEVII DE NIVEL PRIMAR

Mona Elena COZMA, profesor pentru învățământul primar,
director-adjunct la Colegiul Tehnologic "Spiru Haret",
Piatra-Neamț, România
[ORCID: 0009-0002-8503-894X](https://orcid.org/0009-0002-8503-894X)
cozmamona@gmail.com

Mona Elena COZMA, teacher for primary education,
deputy director at the "Spiru Haret" Technological College,
Piatra-Neamț, Romania

CZU: 373.3.025

Abstract. Building reading skills among elementary school students is crucial for long-term school and personal success. This article explores effective methodologies for improving reading skills in primary school students, with a particular focus on innovative and integrative strategies. Using a mixed research design, the study combines quantitative and qualitative analyses to evaluate the effectiveness of different pedagogical approaches. Results indicate that a combination of guided reading, group discussion and the use of educational technologies significantly improves reading proficiency. Furthermore, parental involvement and personalisation of the learning process are shown to be key factors in stimulating student interest and motivation. The findings highlight the importance of a holistic and adaptive approach in primary education, suggesting that success in developing reading skills depends on close collaboration between educators, parents and students, and the integration of technology as a teaching aid. The study provides a foundation for educational practice, highlighting the need for continued innovation in teaching methods to meet the diverse needs of primary school students.

Keywords: reading proficiency, methods, teaching strategies, digital tools

Rezumat. Formarea competențelor de lectură în rândul elevilor de școală primară este crucială pentru succesul școlar și personal pe termen lung. Acest articol explorează metodologiile eficiente de îmbunătățire a abilităților de lectură la elevii din învățământul primar, cu un accent particular pe strategiile inovative și integrative. Prin utilizarea unui design de cercetare mixt, studiul combină analize cantitative și calitative pentru a evalua eficacitatea diferitelor abordări pedagogice. Rezultatele indică faptul că o combinație de lectură ghidată, discuții în grup și utilizarea tehnologiilor educaționale îmbunătățește semnificativ nivelul de competență în citire. Mai mult, implicarea părinților și personalizarea procesului de învățare se dovedesc a fi factori cheie în stimularea interesului și motivației elevilor. Concluziile subliniază importanța unei abordări holistice și adaptative în educația primară, sugerând că succesul în dezvoltarea competențelor de citire depinde de o colaborare strânsă între educatorii, părinți și elevi, precum și de integrarea tehnologiei ca suport

didactic. Studiul oferă o bază pentru practica educațională, subliniind nevoia de inovație continuă în metodele de predare pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor de școală primară.

Cuvinte-cheie: competență de lectură, metode, strategii didactice, instrumente digitale.

VALUATION OF STORIES IN THE FORMATION OF DIALOGUE COMMUNICATION COMPETENCE OF PRIMARY CLASS STUDENTS

VALORIFICAREA POVEȘTILOR ÎN FORMAREA COMPETENȚEI DE COMUNICARE DIALOGATĂ LA ELEVII CLASELOR PRIMARE

Andreea-Simona ELGAMAL, profesor învățământ primar,
Școala Gimnazială Nr.17, Botoșani, Romania

[ORCID:0009-0000-7372-186X](https://orcid.org/0009-0000-7372-186X)

andreeaelgamal@gmail.com

Andreea-Simona ELGAMAL, Elementary School Teacher,
Primary School No. 17, Botosani, Romania

CZU: 373.3.02: 398.21

Abstract. This article addresses the issue of developing dialogic communication competence through the utilization of stories, narratives, and fairy tales among primary school students. Through dialogues, dramatizations, and role-playing activities constructed around stories and fairy tales, students are encouraged to express their opinions, substantiate their points of view, and develop their dialogic communication skills and conflict resolution abilities in a constructive manner. Narrative texts represent an essential tool in promoting dialogic communication within the educational process. They are key to stimulating students' imagination and creativity, offering them a variety of situations, characters, and places to capture their interest and inspire them to develop their own ideas. Depending on the various communication modalities identified, students acquire skills to adapt their expression style in accordance with the specific context and purpose of communication. Thus, these exercises not only help improve their verbal communication skills but also develop their ability to listen and understand others' perspectives. Creating role-playing games based on sentences or situations from literary texts is an engaging way to promote dialogic communication among primary school students. Students can be encouraged to imagine and interpret characters and situations interactively and creatively.

Keywords: primary education, dialogue communication, role play, dramatization, story.

Rezumat. În acest articol este abordată problema formării competenței de comunicare dialogată prin valorificarea poveștilor, povestirilor și basmelor la elevii nivelului primar de învățământ.

Prin intermediul dialogurilor, dramatizărilor și jocurilor de rol construite în jurul povestirilor și basmelor, elevii sunt încurajați să-și exprime opiniile, să-și argumenteze punctele de vedere și să-și dezvolte abilitățile de comunicare dialogată și de rezolvare a conflictelor într-un mod constructiv. Textele narative reprezintă un instrument esențial în promovarea comunicării dialogate în cadrul procesului educațional. Ele sunt cheia pentru a stimula imaginația și creativitatea elevilor, oferindu-le o varietate de situații, personaje și locuri care să le captiveze interesul și să îi inspire să-și dezvolte propriile idei. În funcție de modalitățile variate de comunicare identificate, elevii dobândesc abilități de adaptare a stilului lor de exprimare, în conformitate cu contextul și scopul specific al comunicării.

Astfel, aceste exerciții nu numai că îi ajută să-și îmbunătățească abilitățile de comunicare verbală, ci și să-și dezvolte capacitatea de a asculta și de a înțelege perspectiva celorlalți. Crearea jocurilor de rol pornind de la propoziții sau situații din textele literare este o modalitate captivantă de a promova comunicarea dialogată la elevii claselor primare. Elevii pot fi încurajați să își imagineze și să își interpreteze personajele și situațiile într-un mod interactiv și creativ.

Cuvinte-cheie: învățământ primar, comunicare dialogată, joc de rol, dramatizare, poveste.

HISTORICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS OF THE STUDY OF THE CONDUCTING AND CHORAL SCHOOL IN UKRAINE IN THE XX-XXI CENTURIES

ASPECTE ISTORICE ȘI PEDAGOGICE ALE STUDIULUI ȘCOLII DE DIRIJAT ȘI ARTĂ CORALĂ DIN UCRAINA ÎN SECOLELE XX-XXI

Anatolii MARTYNIUK, PhD, Professor,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine

[ORCID: 0000-0003-2553-8598](https://orcid.org/0000-0003-2553-8598)

mart_ak@ukr.net

CZU: 373.091:78 (477)

Abstract. The research paper deals with the historical and pedagogical aspects of the conductor-choral school in Ukraine in the XX - early XXI century. It is noted that during the XX century, the categorical essence of conducting and choral pedagogy as a branch of scientific knowledge was formed. A brief analysis of the methodological basis and categorical apparatus of the conducting and choral school is made, which covers the main categories, namely: *choir, choral culture, conducting technique, training of a choral conductor, choral group, performance style, conducting and choral pedagogy*, and others. The article substantiates the position that these concepts reflect the ethical and aesthetic aspects of the activity of a choral conductor-teacher, proving that the socio-cultural activity of choral conductors should be considered through the prism of the concept of musical and pedagogical culture of a choral conductor as a carrier and translator of the traditions of national choral art and pedagogy. It is emphasised that choral culture as a performing phenomenon is presented through the concepts of *musical art and choral art*, which confirms the idea that the performing plane of the conductor-choral school is firmly based on the Ukrainian pedagogical tradition. It has been determined that for further comprehension of the conceptual apparatus of the Ukrainian conductor-choral school as the highest expression of conductor-choral pedagogy, the categories of school content are valuable, including: *art education, national tradition*, and others. It is proved that today the categorical base of conducting and choral pedagogy is formed and is aimed at further development. Several groups of categories relevant to the study are distinguished: *choral, cultural, and pedagogical*. The pedagogical content of the Ukrainian conducting and choral school is considered in the context of the history of the formation of national music education and music pedagogy, and the role of choral art in this area of life is determined.

Keywords: conductor-choral school, art education, choral culture, choral group, performance style.

**THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF INTEGRATED ART
EDUCATION IN THE SYSTEM OF GENERAL SECONDARY EDUCATION IN
UKRAINETE**

**FUNDAMENTE TEORETICE ȘI METODOLOGICE ALE EDUCAȚIEI ARTISTICE
INTEGRATE ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT SECUNDAR GENERAL DIN UCRAINA**

Tetiana MARTYNIUK, PhD,

Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine

[ORCID: 0000-0001-5236-5990](https://orcid.org/0000-0001-5236-5990)

CZU: 373.5.091:7(477)

Abstract. The scientific work reveals the influence of modern processes of globalization of world culture and Ukraine's integration into the European educational space on increasing the requirements for the level of training of teacher education specialists capable of solving complex professional problems through the use of a palette of modern technologies. Mastering the integrative technologies of studying the school course "Art" is defined as the most difficult part of training a future art teacher. The article substantiates the position that a teacher should have a synesthetic type of artistic consciousness, the ability to introduce associative artistic and figurative complexes of various types of arts, especially fine arts and music, into the educational process of the school. The article reveals the essence of the paradigmatic renewal of the art education system in Ukraine at the beginning of the twenty-first century. Art education is interpreted as an intermediary between the cultural values of society and the individual and as one that determines the acquisition of general cultural, artistic, cognitive, and communicative basic competencies and forms the motivation and ability of the individual to artistic and creative self-improvement throughout life. The integrative potential of the school course "Art" as an interdisciplinary integration of the relationship between temporal, spatial, synthetic art forms as part of artistic culture and art of mankind is determined. In the context of intra-subject integration, the content of a school course is understood as a differentiated and at the same time integrated interspecies system of artistic images, genres, styles, etc. It is emphasized that artistic and pedagogical innovation is becoming a phenomenon that reflects the search for non-standard and time-relevant artistic and pedagogical technologies. The essence of modern projective, acmeological, communicative, personal development and other technologies is revealed. It is concluded that the introduction of artistic and pedagogical technologies into the practice of studying the school course "Art" enriches the methodological potential of teaching with the experience of technological innovation. It is noted that pedagogical technologies are a mobile part of pedagogical knowledge, which is in constant development.

Keywords: Keywords: integrated learning, art education, interdisciplinary integration, pedagogical technologies, modular technologies, synesthesia, philosophy of education.

FORMATION OF CREATIVE QUALITIES OF THE FUTURE MUSIC TEACHER AS A PEDAGOGICAL PROBLEM

FORMAREA CALITĂȚILOR CREATIVE A VIITORULUI ÎNVĂȚĂTOR DE MUZICĂ – O PROBLEMĂ PEDAGOGICĂ

Yurii DVORNYK, PhD, Associate Professor,
Mykola Nizhyn, Gogol State University, Ukraine, Nizhyn

[ORCID: 0000-0002-7497-0515](https://orcid.org/0000-0002-7497-0515)

dvornik_uriy@ukr.net

CZU: 378.12:78(477)

Abstract. Updating the pedagogical process in the modern school determines new requirements for the teacher's practice. A special role here is given to the music teacher, who is called to lay the fundamental foundations of spirituality, education, and culture in students, to reveal their creative potential. In connection with this, the requirements for teacher's professional training are significantly increased, an important and necessary component of which is the formation of creative qualities. It is impossible to solve one of the key tasks – the formation of the student's creative personality, without a creative teacher. A teacher's knowledge should be characterized by continuous updating and expansion. Emphasis is placed on the fact that this should be an innovative teacher capable of developing the child's aptitudes, talent, and revealing his creative individuality. It is indicated that all this is possible only when the teacher himself has developed creative qualities, creative activity is his vital need, and the creative style of behavior is the most characteristic for him. Today, the problem of forming a teacher's creative personality occupies one of the prominent places in higher education pedagogy. It is noted that as a subject of research by scientists of various specialties, the development of creative qualities has always been at the center of scientific research. Scientific interest is mostly caused by the lack of clear ideas about this complex phenomenon, and therefore, actualizes the issue of further thorough study. It is emphasized that a unique "unit" of pedagogical work, an integral part and an essential criterion for the professionalism of a music teacher is his achievement of a creative level of mastery of his profession. This position, considered precisely through the prism of creative mastery of the profession, allows to define the model of the formation of the necessary professional qualities more clearly, and therefore carries an important methodological content. It is indicated that the teacher's creative qualities develop during the entire pedagogical activity and they are a decisive factor in his achievement of the pinnacle of pedagogical mastery.

Keywords: creative personality qualities, music teacher, professional training, creative process, pedagogical skill.

THEORETICAL BASIS OF FORMATION OF MUSICAL AND CREATIVE ABILITIES OF YOUNGER SCHOOL STUDENTS AT THE LESSONS OF MUSICAL ART

BAZA TEORETICĂ A FORMĂRII ABILITĂȚILOR MUZICALE ȘI CREATIVE ALE ELEVILOR DE VÂRSTĂ ȘCOALARĂ MICĂ LA LECȚIILE DE ARTĂ MUZICALĂ

Olena KOVAL, PhD, Associate Professor,
Nizhyn Mykola Gogol State University, Ukraine, Nizhyn

[ORCID: 0000-0001-9207-4469](https://orcid.org/0000-0001-9207-4469)

[koval.olenav@gmail.com](mailto:koval olenav@gmail.com)

CZU: 37.026:78(477)

Abstract. The scientific elaboration of the problem of the formation of musical and creative abilities naturally follows from the requirements that are placed on the teacher of musical art. Its research directly affects the theory and practice of musical education of schoolchildren. It is noted that the chosen problem is complex, multifaceted and diverse, as it affects not only the nature of abilities, but also their structure, diagnosis, formation and development and can be studied in various aspects. The emergence of a new scientific direction is indicated - the pedagogy of musical abilities. Today, it is an independent discipline that is at the intersection of such sciences as physiology, sociology, musicology, pedagogy, and psychology. It is noted that this was facilitated by the activities of more than one generation of scientists who studied the laws, principles, conditions, methods of forming musical and creative abilities, peculiarities of the course of this process, etc. The conceptual ideas of scientists that underlie the formation of musical abilities are given. In particular, it is an understanding of the emotional content of music through artistic communication; reliance on national folklore and its use in such activities as solfeggio, choral singing, musical play; education of children's aesthetic taste and sense of beauty based on the use of folklore in music lessons; development of natural musicality, which is formed on the basis of children's own musical creativity, development of artistic and creative imagination, inner freedom, interest in music; creating a relaxed, creative atmosphere in the classroom, combining the main types of musical activities into a single complex, activating children's motor skills, emotionality, releasing imagination, creative energy through the organization of a variety of artistically meaningful and emotionally charged activities in the lesson. Emphasis is placed on the importance of involving students in a variety of musical and creative activities in the lesson, which requires the manifestation of certain abilities and ensures their comprehensive formation.

Keywords: musical and creative abilities, primary school pupils, a lesson in musical art, pedagogy of musical abilities, musical activity.

TASK-BASED LEARNING IN MORAL-SPIRITUAL EDUCATION LESSONS IN PRIMARY SCHOOL

ÎNVĂȚAREA BAZATĂ PE SARCINI DE LUCRU ÎN CADRUL LECȚIILOR DE EDUCAȚIE MORAL-SPIRITUALĂ ÎN CLASELE PRIMARE

Ana BULAT, asist. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău,
[ORCID: 0000-0002-5723-0195](https://orcid.org/0000-0002-5723-0195)
ana.bulat@upsc.md

Ana BULAT, University Assistant,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.3.026

Abstract. The given article argues the relevance of the utilization of didactic technology Task-based learning within the school subject Moral-spiritual education in primary grades. The importance and relevance of the theme being determined in the context of the concerns of science and practice of education for the modernization of didactic process, the connection to the requirements of contemporaneity, the increase in the quality of the educational process. Its formative aspects are elucidated, such as the development of critical thinking, the development of practical skills, the understanding and application of acquired knowledge, the promotion of collaboration and cooperation between students, etc. Also are evidenced categories of activities specific of task-based learning such as the expected concrete results. Methodological suggestions are proposed to capitalize on task-based learning, which offer students opportunities to experience and apply values and moral principles in a safe and stimulating environment, increases students' engagement and motivation for learning, gives them the opportunity to develop essential skills for their success in the 21st century, thus contributing to the formation of responsible and aware individuals in society.

Keywords: primary education, moral-spiritual education, task-based learning, reality simulation/exploration.

Rezumat. În articolul dat se argumentează necesitatea valorificării tehnologiei didactice *Învățare bazată pe sarcini de lucru* în cadrul disciplinei școlare *Educația moral-spirituală* în clasele primare. Relevanța subiectului fiind determinată în contextul preocupărilor științei și practicii educației pentru modernizarea procesului didactic, racordarea la cerințele contemporaneității, creșterea calității proces educațional. Sunt elucidate aspectele formative ale acestei tehnologii didactice, precum dezvoltarea gândirii critice, dezvoltarea abilităților practice, înțelegerea și aplicarea cunoștințelor dobândite, promovarea colaborării și cooperării între elevi etc. De asemenea sunt evidențiate categoriile de activități specifice învățării bazate pe sarcini de lucru precum și rezultatele tangibile scontate. Sunt propuse sugestii metodologice de valorificare a acestei tehnologii didactice în cadrul EMS, care oferă elevilor oportunități de a experimenta și de a aplica valori și principii morale într-un mediu sigur și stimulat, sporește angajamentul și motivația elevilor pentru învățare, le oferă posibilitatea de a-și dezvolta competențe esențiale pentru succesul lor în secolul XXI, contribuind astfel la formarea unor indivizi responsabili și conștienți în societate.

Cuvinte-cheie: învățământ primar, educație moral-spirituală, învățare bazată pe sarcini de lucru, simularea/explorarea realității.

ENHANCING DIDACTIC STRATEGIES IN PREVENTING AND FIGHTING THE BULLYING PHENOMENON IN PRIMARY SCHOOL PUPILS

ASPECTE METODOLOGICE PRIVIND FORMAREA COMPETENȚEI DE RECEPTARE A TEXTELOR LITERARE LA ELEVII DIN CLASELE PRIMARE

Valentina CIOBANU, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0001-7323-6629](https://orcid.org/0000-0001-7323-6629)

ciobanu.valentina@upsc.md

Daniela MÎȚU, profesor în înv. primar,

Școala Gimnazială „Julia Hașdeu”, com. Tarcău, România

[ORCID: 0009-0007-1705-1321](https://orcid.org/0009-0007-1705-1321)

mitu_daniela@gmail.com

Valentina CIOBANU, PhD., Associate Professor,

„Ion Creangă” SPU of Chisinau

Daniela MITU, teacher in primary education,

"Julia Hasdeu" High School, Tarcau com., Romania

CZU: 373.3.026

Abstract. In this article, is addressed the problem of training the competence of the reception of literary texts for the students of primary level of education. It is elucidated the methodological approach of training the competence of reception of literary texts for students of primary level of education, which can be more effective, if the teachers would organize correctly activities for understanding epic texts, respecting the three stages of reception: comprehension, interpretation and application. The article represents the analysis and interpretation of results of the applied questionnaire, on the basis of which we conclude that in order to eradicate the difficulties encountered by primary school students in the formation of the competence of reception epic texts, teachers must organize didactic activities of reception in accordance with the particularities of age and apply specific reception methods: explanatory reading, problematizing, algorithmizing, etc.

Keywords: epic text, reception, comprehension, interpretation, application.

Rezumat. În acest articol este abordată problema formării competenței de receptare a textelor literare la elevii nivelului primar de învățământ. Este elucidat demersul metodologic de formare a competenței de receptare a textelor literare la elevii nivelului primar de învățământ care poate fi mai eficientă, dacă cadrele didactice vor organiza corect activități de înțelegere a textelor epice, respectând cele trei etape de receptare: comprehensiunea, interpretarea și aplicarea. Articolul reprezintă analiza și interpretarea rezultatelor chestionarului aplicat, în baza cărora deducem că pentru a lichida dificultățile întâmpinate de elevii claselor primare în formarea competenței de receptare a textelor epice, cadrele didactice trebuie să organizeze activități didactice de receptare în conformitate cu particularitățile de vârstă și să aplice metodele specifice receptării: lectura explicativă, problematizarea, algoritimizarea etc.

Cuvinte-cheie: text epic, receptare, comprehensiune, interpretare, aplicare.

THE MORAL-RELIGIOUS EDUCATION OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS THROUGH THE PARABLES OF THE SAVIOR AND RELIGIOUS FABLES - LEVELS OF RECEPTIVITY AND DIFFICULTIES

EDUCAȚIA MORAL-RELIGIOASĂ A ELEVILOR DIN CICLUL PRIMAR PRIN PILDELE MÂNTUITORULUI ȘI FABULELE CULTE - NIVELURI DE RECEPTIVITATE ȘI DIFICULTĂȚI

Adrian-Florentin DĂSCĂLESCU, profesor,
Liceul Tehnologic „Oltea Doamna”, or. Dolhasca, România,
[ORCID: 0000-0003-1246-004X](https://orcid.org/0000-0003-1246-004X)
adrian.dascalescu@ltdolhasca.ro

Adrian-Florentin DASCALESCU, teacher,
Technological High School "Oltea Doamna", Dolhasca, Romania

CZU: 373.3.017.93

Abstract. Analyzing the holistic development of the individual, it is found that moral-religious education complements the academic and technical aspects of education, contributing to the formation of a balanced student. having profound implications on individual and social development. The parables of the Savior Jesus Christ and religious fables play an essential role in this formation, transmitting universal moral principles, thus we consider a pedagogical research on the impact of these stories in the educational process to be crucial. The study starts from the hypothesis that an educational program focused on moral-religious behavioral modeling, focused on the Savior's parables and religious fables, can form a moral-religious behavior in students. The methodology comprises ascertainment and pre-testing stages, using systematic observation and questionnaire. The questionnaire covers students' perception of moral-religious education, their moral-religious reading experience, the relationship with the Church, school and family interactions, involvement in non-formal activities. The results of the pre-test show that the students appreciate the Religion class, but they do not significantly know the moral-religious parables. An intervention program could contribute to improving their moral-religious perceptions and knowledge. The proposed study makes significant contributions in understanding the impact of moral-religious education on students, supporting the need for the development of effective educational programs in this regard.

Keywords: moral-religious education, parables, religious fables, questionnaire, moral development.

Rezumat. Analizând dezvoltarea holistică a individului, se constată că educația moral-religioasă completează aspectele academice și tehnice ale educației, contribuind la formarea unui elev echilibrat. având implicații profunde asupra dezvoltării individuale și sociale. Pildele Mântuitorului Iisus Hristos și fabulele culte joacă un rol esențial în această formare, transmițând principii morale universale, astfel o cercetare pedagogică privind impactul acestor povești în procesul educativ considerăm a fi crucială. Studiul pornește de la ipoteza conform căreia un program educativ axat pe modelarea comportamentală moral-religioasă, concentrat pe pildele Mântuitorului și fabulele culte, poate forma un comportament moral-religios la elevi. Metodologia cuprinde etape constatative și pre-testare, folosind observația sistematică și chestionarul. Chestionarul acoperă percepția elevilor asupra educației moral-religioase, experiența lor de lectură moral-religioasă, relația cu Biserica, interacțiunile școlare și familiale, implicarea în activități nonformale. Rezultatele pre-testului arată că elevii apreciază ora de Religie, dar nu cunosc în mod semnificativ pildele moral-religioase. Un

program de intervenție ar putea contribui la îmbunătățirea percepțiilor și cunoștințelor lor morale-religioase. Studiul propus aduce contribuții semnificative în înțelegerea impactului educației moral-religioase asupra elevilor, susținând nevoia de dezvoltare a unor programe educaționale eficiente în acest sens.

Cuvinte-cheie: educație moral-religioasă, pilde, fabule culte, chestionar, dezvoltare morală.

APPLICATION OF VISIBLE LEARNING TOOLS IN THE INITIAL TRAINING OF SPECIALISTS IN THE FIELD OF TEACHER TRAINING FOR THE PRIMARY LEVEL OF EDUCATION

VALORIFICAREA INSTRUMENTELOR DE ÎNVĂȚARE VIZIBILĂ ÎN FORMAREA ÎNȚĂLĂ A SPECIALIȘTILOR ÎN DOMENIUL *PEDAGOGIE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR*

Tatiana DUBINEANSCHI, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creanga” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-4276-0417](https://orcid.org/0000-0002-4276-0417)
dubineanschi.tatiana@upsc.md

Tatiana DUBINEANSCHI, PhD, Associate Professor
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 378.126

Abstract. This article deals with the subject of the implementation of visible learning in the professional training of students in the field of Teacher training at the primary level of education. The concept of visible learning is elucidated, which turns out to be a principle, a strategy, and a way of thinking about how the process of training and professional self-training of students can be made more efficient. The indicators that allow to affirm the visible character of learning are concretized. Teachers, but also students, future teachers, must know the ways and have tools to promote visible learning, such as: communication and collaboration with colleagues; mutual evaluation and self-evaluation of the activity; cooperative and critical activity planning; learning adaptation, monitoring, and feedback, etc. Among the factors that significantly contribute to student performance in the context of visible learning can be mentioned: teacher-student relationships, constructive and tangible feedback mechanisms, and strategies for gaining self-confidence. The article includes details of application contexts and the use of tools to ensure visible learning.

Keywords: visible learning, visible learning tools, portfolio, feedback, reflection

Rezumat. În acest articol este abordat subiectul implementării învățării vizibile în procesul de formare profesională a studenților în domeniul Pedagogie în învățământul primar. Este elucidat conceptul de învățare vizibilă, care se dovedește a fi un principiu, o strategie și un mod de a gândi despre cum poate fi eficientizat procesul de formare și autoformare profesională a studenților. Sunt concretizați indicatorii care permit să se afirme despre caracterul vizibil al învățării. Un cadru didactic, dar și studenții, viitoarele cadre didactice, trebuie să cunoască modalitățile și să dețină instrumente de promovare a unei învățări vizibile, precum: comunicarea și colaborarea cu colegii; evaluarea reciprocă și autoevaluarea activității; planificare cooperantă și critică a activității; adaptarea învățării, monitorizarea și feedback etc. Printre factorii care contribuie în mod semnificativ la

performanța studenților, în contextul învățării vizibile, pot fi menționați: relațiile profesor-student, mecanisme de feedback constructiv și palpabil, strategii de obținere a încrederii în sine. Articolul include detalieri de contexte aplicative cu valorificarea instrumentelor de asigurare a unei învățări vizibile.

De asemeni, sunt prezentate în contexte aplicative instrumente de asigurare a unei învățări vizibile.

Cuvinte-cheie: învățare vizibilă, instrumente de învățare vizibilă, portofoliu, feedback, reflecție.

SOME PROBLEMS OF GENERAL THEORY AND METHODOLOGY OF PEDAGOGICAL RESEARCH

UNELE PROBLEME ALE TEORIEI ȘI METODOLOGIEI GENERALE A CERCETĂRII PEDAGOGICE

Vasile PANICO, dr., prof. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-4431-1770](https://orcid.org/0000-0002-4431-1770)
panico.vasile@upsc.md

Vasile PANICO, PhD, University Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.012:001.89

Abstract. The paper reflects some problems in the development of theory and general methodology of pedagogical research. These key issues are the following: determining the development trends of pedagogical sciences; the motivation and formation of the scientific culture of research pedagogues; identifying the unity and specificity between the activity of education as a socio-human phenomenon and the research activity of education in pedagogical sciences; designing and carrying out interdisciplinary research; determining the relationships between theory and methods, general methods and methods of concrete research sciences; elucidating the relationships between the novelty, the scientific and practical value of the research, the evaluation criteria of the research products and the application limits of the pedagogical research products.

Keywords: general research theory and methodology, research activity, interdisciplinary research, relations between educational theory and practice, evaluation criteria for scientific products.

Rezumat. În lucrare se reflectă unele probleme ale dezvoltării Teoriei și metodologiei generale a cercetării pedagogice. Aceste probleme cheie sunt următoarele: determinarea tendințelor de dezvoltare a științelor pedagogice; motivarea și formarea culturii științifice la pedagogii cercetători; identificarea unității și specificului dintre activitatea de educație ca fenomen sociouman și activitatea de cercetare a educației în științele pedagogice; proiectarea și realizarea cercetărilor interdisciplinare; determinarea relațiilor dintre teorie și metode, metodele generale și metodele științelor concrete de cercetare; elucidarea relațiilor dintre noutatea, valoarea științifică și practică a cercetării, a criteriilor de evaluare a produselor cercetării și a limitelor de aplicare a produselor cercetărilor pedagogice.

Cuvinte-cheie: teoria și metodologia generală a cercetării, activitatea de cercetare, cercetare interdisciplinară, relațiile teoriei și practicii educaționale, criterii de evaluare a produselor științifice.

VALUATION OF TRANSDISCIPLINARYNESS WITHIN MORAL-SPIRITUAL EDUCATION LESSONS AT PRIMARY EDUCATION LEVEL

VALORIFICAREA TRANSDISCIPLINARITĂȚII ÎN CADRUL LECȚIILOR DE EDUCAȚIE MORAL-SPIRITUALĂ LA NIVELUL PRIMAR DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Natalia POPA, dr., lector univ.,
UPS „Ion Creanga” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-9296-1284](https://orcid.org/0000-0002-9296-1284)
popa.natalia@upsc.md

Natalia POPA, PhD, University Lecturer,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.3.017.9

Abstract. The article addresses the theoretical and methodological aspects of transdisciplinarity at the primary level of education. In the conducted study, it is noted that in order to ensure the educational process from the transdisciplinary perspective, it must be based on some open didactic approaches, offering the possibility of an integrated approach to school subjects, which, correlating, offer students the possibility of intuitive-reflexive identification of the parts of a whole, then the synthesis of the obtained information and, subsequently, their integration into structures, which contribute to the formation of hierarchical and superior representations of knowledge. The transdisciplinary approach to learning allows the valorization of aspects of integrated thinking and emphasizes the quality of relationships between the learner and the source of knowledge, helps to form interdependent relationships between the learning process and actions that are similar in structure to those of critical and creative thinking. The aspects of individualization and differentiation are emphasized, being considered effective in the process of organizing education at the primary education level. The article also presents the analysis of normative documents regarding the organization of the educational process within the discipline of Moral-Spiritual Education, highlighting the specific competencies of the discipline, graphically presents the competency units, content units, learning activities and recommended school products; capitalizes on the personalized approaches of the transdisciplinary approach in the Moral-Spiritual Education lessons and describes the transdisciplinary activities that can be applied in the educational process at the primary level of education.

Keywords: transdisciplinarity, primary level of education, transdisciplinary activities, moral-spiritual education.

Rezumat. În articol se abordează aspectele teoretice și metodologice ale transdisciplinarității la nivelul primar de învățământ. În studiul realizat se remarcă faptul că pentru asigurarea procesului educațional din perspectiva transdisciplinarității acesta trebuie să se bazeze pe unele demersuri didactice deschise, oferind posibilitatea abordării integrate a disciplinelor școlare, care, corelându-se, oferă elevilor posibilitatea de identificare intuitiv-reflexivă a părților unui întreg, apoi sinteza informațiilor obținute și, ulterior, integrarea acestora în structuri, care contribuie la formarea reprezentărilor ierarhice și superioare de cunoaștere. Abordarea transdisciplinară a învățării permite valorificarea aspectelor gândirii integrate și pune accentul pe calitatea relațiilor dintre cel ce învață și sursa de cunoaștere, ajută la formarea unor relații interdependente între procesul de învățare și acțiunilor care sunt asemănătoare ca structură cu acele ale gândirii critice și creatoare. Se accentuează

aspectele de individualizare și diferențiere fiind considerate eficiente în procesul de organizare a educației la nivelul învățământului primar. Articolul prezintă și analiza documentelor normative cu privire la organizarea procesului educațional în cadrul disciplinei Educație moral-spirituală, evidențind competențele specifice disciplinei, prezintă grafic unitățile de competențe, unitățile de conținut, activitățile de învățare și produsele școlare recomandate; valorifică abordările personalizate ale demersului transdisciplinar în cadrul lecțiilor de Educație moral-spirituală și descrie activitățile transdisciplinare ce pot fi aplicate în procesul educațional la nivelul primar de învățământ.

Cuvinte-cheie: transdisciplinaritate, nivelul primar de învățământ, activități transdisciplinare, educație moral-spirituală.

THE PARTICULARS OF THE INCLUSION PROCESS OF STUDENTS WITH SEN IN MASS EDUCATION INSTITUTIONS

PARTICULARITĂȚILE PROCESULUI DE INCLUZIUNE AL ELEVILOR CU CES ÎN INSTITUȚIILE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Mihaela TOMA, drd.,

Universitatea de Stat din Moldova

[ORCID: 0000-0002-9912-6089](https://orcid.org/0000-0002-9912-6089)

tmihaela86@yahoo.com

Mihaela TOMA, PhD student,

State University of Moldova

CZU: 376+373

Abstract. In this article, theoretical aspects and praxeological examples from our own scientific research will be addressed, regarding the challenges involved in the process of inclusion of students with special educational needs in classes in mass education institutions, in terms of the instructional-educational process, under the therapeutic and recuperative aspect of the general state of health of this category of students, from multiple perspectives. The implementation of innovative approaches by teachers in the educational approach of students with special needs will favor a favorable development and evolution of these students, by adapting and individualizing the teaching-learning-evaluation process, depending on personal needs, in order to capture and maintain attention and interest in learning, by continuously stimulating motivation, in order to maximize self-esteem and confidence in one's own strengths, by giving equal chances to a quality and appropriate education according to the gap between chronological and mental age, in order to capitalize on the individual potential available to each student in difficulty, in part.

Keywords: inclusion, innovative approaches, students with SEN.

Rezumat. În cadrul acestui articol vor fi abordate aspecte teoretice și exemple praxiologice din propria cercetare științifică, referitoare la provocările pe care le implică procesul de incluziune al elevilor cu cerințe educaționale speciale în clasele din instituțiile de învățământul de masă, în ceea ce privește procesul instructiv-educativ, sub aspect terapeutic și recuperator al stării de sănătate generală a acestei categorii de elevi, din multiple perspective. Implementarea unor abordări inovative din partea cadrelor didactice în demersul educațional al elevilor cu nevoi speciale, vor favoriza o dezvoltare și o evoluție favorabilă a acestor elevi, prin adaptare și individualizarea procesului de

predare-învățare-evaluare, în funcție de necesități personale, pentru a le capta și menține atenția și interesul pentru învățare, prin stimulare continuă a motivației, pentru a-și maximiza stima de sine și încrederea în propriile forțe, prin acordarea de șanse egale la o educație de calitate și adecvată conform decalajului dintre vârsta cronologică și cea mentală, în vederea valorificării potențialului individual de care dispune fiecare elev aflat în dificultate, în parte.

Cuvinte-cheie: incluziune, abordări inovative, elevi cu CES

DEVELOPING THE TRANSFERABILITY OF RESEARCH/INVESTIGATION COMPETENCE OF THE YOUNG SCHOOLBOY THROUGH STE(A)M PROJECTS

DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE TRANSFER A COMPETENȚEI DE CERCETARE/INVESTIGARE A ȘCOLARULUI MIC PRIN PROIECTE STE(A)M

Marieta NEAGU, profesor învățământ primar,
Școala Gimnazială „Ion Ionescu”, Valea Călugărească,
Școala Gimnazială Rachieri – structură, Prahova, România
[ORCID: 0000-0001-6970-7117](https://orcid.org/0000-0001-6970-7117)
neagu.marieta2015@gmail.com

Marieta NEAGU, teacher for primary education,
"Ion Ionescu" Secondary School, Valea Calugareasca,
Rachieri Secondary School – structure, Prahova, Romania

CZU: 373.3.025:001.89

Abstract. The article presents the results obtained in the framework of the doctoral thesis with the theme - Development of research/investigation competence among primary school students (Natural Sciences), at the ascertainment-probing stage of the use of the STEAM project as an effective method of developing research/investigation competence. The hypothesis of the study is validated through a pedagogical experiment carried out over three months and orients the important methodological aspects according to the psycho-pedagogical needs of the primary school age group, the time resource and the integrated contents recommended by the Curriculum in force related to the Science of nature. The three types of transfer - sequential, lateral and vertical - of the knowledge, skills and research attitudes of the young schoolboy through the STE(A)M project, are exemplified. The approach to the methodological aspects and the instructional process are presented from the perspective of the teacher mediator of learning as well as from the perspective of the activity of the student who builds his own learning. Knowledge is valued integrately and through meaningful and contextualized activities derived from students' life experiences and their scientific research interests. Curiosity motivates research, and active involvement is determined by planning in accordance with the level of psycho-pedagogical development of students and their level of competence in investigating Natural Sciences.
Keywords: research/investigation competence, the junior schoolboy, STE(A)M project, transferability

Rezumat. Articolul prezintă rezultatele obținute în cadrul tezei de doctor cu tema - Dezvoltarea competenței de cercetare/investigare la elevii claselor primare (Științe ale naturii), la etapa de constatare-sondare a utilizării proiectului STEAM ca metodă eficientă de dezvoltare a competenței de cercetare/investigare. Ipoteza studiului este validată prin experiment pedagogic desfășurat de-a

lungul a trei luni și orientează aspectele metodologice importante în funcție de nevoile psihopedagogice ale grupei de vârstă din ciclul primar, ale resursei de timp și a conținuturilor integrate recomandate de Programa în vigoare aferentă disciplinei Științe ale naturii.

Sunt exemplificate cele trei tipuri de transfer - secvențial, lateral și vertical a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor de cercetare a școlarului mic prin proiectul STE(A)M,. Abordarea aspectelor metodologice și a procesului instructiv sunt prezentate din perspectiva profesorului mediator al învățării cât și din perspectiva activității elevului care își construiește propria învățare. Cunoștințele sunt valorizate integrat și prin intermediul activităților semnificative și contextualizate derivate din experiențele de viață ale elevilor și din interesele lor științifice de cercetare. Curiozitatea motivează cercetarea, iar implicarea activă este determinată de planificarea în corespundere cu nivelul de dezvoltare psihopedagogică a elevilor și cu nivelul lor de competență în investigarea Științe ale naturii.

Cuvinte-cheie: competența de cercetare/investigare, școlarul mic, proiect STE(A)M, capacitatea de transfer

FORMAREA COMPETENȚEI DE VORBIRE A ȘCOLARULUI MIC ÎN CONTEXTUL REZOLVĂRII PROBLEMELOR DE COMUNICARE LA LECȚIILE DE LIMBA ȘI LITERATURA RUSĂ

FORMATION OF SPEECH COMPETENCE OF A JUNIOR SCHOLAR IN THE CONTEXT OF SOLVING COMMUNICATIVE PROBLEMS IN THE LESSONS OF RUSSIAN LANGUAGE AND LITERATURE

Angela CURACIȚCHI, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0003-1895-4470](https://orcid.org/0000-0003-1895-4470)
curacitchii.angela@upsc.md

Angela CURACIȚCHI, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.3:811.161.1 +821.161.1

Abstract. One of the most significant and urgent tasks in the content of modern education is to improve the speech culture of pupils, since it is speech that acts as an indicator of developed thinking, intelligence and general culture. The development of speech of a junior pupil in the lessons of Russian language and literature is directly related to the process of their communicative skills development, which manifest themselves in created communicative situations. The organization of such a process on an ongoing basis leads to the formation of both speech competence and communicative competence, which makes part of it. The level of speech competence of pupils is determined by the degree of development of each of its components: lexical, grammatical, phonetic, dialogical and monological, which influence the process of junior schoolchildren mastering their native speech, as well as contribute to the effective interaction of communicants. Considering the importance of speech competence in interpersonal communication, various techniques and means of working on the formation of speech in junior schoolchildren are taken into account. By organizing activities on the development of speech, the communicative function of language and speech is realized, in which the

solution of communicative problems becomes an effective means of developing the speech of junior schoolchildren.

Keywords: communicative competence, speech competence, communication, communicative situations.

Rezumat. Una dintre cele mai importante și actuale misiuni în conținutul educației moderne este promovarea culturii vorbirii a elevilor, deoarece anume vorbirea acționează ca un indicator al gândirii dezvoltate, inteligenței și culturii generale. Dezvoltarea vorbirii unui școlar mic la lecțiile de limbă și literatură rusă este direct legată de procesul de dezvoltare a abilităților sale de comunicare, care se manifestă în situații de comunicare create. Organizarea unui astfel de proces în mod continuu duce la formarea atât a competenței de vorbire, cât și a competenței de comunicare, din care face parte. Nivelul de competență de vorbire a elevilor este determinat de gradul de dezvoltare al fiecăreia dintre componentele sale: lexicale, gramaticale, fonetice, dialogice și monologice, care influențează procesul de însușire a vorbirii materne a școlarului mic și, de asemenea, contribuie la interacțiunea eficientă între comunicatori. Având în vedere importanța competenței de vorbire în comunicarea interpersonală, sunt luate în considerare diverse tehnici și mijloace de lucru la formarea vorbirii la școlari mici. Prin organizarea de activități de dezvoltare a vorbirii se realizează funcția comunicativă a limbajului și a vorbirii, în care rezolvarea problemelor comunicative devine un mijloc eficient de dezvoltare a vorbirii școlariilor mici.

Cuvinte-cheie: competență comunicativă, competența de vorbire, comunicare, situații comunicative

SECTION 7
DYNAMICS OF STUDYING THE ROMANIAN LANGUAGE AND LITERATURE
FROM THE PERSPECTIVE OF THE EUROPEAN POLICIES FOR NATIVE
LANGUAGES AND LITERATURES

STUDYING THE ROMANIAN LANGUAGE AND LITERATURE FROM THE
PERSPECTIVE OF EUROPEAN POLICIES

STUDIAREA LIMBII SI LITERATURII ROMÂNE DIN PERSPECTIVA POLITICILOR
EUROPENE

Aura COMORAȘU, drd.,
Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău, România
[ORCID ID: 0000-0002-3589-2534](https://orcid.org/0000-0002-3589-2534)
[e-mail: auracomorasu@gmail.com](mailto:auracomorasu@gmail.com)

Aura COMORASU, PhD student,
"Vasile Alecsandri" University of Bacau, Romania

CZU: 811.135.1+821.135.1

Abstract. The study of the Romanian language and literature from the perspective of European policies can be approached from several angles, considering that the European Union (EU) promotes cultural and linguistic diversity, recognizing the importance of national languages and the individual cultures of the member states. Promoting linguistic diversity: the EU supports the protection and promotion of minority and regional languages. In the case of the Romanian language, this aspect may be relevant in the context of Romanian-speaking minorities in other member states. Promotion of Romanian literature in translation: The Creative Europe Program supports the translation of European literary works, including Romanian ones, to make them accessible to the general public in various EU member countries. Promotion of Romanian cultural identity: EU cultural programs encourage the promotion and valorization of the cultural identity of the member states, including the Romanian language and literature. Therefore, studying the Romanian language and literature in the context of European policies can benefit from numerous opportunities and supports within the European Union. This can contribute to the consolidation of Romanian cultural identity and to the promotion of linguistic and cultural diversity within the EU.

Keywords: European policies, cultural identity, linguistic diversity

Rezumat. Studiarea limbii și literaturii române din perspectiva politicilor europene poate fi abordată din mai multe unghiuri, având în vedere că Uniunea Europeană (UE) promovează diversitatea culturală și lingvistică, recunoscând importanța limbilor naționale și a culturilor individuale ale statelor membre. Promovarea diversității lingvistice: UE susține protejarea și promovarea limbilor minoritare și regionale. În cazul limbii române, acest aspect poate fi relevant în contextul minorităților vorbitoare de limbă română din alte state membre. Promovarea literaturii române în traducere: Programul Europa Creativă sprijină traducerea operelor literare europene, inclusiv cele române, pentru a le face accesibile publicului larg din diverse țări membre ale UE. Promovarea identității culturale românești: Programele culturale ale UE încurajează promovarea și valorificarea identității culturale a statelor membre, inclusiv a limbii și literaturii române. Prin urmare, studiarea limbii și literaturii române în contextul politicilor europene poate să beneficieze de numeroase oportunități și

suporturi în cadrul Uniunii Europene. Aceasta poate contribui la consolidarea identității culturale românești și la promovarea diversității lingvistice și culturale în cadrul UE.

Cuvinte-cheie: politici europene, identitate culturală, diversitate lingvistică

ABOUT THE IMPORTANCE OF STUDYING THE ROMANIAN LANGUAGE IN SCHOOL

DESPRE IMPORTANȚA STUDIERII LIMBII ROMÂNE ÎN ȘCOALĂ

Aura COMORAȘU, drd.,

Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău, România

[ORCID ID: 0000-0002-3589-2534](https://orcid.org/0000-0002-3589-2534)

[e-mail: auracomorasu@gmail.com](mailto:auracomorasu@gmail.com)

Aura COMORASU, PhD student,

"Vasile Alecsandri" University of Bacau, Romania

CZU: 811.135.1:373

Abstract. In the current context, there is a lot of discussion about the changes that are imposed or proposed in the Romanian school. The study of the Romanian language in school is of particular importance, because it illustrates the national identity of the Romanian people, becoming the existential model of each individual. One of the ideals of the Romanian school is to train students capable of understanding the Romanian language, helping them through oral and written language practice to become individuals aware of their role in society. The student must become able to decipher the linguistic structures and understand the role of the expressive use of the language. The dynamics of the study of Romanian language and literature from the perspective of European policies for native languages and literatures is a complex and relevant subject in the context of European integration and cultural diversity. Thus, the present study has as its object of investigation the educational phenomenon in all its complexity. Learning the Romanian language and the verb develops thinking, stimulates creativity and imagination, trains the ability to organize ideas logically, increases attention and increases the student's power of concentration; It develops an acute constructive critical sense and encourages students' freedom of expression. Learning the Romanian language helps students to easily express their experiences, feelings, thoughts, developing their ability to beautifully shape their personality. All this leads to the cultivation of the individual and to his encouragement to interrelate with his peers. Within the subjects of study in gymnasium, the Romanian language has an important role, which aims to train students and integrate them into social life. Thus, the learning process emphasizes the improvement of oral expression and the reception of messages, but also the development of the capacity to interpret a literary text from the perspective of various linguistic levels.

Obviously, having a minimum set of elementary notions of the spoken language represents a part of the general culture of each individual.

Keywords: learning, Romanian language, creativity, linguistic structures

Rezumat. În contextul actual, se discută mult despre schimbările care se impun sau se propun în școala românească. Studiul limbii române în școală are o importanță deosebită, deoarece ilustrează identitatea națională a poporului român, devenind modelul existențial al fiecărui individ. Unul dintre

idealurile școlii românești este de a forma elevi capabili să înțeleagă limba română, ajutându-i prin exersarea limbajului oral și scris să devină indivizi conștienți de rolul lor în societate. Elevul trebuie să devină capabil să descifreze structurile lingvistice și să înțeleagă rolul utilizării expresive a limbajului. Dinamica studiului limbii și literaturii române din perspectiva politicilor europene pentru limbile și literaturile materne este un subiect complex și relevant în contextul integrării europene și al diversității culturale. Astfel, studiul de față are ca obiect de investigare fenomenul educațional în toată complexitatea sa. Învățarea limbii române și a verbului dezvoltă gândirea, stimulează creativitatea și imaginația, antrenează capacitatea de organizare logică a ideilor, crește atenția și crește puterea de concentrare a elevului; Dezvoltă un simț critic constructiv acut și încurajează libertatea de exprimare a elevilor. În cadrul disciplinelor de studiu în gimnaziu, limba română deține un rol important ce are drept scop formarea elevilor și integrarea lor în viața socială. Astfel, procesul de învățare pune accent pe perfecționarea exprimării orale și a receptării mesajelor, dar și dezvoltarea capacității de interpretare a unui text literar din perspectiva diverselor niveluri lingvistice. Evident, a avea un set minim de noțiuni elementare ale limbii vorbite reprezintă o parte a culturii generale a fiecărui individ.

Cuvinte-cheie: învățare, limba română, creativitate, structuri lingvistice, diversitate culturală

THE ADVERB AND OTHER PARTS OF SPEECH. RECOGNITION DIFFICULTIES

ADVERBUL ȘI ALTE PĂRȚI DE VORBIRE. DIFICULTĂȚI DE RECUNOAȘTERE

Natalia STRATAN, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0003-4807-0094](https://orcid.org/0000-0003-4807-0094)
butmalaistratan@gmail.com

Natalia STRATAN, Ph.D., Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 811.135.1'36

Abstract. The adverb is a problematic lexical-grammatical class due to its heterogeneity. Some adverbs can acquire several morphological values. The most numerous difficulties in their recognition occur when the user does not know how to differentiate between various parts of speech. It is known that depending on the combinations in which they appear, they develop totally different meanings and grammatical values. Thus, adverbs are confused with other lexical-grammatical classes. In relation to other parts of speech, the most frequent confusions occur between: adjectives and adverbs; nouns and adverbs; prepositions and adverbs; pronouns and adverbs. Careful analysis of the context will help us differentiate one part of speech from another.

Keywords: adverb, conjunction, difficulty, noun, preposition.

Rezumat. Adverbul este o clasă lexico-gramaticală problematică prin eterogenitatea sa. Unele adverbe pot căpăta mai multe valori morfologice. Cele mai numeroase dificultăți în recunoașterea acestora, apar atunci când utilizatorul nu știe să facă diferența dintre diverse părți de vorbire. Este știut că în funcție de combinațiile în care apar, acestea dezvoltă sensuri și valori gramaticale total diferite. Astfel, adverbele sunt confundate cu alte clase lexico-gramaticale. În relație cu alte părți de vorbire, cele mai frecvente confuzii apar între: adjective și adverbe; substantive și adverbe; prepoziții

și adverbe; pronume și adverbe. Analiza atentă a contextului, ne va ajuta să diferențiem o parte de vorbire de alta.

Cuvinte-cheie: adverb, conjuncție, dificultate, substantiv, prepoziție

TRAINING OF INTER- AND TRANSDISCIPLINARY COMPETENCES IN ROMANIAN LANGUAGE AND LITERATURE LESSONS WITH THE HELP OF THE PROJECT

FORMAREA COMPETENȚELOR INTER- ȘI TRANSDISCIPLINARE LA LECȚIILE DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ CU AJUTORUL PROIECTULUI

Aliona ZGARDAN-CRUDU, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău,

[ORCID: 0000000229694953](https://orcid.org/0000000229694953)

zgardan_aliona@yahoo.com

Aliona COROPCEANU, profesoară, grad didactic superior,

Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Prim”, Chișinău,

[ORCID: 0000000348497098](https://orcid.org/0000000348497098)

coropceanualiona@gmail.com

Aliona ZGARDAN-CRUDU, PhD., Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Aliona COROPCEANU, teacher,

High School „Prometeu-Prim”, Chișinău

CZU: 37.016:(811.135.1+821.135.1)

Abstrat. The project is a modern alternative and effective method of evaluation, because it makes students responsible and motivates them for study, contributes to the efficiency of learning, preparing them for life. Students' participation in the project development activity results in the formation of certain skills, abilities, including inter- and transdisciplinary skills: teamwork, collaboration; problem solving; motivation; oral communication etc. The project can be individual or in groups and involves following the algorithm. It is important in the realization of the project, that the emphasis is placed on stimulating the students' own effort, on encouraging their initiative. When evaluating the project, the teacher must take into account both the quality of the product and the quality of the process, of the student's activity.

Keywords: learning, competence, method, project, assessment, group project, individu

Rezumat. Proiectul este o metodă alternativă modernă de evaluare, eficientă, deoarece îi responsabilizează și îi motivează pe elevi pentru studiu, contribuie la eficientizarea învățării, îi pregătește pentru viață. Participarea elevilor în activitatea de elaborare a proiectelor se soldează cu formarea anumitor competențe, abilități, inclusiv a competențelor inter- și transdisciplinare: munca în echipă, colaborarea; rezolvarea de probleme; motivația; comunicarea orală etc. Proiectul poate fi individual sau de grup și implică respectarea unui algoritm. Este important, în realizarea proiectului, ca accentul să fie plasat pe stimularea efortului propriu al elevilor, pe încurajarea inițiativei lor. La evaluarea proiectului, profesorul trebuie să țină cont atât de calitatea produsului, cât și de calitatea procesului, a activității elevului.

Cuvinte-cheie: învățare, competență, metodă, proiect, evaluare, proiect de grup, proiect individual.

RELATIONS OF PARASEMIA AND ANTISEMIA AND THEIR SEMANTIC CORRESPONDENCES

RELAȚII DE PARASEMIE ȘI ANTISEMIE ȘI CORESPONDENȚELE LOR SEMANTICE

Victoria CHIANU, dr., grad didactic I,
Liceul Teoretic „Ion Pelivan”, com. Răzeni, r. Ialoveni
[ORCID 0009-0009-4010-7834](https://orcid.org/0009-0009-4010-7834)
chianuvictoria@gmail.com

Victoria CHIANU, PhD, teaching degree I,
"Ion Pelivan" Theoretical High School, Răzeni, r. Ialoveni

CZU: 811.135.1'37

Abstract. The article deals with some peculiarities of antonyms from Romanian language. It is still a hot issue in semantic field. According to the traditional linguistics, antonyms are totally opposite in meaning. In this paper is explored the relevance of antonyms, their nature, being presented several classifications from the specialized literature. Parasemants are defined and exemplified in this scientific article. It is described the difference between parasemy and antonymy. The phenomenon of the coexistence of two diametrically opposed meanings within a word is explained, which is called enantiosemy. It is also mentioned about the antisemant series. Therefore, the relationship of antisemy (antonymy) should not be understood as an opposition between two words considered in all their semantic spheres. Antonym is established at the level of a single meaning, not at the level of the lexical unit understood globally.

Keywords: lexical meaning, antonyms, parasemants, opposite meaning, antonymous series, enantiosemia.

Rezumat. Articolul tratează câteva particularități ale antonimelor din limba română. Acestea încă prezintă interes în domeniul semantic. Potrivit lingvisticii tradiționale, antonimele au sens total opus. În acest articol este explorată relevanța antonimelor, natura lor, fiind prezentate mai multe clasificări din literatura de specialitate. În acest articol științific se definesc parasemantele și se exemplifică. Se precizează diferența dintre parasemie și antonimie. Se explică fenomenul coexistenței în cadrul unui cuvânt a două sensuri diametral opuse care se numește enantiosemie. Se amintește despre seriile antisemante. Prin urmare, relația de antisemie (antonimie) nu trebuie înțeleasă ca o opoziție între două cuvinte considerate în totalitatea sferelor lor semantice. Antonimia se stabilește la nivelul unui singur sens, nu la cel al unității lexicale înțelese global.

Cuvinte-cheie: sens lexical, antonime, parasemante, sens opus, serii antonimice, enantiosemie.

OCCASIONALISM IN THE GENERAL SYSTEM OF THE LANGUAGE

OCAZIONALISMELE ÎN SISTEMUL GENERAL AL LIMBII

Natalia STRATAN, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0003-4807-0094](https://orcid.org/0000-0003-4807-0094)

butmalaistratan@gmail.com

Elena DANU-STRAISTARI, masterandă,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0002-1957-0172](https://orcid.org/0000-0002-1957-0172)

ellenadanu@gmail.com

Natalia STRATAN, PhD, Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Elena DANU-STRAISTARI, magister,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 81'37

Abstract. This article deals occasionalisms as creative elements in the general system of the language and outlines the main process of their formation through suffixal derivation. Occasionalisms are not derogatory words that endanger communication, but new words that demonstrate the language's ability to create new lexemes. These occasional units are used to restore the connection between the semantic, cognitive and content elements that are the basis of the integrity of the text, outlining the involvement of certain subjects in some events and delimiting the periods of manifestation of some political formations or presenting the consequences of some processes that the society went through. Being presented as a reflection of lived events, the article highlights the meaning and role of occasional units in journalistic and artistic texts, their application in various contexts and at different stages of the lesson.

Keywords: occasionalism, lexicon, language, context, derivation.

Rezumat. Acest articol tratează ocazionalismele ca elemente creative în sistemul general al limbii și subliniază procedeul principal de formare al acestora prin derivare cu sufixe. Ocazionalismele nu sunt cuvinte depreciative, care pereclitează comunicarea, ci cuvinte noi care demonstrează capacitatea limbii în crearea lexemelor noi. Aceste unități ocazionale sunt utilizate pentru a reda legătura dintre elementele semantice, cognitive și de conținut ce stau la baza integrității textului, conturând implicarea anumitor subiecți în careva evenimente, delimitarea perioadelor de manifestare a unor formațiuni politice sau prezentarea consecințelor unor procese prin care a trecut societatea. Fiind prezentate ca o reflecție a evenimentelor trăite, în articol este reliefată semnificația și rolul unităților ocazionale în textele publicistice și artistice, aplicarea acestora în diverse contexte și la diferite etape ale lecției.

Cuvinte-cheie: ocazionalism, lexic, limbaj, context, derivare.

A WILD SHEEP CHASE, BETWEEN REALITY AND MAGIC

ÎN CĂUTAREA OII FANTASTICE ÎNTRE REALITATE ȘI MAGIE

Viorica ZAHARIA, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0002-0698-2223](https://orcid.org/0000-0002-0698-2223)

zaharia.viorica@upsc.md

Viorica ZAHARIA, PhD, Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 821.521.09

Abstract. An initiation novel and philosophical meditation, Haruki Murakami's novel *In A Wild Sheep Chase* is a surprising, mysterious narrative bathed in an atmosphere of magical realism. The lines between reality and imagination blur, making the story of an ordinary Tokyo young advertising executive disturbing and captivating. After publishing a seemingly mundane photo of a sheep, the wild sheep, the character's life from here on changes completely. Reading the novel leaves the impression of reaching a deep, intangible truth, thanks to the magical realism that Haruki Murakami appeals to and subtly guides us between reality, subliminal messages and symbols inspired by esoteric Buddhism. The world on that the prose writer presents in the novel is one marked by alienation and desacralization, a specific world the west, less the east. But precisely the assimilation of Western European and American culture into one oriental space, the frequent intertextualizations in western writers, but also the captivating combination of details of real life with the world of dream, fantasy, nightmare, unreality finally in the proses that writes from the moment of his debut, ensures this Japanese writer international success for decades.

Keywords: Murakami, initiation novel, magical realism, reality, imagination, A Wild Sheep

Rezumat. Roman inițiativ și reverie filozofică, romanul lui Haruki Murakami *În căutarea oii fantastice* este o narațiune surprinzătoare, misterioasă, scăldată într-o atmosferă de realism magic. Granițele dintre realitate și imaginație se estompează, făcând povestea unui tokian obișnuit, tânăr director de publicitate, tulburătoare și captivantă. Pentru că a folosit o fotografie aparent banală cu o oaie, neobișnuită, viața personajului fără nume din narațiune este dată peste cap. Lectura romanului lasă impresia atingerii unui adevăr profund, intangibil, grație realismului magic îmbrățișat de Murakami și ne ghidează subtil între realitate, mesaje subliminale și simboluri inspirate din budismul ezoteric. Lumea pe care prozatorul o prezintă în roman este una marcată de alienare și de desacralizare, o lume specifică occidentului, mai puțin orientului. Dar tocmai asimilarea culturii vest-europene și americane într-un spațiu oriental, frecvențele intertextualizări la scriitorii occidentali, dar și îmbinarea captivantă a detaliilor de viață reală cu lumea visului, fanteziei, coșmarului, a irealității în cele din urmă în prozele pe care le scrie de la momentul debutului, îi asigură acestui scriitor nipon succesul internațional de decenii.

Cuvinte-cheie: Murakami, roman inițiativ, realism magic, realitate, imaginație, simbol.

TEACHING THE ELEMENTS OF BILDUNGSROMAN. "LA MEDELENI" BY IONEL TEODOREANU

PREDAREA ELEMENTELOR DE BILDUNGSROMAN. „LA MEDELENI" DE IONEL TEODOREANU

Vlad CARAMAN, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chişinău
[ORCID: 0000-0001-6679-1173](https://orcid.org/0000-0001-6679-1173)
caraman.vlad@upsc.md

Vlad CARAMAN, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 821.135.1.09

Abstract. The article proposes an analysis of the Bildungsroman elements from the novel *La Medeleni* by Ionel Teodoreanu, at the stage of preadolescence. This work valorizes, as I have already stated, in a didactic plan, the theme of ages (childhood, preadolescence, adolescence, maturity, old age), of the human condition (life, death, happiness, failure, suffering), of the struggle (for justice, truth, good, freedom) etc. In the present case, we do not propose a detailed analysis of the novel, but we select crucial moments from the lives of the characters that constitute bridges between various stages of life and we refer, concretely, to the second age of education, namely preadolescence, puberty, through the character Danut. It is about the transition of the main character Danut from primary school to high school. We have certain events that the characters (Danut, Olguta and Monica) go through, following which they evolve. The preparation of Danut's departure from home, the move from Iasi to Bucharest, the temporal separation from his family, from his parents, sister and Monica, constitute the fable of this part of the novel. In the center of the action we also have the Pan Director, the parents Deleanu, Alice and Iorgu who are meditating on Danut's transfer to another locality for high school studies. We have three categories of characters who have divided opinions about the transition, Danut's departure to study in another locality, far from his parents' home. We see what mental processes a person goes through in the period from childhood to puberty. At the same time, we also propose two didactic activities about capitalizing on this theme in Romanian language and literature lessons.

Keywords: education, transformation, becoming, childhood, preadolescence, adolescence, maturity.

Rezumat. Articolul propune o analiză a elementelor de Bildungsroman din romanul *La Medeleni* de Ionel Teodoreanu, la etapa de vârstă a preadolescenței. Această operă artistică valorifică, după cum am afirmat deja, în plan didactic, tema vârstelor (copilărie, preadolescență, adolescență, maturitate, bătrânețe), a condiției umane (viață, moarte, fericire, eșec, suferință), a lupta (pentru dreptate, adevăr, bine, libertate) etc. În cazul de față nu propunem o analiză detaliată a romanului, ci selectăm momente cruciale din viața personajelor care constituie punți între diversele etape ale vieții, care se referă, concret, la cea de-a doua vârstă a educației, și anume preadolescența, pubertatea, prin personajul Dănuț. Este vorba despre trecerea personajului principal Dănuț de la școala primară la liceu. Avem anumite evenimente prin care trec personajele (Dănuț, Olguța și Monica) în urma cărora evoluează. Pregătirea plecării lui Dănuț de acasă, mutarea de la Iași la București, despărțirea temporală de familie, de părinți, soră și Monica, constituie fabula acestei părți a romanului. În centrul acțiunii îl avem pe moș Grigore, părinții Deleanu, Alice și Iorgu care meditează la mutarea lui Dănuț în altă

localitate pentru studii liceale. Avem trei categorii de personaje care și-au împărțit părerile despre trecerea, plecarea lui Dănuț la studii în altă localitate, departe de casa părintească. Vedem prin ce procese mentale trece o persoană în perioada de la copilărie la pubertate. Totodată, propunem și două activități didactice despre valorificarea acestei teme în lecțiile de limba și literatura română.

Cuvinte-cheie: educație, transformare, devenire, copilărie, preadolescență, adolescență, maturitate.

THE TRAGIC REALISM OF THE NOVEL *ȘATRA* BY ZAHARIA STANCU

REALISMUL TRAGIC AL ROMANULUI *ȘATRA* DE ZAHARIA STANCU

Liliana BRÎNZA, profesoară,
IP Gimnaziul „Mihai Eminescu”, s. Jevreni, r. Criuleni

[ORCID: 0000-0003-2426-3617](https://orcid.org/0000-0003-2426-3617)

brinzaliliana.1977@mail.ru

Natalia STRĂJESCU, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0001-9832-2531](https://orcid.org/0000-0001-9832-2531)

strajescu.natalia@gmail.com

Liliana BRINZA, teacher,
IP Gymnasium „Mihai Eminescu”, Jevreni, Criuleni

Natalia STRAJESCU, PhD., Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 821.135.1.09

Abstract. This article has as object of study the interpretive analyses of the realist novel *Șatra* by Zaharia Stancu, a work that has as theme the hard fate of a community, that of „sheepish people”, passed through the ordeal of their life and existence. Sheep people are subjected to hard trials, as a result of which they end up in a wasteland that marks their lives, endangers their health, endures hunger, deprivation, cold. All this affects them and disturbs their peace and quiet in the community. The sharecroppers no longer obey their chief, defying the internal laws of the sharecropper imposed by the ages. The difficult trials to which the members of this collective are subjected have tragic consequences, leading to disintegration, loss and death. The research carried out aims to highlight the cruel reality through which the characters of the novel have passed, but also the way in which the author Zaharia Stancu managed to present literary-artistic the hardness of life and human existence.

Keywords: novel, reality, sad, community, tragedy.

Rezumat. Articolul dat are ca obiect de studiu analizele interpretative ale romanului realist *Șatra* de Zaharia Stancu, o operă care are ca temă soarta grea a unei comunități, cea a „oamenilor oacheși”, trecuți prin calvarul vieții și al existenței lor. Oamenii oacheși sunt supuși unor încercări grele, în urma cărora ajung într-o pustietate, care le marchează viața, le pune în pericol sănătatea, îndură foame, lipsuri, frig. Toate acestea le afectează și le tulbură liniștea și pacea din comunitate. Șătrarii nu mai ascultă de căpetenia lor, sfidând legile interne ale șatrei impuse de veacuri. Încercările dificile la care sunt supuși membrii acestei colectivități au urmări tragice, care duc la destrămarea, pierderi și moarte. Cercetările efectuate au scopul de a evidenția realitatea crudă prin care au trecut personajele

romanului, dar și felul în care autorul Zaharia Stancu a reușit să prezinte literar-artistic duritatea vieții și a existenței umane.

Cuvinte-cheie: roman, realitate, șatră, comunitate, tragedie

A NEW PERSPECTIVE ON TRANSLATION

O PERSPECTIVĂ INEDITĂ ASUPRA TRADUCERII

Grigore CHIPERI, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID:0000-0001-6537-5186](https://orcid.org/0000-0001-6537-5186)

grigorechiper@gmail.com

Grigore CHIPERI, PhD, Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 81’25

Abstract. The main idea is that there are two types of translation: faithful, as close as possible to the requirements of the original, and free, interpretable, with an increased dose of subjectivity. The thesis is illustrated based on some translations in which this typology is foreshadowed. Translations from Chinese and Italian poetry were used. In the case of the first translations, many more English translations were used than those made in Romanian. Faithful translations are usually made by philologists-translators, the second – by poets as translators. Some observations denote that some poets are inclined to innovate, to transform the original, and this transfiguration can lead to the creation of a new poetic language in the target language. For example, on the one hand, Ezra Pound even accompanied his translations with a specific remark "after Li Po" to ward off accusations of overly loose interpretation of the original text, on the other hand, translations help the American poet to invent imagery.

Keywords: translation, source language, target language, imagism, hermeticism, modernism, Chinese poetry, Georgian poetry.

Rezumat. Ideea principală este că există două tipuri de traducere: fidele, cât mai apropiate de exigențele originalului, și libere, interpretabile, cu o doză sporită de subiectivitate. Teza este ilustrată în baza unor traduceri în care se prefigurează această tipologie. S-a apelat la traduceri din poezia chineză și din cea italiană. În cazul primelor traduceri s-a recurs la traduceri engleze cu mult mai numeroase decât cele realizate în limba română. Traducerile fidele sunt realizate de obicei de filologi-traducători, al doilea – de poeți în calitate de traducători. Unele observații denotă că unii poeți sunt înclinați să inoveze, să transforme originalul, iar această transfigurare poate conduce la crearea unui limbaj poetic nou în limba-țintă. De exemplu, pe de o parte, Ezra Pound chiar și-a însoțit traducerile de o remarcă specifică „după Li Po”, pentru a îndepărta acuzațiile de interpretare excesiv de liberă a textului original, pe de altă parte, traducerile îl ajută pe poetul american să inventeze imagismul.

Cuvinte-cheie: traducere, limbă-sursă, limbă-țintă, imagism, ermetism, modernism, poezie chineză, poezie georgiană.

MUSIC AND COLOUR IN EMINESCU'S POETRY

MUZICĂ ȘI CULOARE ÎN POEZIA EMINESCIANĂ

Dumitrița SMOLNIȚCHI, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0003-2640-9237](https://orcid.org/0000-0003-2640-9237)

smolnitchi.dumitrita@upsc.md

Dumitrita SMOLNITCHI, PhD., Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 821.135.1.09

Abstract. Art and science can be perceived as the two sides of the same coin - the depiction of reality, where science reflects the objective dimension and art - the subjective one. Unlike science, however, where each branch has its own method, the arts free themselves from these limits and thrive by reciprocal exchange of the means of communication. Literary art not only admits the use of means typical of painting, such as color, or music, such as the specific combination of rhythm and sound, but furthermore, they can intensify the emotional impact on the reader. In the same way, Eminescu's poetry is not content to solely convey a message but pursues the ambitious goal of creating genuine universes into which it can transport its reader. And in order to give authenticity to these universes, Eminescu stimulates several senses simultaneously: the reader not only receives the information but can see or even hear it. The musicality and color of Eminescu's verse is, hence, the subject of this article.

Keywords: literary art, artistic universe/image, poetry, colour, music.

Rezumat. Arta și știința pot fi privite ca două părți ale aceleași monede – reprezentarea realității – unde știința oglindește dimensiunea obiectivă, iar arta pe cea subiectivă. Spre deosebire de știință, însă, unde fiecare ramură are o metodă proprie, artele se eliberează de aceste limite și se desăvârșesc prin împrumutul reciproc a mijloacelor de comunicare. Arta literară nu doar admite utilizarea mijloacelor tipice picturii, precum culoarea, sau muzicii, precum combinația specifică de ritm și sunet, ci, mai mult, acestea permit intensificarea impactului emoțional asupra cititorului. În același mod, poezia eminesciană nu se mulțumește doar cu transmiterea unui mesaj, ci urmărește scopul ambițios de creare a unor veritabile universuri în care să-și transpună cititorul. Și, pentru a conferi autenticitate acestor universuri, Eminescu stimulează mai multe simțuri simultan: cititorul nu doar recepționează informația, ci o poate vedea sau chiar auzi. Muzicalitatea și culoarea versului eminescian reprezintă, așadar, obiectul de studiu al acestui articol.

Cuvinte-cheie: artă literară, univers/imagie artistică, poezie, culoare, muzică.

STRATEGIES FOR OPTIMIZING THE TEACHING-LEARNING PROCESS OF PHONICS ELEMENTS AT THE SECONDARY SCHOOL LEVEL

STRATEGII DE OPTIMIZARE A PROCESULUI DE PREDARE-ÎNVĂȚARE A ELEMENTELOR DE FONETICĂ ÎN CLASELE DE GIMNAZIU

Marcela VÎLCU, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0003-4406-7058](https://orcid.org/0000-0003-4406-7058)
vîlcu.marcela@upsc.md

Marcela VILCU, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.091.3:81'34

Abstract. Even if there is a natural continuity in the study of the elements of phonetics, which starts from the period of learning to read and write and continues in the gymnasium, the students show poor knowledge regarding the phonological system of the Romanian language. They often confuse the notions of letter - sound, they fail to distinguish the typical sounds from the structure of words, they encounter difficulties in dividing some words into syllables and in identifying the stressed syllable, but, above all, they cannot explain the correspondence between the graphematic and the phonemic composition of the words. The complexity and difficulty of this problem is amplified by the rendering of some phonemes by different letters or by groups of letters and different phonetic values that several letters of the Romanian alphabet have, even if the writing in Romanian is phonologically specific. The article refers to some of the mentioned aspects and proposes some suggestions regarding the efficiency of the teaching-learning process of phonetics and, in particular, the correspondence between phoneme - letter, letter – phoneme in the Romanian language.

Keywords: phoneme/sound-type, grapheme/letter, phonetic value, group of letters, learning efficiency

Rezumat. Chiar dacă există o continuitate firească în studierea elementelor de fonetică, care începe încă din perioada învățării citit-scrisului și continuă în gimnaziu, elevii dau dovadă de cunoștințe precare în ceea ce privește sistemul fonologic al limbii române. Ei confundă adesea noțiunile literă – sunet, nu reușesc să distingă sunetele-tip din structura cuvintelor, întâmpină dificultăți la despărțirea unor cuvinte în silabe și la identificarea silabei accentuate, dar, mai ales, nu pot să explice corespondența dintre componența grafematică și cea fonematică cuvintelor. Complexitatea și dificultatea acestei probleme este amplificată de redarea unor foneme prin litere diferite sau prin grupuri de litere și de valorile fonetice diferite pe care le au mai multe litere din alfabetul român, chiar dacă scrierea în limba română are specific fonologic. În articol se face referire la câteva dintre aspectele menționate și se propun unele sugestii privind eficientizarea procesului de predare-învățare a elementelor de fonetică și, în mod special, a corespondenței dintre fonem – literă, literă – fonem în limba română.

Cuvinte-cheie: fonem/sunet-tip, grafem/literă, valoare fonetică, grup de litere, eficientizarea învățării

TECHNIQUE OF OBJECTIVE LYRICISM IN ROMANIAN POETRY

TEHNICA LIRISMULUI OBIECTIV ÎN POEZIA ROMÂNEASCĂ

Polina TABURCEANU, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0001-9475-3481](https://orcid.org/0000-0001-9475-3481)

taburceanu.polina@upsc.md

Polina TABURCEANU, PhD., Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 821.135.1.09-1

Abstract. The specificity of poetic art is determined by lyricism. In a broad sense, poetry is a language of feeling and imagination made with the help of artistic means and prosody, and the totality of literary creations in which the author expresses, directly and indirectly, experiences and feelings make up the lyrical genre. In the ancient past lyric poetry was one of the first ways of expressing human emotion, but the term became more general much later. In the century 19th century (romantic period) the notion of lyrical genre is more insistently invoked and acquires a maximum extension. In an even later period, the notions of objective lyricism and subjective lyricism were introduced, denoting two techniques for realizing lyricism. In this article we propose to analyze the technique of objective lyricism in contemporary Romanian poetry. Through this new lyrical technique, an objective poem is created, outside the poet's consciousness and independent of it, in other words, the communication of his states, feelings, ideas is done through other characters and not directly, as is done in the case of subjective lyricism, although the creator's attitude remains lyrical anyway.

Keywords: lyricism, objective lyricism technique, subjective lyricism, character, feelings.

Rezumat. Specificul artei poetice este determinat de *lirism*. În sens larg, poezia este un limbaj al sentimentului și al imaginației realizat cu ajutorul mijloacelor artistice și al prozodiei, iar totalitatea creațiilor literare în care autorul exprimă, în mod direct și nemijlocit, trăiri și sentimente alcătuiesc genul *liric*. În trecutul antic poezia lirică a fost una dintre primele modalități de exprimare a emoției umane, dar termenul s-a generalizat mult mai târziu. În sec. al XIX-lea (perioada romantismului) noțiunea de gen liric este mai insistent invocată și dobândește o extensiune maximă. Într-o perioadă și mai târzie sunt introduse noțiunile de *lirism obiectiv* și *lirism subiectiv*, desemnând două tehnici de realizare a lirismului. În acest articol ne propunem să analizăm tehnica lirismului obiectiv în poezia românească contemporană. Prin această nouă tehnică lirică se creează o poezie obiectivă, în afara conștiinței poetului și independent de aceasta, cu alte cuvinte, comunicarea stărilor, sentimentelor, ideilor sale se face prin alte personaje și nu direct, așa cum se face în cazul lirismului subiectiv, deși atitudinea creatorului rămâne oricum lirică.

Cuvinte-cheie: lirism, tehnica lirismului obiectiv, lirism subiectiv, caracter, sentimente.

OPERATIONALIZATION OF TERMINOLOGY FROM CURRICULUM AREAS

OPERAȚIONALIZAREA TERMINOLOGIEI DE PE ARIILE CURRICULARE

Olga BOZ, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID:0000-0001-6537-5186](https://orcid.org/0000-0001-6537-5186)

boz.olga@upsc.md

Rodica BORDEI, profesoară,

IPLT „Spiru Haret”, mun. Chișinău

[ORCID:0002-0788-6537-7647](https://orcid.org/0002-0788-6537-7647)

bordeirodica@gmail.com

Olga BOZ, PhD, Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau,

Rodica BORDEI, teacher,

PI Theoretic High School „Spiru Haret”, Chisinau

CZU: 37.091:81

Abstract. The article deals with an issue related to the terminological literacy practices needed in today's classrooms. These practices allow students to understand how they get meaning through language and texts, in all school subjects. Therefore, it is important that students develop a metalanguage – a language for talking about language. The development of this metalanguage is vital in all curriculum areas and in its operationalization the teacher can follow the six cognitive processes of Bloom's taxonomy (revised). In addition to the actual terms of the respective scientific field, our scope will include the intellectual activities and the products resulting from them - it is a common set for different school subjects, assimilated without definitions or rules.

Keywords: term, terminology, operationalization, curriculum area, terminological literacy, functional literacy, metalanguage.

Rezumat. Articolul tratează o problemă ce ține de practicile de alfabetizare terminologică imperios necesare în sălile de clasă în timpurile actuale. Aceste practici le permit elevilor să înțeleagă modul în care se obține sensul prin limbaj și texte, la toate disciplinele școlare. Prin urmare, este important ca elevii să dezvolte un metalimbaj – un limbaj pentru a vorbi despre limbă. Dezvoltarea acestui metalimbaj este vitală în toate domeniile curriculare și în operaționalizarea acestuia profesorul poate urmări cele șase procese cognitive ale taxonomiei lui Bloom (revizuită). Pe lângă termenii propriu-ziși ai domeniului științific respectiv, în vizorul nostru vor intra activitățile intelectuale și produsele rezultate din ele – este un set comun pentru diferite materii școlare, asimilat fără definiții sau reguli.

Cuvinte-cheie: termen, terminologie, operaționalizare, arie curriculară, alfabetizare terminologică, alfabetizare funcțională, metalimbaj.

DOCUFICTION AS AN ALTERNATIVE FOR THE RESEARCH OF GEORGE BACOVIA'S LIFE AND WORK

DOCU-FICȚIUNEA CA ALTERNATIVĂ A CERCETĂRII VIETII ȘI OPEREI LUI GEORGE BACOVIA

Adrian JICU, dr., lect. univ.,
Universitatea „Vasile Alecsandri” Bacău, România,
[ORCID: U-1700-030R-9789](https://orcid.org/0000-0001-9789-1000)
jicu.adrian@ub.ro

Adrian JICU, PhD, University Lecturer,
"Vasile Alecsandri" Bacău University, Romania

CZU: 821.135.1.09

Abstract. The starting point of the present paper is the question how can we re-read the life and work of a canonic writer, already re-interpreted in various and exquisite studies and books, which developed subtle and hued approaches. Accepting that the reception of a work is the result of continuous negotiations and critical changes, we aim at proving that the recent forms of the so-called subjective criticism (docufiction, biographic metafiction, fictional biography and so on) can be a reliable alternative to the philologic research, thus becoming an useful hermeneutic instrument for better understanding the personality and, therefore, the specific of the literary text. In fashion in the European and North-American academic field, the debates related to these hybrid research forms underline the need of accepting different modalities of investigating literature, leading to some borderline works which explore literature by means of fiction. For this reason, we re-visit George Bacovia's life and work from the angle of subjective criticism, to see if such a challenging approach can offer a fresh and plausible image of this important Romanian poet.

Keywords: docufiction, biographic metafiction, fictional biography, reception, poetry, Bacovia

Rezumat. Lucrarea de față pornește de la întrebarea cum pot fi reinterpretate viața și opera unui scriitor canonic, despre care s-au scris numeroase studii și volume notabile, care au propus abordări diferite, nuanțate. Acceptând că receptarea operei este produsul unor permanente negocieri și mutații critice, ne propunem să demonstrăm că formele recente ale așa-numitei critici subiective (docu-ficțiunea, metaficțiunea biografistă, biografia romanțată etc.) pot constitui o alternativă în cercetarea filologică, devenind astfel un instrument hermeneutic util pentru a înțelege mai bine personalitatea și, implicit, specificul textului literar. Tot mai prezente în spațiul academic european și nord-american, dezbaterile referitoare la aceste forme hibride de cercetare a literaturii subliniază nevoia unei deschideri către alte modalități de investigare, ceea ce a condus la apariția câtorva lucrări de graniță, care explorează literatura cu mijloacele ficțiunii. Din acest motiv, revizităm viața și opera lui George Bacovia dintr-un unghiul criticii subiective, pentru a vedea în ce măsură o asemenea lectură ne poate oferi o imagine proaspătă, credibilă, a acestui important poet român.

Cuvinte-cheie: docu-ficțiune, metaficțiune biografistă, biografie romanțată, receptare, poezie, Bacovia

SECTION 8
**VALUE AXES OF INTERCULTURAL, MULTICULTURAL AND MULTILINGUAL
EDUCATION IN A UNIVERSITY CONTEXT**

**DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL PRACTICE SKILLS - APPROACHES WITHIN
THE REFLECT PROJECT**

**DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR DE PRACTICĂ PEDAGOGICĂ - ABORDARI ÎN
CADRUL PROIECTULUI REFLECT**

Svetlana DERMENJI, dr., conf.univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-6756-7739](https://orcid.org/0000-0001-6756-7739)
dermenji.svetlana@upsc.md
Liliana NEAGA, asist. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-9930-2118](https://orcid.org/0000-0002-9930-2118)
neaga.liliana@upsc.md

Svetlana DERMENJI, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau,
Liliana NEAGA, University Assistant
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 378.147.88

Abstract. Developing good pedagogical practice skills involves a continuous process of learning and adapting to students' needs. Each time we put a strong emphasis on a few key elements to develop such skills: observing and understanding students, effective communication; adaptability; lesson planning; the use of educational technology; continuous assessment, collaboration with colleagues, development of social and emotional skills, etc. According to the approaches of the REFLECT team: «Examination of one's own practice is therefore of great importance. However, the findings - if they will lead to adjustments of their own actions - must be integrated into everyone's didactic practice. REFLECT's approach to planning everyone's next steps individually after receiving feedback is to consider and plan for implementation and, as a university professor, clarify how to share and use of it for students and teachers. Therefore, it is very important to elucidate: planning ideas for the following semesters; short reports on trainings carried out with students».

Rezumat. Dezvoltarea abilităților de bună practică pedagogică implică un proces continuu de învățare și adaptare la nevoile elevilor. De fiecare dată punem un accent puternic pe câteva elemente cheie pentru dezvoltarea unor astfel de abilități: observarea și înțelegerea elevilor, comunicarea eficientă; adaptabil; planificarea lecțiilor; tehnologiei educaționale; evaluarea continuă, colaborarea cu colegii, dezvoltarea abilităților sociale și emoționale etc. Conform abordărilor echipei REFLECT: «Examinarea propriei practici este deci de mare importanță. Cu toate acestea, constatările – dacă duc la ajustări ale propriilor acțiuni – trebuie să se integreze în practica didactică a fiecăruia. Abordarea REFLECT de a planifica în mod individual următorii pași ai câmpului după primirea feedback-ului este de a lua în considerare și de a planifica implementarea și, în calitatea de profesor universitar, de a clarifica modul de împărtășire și utilizare a acestora pentru studenți și profesori. Prin urmare, este

foarte important să elucidam: idei de planificare pentru semestrele următoare; scurte rapoarte despre instruirile efectuate cu elevii».

LEARNING ROMANIAN AS A FOREIGN LANGUAGE THROUGH EXTRACURRICULAR ACTIVITIES: CASE STUDY

ÎNVĂȚAREA LIMBII ROMÂNE CA LIMBĂ STRĂINĂ PRIN ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE: STUDIU DE CAZ

Alexandra-Monica TOMA, dr., lect. univ.,
Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați
[ORCID: 0000-0003-0760-7465](https://orcid.org/0000-0003-0760-7465)
toma.alexandra@ugal.ro

Alexandra-Monica TOMA, PhD, University Lecturer,
"Dunarea de Jos" University of Galati

CZU: 811.135.1:374

Abstract. This paper presents a case study on learning Romanian as a foreign language through extracurricular activities (language-focused trips, treasure hunt activities, cultural events, and book clubs). It investigates the effectiveness of incorporating extracurricular activities into language learning programs. The study examines the experiences of foreign language learners in acquiring Romanian language skills outside traditional classroom settings. Through qualitative analysis, the paper explores the impact of extracurricular activities on language proficiency, cultural understanding, and overall engagement. Findings suggest that extracurricular activities, such as cultural events, language clubs, and immersive experiences, significantly enhance language learning outcomes and foster a deeper appreciation for Romanian culture. The study underscores the importance of integrating diverse learning methodologies to promote language acquisition and cross-cultural competence. Ultimately, it provides insights into innovative approaches for facilitating effective foreign language education beyond conventional classroom instruction.

Rezumat. Acest articol prezintă un studiu de caz despre învățarea limbii române ca limbă străină prin activități extracurriculare (excursii cu miză lingvistică, activități tip treasure-hunt, evenimente culturale, cluburi de lectură) și analizează eficiența includerii activităților extracurriculare în programele de învățare a limbilor străine. Studiul evidențiază experiențele cursanților în încercarea de a dobândi abilități de limba română în afara cadrului convențional al sălii de clasă. Prin analiză calitativă, se investighează impactul activităților extracurriculare asupra competențelor lingvistice, interculturale și asupra implicării studenților în procesul didactic. Concluziile sugerează că activitățile extracurriculare, precum evenimentele culturale, cluburile de lectură și experiențele imersive, îmbunătățesc semnificativ rezultatele învățării limbii și stimulează o mai profundă apreciere pentru cultura românească. Mai mult, studiul subliniază importanța integrării unor metodologii diverse pentru a sprijini învățarea limbii române, oferind o perspectivă asupra abordărilor neconvenționale care facilitează predarea eficientă a limbilor străine.

SEMANTIC PROCEDURES FOR THE FORMATION OF LEGAL TERMS

PROCEDEE SEMANTICE DE FORMARE A TERMENILOR JURIDICI

Svetlana BÎRSAN, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0001-8349-2714](https://orcid.org/0000-0001-8349-2714)

birsan.svetlana@upsc.md

Lucia CEPRAGA, dr., conf. univ.,

UGAL „Dunărea de Jos” din Galați

[ORCID: 0000-0003-4253-2753](https://orcid.org/0000-0003-4253-2753)

cepraga.prof.ugal@gmail.com

Svetlana BIRSAN, PhD, Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Lucia CEPRAGA, PhD, Associate Professor,

"Dunarea de Jos" University of Galati

CZU: 81'37:34

Abstract. In this article, we propose to research certain semantic procedures for the formation of legal terms from the perspective of reterminologizing. The scientific approach is to draw attention to the linguistic phenomenon of "migration" of terminological lexical units from other scientific fields into the legal terminological system, following semantic reinterpretation. The terminological need derives from the socio-professional contexts to know, recognize and rename the processes specific to each field of activity. The purpose of the research consists in the transversal approach of the terminology between the fields of reference, without excluding, of course, the common language. The terminological modeling, based on the phenomena of terminologicalization, determinologizing and reterminologizing, gives originality, viability and vitality to the terminological system. The present study is a source of valorization of the legal language and, at the same time, a means of developing professional legal communication. Moreover, legal terminology requires a deep knowledge by specialists in the field in order to ensure an accurate and specific interpretation in various legal situations.

Rezumat. În acest articol ne propunem să cercetăm anumite procedeele semantice de formare a termenilor juridici din perspectiva reterminologizării. Demersul științific este de a atrage atenția asupra fenomenului lingvistic de „migrare” a unităților lexicale terminologice din alte domenii științifice în sistemul terminologic juridic, în urma reinterpretării semantice. Necesitatea terminologică derivă din contextele socioprofesionale de a cunoaște, de a recunoaște și de a redenumi procesele specifice fiecărui domeniu de activitate. Scopul cercetării constă în abordarea transversală a terminologiei între domeniile de referință, fără a exclude, desigur, limbajul comun. Modelarea terminologică, realizată în baza fenomenelor de terminologizare, determinologizare și de reterminologizare oferă sistemului terminologic originalitate, viabilitate și vitalitate. Prezentul studiu constituie o sursă de valorificare a limbajului juridic și, totodată, un mijloc de dezvoltare a comunicării profesionale juridice. Mai mult decât atât, terminologia juridică necesită o cunoaștere profundă de către specialiștii în domeniu în vederea asigurării unei interpretări exacte și specifice în varia situații judiciare.

**STRATEGY FOR THE DEVELOPMENT OF READING COMPETENCE OF STUDENTS
TRAINED ON THE MATERIAL OF WORKS OF THE ZOO-FICTION GENRE OF
CHILDREN'S LITERATURE**

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMPETENȚEI DE CITIRE A ELEVILOR
INSTRUIȚI PE MATERIALUL LUCRĂRILOR DE GENUL ZOO-FICȚIUNE AL
LITERATURII PENTRU COPII**

Liubovi COLESNIC, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creanga” din Chisinau
[ORCID: 0000-0001-8311-8300](https://orcid.org/0000-0001-8311-8300)
bur53stin@mail.ru

Liubovi COLESNIC, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 82-053.2:59

Abstract. Reading competence is one of the most important elements of the educational program of the Republic of Moldova. The development of this process is the pedagogical task of the literature teacher. Creative searches for a purposeful system of interaction between teachers, students and their parents in this process require active mental and emotional stress. By awakening the interest of schoolchildren in reading, the teacher forms the reading culture of the individual and revives the culture of society. Children's literature dedicated to the natural world amazes with its diversity, depth of thought, and educational impact. The zoofiction genre includes books by L. Tolstoy, A. Chekhov, D. Mamin-Sibiriyak, V. Bianki, E. Charushin, B. Zhitkov, M. Prishvin, K. Paustovsky, G. Troepolsky, S. Thompson, R. Kipling , F. Salten, D. Londra, S. Vangeli, I. Zhukov and many others. These authors have widely entered the reading circle of children, their works introduce them to the world of travel to the Green Country of Nature, and inspire images with their beauty and humanis

Rezumat. Competența de citire este unul dintre cele mai importante elemente ale programului educațional al Republicii Moldova. Desfășurarea acestui proces este sarcina pedagogică a profesorului de literatură. Căutările creative pentru un sistem intenționat de interacțiune între profesori, elevi și părinții lor în acest proces necesită stres mental și emoțional activ. Prin trezirea interesului școlărilor pentru lectură, profesorul formează cultura lecturii a individului și reînvie cultura societății. Literatura pentru copii dedicată lumii naturale uimește prin diversitatea, profunzimea gândirii și impactul educațional. Genul zooficțiune include cărți de L. Tolstoi, A. Cehov, D. Mamin-Sibiriyak, V. Bianki, E. Charushin, B. Zhitkov, M. Prishvin, K. Paustovsky, G. Troepolsky, S. Thompson, R. Kipling , F. Salten, D. Londra, S. Vangeli, I. Jukov și mulți alții Acești autori sunt incluși pe scară largă în cercul de lectură al copiilor, lucrările lor introduc lumea călătoriilor în Țara Verde a naturii, spiritualizeazăm. frumusețea ei și umanismul imaginii.

APPROACHES TO MULTILINGUALISM IN CONTEMPORANEITY

ABORDĂRI ALE MULTILINGVISMULUI ÎN CONTEMPORANEITATE

Liliana GROSU, dr., conf. univ.,
Universitatea de Stat „B. P. Hasdeu” din Cahul,
[ORCID: 0000-0003-3089-4845](https://orcid.org/0000-0003-3089-4845)
lilisebyigor@gmail.com

Liliana GROSU, PhD, Associate Professor,
"B. P. Hasdeu" State University of Cahul

CZU: 81'24

Abstract. Multilingualism represents one of the essential elements of contemporary society. Europe today is a new existential model, in which cultures preserve their identity but, at the same time, contribute to the formation of a European culture, and this diversity includes richness and not opposition or exclusion. The Multilingualism Strategy of the European Union emphasizes that speaking several languages in addition to the mother tongue, as well as understanding other cultures, strengthens the connection between the different parts of Europe, as well as the fact that languages are the way to achieve social integration and intercultural dialogue.

The status of the Republic of Moldova as a candidate country in the EU implies the integration of its citizens into the great European family. This, in addition to economic, legal, political integration, involves an accommodation to Western civilizations by trying to eliminate language barriers and by the desire to know more languages, thus realizing an intercultural dialogue.

Rezumat. Multilingvismul reprezintă unul dintre elementele esențiale ale societății contemporane. Europa astăzi este un model existențial nou, în care culturile își păstrează identitatea, dar, în același timp, contribuie la formarea unei culturi europene, iar această diversitate include bogăție și nu opoziție sau excludere. Strategia referitoare la multilingvism a Uniunii Europene subliniază faptul că vorbirea mai multor limbi, pe lângă limba maternă, precum și înțelegerea altor culturi, întărește legătura dintre diferitele părți ale Europei, precum și faptul că limbile reprezintă calea ce trebuie urmată pentru atingerea integrării sociale și a dialogului intercultural.

Statutul de țară candidată a Republicii Moldova în UE presupune integrarea cetățenilor în marea familie europeană. Aceasta, pe lângă integrarea economică, juridică, politică, implică o acomodare la civilizațiile occidentale prin încercarea de a elimina barierele lingvistice și prin dorința de a cunoaște mai multe limbi, realizând astfel un dialog intercultural.

THE CHALLENGES OF DIDACTIC COMMUNICATION IN THE MULTICULTURAL ACADEMIC ENVIRONMENT

PROVOCĂRILE COMUNICĂRII DIDACTICE ÎN MEDIUL MULTICULTURAL ACADEMIC

Angela POPOVICI, dr., lect. univ.,
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați
[ORCID: 0009-0002-0535-6455](https://orcid.org/0009-0002-0535-6455)
anghelinapopovici@gmail.com

Angela POPOVICI, PhD, University Lecturer
”Dunarea de Jos” University of Galati

CZU: 37.022:811.135.1

Abstract. The article highlights the characteristics of verbal and visual communication within foreign language classes, in our case Romanian as a foreign language. Both words and images used for effective communication can generate difficulties in understanding and interpretation errors due to the multiple meanings they carry, especially in intercultural communication contexts. It is concluded that the same word, the same thing captured in images can mean something in one culture and something else in another culture, providing space for various interpretations that may appear to the foreign students. It gradually comes to the idea that the ability to understand the message, in a foreign language, depends a lot on the communication competence of the teaching staff.

Rezumat. Articolul pune în valoare caracteristicile comunicării verbale și a celei vizuale în cadrul orelor de limbi străine, în cazul nostru limba română ca limbă străină. Atât cuvintele cât și imaginile folosite pentru o comunicare eficientă pot genera dificultăți de înțelegere și erori de interpretare din cauza semnificațiilor multiple pe care le poartă, mai ales în contexte de comunicare interculturale. Se conchide că unul și același cuvânt, unul și același lucru surprins în imagini poate însemna ceva într-o cultură și altceva în altă cultură, oferind spațiu pentru diverse interpretări care pot apărea la studenții străini. Se ajunge progresiv la ideea că aptitudinea de pătrundere și înțelegere a mesajului, într-o limbă străină, depinde foarte mult de competența comunicățională a cadrului didactic.

**ELEMENTS OF INTERCULTURALITY IN THE NOVEL THE ANONYMOUS ACTOR
BY AURELIAN SILVESTRU**

**ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE ÎN ROMANUL ACTORUL ANONIM DE
AURELIAN SILVESTRU**

Elena DANU-STRAISTARI, profesor,
LT „Academician C. Sibirschi”,
[ORCID: 0000-0002-1957-0172](https://orcid.org/0000-0002-1957-0172)
[e-mail: ellenadanu@gmail.com](mailto:ellenadanu@gmail.com)

Polina TABURCEANU, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chişinău
[ORCID: 0000-0001-9475-3481](https://orcid.org/0000-0001-9475-3481)
taburceanu.polina@upsc.md

Elena DANU-STRAISTARI, teacher,
Theoretical High School "Academician C. Sibirschi",
Polina TABURCEANU, PhD, Associate Professor,
UPS „Ion Creanga” of Chişinău

CZU: 821.135.3.09

Abstract. This article deals with the concept of interculturality within the contemporary Bessarabian novel, highlighting various elements of interculturality that are reflected through literary characters in actions from different historical periods. Aurelian Silvestru's work is interesting through the aspects addressed: diversity and the acceptance of diversity; customs and traditions, religions and behaviours. Interculturality is what defines us the most, covering our entire course of permanent becoming. Many factors contribute to ensuring a dignified life for all, and one of them is knowing, understanding and accepting the diverse world we live in, accepting others with their attitude, thinking and actions. The novel *The Anonymous Actor*, by the Bessarabian writer Aurelian Silvestru, aims in an original way at the intercultural aspect.

Keywords: interculturality, multiculturalism, culture, dialogue, communication, cultural group.

Rezumat. Acest articol tratează conceptul de interculturalitate în cadrul romanului contemporan basarabean, reliefând diverse elemente de interculturalitate care sunt reflectate prin intermediul personajelor literare în cadrul acţiunilor din diferite perioade istorice. Opera lui Aurelian Silvestru prezintă interes prin aspectele abordate: diversitate și acceptarea diversității; obiceiuri și tradiții, religii

și comportamente. Interculturalitatea este ceea ce ne definește cel mai mult, acoperind întreg parcursul nostru de permanentă devenire. Mulți factori contribuie la asigurarea unei vieți demne pentru toți, iar unul dintre ei este cunoașterea, înțelegerea și acceptarea lumii diverse în care trăim, acceptarea celuilalt cu atitudinea, gândirea pe care o are și cu acțiunile pe care le întreprinde. Romanul *Actorul anonim*, de scriitorul basarabean Aurelian Silvestru, vizează într-un mod original aspectul intercultural.

Cuvinte-cheie: interculturalitate, multiculturalitate, cultură, dialog, comunicare, grup cultural.

THE THEORY AND PRACTICE OF READING ACTIVITY: METHODOLOGICAL ASPECT

TEORIA ȘI PRACTICA ACTIVITĂȚII DE LECTURĂ: ASPECT METODOLOGIC

Serghei PYATCHIN, dr., conf. univ.,
Universitatea de Stat „Lobacevski”, Filiala Arzamas, Russia,
[ORCID: 0000-0002-8659-7543](https://orcid.org/0000-0002-8659-7543)
nikolas_pyat@mail.ru

Sergey N. PYATKIN, PhD, Associate Professor,
State University of Nizhny Novgorod, Arzamas Branch

CZU: 028

Abstract. The reading process in real practice is always embedded in more complex activities. The need to turn to a written text is dictated each time by different goals, which, in turn, requires the use of different reading strategies, the implementation of a different set of actions, in addition to the general technical basis - deciphering written characters. Among the various methods and techniques that are advisable to use are traditional ones: expressive reading, retelling, various comments, work on a plan, conversation, various presentations, essays, correspondence excursions, etc. And innovative ones: creating a book trailer, fan fiction, various polycode texts: posters, advertisements, posters, comics, collages, logos, emblems.

Rezumat. Procesul de citire în practica reală este întotdeauna înglobat în activități mai complexe. Necesitatea de a apela la un text scris este dictată de fiecare dată de scopuri diferite, care, la rândul lor, necesită utilizarea diferitelor strategii de lectură, implementarea unui set diferit de acțiuni, pe lângă baza tehnică generală - descifrarea caracterelor scrise. Printre diversele metode și tehnici care este indicat să se utilizeze se numără cele tradiționale: lectură expresivă, repovestire, diverse comentarii, lucru pe plan, conversație, diverse prezentări, eseuri, excursii prin corespondență etc. Și altele inovatoare: crearea unui book trailer, evantai. ficțiune, diverse texte policod: afișe, reclame, afișe, benzi desenate, colaje, logo-uri, embleme.

SPECIFICS OF STUDYING MODERN LITERATURE IN THE ASPECT OF THE CURRICULUM-2019

SPECIFICILE STUDIERII LITERATURII MODERNE ÎN ASPECTUL CURRICULUM-2019

Irina TVIC, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0003-1115-1990](https://orcid.org/0000-0003-1115-1990)
tvic.irina@upsc.md

Irina TVIC, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.5.091.214:82

Abstract. In the 2019 curriculum of the lyceum cycle, much attention is paid to the study of works related to modern literature. In literary criticism there is a debate about how to define the problem of “modernity”, what is included in this concept. The curriculum focuses on works created over the past 25 years. The difficulty for the teacher is to determine the artistic direction within which the author works: realism, modernism, postmodernism. Also difficult is the question of belonging to a certain genre: a classic novel, a dystopian novel, etc. When studying modern works, both various interpretative approaches and work with the text in the aspect of competence-based and integrative approaches play an important role.

Rezumat. În curriculumul 2019 al ciclului liceal, se acordă multă atenție studiului lucrărilor legate de literatura modernă. În critica literară există o dezbatere despre cum se definește problema „modernității”, ceea ce este inclus în acest concept. Curriculumul se concentrează pe lucrări create în ultimii 25 de ani. Dificultatea pentru profesor este să determine direcția artistică în cadrul căreia lucrează autorul: realism, modernism, postmodernism. De asemenea, dificilă este și problema apartenenței la un anumit gen: un roman clasic, un roman distopic etc. La studierea lucrărilor moderne, atât abordările interpretative variate, cât și lucrul cu textul sub aspectul abordărilor bazate pe competențe și integrative joacă un rol important.

ESSAY AS A LEARNING PRODUCT OF A SECONDARY SCHOOL STUDENT

ESEUL – PRODUS AL ÎNVĂȚĂRII ÎN ETAPA GIMNAZIALĂ

Elena ȚÎMBALIUC, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creanga” din Chisinau,
[ORCID: 0000-0001-8831-4001](https://orcid.org/0000-0001-8831-4001)
timbaliuc.elena@upsc.md

Elena TSYMBALYUK, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 82-4:373.5

Abstract. The article examines the essay as an educational product. The author compares the terms "an educational product" and "a learning product" and concludes that an essay is a learning product obtained personally by the student as a result of his educational activities and relates to the subject matter produced within the discipline. The aim of the article is to present the characteristics of an essay as a learning product of the secondary school student (structure, type), to outline the tasks the student faces when creating it, and to describe the criteria for evaluating his work (relevance to the topic, argumentation, linguistic richness, compositional coherence and stylistic unity).

Rezumat. Articolul examinează eseul ca produs educațional. Autorul compară termenii „un produs educațional” și „un produs de învățare” și concluzionează că un eseu este un produs de învățare obținut personal de elev ca urmare a activităților sale educaționale și se referă la materia produsă în cadrul disciplinei. Scopul articolului este de a prezenta caracteristicile unui eseu ca produs de învățare al elevului de gimnaziu (structură, tip), de a contura sarcinile cu care se confruntă elevul la crearea acestuia și de a descrie criteriile de evaluare a muncii sale (relevanța la subiect, argumentare, bogăție lingvistică, coerență compozițională și unitate stilistică).

MULTILINGUAL COMMUNITIES - OPPORTUNITIES AND CHALLENGES IN TEACHING THE ROMANIAN LANGUAGE

COMUNITĂȚILE MULTILINGVE - OPORTUNITĂȚI ȘI PROVOCĂRI ÎN PREDAREA LIMBII ROMÂNE

Gina - Aurora NECULA, dr., conf. univ.,
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați
[ORCID: 0000-0001-7151-1471](https://orcid.org/0000-0001-7151-1471)
gina.necula@ugal.ro

Gina - Aurora NECULA, PhD, Associate Professor,
”Dunărea de Jos” University of Galati

CZU: 378.147:811.135.1

Abstract. The didactics of the Romanian language knows new paradigms in the context of the teaching-learning-evaluation process addressed to Romanians from everywhere in the former historical communities. Thus, the heterogeneous groups in these areas are defined by particularities

that often constitute opportunities for the act of teaching, challenges that the teaching staff must face through varied and accessible work tools, through interactive methods and appropriate to the multilingual specificity of these groups for study. This paper aims to highlight, both on the basis of theoretical research and through the case study, effective teaching methods used in multilingual academic environments.

Rezumat. Didactica limbii române cunoaște noi paradigme în contextul procesului de predare - învățare - evaluare adresat românilor de pretutindeni din fostele comunități istorice.

Astfel, grupurile eterogene din aceste zone sunt definite de particularități care se constituie adesea atât în oportunități ale actului de predare, provocări cărora cadrul didactic trebuie să le facă față prin instrumente de lucru variate și accesibile, prin metode interactive și adecvate specificului multilingv al acestor grupuri de studiu. Lucrarea de față își propune să evidențieze, atât pe baza cercetărilor teoretice, cât și prin intermediul studiului de caz modalități eficiente de predare utilizate în mediile academice multilingve.

THE ROLE OF PHRASEOLOGICAL UNITS IN TEACHING RUSSIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

ROLUL UNITĂȚILOR FRAZEOLOGICE ÎN PREDAREA LIMBII RUSE CA LIMBĂ STRĂINĂ

Galina STARCENCO, dr., conf. univ.,
Universitatea Pedagogică „A. Margulan” din Pavlodar, Kazahstan
galnikstar@mail.ru

Galina STARCENCO, PhD, Associate Professor,
”A. Margulan” Pedagogical University, Pavlodar, Kazahstan

CZU: 378.147: 811.161.1

Abstract. Author pays attention and examines one of the most relevant and difficult problems of modern methods of teaching Russian as a foreign language – teaching phraseology. Article focuses on the necessity and importance of learning idioms during studying of Russian language by foreign students. The relevance of the article's topic is determined by the analysis of specialized educational and methodological literature, as well as the experience of teaching Russian language to foreign students, which reveals a contradiction between the need of foreign students to master phraseology, as well as the associated layer of Russian national culture, and the insufficient development of the methodology for teaching foreigners to understand and use phraseological units.

Rezumat. Autorul articolului a abordat una dintre cele mai actuale și complexe probleme ale didacticii limbii ruse ca limbă străină – studierea frazeologiei. Articolul examinează rolul unităților frazeologice în studierea limbii ruse de către studenții străini. Relevanța subiectului articolului este determinată de faptul că analiza literaturii metodologice speciale, experiența predării limbii ruse ca limbă străină scoate în evidență contradicția între necesitatea studenților străini de a stăpâni frazeologia, precum și substratul asociat al culturii naționale ruse, și studierea insuficientă a metodelor de predare străinilor a unităților frazeologice .

MODERN APPROACHES TO THE STUDY OF LITERARY WORK IN SCHOOL

ABORDĂRI MODERNE ALE STUDIERII OPEREI LITERARE ÎN ȘCOALĂ

Gabriella TOPOR, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-3530-3701](https://orcid.org/0000-0002-3530-3701)
topor.gabriella@upsc.md

Gabriella TOPOR, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 82:37.091.3

Abstract. The author of the article addressed the methodology of working on a literary work. Life demands creative development of students, shaping their activity, independence, readiness, and ability to take responsibility for their own destiny, for what is happening in society. This implies new approaches to analyzing works – it is necessary to stimulate the independent judgment of students in every possible way, decisively abandon the imposition of someone else's unequivocal assessments regarding the episode, event, or action of a character contained in a literary work. The article offers recommendations for studying a literary work in schools at the present stage, which will help students independently perceive and evaluate the work, reflect on it.

Rezumat. În articol autorul abordează interpretarea operei literar-artistice în metodologia didactică. O necesitate primordială în viața contemporană este dezvoltarea la elevi a inteligenței creatoare, gândirii independente și creative; formarea la elevi a competenței de a lua decizii; dezvoltarea responsabilității pentru propriul destin și destinul comunității. Acest fapt cere modalități noi perspective în analiza, interpretarea textului literar-artistice: stimularea interesului și motivației elevilor spre cunoaștere, înțelegerea textului literar-artistice; dezvoltarea gândirii logice, critice și independente la elevi; crearea propriilor impresii despre opera literară fără a impune „interpretări corecte”, recomandate de critici literari etc. În acest articol sunt formulate un șir de recomandări care îl pot ghida pe elev în studiul operei literare în școala contemporană, care îl va ajuta să înțeleagă, interpreteze, descifreze conținutul textului literar-artistice de sine stătător.

SECTION 9
SOCIAL AND HUMAN SCIENCES APPROACHES, CONCEPTS AND
CONTEMPORARY CONCERNS

THE PHENOMENON OF THE REPRESENTATION AND CONSTITUTION OF THE
WORLD OF COTEPLATION IN PHILOSOPHY

FENOMENUL REPREZENTARII ȘI CONSTITUIRII LUMII COTEMPLĂRII ÎN
FILOSOFIE

Valentin CUȘCĂ, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-002-8205-7179](https://orcid.org/0000-002-8205-7179)
valentin.cusca@gmail.com

Valentin CUSCA, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 165

Abstract. The subject addressed in the article concerns the philosophical essence of representation and the world of contemplation in epistemology. It is followed and analyzed the cognitive process and the constitution of pure perception, the transition, then, through representation as a subjective reproductive image, to the symbolic, non-contemplative form of knowledge through language. The essence of representation lies in the fact that it thus makes the connection between sensible "living" through contemplation and rational thought, mediated by conventional language, as a symbolic form. Thus, the symbolic existence constituted/constructed through language becomes, in the process of knowledge, another dimension, the superior dimension of reality. The essence of man as a rational being is transformed into a symbolic being that communicates, in a semiotic context, with meanings and meanings, thus living in the universe of symbolic forms - mythology, language, science/knowledge, culture and religion.

Keywords: representation, contemplation, world of contemplation, pure perception, symbolic existence, symbolic being.

Rezumat. Subiectul abordat în articol ține de esența filosofică a *reprezentării și lumii coteplării* în epistemologie. Este urmărit și analizat procesul cognitiv și constituirea *percepției pure*, trecerea, mai apoi, prin reprezentare ca o imagine reproductivă subiectivă, la forma simbolică, necontemplativă, a cunoașterii prin limbaj. Esența reprezentării constă în faptul că ea face, astfel, conexiunea dintre «trăirea» sensibilă prin contemplare cu gândirea rațională, mijlocită de limbajul convențional, ca o formă simbolică. Astfel, *existența simbolică* constituită/construită prin limbaj devine în procesul cunoașterii, o altă dimensiune, dimensiunea superioară a realității. Esența omului ca și *ființă rațională* se transformă în *ființă simbolică* ce comunică, în contact semiotic, cu semnificații și sensuri, viețuind, astfel, în universul formelor simbolice – mitologie, limbaj, știință/cunoaștere, cultură și religie.

Cuvinte-chee: reprezentare, contemplare, lumea coteplării, percepție pură, existență simbolică, ființă simbolică.

REFLECTIONS ON AXIOLOGICAL EDUCATION WITHIN SOCIO-HUMANISTIC SUBJECTS

REFLECȚII PRIVIND EDUCAȚIA AXIOLOGICĂ ÎN CADRUL DISCIPLINELOR SOCIOUMANISTICE

Rodica SOLOVEI, dr., conf. univ,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0000-1818-3333](https://orcid.org/0009-0000-1818-3333)
rodica.solovei@gmail.com

Rodica SOLOVEI, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.017

Abstract. This article elucidates the issue of axiological education within the socio-humanistic subjects, as nowadays, it is necessary to build an education based on the sense of value and to persistently aim at training students for and through values. As a goal, the values guide our existence, whereas as a means, the values serve as educational tools and contribute to the development of positive subjective human states. The subjects in the Socio-humanistic Sciences curriculum area are provided with their own specific axiological education resources and resources which apply to all school subjects. The dominant values of the socio-humanistic subjects are those of:

- the conceptual basis (epistemology) of the school subject;
- competence systems;
- the systems of objectives (of teleology);
- educational content;
- educational technologies;
- assessment of school success.

Personal values (acquired by the learner) within these subjects are manifested in the form of knowledge, skills, attitudes, acquired/developed competences in the learning process. Based on the educational possibilities presented in the subject curricula, the article formulates two important questions that every teacher should address:

- the degree to which fundamental, national, democratic values are promoted in education;
- balancing, in the educational process, the cognitive and psychomotor with the moral, affective and volitional.

Keywords: axiological education, curriculum, socio-humanistic subjects, values - goal, values - means, educational process.

Rezumat. În acest articol se elucidează problematica educației axiologice în cadrul disciplinelor socioumanistice, or, astăzi este imperios necesar edificarea unui învățământ care să se fundamenteze pe sentimentul valorii și să-și propună insistent formarea elevilor pentru și prin valori. Există valori-scop și valori – mijloc. Ca scop, valorile ne călăuzesc existența, ca mijloc, valorile servesc drept instrumente educative și contribuie la dezvoltarea stărilor subiective pozitive ale omului. Disciplinele din aria curriculară Științe socioumanistice dispun de resurse proprii, specifice, de educație axiologică și de resurse comune tuturor disciplinelor școlare. Valorile dominante ale disciplinelor socioumanistice vizează:

- valorile bazei conceptuale (epistemologiei) a disciplinei școlare;

- valorile sistemelor de competențe;
- valorile sistemelor de obiective (ale teleologiei);
- valorile conținuturilor educaționale;
- valorile tehnologiilor educaționale;
- valorile evaluării succesului școlar.

Valorile personale (achiziționate de elev) în cadrul acestor materii se manifestă în formă de cunoștințe, capacități, atitudini, competențe dobândite/ dezvoltate în procesul învățării. Pornind de la posibilitățile educaționale expuse în curricula disciplinare, în articol sunt formulate două probleme importante pe care este recomandabil să și le adreseze orice profesor:

- gradul de valorificare, în demersul educational, a valorilor fundamentale, naționale, democratice;

- echilibrarea, în cadrul procesului educațional, a cognitivului și psihomotorului cu moralul, afectivul și volitivul.

Cuvinte-cheie: educație axiologică, curriculum, discipline socioumanistice, valori – scop, valori – mijloc, proces educațional.

THE APPROACH TO THE CULTURAL HERITAGE FROM THE SOVIET PERIOD IN THE HISTORY SCHOOL TEXTBOOKS OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

ABORDAREA PATRIMONIULUI CULTURAL DIN PERIOADA SOVIETICĂ ÎN MANUALELE ȘCOLARE DE ISTORIE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Valentina URSU, dr., conf. univ.,
 UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-5711-8726](https://orcid.org/0000-0002-5711-8726)
ursuvalentina@yahoo.com

Valentina URSU, PhD, Associate Professor,
 “Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 008:94(478)(075)

Abstract. The History school textbook is an effective means of transmitting truthful knowledge about events, facts, personalities, cultural vestiges of the past and being able to correctly appreciate the present. The strong reminiscences of the Soviet period in the contemporary society of the Republic of Moldova create numerous interpretations of the history and culture of that period. The critical analysis in history lessons of the Soviet cultural heritage allows students to understand its ideological character, but also to appreciate the artistic value of the monuments, architectural ensembles, sculpture, painting, musical works, cinematographic production of that era.

Keywords: heritage, culture, manual, monuments, traditions

Rezumat. Manualul școlar de Istorie este un mijloc eficace de transmitere a cunoștințelor veridice despre evenimente, fapte, personalități, vestigii culturale ale trecutului și pentru a putea aprecia corect prezentul. Reminiscențele puternice ale perioadei sovietice în societatea contemporană din Republica Moldova creează numeroase interpretări ale istoriei și culturii din acea perioadă. Analiza critică la lecțiile de istorie a patrimoniului cultural sovietic permite elevilor să înțeleagă caracterul ideologic al

acestui, dar și să aprecieze valoarea artistică a monumentelor, ansamblurilor arhitecturale, sculpturii, picturii, operelor muzicale, producției cinematografice a acelei epoci.

Cuvinte-cheie: patrimoniu, cultura, manual, monumente, tradiții

**ȚARA MOLDOVEI ÎN CONTEXTUL CONFRUNTĂRII POLITICO-DIPLOMATICE
POLONO-OTOMANE ÎN TIMPUL PRIMEI DOMNII A LUI RADU MIHNEA
(1616-1619)**

**THE COUNTRY OF MOLDOVA IN THE CONTEXT OF THE POLISH-OTTOMAN
POLITICAL-DIPLOMATIC CONFRONTATION DURING THE FIRST REIGN
OF RADU MIHNEA (1616-1619)**

Valentin CONSTANTINOV, dr. hab., conf. cercet.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-9578-1134](https://orcid.org/0000-0001-9578-1134)
constantinov.valentin@upsc.md

Valentin CONSTANTINOV, Doctor Habilitatus, Research Associate,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 94(478)1616/1619”

Abstract. The ascension of Radu Mihnea to the seat of Moldavia in 1616 was a great novelty in the Romanian political life of that period. For the first time, a ruler from one Romanian country was moving to another. Although there were cases until that time when representatives of the dynasty from Moldova and Wallachia ruled in other countries, what happened then in 1616 opened a new page in Romanian history. A precedent was created from that moment to establish a new vector in the evolution of the international political situation of Moldova and Valahia. Several items were for the first time. The dethronement of the family of Ieremia Movila, and the appointment of the ruler of Valahia to the seat of Moldova was just a simple formula that would be applied in the future. Poland and the Ottoman Empire monopolized Moldova and will discuss its future within the framework of Polish-Ottoman relations. Our rulers try to find a balance in this policy. Attempts that sometimes succeeded and sometimes less so.

Keywords: Moldova, Ottoman Empire, Poland, Radu Mihnea, 1616-1619.

Rezumat. Urcarea lui Radu Mihnea în scaunul Moldovei în 1616 a fost o mare noutate în viața politică românească din acea perioadă. Pentru prima dată, un domn dintr-o țară românească trecea în alta. Deși au existat și până la acea vreme cazuri când reprezentanții dinastiei din Moldova și Valahia domneau în celelalte țări, ceea ce s-a produs atunci în 1616 a deschis o nouă pagină în istoria românilor. S-a creat un precedent care din acel moment avea să stabilească un nou vector în evoluția situației politice internaționale a Moldovei și Țării Românești. Mai multe elemente erau pentru prima oară. Detronarea Movileștilor, numirea domnului Valahiei în scaunul Țării Moldovei era doar o simplă formulă care însă avea să fie aplicată în viitor. Polonia și Imperiul Otoman au monopolizat Moldova și vor discuta viitorul ei în cadrul relațiilor polono – otomane. Domnilor noștri nu le-a rămas altceva decât să încerce o echilibrare în această politică. Încercări care uneori reușeau iar alteori mai puțin.

Cuvintele-cheie: Moldova, Imperiul Otoman, Polonia, Radu Mihnea, 1616-1619.

**THE RULER OF MOLDOVA BETWEEN RESPONSIBILITY TOWARDS THE
COUNTRY, COMMITMENTS AND PERSONAL INTERESTS (CASE STUDY:
ALEXANDRU LĂPUȘNEANU)**

**DOMNUL ȚĂRII MOLDOVEI ÎNTRE RESPONSABILITATE FAȚĂ DE ȚARĂ,
ANGAJAMENTE ȘI INTERESE PERSONALE (STUDIU DE CAZ: ALEXANDRU
LĂPUȘNEANU)**

Silvia CHICU, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-6822-7426](https://orcid.org/0000-0002-6822-7426)
chicu.silvia@upsc.md

Silvia CHICU, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 94(478)1552/1568”

Abstract. In the present study, we aimed to analyze the determining factors that influenced the political activity of the Lords of Moldova: personal interests, external political commitments and responsibility towards the country. Our investigation is focused on the political activity of Alexandru Lăpușneanu. The case of Alexandru Lăpușneanu is a reference, in the context of the ability to oscillate, in his political activity, between interests, commitments and responsibility towards the country. Historical sources have captured the danger that loomed over Moldova of being ruled by a Muslim in the middle of the 16th century, following the conversion to Islam of Ilie Rareș, but also the division of the political elite into several factions with various external political orientations, some working in emigration. In the context of the concerns of the political and church elite, a candidate for the throne of Moldova is identified who had a personal interest to occupy the throne, to be recognized as a representative of the ruling dynasty, the highest honor that could be granted to him - the illegitimate son of Bogdan of III. Not having enough resources to take over the throne, the pretender makes commitments to the political power that grants him this help: the Kingdom of Poland in 1552 and the Ottoman Empire in 1564. The change in the external political option of Alexandru Lăpușneanu was determined by the danger that represented for the stability of the Country the pretenders to the Dominion supported by the Polish Crown. Showing responsibility towards the country, worried about the danger of Moldova being turned into a pashalac, Alexandru Lăpușneanu asks for Polish help, and in case the pretenders supported by Poland destabilize the situation in the country, Alexandru Lăpușneanu will accept the protection of the Ottoman Empire. The careful analysis of the sources convinces us that in the middle of the century. 16th century, Moldova was going through a very complicated period of changing its political-legal status, a situation that led Alexandru Lăpușneanu to oscillate between personal interests, political commitments and responsibility towards the country.

Keywords: Ruler, Moldavia, personal interests, foreign policy commitments, responsibility towards the country

Rezumat. În studiul de față ne-am propus să analizăm factorii determinanți care influențau activitatea politică a Domnilor Țării Moldovei: interesele personale, angajamentele politice externe și responsabilitatea față de țară. Investigația noastră este axată pe activitatea politică a Alexandru Lăpușneanu. Cazul lui Alexandru Lăpușneanu este unul de referință, în contextul abilității de a oscila,

în activitatea sa politică, între interese, angajamente și responsabilitatea față de țară. Izvoarele istorice au surprins pericolul care plana asupra Țării Moldovei de a fi guvernată de un musulman la mijlocul secolului al XVI-lea, urmare a convertirii la Islam a lui Ilie Rares, dar și divizării elitei politice în mai multe facțiuni cu diverse orientări politice externe, unele activând în emigrație. În contextul îngrijorărilor elitei politice și bisericești este identificat un candidat la tronul Moldovei care avea interesul personal de a ocupa tronul, de a fi recunoscut ca reprezentant al dinastiei domnitoare, cea mai înaltă onoare care putea fi acordată, lui – fiului nelegitim al lui Bogdan al III-lea. Neavând suficiente resurse pentru a prelua tronul, pretendentul își asumă angajamente față de puterea politică care-i acordă acest ajutor: Regatul Polon în anul 1552 și Imperiul Otoman în anul 1564. Schimbarea opțiunii politice externe a lui Alexandru Lăpușneanu a fost determinată de pericolul care îl reprezentau pentru stabilitatea Țării pretenții la Domnie sprijiniți de Coroana Polonă. Dând dovadă de responsabilitate față de țară, îngrijorat de pericolul de a fi transformată Țara Moldovei în pašalâc, Alexandru Lăpușneanu solicită ajutor polonez, iar în cazul în care pretenții susținuți de Polonia destabilizau situația în țară, Alexandru Lăpușneanu va accepta protecția Imperiului Otoman. Analiza atentă a izvoarelor ne convinge că la mijlocul sec. al XVI-lea, Țara Moldovei parcurgea o perioadă foarte complicată de modificare a statutului politico-juridic, situație care l-a determinat pe Alexandru Lăpușneanu să oscileze între interese personale, angajamente politice și responsabilitatea față de țară.

Cuvinte-cheie: Domn, Țara Moldovei, interes personal, angajament politic, responsabilitate față de țară.

LES DÉBUTS DE LA PROTECTION DE L'ENVIRONNEMENT DANS LE MONDE OCCIDENTAL, DU XIXE SIÈCLE À LA DEUXIÈME GUERRE MONDIALE. ACTEURS, THÉMATIQUES ET PRINCIPAUX ESPACES CONCERNÉS

CERCETĂRI ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI ÎN LUMEA OCCIDENTALĂ (SEC. XIX – AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL)

Grigore CATARAGA, masterand,
Universitatea Lyon 2, Franța
gregcataraga@gmail.com

Grigore CATARAGA, master degree,
Universitatea Lyon 2, France

CZU: 502/504(091)

Résumé. La préservation de l'environnement et la gestion des ressources naturelles dans l'espace occidental remontent au Moyen Âge, avec les défrichements du Xe siècle. Cependant, c'est avec la révolution industrielle que la prise de conscience environnementale a réellement émergé, donnant naissance à l'environnementalisme. Des mouvements de protection de l'environnement ont surgi dès le XIXe siècle, mettant en évidence les conséquences néfastes de la pollution et de la déforestation. Des succès initiaux de l'environnementalisme sont observables à travers des initiatives législatives telles que la création de parcs nationaux et de réserves naturelles. La première moitié du XXe siècle a vu l'émergence d'associations et de mouvements dédiés à la préservation de l'environnement. Ce n'est qu'après la Deuxième Guerre mondiale que la prise de conscience environnementale a commencé à se renforcer, stimulée par des catastrophes écologiques telles que les marées noires et

les accidents nucléaires. Cette prise de conscience a conduit à la création d'organisations internationales dédiées à la protection de l'environnement.

Mots clés: protection de l'environnement, conservation de l'environnement, parcs nationaux, réserves naturelles.

Rezumat. Conservarea mediului înconjurător și gestionarea resurselor naturale în lumea occidentală datează din Evul Mediu, cu luminițele din secolul al X-lea. Cu toate acestea, odată cu revoluția industrială a apărut cu adevărat conștientizarea mediului, dând naștere ecologismului. Mișcările de protecție a mediului au apărut în secolul al XIX-lea, evidențiind consecințele nocive ale poluării și defrișărilor. Succesele inițiale ale ecologismului pot fi observate prin inițiative legislative precum crearea de parcuri naționale și rezervații naturale. Prima jumătate a secolului XX a văzut apariția unor asociații și mișcări dedicate conservării mediului. Abia după cel de-al Doilea Război Mondial a început să crească gradul de conștientizare a mediului, stimulat de dezastre ecologice, cum ar fi deversările de petrol și accidentele nucleare. Această conștientizare a dus la crearea unor organizații internaționale dedicate protecției mediului.

Cuvinte-cheie: protecția mediului, conservarea mediului, parcuri naționale, rezervații naturale.

INTERNATIONAL POLITICAL INTERFERENCE IN THE LOWER DANUBE AT THE END OF THE 17TH CENTURY - THE BEGINNING OF THE 18TH CENTURY

INTERFERENȚE POLITICE INTERNAȚIONALE LA DUNĂREA DE JOS LA SFĂRȘITUL SECOLULUI AL XVII-ÎNCEPUTUL SEC.AL XVIII-LEA

Ludmila MALAI, drd,
Universitatea de Stat din Moldova
[ORCID: 0009-0006-2377-2312](https://orcid.org/0009-0006-2377-2312)
malai.ludmila83@gmail.com

Ludmila MALAI, PhD student,
State University of Moldova

CZU: 94(478)16/17

Abstract. In the late summer of 1697, the Ottoman sultan Mustafa II led one last large expedition northward but was defeated decisively by Prince Eugene of Savoy at the Battle of Zenta. Thus defeated by the Austrians and threatened by the Russians, the sultan agreed to negotiate. A peace congress met in 1698 at the village of Carlowitz, near Belgrade for 72 days. For the first time the Turks agreed to negotiate with a coalition of European nations, to accept mediation by neutral powers, and to admit defeat. On Jan. 26, 1699, the Ottoman Empire signed peace treaties with Austria, Poland, and Venice. The complex approach of this subject is realized from the perspective of the impact of the international political relations on the political and legal status of the Country of Moldova at a time when its freedom of action, was limited, and its status was one of object rather than one of subject, in these relations. The events described in this study imposed the rulers of the Ottoman Empire to use Moldovan lords or their advisers in various political or even administrative missions or actions, as in the case of Antiochus Cantemir. From this perspective, reflecting the role that Moldovan lords and advisers, played in the increasingly complex system of international political

relations, becomes extremely important and relevant from the today's perspective, when the same limited possibilities, require connection to a mainstream and service for a specific purpose.

Keywords: empire, geopolitics, international political relations, Moldova and Romanian Country, ottomans, polish.

Rezumat. După confruntări locale care au avut loc începând cu a doua jumătate a secolului al XVII-lea, odată cu 1683, se constituie o coaliție largă a puterilor creștine îndreptată împotriva Imperiului Otoman. Pe lângă faptul că din această coaliție făceau parte mai multe state, două din ele s-au manifestat în mod expres: Imperiul Habsburgic și Rzeczpospolita. Putem spune chiar că a fost vorba de o competiție a celor două puteri cu scopul impunerii autorității sale în acest spațiu. Moldova și Țara Românească se vor pomeni în această competiție într-o poziție ingrată. Pe de o parte era vorba de solidaritatea creștină, iar pe de altă parte era vorba totuși de miza integrității teritoriale. Faptul că ambele țări și-au păstrat deocamdată integritatea teritorială a depins în mare parte și de capacitățile diplomatice ale celor două țări române extracarpatică.

Cuvinte-cheie: Polonezi, otomani, Țara Moldovveii, Țara Românească, geopolitică, relații internaționale

DISTINCTIONS GIVEN TO RESEARCHERS FROM THE REPUBLIC OF MOLDOVA IN 2023: RECOGNITION OF SCIENTIFIC MERIT?

DISTINȚIILE ACORDATE CERCETĂTORILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN 2023: RECUNOAȘTERE A MERITELOR ȘTIINȚIFICE?

Gheorghe CUCIUREANU, dr. hab., conf. cercet.,
Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale

[ORCID: 0000-0003-2140-0591](https://orcid.org/0000-0003-2140-0591)

gheorghe.cuciureanu@idsi.md

Gheorghe CUCIUREANU, Doctor Habilitatus, Research Associate,
Institute for the Development of the Information Society

CZU: 001.89(478)

Abstract. The article examines how scientific researchers in the Republic of Moldova are decorated with diplomas and medals. The aim of the study was to establish some characteristics of the process of awarding scientific researchers in the course of one year (2023). To this end, the study involved establishing the structure of the distinctions awarded according to different criteria - type of distinction, share of women, scientific title of the recipient, etc. It was identified that as the value of the distinction increases, the share of women among those decorated decreases, that there are interesting differences in the structure of diplomas and medals offered by different national bodies (ASM, ANACEC and AGEPI) and that last year no less than 1/3 of scientific researchers in the Republic of Moldova received distinctions. It can be seen that the awarding of distinctions is a management tool for increasing authority and compensating for less favourable conditions for scientific activity, which meets the need for recognition and appreciation of researchers, many of whom have narcissistic traits.

Keywords: diplomas, medals, researchers, gender structure, appreciation, criteria.

Rezumat. În articol se analizează cum sunt acordate cercetătorilor științifici din Republica Moldova diplome și medalii. S-a încercat stabilirea unor caracteristici ale procesului de apreciere a cercetătorilor științifici în decursul unui an (2023). În acest scop, studiul a presupus stabilirea structurii distincțiilor oferite după diferite criterii – tipul distincției, ponderea femeilor, titlul științific al beneficiarului ș.a. A fost identificat că odată cu creșterea valorii distincției ponderea femeilor printre cei decorați scade, că există deosebiri interesante în structura diplomelor și medaliilor oferite de către diferite organisme naționale (AȘM, ANACEC și AGEPI) și că în anul trecut nu mai puțin de 1/3 din cercetătorii științifici din Republica Moldova au beneficiat de distincții. Se constată că oferirea de distincții este un instrument de management, de creștere a autorității, de compensare a unor condiții mai puțin favorabile de desfășurare a activității științifice, care vine în întâmpinarea unor necesități de recunoaștere și apreciere a cercetătorilor, mulți dintre care cu trăsături narcisice manifestate.

Cuvinte-cheie: diplome, medalii, cercetători, structură de gen, apreciere, criterii.

PHILOSOPHICAL APPROACHES TO THE PHENOMENON OF TOLERANCE

ABORDĂRI FILOSOFICE ALE FENOMENULUI TOLERANȚEI

Elena BUZINSCHI, dr., lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-0719-7470](https://orcid.org/0000-0002-0719-7470)
buzinschi.elena@upsc.md

Elena BUZINSCHI, PhD., University Lecturer,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 141.78+17.026

Abstract. The complex character of tolerance, as a socio-cultural phenomenon, is analyzed within a wide spectrum of sciences, such as exact, natural, humanitarian ones. In the article "Philosophical approaches to the phenomenon of tolerance" we propose the views of some philosophers, such as M.Montaigne, L.Feuerbach, S.Freud, E.Fromm, N.A.Berdiaev, M.Buber, J.Locke, I.Kant and others, regarding the phenomenon of tolerance. Analyzed through the prism of philosophical approaches, tolerance presents itself as an immanent and inherent quality of man, as a natural being that exists together with others, since birth (M.Montaigne, L.Feuerbach). For E.Fromm, tolerance is expressed through respect, care and responsibility towards the Others. According to the philosophical conceptions of N.A.Berdiaev and M.Buber, people/individuals create interpersonal relationships in institutionally determined groups, where social relationships are inherent in the relationship between "I" and "The Other", and tolerance is manifested through empathy and dialogue. J.Locke and I.Kant are followers of a moral orientation, presenting tolerance as one of the highest ethical values of the individual by recognizing human rights and freedoms.

Keywords: tolerance, empathy, compassion, recognition, generosity, dialogue.

Rezumat. Caracterul complex al toleranței, în calitate de fenomen socio-cultural, este analizată în cadrul unui spectru larg de științe, cum ar fi cele exacte, naturale, umanitare. În articolul "Abordări filosofice ale fenomenului toleranței" propunem viziunile unor filosofi, precum M.Montaigne, L.Feuerbach, S.Freud, E.Fromm, N.A.Berdiaev, M.Buber, J.Locke, I.Kant ș.a., privind fenomenul toleranței. Analizată prin prisma abordărilor filosofice, toleranța se prezintă drept o calitate imanentă

și inerentă a omului, ca ființă naturală ce există împreună cu alții, încă de la naștere (M.Montaigne, L.Feuerbach). Pentru E.Fromm, toleranța se exprimă prin respect, grijă și responsabilitate față de Ceilalți. Conform concepțiilor filosofice ale lui N.A.Berdiaev și M.Buber, oamenii/indivizii crează relații interpersonale în grupuri instituțional determinate, unde relațiile sociale sunt inerente relației dintre "Eu" și "Celălalt", iar toleranța se manifestă prin empatie și dialog. J.Locke și I.Kant sunt adepții unei orientări morale, prezentând toleranța drept una dintre cele mai înalte valori etice ale individului prin recunoașterea drepturilor și libertăților omului.

Cuvinte-cheie: toleranță, empatie, compasiune, recunoaștere, generozitate, dialog.

HISTORICAL MEMORY OF THE DEPORTATIONS FROM THE YEAR 1951 IN THE VILLAGE OF FETESTI, EDINET DISTRICT, REPUBLIC OF MOLDOVA

MEMORIA ISTORICĂ A DEPORTĂRILOR DIN ANUL 1951 ÎN SATUL FETEȘTI, RAIONUL EDINEȚ, REPUBLICA MOLDOVA

Alexandru SEU, drd,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0000-2652-3668](https://orcid.org/0009-0000-2652-3668)
seu.sandu@yahoo.com

Alexandru SEU, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 94(478)1951”

Abstract. In the system of testimonies collected in Fetești village, Edineț district, Republic of Moldova, related to the religious repressions, either within the chronological limits of the April 1951 deportations or sporadically, we can identify similarities based on chronotopic criteria, which were perceived differently based on the experiences of contact with the social and natural factor. The interviewees evoke the small town of Pyshkino-Troitsky, where the families of the deportees were placed, and this fact allowed some members from the same national or local communities to contact, to interact, facts mentioned otherwise. Identifying the possibilities of existence and adapting to the new socio-cultural context, along with the promotion of specific religious values, proof of strength and resistance through evaluation, represent other dimensions that were mirrored, because they were a continuous concern for repression on religious grounds. The article illustrates a sample of historical memorialism of a resident of Fetești village, Mrs. Irina Scutari, deported in Siberia with her family in 1951. The intention of the research is to illustrate some aspects of the traumatized experiences dictated by the Stalinist period, analyzed from a multiperspective view, respectively primary and secondary testimonies. This effort does not aim at self-victimization and the illustration of a destiny lived unwillingly, but aims to form a clearer picture of the relationships that dictated the respective historical course. The experiences of the deportations also generated attitudinal perspectives towards the Soviet regime, which persist today and which the research process must critically address.

Keywords: memory, deportation, religion, Jehovah's Witnesses.

Rezumat. În sistemul de mărturii colectate în raza satului Fetești din raionul Edineț, Republica Moldova, legate de represiunile religioase, fie încadrate în limitele cronologice ale deportărilor din aprilie 1951, fie sporadice, putem identifica asemănări pe criteriu cronotopic, care au fost percepute

diferit în baza experiențelor de contact cu factorul social și natural. Intervievații evocă orașul Pyshkino-Troitsky, unde au fost plasate familiile deportaților, iar acest fapt le-a permis unor membri ai aceleiași comunități de origine să contacteze, să se interajutoreze, fapte menționate de altfel. Identificarea posibilităților de existență și adaptarea la noul context socio-cultural, de rând cu promovarea valorilor religioase specifice, dovadă a tăriei și a rezistenței prin evaluare, reprezintă alte dimensiuni care au fost oglindite, deoarece constituiau o preocupare continuă pentru represiile pe teme religioase. Articolul ilustrează o mostră de memorialistică istorică a unei locuitoare a satului Fetești, doamna Irina Scutari. Intenția cercetării este de a oglindi unele aspecte ale experiențelor traumatizate dictate de perioada stalinistă, analizate din viziune multiperspectivistă, respectiv mărturii primare și secundare. Acest efort nu urmărește autovictimizarea și ilustrarea unui destin trăit fără voie, ci are drept scop formarea unei imagini cât mai clare despre raporturile care au dictat parcursul istoric respectiv. Experiențele deportărilor au generat și perspective atitudinale față de regimul sovietic, care persistă și astăzi și pe care procesul de cercetare trebuie să le abordeze critic.

Cuvinte-cheie: memorie, deportare, religie, Martorii lui Iehova

THE EVOLUTION OF JUSTICE IN MOLDOVA FROM CUSTOMARY LAW TO WRITTEN LAW. XV-FIRST HALF OF THE CENTURY. THE SEVENTEENTH

EVOLUTIA JUSTITIEI ÎN TARA MOLDOVEI DE LA DREPTUL CUTUMIAR LA CEL SCRIS SEC. XV-PRIMA JUMATATE A SEC. AL XVII-LEA

Maxim BLIDARI, drd,
Universitatea de Stat din Moldova
[ORCID: 0000-0001-9578-1134](https://orcid.org/0000-0001-9578-1134)
blidarimaxim@gmail.com

Maxim BLIDARI, PhD student,
State University of Moldova

CZU: 94:34(478),,14/16”

Abstract. The legal system is one of the basic elements within an independent state. As we will be talking about the medieval era, we will take into account the elements that preceded and those that will lead to the establishment of a cohesive legal system that will then evolve towards the principles of a proper State of Law based on a well-defined codified system of laws and placed within the parameters of a modern legal system. At the beginning of the medieval Moldavian state, the legal system here inherits a tradition that in popular language came under the name of the law of the land or the custom of the land, on the other hand, foreigners will define this system or rather conglomerate of norms and customs as "jus valahicum", that is, the law Romanian. As proof of the progress made, along with the evolution of society, the right to us has passed from customary forms to written ones.

Keywords: history of law, law of the land, Jus Valachcum, middle ages.

Rezumat. Sistemul juridic este unul dintre elementele fundamentale în cadrul unui stat indiferent de epoca la care ne referim. Așa cum va fi vorba de epoca medievală vom ține seama de elementele care au precedat și cele care vor duce spre constituirea unui sistem juridic încheiat care va evolua mai apoi spre principiile unui stat de Drept propriu zis bazat pe un sistem de legi bine conturat codificat și pus în parametrii unui sistem juridic modern. La debutul statului medieval moldovenesc sistemul

juridic de aici moștenește o tradiție care în limbaj popular a intrat sub denumirea de legea pământului sau obiceiul pământului de partea cealaltă străinii vor defini acest sistem sau mai degrabă conglomerat de norme și obiceiuri ca "jus valahicum", adică legea românească. Ca o dovadă a progreselor înregistrate, odată cu evoluția societății, dreptul la noi a trecut de la forme cutumiare spre cele scrise. **Cuvinte-cheie:** istoria dreptului, legea pământului, Jus Valachcum, evul mediu.

THE STATE OF DEMOCRACY IN POST-SOVIET EURASIA: CONTEXTS, TRENDS AND CHALLENGES

STAREA DE FAPT A DEMOCRAȚIEI ÎN EURASIA POST-SOVIETICĂ: CONTEXTE, TENDINȚE ȘI PROVOCĂRI

Ludmila COADĂ, dr., conf. univ.,
Universitatea Liberă Internațională din Moldova
[ORCID: 0000-0002-7360-2267](https://orcid.org/0000-0002-7360-2267)
lcoada@yahoo.com

Ludmila COADA, PhD, Associate Profesor,
International Free University of Moldova

CZU:321.7

Abstract. Democracy in the post-Soviet Eurasia is a complex issue, highlighting the challenges and progress of the region regarding democratic governance. After the dissolution of the Soviet Union, many countries in Eurasia transitioned from authoritarian regimes to fledgling democratic systems. However, many of these democracies face numerous obstacles such as corruption, weak governance, political instability, and limitations on civil rights and liberties. Russia remains a dominant figure in the region, manifesting authoritarian drifts and attacks on political opposition and civil society. Following Russia, other authoritarian states include Belarus in Eastern Europe, Azerbaijan in the South Caucasus, and nearly all five Central Asian states (except Kyrgyzstan). Other countries, such as Ukraine, Georgia, and Moldova, have made significant progress in consolidating democratic institutions and promoting transparency and government accountability. However, the road to democracy is still challenging and full of hurdles for many countries in post-Soviet Eurasia.

Keywords: Democracy, Authoritarianism, political regime, post-Soviet Eurasia.

Rezumat. Democrația în Eurasia post-sovietică este un subiect complex, care evidențiază provocările și progresele regiunii în ceea ce privește guvernarea democratică. După destrămarea Uniunii Sovietice, multe țări din Eurasia au trecut de la regimuri autoritare la sisteme democratice incipiente. Cu toate acestea, multe dintre aceste democrații se confruntă cu numeroase obstacole, cum ar fi corupția, slaba guvernare, instabilitatea politică și limitările drepturilor și libertăților civile. Rusia rămâne o figură dominantă în regiune, evidențiindu-se prin derapajele sale autoritare și atacurile asupra opoziției politice și a societății civile. După ea, urmează și alte state autoritare: în noua Europa de Est - Belarus; în Caucazul de sud - Azerbaidjan; iar în Asia Centrală - aproape toate cinci state sunt autoritare (Mai puțin Kirghistan). Alte țări, precum Ucraina, Georgia și Moldova, au făcut progrese semnificative în consolidarea instituțiilor democratice și în promovarea transparenței și a responsabilității guvernamentale. Cu toate acestea, drumul către democrație este încă dificil și plin de provocări pentru multe țări din Eurasia post-sovietică.

Cuvinte- cheie: democrație, autoritarism, regim politic, Eurasia post-sovietica.

LEGISLAȚIA ROMÂNEASCĂ ÎN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PARTICULAR DIN PERIOADA INTERBELICĂ

ROMANIAN LEGISLATION IN THE FIELD OF PRIVATE EDUCATION FROM THE INTERWAR PERIOD

Vasile CREȚU, dr., lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0007-5478-3767](https://orcid.org/0009-0007-5478-3767)
cretu.vasile@upsc.md

Vasile CRETU, PhD., University Lecturer,
„Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 34:37(498)”1918/1940”

Abstract. This article refers to the Romanian legislation on private education from 1918-1940. The Private Education Law was published on 22 December 1925, which formed the basis of the entire private education system throughout the interwar period. The law defined and distinguished private education from state education, established the categories of schools that could be set up privately, laid down the conditions that had to be met by these schools when they were set up, regulated the language of the courses, the curriculum and the conditions that had to be met by the teachers of these schools.

Keywords: Law on private education, Ministry of Public Instruction, Bassarabia, teachers, private education, school.

Rezumat. Articolul respectiv se referă la legislația românească în domeniul învățământului particular din anii 1918-1940. Legea învățământului particular a fost publicată pe 22 decembrie 1925, care a constituit baza întregului sistem de învățământ particular pe toată perioada interbelică. Legea definea și deosebea învățământul particular de cel al statului, stabilea categoriile de școli care pot fi înființate în regim privat, stabilind și condițiile ce trebuiau îndeplinite de aceste școli la înființare, reglementând limba de desfășurare a cursurilor, programa școlară și condițiile ce trebuiau îndeplinite de cadrele didactice al acestor școli.

Cuvinte-cheie: Legea învățământului particular, Ministerul Instrucțiunii Publice, Basarabia, cadre didactice, învățământ particular, școală.

IMPACT OF THE WAR ON HIGHER EDUCATION OF UKRAINE

IMPACTUL RĂZBOIULUI ASUPRA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR DIN UCRAINA

Nelia SAMOILENKO, PhD, Associate Professor,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine

[ORCID: 0000-0003-1682-8534](https://orcid.org/0000-0003-1682-8534)

samoilenkonelia@gmail.com

CZU: 378.091(477):341.32

Abstract. Russia's large-scale invasion of Ukraine and the introduction of martial law in our country brought changes and corrections in all spheres of social life, including education. The search for ways to develop education and ensure its quality in the conditions of Russian aggression against Ukraine deepened the awareness of the need for cohesive, strong and qualified actions of the state authorities and management at all levels, leaders of educational institutions of various types and forms. of property. During this period, approaches to the implementation of educational policy are formed, and the state changes very quickly. Despite the long-term reform of all levels of education, the Ministry of Education and Science of Ukraine, local authorities, heads of educational institutions and educational institutions faced a large number of challenges and threats, for which there were no solutions external predetermined. and internal resources.

Keywords: war, higher education, education seekers, education losses, Ukraine.

Rezumat. Invazia pe scară largă a Rusiei în Ucraina și introducerea legii marțiale în țara noastră a adus schimbări și corecții în toate sferele vieții sociale, inclusiv în educație. Căutarea modalităților de dezvoltare a educației și de asigurare a calității acesteia în condițiile agresiunii ruse împotriva Ucrainei a aprofundat conștientizarea necesității unor acțiuni coezive, puternice și calificate ale autorităților și managementului statului la toate nivelurile, conducătorilor instituțiilor de învățământ de diferite tipuri și forme. de proprietate. În această perioadă se formează abordări ale implementării politicii educaționale, iar statul se schimbă foarte rapid. În ciuda reformei pe termen lung a tuturor nivelurilor de învățământ, Ministerul Educației și Științei al Ucrainei, autoritățile locale, șefii instituțiilor de învățământ și instituțiile de învățământ s-au confruntat cu un număr mare de provocări și amenințări, pentru a căror soluție nu au existat determinate externe. și resurse interne.

Cuvinte-cheie: război, învățământ superior, solicitanți de educație, pierderi de educație, Ucraina.

TEACHING SENSITIVE AND CONTROVERSIAL HISTORY ISSUES THROUGH THE INTERVIEW METHOD

PREDAREA PROBLEMELOR SENSIBILE ȘI CONTRAVERSATE ALE ISTORIEI PRIN METODA INTERVIULUI

Viorel BOLDUMA, asist. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0003-2111-3701](https://orcid.org/0000-0003-2111-3701)
bolduma.viorel@upsc.md

Viorel BOLDUMA, University Assistant,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.016:94(478)

Abstract. Sensitive issues of history are issues that divide society or nations, stirring up painful memories, stirring up people's prejudices and sensitivities. (example: Romanian-Hungarian relations during the Second World War). The key to success in dealing with controversial and sensitive issues of history is given by a systematic planning and organization of learning activities based on the independent work of students, who are allocated the necessary time to research the problem in depth. When proper attention is not paid to the precise objectives of learning, when aspects such as the similarities and differences between events and processes, change and continuity, causes and consequences or analysis and the interpretation of (historical) sources, the approach to controversial and sensitive issues of history is not effective. Their delivery may also be compromised if students do not see history as a subject open to debate and argumentation. One means of teaching-learning sensitive issues is the interview method. The interview can be conducted by the students, under the guidance of the teacher, with the resource person - direct participants or eyewitnesses to certain events. For example, through the interview method, the student can find out the opinion of the participants in the Moldovan-Russian War for the defense of the territorial integrity of the Republic of Moldova (1992), people who were deported during the years 1940-1951, etc.

Keywords: controversial issues, history, interview, resource person, witness.

Rezumat. Problemele controversate ale istoriei reprezintă evenimente, fapte, procese, personalități interpretate diferit în istoriografia din țări sau comunități diferite, sau în diferite perioade istorice, în istoriografia aceleiași țări, deși la baza interpretărilor stau de obicei aceleiași surse istorice. Exemple: Prezentarea diferită a evenimentelor din 1918, 1940 în istoriografia din ex- URSS/RSS Moldovenească și cea din prezent, Republica Moldova etc. Problemele sensibile ale istoriei sunt probleme care divid societatea sau națiunile, răscolind amintiri dureroase, stârnind prejudecățile și sensibilitatea oamenilor. (exemplu: Deportările din RSSM, Holocaust, Foamea din 1946-47 din RSSM etc.) Cheia succesului în abordarea problemelor controversate și sensibile ale istoriei este dată de o planificare sistematică și de organizarea unor activități de învățare bazate pe munca independentă a elevilor, cărora li se alocă timpul necesar pentru a cerceta problema în adâncime. Când nu se acordă atenția cuvenită obiectivelor precise ale învățării, când sunt neglijate aspecte precum asemănările și diferențele între evenimente și procese, schimbare și continuitate, cauze și consecințe sau analiza și interpretarea surselor (istorice), abordarea problemelor controversate și sensibile ale istoriei nu este eficientă. Predarea acestora poate fi de asemenea compromisă dacă elevii nu văd istoria ca pe un subiect deschis dezbaterii și argumentării.

Un mijloc de predare-învățare a problemelor sensibile este metoda interviului. Interviuul poate fi realizat de către elevi, sub îndrumarea profesorului, cu persoana-resursă - participanți direct sau martori oculari la anumite evenimente. De exemplu, prin metoda interviului, elevul poate afla opinia participanților la Războiul moldo -rus pentru apărarea integrității teritoriale a Republicii Moldova (1992), persoane care au fost deportate în perioada anilor 1940-1951 etc.

Cuvinte-cheie: probleme controversate, istorie, interviu, persoană-resursă, martor.

THE DIVERSITY OF RESEARCH VARIABLES IN THE FIELD OF CRISIS MANAGEMENT AND INTERNATIONAL CONFLICT PREVENTION THROUGH THE PRISM OF THE INTERDISCIPLINARY APPROACH

DIVERSITATEA VARIABILELOR DE CERCETARE ÎN DOMENIUL MANAGEMENTULUI CRIZELOR ȘI PREVENIRII CONFLICTELOR INTERNAȚIONALE PRIN PRISMA ABORDĂRII INTERDISCIPLINARE

Ruslana GROSU, dr., conf. univ.,
Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”
[ORCID: 0000-0003-4871-737X](https://orcid.org/0000-0003-4871-737X)
ruslana.grosu@gmail.com

Ruslana GROSU, PhD, Associate Professor,
Military Academy of the Armed Forces „Alexandru cel Bun”

CZU:355/359

Abstract. The diversity of research variables in the field of crisis management and international conflict prevention is critical for understanding the complexity and interconnectedness of global phenomena. Through an interdisciplinary perspective, this field merges theories and methodologies from political science, international relations, economics, sociology, psychology, and security studies to provide comprehensive and effective solutions to contemporary challenges. The research variables can be categorized into several groups, including political, economic, social, technological, ecological, and military variables. Political variables encompass factors such as governmental stability, foreign policies, and political regimes. Economic variables refer to the level of economic development, natural resources, and international trade. Social variables include demographic structure, social cohesion, and cultural identities. Technological variables focus on innovation and access to technology, while ecological variables examine climate change and environmental degradation. Military variables pertain to defense capabilities, defense strategies, and arms proliferation. Crisis management and conflict prevention require a holistic approach that integrates these variables into analysis and intervention models. An interdisciplinary perspective allows researchers and practitioners to identify cross-cutting links and develop effective preventative strategies that address the root causes of instability and conflicts. In conclusion, the diversity of research variables in crisis management and international conflict prevention reflects the complexity of international system and its actors. An interdisciplinary approach not only enhances our understanding of these phenomena but also contributes to the development of more effective and sustainable solutions on a global scale.

Keywords: crisis management, conflict prevention, research variables, interdisciplinary perspective, decision maker, political-military crisis, foreign policy, security challenges, risks, threats.

Rezumat. Diversitatea variabilelor de cercetare în domeniul managementului crizelor și prevenirii conflictelor internaționale este esențială pentru înțelegerea complexității și interdependenței fenomenelor globale. Prin prisma perspectivei interdisciplinare, acest domeniu îmbină teorii și metode din științele politice, relații internaționale, economie, sociologie, psihologie și studii de securitate, pentru a oferi soluții cuprinzătoare și eficiente la provocările contemporane. Variabilele de cercetare pot fi clasificate în mai multe categorii, inclusiv variabile politice, economice, sociale, tehnologice, ecologice și militare. Variabilele politice includ factori precum stabilitatea guvernamentală, politici externe, și regimuri politice. Variabilele economice se referă la nivelul dezvoltării economice, resursele naturale, și comerțul internațional. Variabilele sociale cuprind structura demografică, coeziunea socială, și identitățile culturale. Variabilele tehnologice se concentrează pe inovație și accesul la tehnologie, în timp ce variabilele ecologice examinează schimbările climatice și degradarea mediului. Variabilele militare se referă la capacitățile armate, strategiile de apărare și proliferarea armelor. Managementul crizelor și prevenirea conflictelor necesită o abordare holistică, care să integreze aceste variabile în modele de analiză și intervenție. O perspectivă interdisciplinară permite cercetătorilor și practicienilor să identifice relațiile transversale și să dezvolte strategii preventive eficiente, care abordează cauzele profunde ale instabilității și conflictelor. În concluzie, diversitatea variabilelor de cercetare în managementul crizelor și prevenirea conflictelor internaționale reflectă complexitatea sistemului internațional și a relațiilor dintre actorii scenei politice. Prin urmare, o abordare interdisciplinară nu doar că sporește înțelegerea asupra acestor fenomene, dar contribuie și la elaborarea soluțiilor eficiente și sustenabile la nivel global.

Cuvinte-cheie: managementul crizelor, prevenirea conflictelor, variabile de cercetare, perspectivă interdisciplinară, factor de decizie, criză politico-militară, politică externă, provocări de securitate, riscuri, amenințări.

EUROPEAN CULTURAL IDENTITY: PARADIGMS AND CONTROVERSIES

IDENTITATEA CULTURALĂ EUROPEANĂ: PARADIGME ȘI CONTROVERSE

Valentina ENACHI, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0007-1811-999X](https://orcid.org/0009-0007-1811-999X)
enachi.valentina@upsc.md

Valentina ENACHI, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 316.7(4)

Abstract. The article is devoted to a complex theme of *European cultural identity*. The subject acquires a particular significance in the context of the accession of the Republic of Moldova to the European Union. The topicality of the issue is relevant because support for European integration and the democratic legitimacy of the European Union depend on the development of a collective attachment to Europe, on the feeling of belonging to the European identity. The paper discusses the problem by enumerating the debates and intellectual approaches to European identity. European identity can be a social construct and a social fabrication. Reflections on this cultural phenomenon show that there cannot be a single meaning of this collective identity. The European space is a

democratic space open to other sovereign states and the European identity is meant to provide citizens with cultural and existential reference points in Western civilization.

Keywords: cultural identity, European identity, European integration, Western civilization.

Rezumat. Articolul este consacrat unei teme complexe referitoare la *Identitatea culturală europeană*. Subiectul capătă o semnificație deosebită în contextul demersului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Actualitatea problemei este relevantă prin faptul că sprijinul pentru integrarea europeană și legitimitatea democratică a Uniunii Europene sunt dependente de dezvoltarea unui atașament colectiv față de Europa, de sentimentul de apartenență la identitatea europeană. Lucrarea discută problema enunțată prin enumerarea dezbaterilor și demersurilor intelectuale asupra identității europene. Identitatea europeană poate fi un construct social și un fabricat social. Reflecțiile asupra acestui fenomen cultural arată că nu poate exista un singur sens al acestei identități colective. Spațiul european este un spațiu democratic și deschis către alte state suverane, iar identitatea europeană este menită să ofere cetățenilor repere culturale și existențiale în civilizația occidentală.

Cuvinte-cheie: identitate culturală, identitate europeană, integrare europeană, civilizație occidentală.

FRENCH-ROMANIAN CONTACTS AT THE MILITARY LEADERSHIP LEVEL (1930-1936)

CONTACTE ROMÂNNO-FRANCEZE LA NIVELUL FACTORILOR DE DECIZIE MILITARĂ (1930-1936)

Andrei NICOLESCU, referent principal relații,
Institutul Cultural Român
[ORCID: 0009-0008-3670-3572](https://orcid.org/0009-0008-3670-3572)
andrei.nicolescu@icr.ro

Andrei NICOLESCU, main relations officer,
Romanian Cultural Institute

CZU: 327(498+44)”1930/1936”

Abstract. In 1930 the frequency of such French visits to Bucharest increased. There was also a clear change in the level of representation, culminating in the visits of Generals Pétin, Mittelhauser, Georges, Gamelin and Weygand. A significant moment for the development of the French-Romanian military relations was the presence in Bucharest of General Victor Pétin. It took place in a different context from that of General Gouraud's arrival, with different dimensions and connotations. The consequences of the visits, based primarily on the growing convergence of French and Romanian interests at that time, were felt. On the 8th of June, the Europe SubDirectorate of the French Ministry of Foreign Affairs affirmed the need to accept Romanian arms requests by means of a commitment to supply on credit and with annual instalments. One of the arguments put forward was that: „As a faithful ally, Romania, like Yugoslavia, is part of the Small Alliance and the Balkan Alliance, whose policy tends to be in line with the direction of action decidedly favorable to the preservation of the established order, cannot but receive the approval of the Government of the Republic”.

Keywords: Romanian army, French Ministry of Foreign Affairs, visits, military.

Rezumat. În anii 1930, vizitele demnitarilor francezi la București a crescut. S-a produs și o schimbare clară a nivelului de reprezentare, culminând cu vizitele generalilor Pétin, Mittelhauser, Georges, Gamelin și Weygand. Un moment semnificativ pentru dezvoltarea relațiilor militare franco-române a fost prezența la București a generalului Victor Pétin. A avut loc într-un context diferit de cel al venirii generalului Gouraud, cu dimensiuni și conotații diferite. Consecințele vizitelor, bazate în primul rând pe convergența crescândă a intereselor franceze și românești la acea vreme, s-au simțit. În data de 8 iunie, Subdirecția Europa a Ministerului Afacerilor Externe francez a afirmat necesitatea acceptării cererilor de arme românești prin angajamentul de a furniza pe credit și în rate anuale. Unul dintre argumentele invocate a fost că în calitate de aliat fidel, România, la fel ca Iugoslavia, face parte din Alianța Mică și Alianța Balcanică, a căror politică tinde să fie în concordanță cu direcția de acțiune hotărât favorabilă păstrării ordinii stabilite și nu poate decât să primească avizul Guvernului Republicii.

Cuvinte-cheie: Armata română, Ministerului Afacerilor Externe francez, vizite, militari.

PROPAGANDA AND TRUTH: HISTORY AND CONTEMPORANEITY

PROPAGANDA ȘI ADEVĂR: ISTORIE ȘI CONTEMPORANETATE

Larisa NOROC, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-6438-9567](https://orcid.org/0000-0002-6438-9567)
[noroc.larisa @upsc.md](mailto:noroc.larisa@upsc.md)

Larisa NOROC, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 94+327

Abstract. In the contemporary period, the young states that have stepped on the path of democratization, face a series of challenges: disinformation, propaganda, hybrid war, etc. The mentioned phenomena represent a real public damage to democracy, state security. Propaganda is a systematic action exerted on public opinion to determine the emergence and support of ideas, attitudes, behaviors, doctrines from the position of a social group. The phenomenon of propaganda has its roots since antiquity, but it gained momentum during the rapid advancement of information technologies. It is a type of psychological influence and addresses the subconscious. Propaganda agents, depending on the dominant political culture in society, will identify the most effective factors, including stereotypes, collective mentalities, to modify attitudes, using persuasive messages. Various types of propaganda are distinguished: according to the field of activity, political doctrine, duration, content. Toxic political propaganda is becoming ubiquitous: in mass media, commercials, political speeches and affects various fields, both in non-democratic and democratic states. The process of combating toxic propaganda must acquire a system character, with the involvement of specialized institutions, mass media, APL, the private sector. An important role belongs to education, especially courses from the socio-humanistic curricular area: history, education for society, which aims to develop the skills for a democratic culture in the young generation.

Keywords: disinformation, propaganda, persuasive messages, critical thinking, combating propaganda

Rezumat. În perioada contemporană, statele tinere care au pășit pe calea democratizării, se confruntă cu un șir de provocări: dezinformarea, propaganda, războiul hibrid etc. Fenomenele menționate reprezintă un adevărat prejudiciu public al democrației, securității statului. Propaganda este o acțiune sistematică exercitată asupra opiniei publice pentru a determina apariția și susținerea unor idei, atitudini, comportamente, doctrine de pe poziția unei grupări sociale. Fenomenul propagandei își are rădăcini încă din antichitate, dar a luat amploare în perioada avansării rapide a tehnologiilor informaționale. Este un tip de influență psihologică și se adresează subconștientului. Agenții propagandei, în funcție de cultura politică dominantă în societate, vor identifica factori cât mai eficienți, inclusiv stereotipurile, mentalitățile colective, pentru a modifica atitudinile, folosind mesaje persuasive. Se disting variate tipuri de propagandă: după domeniul de activitate, doctrina politică, durată, conținut. Propaganda politică cu caracter toxic devine omniprezentă: în mass-medie, spoturi publicitare, discursuri politice și afectează diferite domenii, atât în statele nedemocratice, cât și în cele democratice. Procesul de combatere a propagandei toxice, trebuie să obțină un caracter de sistem, cu implicare a instituțiilor specializate, mass-mediei, APL, sectorului privat. Un rol important revenind educației, cu precădere cursurilor din aria curriculară socioumanistică: istorie, educației pentru societate, care are drept scop dezvoltarea la tânăra generație a competențelor pentru o cultură democratică.

Cuvinte-cheie: dezinformare, propagandă, mesaje persuasive, gândire critică, combaterea propagandei

THE ORTHODOX CHURCH AFTER THE PANDEMIC: COMMUNICATION AND LANGUAGE

BISERICA ORTODOXĂ DUPĂ PANDEMIE: COMUNICARE ȘI LIMBAJ

Maxim MELINTE, dr.,
preot la Biserica Adormirea Măicii Domnului, Ghidighici
[ORCID: 0000-0002-2928-9907](https://orcid.org/0000-0002-2928-9907)
bisghidighici@gmail.com

Maxim MELINTE, PhD,
priest at Assumption Church, Ghidighici

CZU: 27

Abstact. The years 2020-2022 were a special period for the entire world community, especially for representatives of religious communities. If the educational process was adapted to online learning, religious communities faced the problem of divine service in places of worship, as well as communication between believers. Since the term community implies both verbal communion - prayer, moral-spiritual education and charitable actions, as well as non-verbal communion - receiving communion and kissing icons, all of them raised a series of problems, gave birth to restrictions, launched a series of confrontations and debates. The biggest difficulty and reason for a conflict with civil society started due to the way in which the Orthodox Church offered communion during the pandemic. The issue has been championed and promoted by the media and the internet community. What actually happened, and how public opinion influenced Christian believers, will be told in my report.

Keyword: Pandemic, Orthodox Church, communication, community, communion.

Rezumat. Anii 2020-2022 au fost o perioadă specială pentru întreaga comunitate mondială, în special pentru reprezentanții comunităților religioase. Dacă procesul educațional a fost adaptat la învățarea online, comunitățile religioase s-au confruntat cu problema serviciului divin în locașurile de cult, precum și comunicării între credincioși. Întrucât termenul de comunitate presupune atâta comuniune verbală - rugăciunea, educația moral-spirituală și acțiuni caritabile, atât și comuniune nonverbală – primirea împărtășaniei și sărutarea icoanelor, toate au stârnit un șir de probleme, au dat nașterea unor restricții, au lansat un șir de confruntări și dezbateri. Cea mai mare dificultate și motiv pentru un conflict cu societate civilă a pornit datorită modului prin care Biserica Ortodoxă oferea împărtășanie în perioada de pandemie. Problema a fost susținută și promovată de mass-media și de comunitatea internetului. Ce s-a întâmplat de fapt și modul în care opinia publică i-a influențat pe credincioșii creștini, va fi spus în raportul meu.

Cuvinte-cheie: Pandemia, Biserica Ortodoxă, comunicare, comunitatea, împărtășanie.

TEHNICI DE PROPAGANDĂ ÎN URSS, ESENȚĂ ȘI PARTICULARITĂȚI

PROPAGANDA TECHNIQUES IN THE USSR, ESSENCE AND PARTICULARS

Corina SAVIȚCHI, asist. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-72324878](https://orcid.org/0000-0002-72324878)
savitchi.corina@upsc.md

Corina SAVIȚCHI, University Assistant,
„Ion Creanga” SPU, Chisinau

CZU: 94 (478)

Abstract. This article analyzes the propaganda techniques used by the Soviet authorities in the USSR in order to form a specific system of ideologies, symbols and images. Soviet ideology was an integral part of the existence of the state from the beginning of its creation until the last days of its existence. One form of dissemination of ideology and its tools is propaganda. Communist propaganda permeated all spheres of social life and represented a powerful tool for manipulating public consciousness that ensured the dominance of the CPSU. Techniques used such as: ideological propaganda, cult of personality, agricultural propaganda, information manipulation, educational, cultural propaganda and demonization of the enemy were the most effective means of power management. Soviet propaganda in the USSR was concerned with creating its own model of the world.

Keywords: propaganda, manipulation, ideology, symbols.

Rezumat. În prezentul articol sunt analizate tehnicile de propagandă utilizate de autoritățile sovietice în RSSM în scopul formării unui sistem specific de ideologii, simboluri și imagini. Ideologia sovietică a fost parte integrantă a existenței statului de la începutul creării sale și până în ultimele zile de existență. O formă de diseminare a ideologiei și a instrumentelor ei este propaganda. Propaganda comunistă a cuprins toate sferele vieții sociale și a reprezentat un instrument puternic de manipulare a conștiinței publice care a asigurat dominația PCUS. Tehnicile utilizate cum ar fi: propaganda ideologică, cultul personalității, propaganda agricolă, manipularea informațională, propaganda

educațională, culturală și demonizarea inamicului au fost cele mai eficiente mijloace de gestionare a puterii. Propaganda sovietică în RSSM s-a preocupat să creeze propriul model al lumii.

Cuvinte-cheie: propagandă, manipulare, ideologie, simboluri.

THEORETICAL-METHODOLOGICAL REFERENCES REGARDING THE NOTIONS OF INFORMATION, PROPAGANDA AND DISINFORMATION IN CONTEMPORARY HISTORIOGRAPHY

REFERINȚE TEORETICO-METODOLOGICE PRIVIND NOȚIUNILE DE INFORMARE, PROPAGANDĂ ȘI DEZINFORMARE ÎN ISTORIOGRAFIA CONTEMPORANĂ

Angela LISNIC, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-1975-0413](https://orcid.org/0000-0002-1975-0413)
lisnic.angela@upsc.md

Angela LISNIC, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 930

Abstract. The present study has as its object of research the notions of "information", "propaganda", "disinformation". These notions are examined through the lens of several directions and contemporary sciences. The reason for a transdisciplinary approach is conditioned by the spread of these notions both in the academic space and in the contemporary socio-political space. The impact and complexity of the use of these definitions in political discourses, in social statements and the current media penetrates the social consciousness and influences the identity report that the individual perceives and appreciates in the contemporary daily life. In the study, the historiographical analysis of the studies and researches that examine these definitions is carried out in order to identify the concepts and theoretical approaches that are proposed for these theoretical definitions. At the same time, the study demonstrates the praxeological impact of this definition.

Keywords: „information”, „propaganda”, „disinformation”.

Rezumat. Prezentul studiu are ca obiect de cercetare noțiunile „informare”, „propagandă”, „dezinformare”. Aceste noțiuni sunt examinate prin prisma a mai multor direcții și științe contemporane. Motivul unei abordări transdisciplinare este condiționat de aria de răspândire a acestor noțiuni atât în spațiul academic cât și în spațiu socio politic contemporan. Impactul și complexitatea utilizării acestor definiții în discursurile politice, în declarațiile sociale și media actuale penetrează conștiința socială și influențează la raportul identitar pe care îl percepe și îl apreciază individul în cotidianul contemporan. În studiu se realizează analiza istoriografică a studiilor și cercetărilor care examinează aceste definiții pentru a identifica conceptele și abordările teoretice care se propun pentru aceste definiții teoretice. Totodată în studiu se demonstrează impactul praxiologic al acest definiții.

Cuvinte-cheie: „informare”, „propaganda”, „dezinformare”.

**TRAINING AND EDUCATION IN BASSARABIA CENTURY XIX-XXI
(RETROSPECTIVE ASPECTS)**

**INSTRUIREA ȘI EDUCAȚIA ÎN BASARABIA SEC XIX-XXI (ASPECTE
RETROSPECTIVE)**

Vasile MAXIM, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID 0009-0007-5245-5102](https://orcid.org/0009-0007-5245-5102)
maxivali@yahoo.com

Vasile CREȚU, dr., lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0007-5478-3767](https://orcid.org/0009-0007-5478-3767)
cretu.vasile@upsc.md

Oleg BUGA, dr., conf. univ.,
Universitatea „Alec Russo” din Bălți
[ORCID 0009-0002-6794-5343](https://orcid.org/0009-0002-6794-5343)
oleg.buga@usarb.md

Vasile MAXIM, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Vasile CREȚU, PhD., University Lecturer
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Oleg BUGA, PhD, Associate Professor,
„Alec Russo” University of Balti

CZU: 37(478)“18/20”(091)

Abstract. The paper highlights some aspects of knowledge of the processes of training and education of the population of Bessarabia during the Russian colonial period by removing the Romanian language from the environment of training and education, from the religious houses and the imposition of the Russian language including Old Slavonic. The positive aspects of the return of the Romanian language to the social, cultural and religious environment in the context of the interwar period, when the territory between Prut and Dniester became part of Greater Romania, are elucidated. The post-war period reflects the intensification of atheist training and education relations through the destruction and closure of churches and monasteries, which caused a social-cultural internalization of the population until the nineties, when the struggle for the rights of authentic Romanian values for the training and education of the younger generation began.

Keywords: Bessarabia, instruction, education, religion, atheism, churches, authentic.

Rezumat. Lucrarea scoate în evidență unele aspecte de cunoaștere a proceselor de instruire și educație a populației din Basarabia în perioada colonială rusă prin scoaterea limbii române din mediul de instruire și educație, din cadrul lăcașelor religioase și impunerea limbii ruse inclusiv slavona veche. Sunt elucidate aspectele pozitive de revenire a limbii române în mediul social-cultural și religios în contextul perioadei interbelice, când teritoriul dintre Prut și Nistru intra în componența României Mari. Perioada postbelică reflectă acutizarea relațiilor de instruire și educație ateistă prin distrugerea și închiderea bisericilor și mănăstirilor, fapt care a provocat o interiorizare social-culturală a

populației până în anii nouăzeci, când se declanșează lupta pentru drepturile valorilor autentice românești în vederea instruirii și educației tinerii generații.

Cuvinte-cheie: Basarabia, instruire, educație, religie, ateism, biserici, valori, autentic.

THE HOLOCAUST IN HISTORY TEXTBOOKS FROM THE REPUBLIC OF MOLDOVA

HOLOCAUSTUL ÎN MANUALELE DE ISTORIE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Sergiu MUSTEAȚĂ, dr. hab. prof. univ.

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0003-2206-9298](https://orcid.org/0000-0003-2206-9298)

musteata.sergiu@upsc.md

Sergiu MUSTEATA, Doctor Habilitatus, University Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.016:94

Abstract. The teaching of sensitive topics in history lessons has become an increasingly discussed topic in educational media worldwide in recent years. The Republic of Moldova is perfectly in line with these trends and subjects previously neglected or even forbidden during the communist regime are gradually becoming components of historical education. One of the most sensitive topics is the Holocaust, which has been approached from various scientific and educational perspectives in recent years. The paper will analyse and present the stages of the inclusion of the Holocaust in the history curriculum and textbooks in the Republic of Moldova. At the same time, the contents that textbook authors emphasize in their treatment of the Holocaust will be discussed. At the end some conclusions will be presented on the achievements of history education in dealing with sensitive topics and recommendations on teaching the Holocaust will be put forward.

Keywords: holocaust, history textbook, curriculum, historical education.

Rezumat. Predarea subiectelor sensibile în cadrul lecțiilor de istorie a devenit în ultimii ani o temă tot mai des discutată în mediile educaționale la nivel mondial. Republica Moldova se înscrie perfect în aceste tendințe și treptat subiectele anterior neglijate sau chiar interzise în perioada regimului comunist devin componente ale educației istorice. Unul dintre cele mai sensibile subiecte este cel dedicat Holocaustului, care în ultimii ani a fost abordat din diverse perspective științifice și educaționale. În comunicare se vor analiza și prezenta etapele de includere a Holocaustului în curriculumul și manualele de istorie din Republica Moldova. Totodată, vor fi discutate și conținuturile pe care autorii manualelor pun accentele în tratarea Holocaustului. La final vor fi prezentate unele concluzii privind realizările educației istorice în tratarea subiectelor sensibile și înaintate recomandări privind predarea Holocaustului.

Cuvinte-cheie: holocaust, manual de istorie, curriculumul, educație istorică.

ACADEMICIAN BORIS MELNIC, THE FATHER OF NATIONAL PHYSIOLOGY

ACADEMICIANUL BORIS MELNIC, PĂRINTELE FIZIOLOGIEI NAȚIONALE

Daniela NASTAS, drd,
Universitatea de Stat din Moldova
[ORCID: 0009-0001-1188-1080](https://orcid.org/0009-0001-1188-1080)
dnastas@googlemail.com

Daniela NASTAS, PhD student,
State University of Moldova

CZU: 929:612

Abstract. The article examines the activity of academician Boris Melnic, who is a renowned name in national science, the father of Moldovan physiology and the founder of a new scientific field - the School of Neuro-endocrinology and Homology. His managerial career experienced a remarkable dynamic, evolving from the position of lecturer, associate professor, university professor - to that of dean, pro-rector and rector of the State University of Moldova. His scientific and managerial contributions influenced the development of science and university education in Moldova. The fundamental and applied researches, the synthesis studies in the field of physiology, the managerial contributions of the scientist Boris Melnic come to confirm, as a whole, the contribution of this personality to the development of science in Moldova, but also to the evolution of national education. As a promoter of moral values and a rigorous animator of changes in science and education, through his achievements the great academician strove to pass on a rich legacy of gratitude and appreciation to his country.

Keywords: academician, national science, the School of Neuro-endocrinology and Homology, University education

Rezumat. Studiul abordează activitatea academicianului Boris Melnic, care este un nume consacrat în știința națională, părintele fiziologiei moldovenești și fondatorul unui nou domeniu științific - Școala de Neuro-endocrinologie și Homologie. Cariera sa managerială a cunoscut o dinamică remarcabilă, evoluând de la funcția de lector, conferențiar, profesor universitar – la cea de decan, pro-rector și rector al Universității de Stat din Moldova. Contribuțiile sale științifice și manageriale au influențat dezvoltarea științei și învățământului universitar din Moldova. Cercetările fundamentale și aplicative, studiile de sinteză în domeniul fiziologiei, ale savantului Boris Melnic vin să confirme, în totalitatea lor, aportul acestei personalități în dezvoltarea științei în Moldova, dar și a evoluției învățământului național. Ca promotor al valorilor morale și un riguros animator al schimbărilor în știință și educație, prin realizările sale marele academician s-a străduit să lase țării o bogată moștenire, ce justifică numai recunoștință și apreciere.

Cuvinte-cheie: academician, școală națională, Școala de Neuro-endocrinologie și Homologie, învățământ universitar

"CAGUL" CRUISE SHIPS

CRUCIȘĂTOARELE „CAGUL”

Sergiu CATARAGA, asist. univ.

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0009-0006-5140-5659](https://orcid.org/0009-0006-5140-5659)

cataraga.sergiu@upsc.md

Sergiu CATARAGA, University Assistant,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 623.82(470+571)(091)

Abstract. In this article, there is information regarding the history of two of the best and well-equipped cruisers of the naval fleet of the former Russian Empire, and then of the Soviet Union, which at different times bore the name "Cagul", being named in honor of the Cahul battle from 1770. Both cruisers were involved in the revolutionary events of the beginning of the XX-th century, as well as from the First World War and the Second World War. The officers and sailors of the respective ships showed devotion and courage in the battles. One of the ships was, for a while, the flagship of the Soviet military naval fleet in the Black Sea. In the whirlwind of events, their name was changed several times, but the historical memory also preserved the name "Cagul". The history of the commanders of the respective cruisers was tumultuous too, which is specific to the respective times.

Rezumat. În acest articol sunt oferite informații cu privire la istoria a două dintre cele mai bune și bine dotate crucișătoare ale flotei marine militare a fostului Imperiu Rus, mai apoi și a Uniunii Republicii Sovietice Socialiste, care au purtat în diferite timpuri numele "Cagul", fiind numite în cinstea bătăliei de la Cahul din anul 1770. Ambele crucișătoare au fost implicate în evenimentele revoluționare de la începutul sec. XX - i, precum și din cadrul Primului Război Mondial și celui de al Doilea Război Mondial. Ofițerii și matrozii corăbiilor respective au dat dovadă de devotament și dârzenie în luptele purtate. Una dintre corăbii a fost pentru o perioadă de timp și navă amiral al flotei maritime militare sovietice din Marea Neagră. În vârtoarea evenimentelor, li s-a schimbat de mai multe ori numele, dar memoria istorică a păstrat și numele de "Cagul". Istoria comandanților crucișătoarelor respective a fost una la fel de tumultuoasă, cea ce a corespuns timpurilor respective.

**THE RETURNING OF THE HEAD OF MIHAI VITEAZU FROM IAȘI TO TÂRGOVIÈTE,
DEALU MONASTERY (AUGUST 23-26, 1920) - HISTORIOGRAPHICAL
CONTRIBUTIONS**

**READUCEREA CAPULUI LUI MIHAI VITEAZUL DE LA IAȘI LA TÂRGOVIȘTE,
MĂNĂSTIREA DEALU (23-26 AUGUST 1920) - CONTRIBUȚII ISTORIOGRAFICE**

Iulian ONCESCU, dr., prof. univ.,
Universitatea Valahia din Târgoviște,
[ORCID: 0000-0002-3626-5612](https://orcid.org/0000-0002-3626-5612)
oncescu_e@yahoo.com

Iulian ONCESCU, PhD, University Professor,
“Valahia” University of Targoviste

CZU: 94(498)

Abstract. The return of the head of Mihai Viteazul from Iași to Târgoviște, Dealu Monastery (August 23-26, 1920) benefited from special attention from Romanian historiography, being published, over time, by a series of authors more studies, articles, notes, papers, which tried to bring new contributions to a better knowledge of the subject. Our communication aims to bring to attention the most important historiographical contributions dedicated to this exciting moment of 94(498) our contemporary history. Among those who dealt, in Romanian historiography, with the subject of the return of the head of Mihai Viteazul from Iași to Târgoviște, Dealu Monastery (August 23-26, 1920), also sequentially addressing the stages of the odyssey of the great ruler's head between the years 1601-1920, we recall here on: Constantin Rezachevici, Maria Munteanu Breasta, Ilie Dumitrescu, Constantin Cârjan, Scarlat Porcescu, Nicolae I. Șerbănescu, Constantin I. Stan, Mihai Oproiu, Marian Curculescu, Iulian Oncescu, Cornel Mărculescu, Constantin Cloșcă and more recently Iulian Oncescu and Radu Tavern.

Keywords: Mihai Viteazul, the return of the head, Iași - Târgoviște, Dealu Monastery, August 23-26, 1920, historiographical contributions.

Rezumat. Readucerea capului lui Mihai Viteazul de la Iași la Târgoviște, Mănăstirea Dealu (23-26 august 1920) a beneficiat de o atenție deosebită din partea istoriografiei românești, fiind publicate, de-a lungul timpului, de către o serie de autori mai multe studii, articole, note, lucrări, care au încercat să aducă noi contribuții la o mai bună cunoaștere a subiectului. Comunicarea noastră își propune să aducă în atenție, cele mai importante contribuții istoriografice dedicate acestui emoționant moment al istoriei noastre contemporane. Dintre cei care s-au ocupat, în istoriografia românească de subiectul readucerii capului lui Mihai Viteazul de la Iași la Târgoviște, Mănăstirea Dealu (23-26 august 1920), abordând totodată secvențial și etapele odiseii capului marelui voievod dintre anii 1601-1920, amintim aici pe: Constantin Rezachevici, Maria Munteanu Breasta, Ilie Dumitrescu, Constantin Cârjan, Scarlat Porcescu, Nicolae I. Șerbănescu, Constantin I. Stan, Mihai Oproiu, Marian Curculescu, Iulian Oncescu, Cornel Mărculescu, Constantin Cloșcă și mai recent Iulian Oncescu și Radu Cârțumaru.

Cuvinte-cheie: Mihai Viteazul, readucerea capului, Iași - Târgoviște, Mănăstirea Dealu, 23-26 august 1920, contribuții istoriografice.

THE INFLUENCE OF ITALIAN CULTURE IN THE ROMANIAN SPACE IN THE SECOND HALF OF THE 19TH CENTURY

INFLUENȚA CULTURII ITALIENE ÎN SPATIUL ROMÂNESC ÎN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI AL XIX-LEA

Laura ONCESCU, dr., lect. univ.,
Universitatea Valahia din Târgoviște,
[ORCID: 0000-0002-5120-317X](https://orcid.org/0000-0002-5120-317X)
oncescu_e@yahoo.com

Laura ONCESCU, PhD. University Lecturer,
Valahia University of Targoviste

CZU: 94(498)

Abstract. With the beginnings of the formation process of the modern Romanian nation, the presence of Italy in the collective mindset increased. The enlightening idea with which the Italian culture contributed on the modernisation on our country was based of the awareness of their common Roman origin, of their Latinity and of their common destiny. Prominent representatives of Italian culture contributed especially to the spread of Romanian popular and cult literature among italian literati. At the same time, they had an important role in the reorganization of Romanian cultural institutions. So, during the second half of the 19 th century, the Romanian area came into the view of some Italian cultural people, among them, noticeable being the figures of Giovenalle Vegezzi-Ruscalla, Marc Antonio-Canini, Aleardo Aleardi, Carlo Tagliavani, Orazio Spinazzola, Angelo de Gubernatis.

Key-words: Romanians, Italians, Italian and Romanian culture, latinity, origins.

Rezumat. O dată cu începuturile procesului de formare a formării statului român modern, prezența Italiei în mentalul colectiv a crescut. Ideea luminatoare cu care cultura italiană a contribuit la modernizarea României s-a bazat pe conștientizarea originii, a latinității și a destinului lor comun. Reprezentanți de seamă ai culturii italiene au contribuit în special la răspândirea printre literații italieni atât a literaturii populare române cât și a celei culte. Totodată, aceștia au avut un rol important în reorganizarea instituțiilor culturale românești. Așadar, în timpul celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea, spațiul românesc a intrat în vizorul unor oameni de cultură italieni, printre aceștia cei mai importanți fiind Giovenalle Vegezzi-Ruscalla, Marc Antonio-Canini, Aleardo Aleardi, Carlo Tagliavani, Orazio Spinazzola, Angelo de Gubernatis.

Cuvinte-cheie: români, italieni, cultura italiană și românească, latinitate, origini

THE FRENCH MILITARY MISSION ARRIVAL IN ROMANIA IN THE 1916-1919 PERIOD

MISIUNEA MILITARĂ FRANCEZĂ ÎN ROMÂNIA (1916-1919)

Viorel-Rafael CĂRĂMIZARU, profesor,
Liceul Teoretic „Ion Barbu”, Pitești, România

Viorel-Rafael CARAMIZARU, teacher,
„Ion Barbu” Theoretical Museum, Pitesti, Romania

CZU: 94(498)”1916/1919”

Abstract. The first years of Romania's entry into the war on the side of the Entente states (1916) were full of challenges for the state and the Romanian army: lack of cooperation with the Russian army, packed with the revolutionary spirit, insufficient logistical support from the allies, poor equipment and training of Romanian soldiers etc. The arrival of the French military mission in Romania (October 1916), led by General Henry Mathias Berthelot, contributed to a substantial change, especially for the rebuilding of the army. Four structures came under the umbrella of the French Military Mission: the Military Mission proper (land troops), the Aeronautical Mission, the Naval Mission and the Sanitary Mission. With the contribution of the franchise mission, substantial improvements were made to Romanian aviation. Squadrons and even mixed Romanian-French crews were established, which offered air cover to the troops in the front area, but also protection to the civilian population behind the front. The mission brought its effort to the elaboration of plans for military operations against the Central Powers, and the victories at Mărăști, Mărășești and Oituz, from July to September 1917, were also a result of the involvement of the French mission in the reorganization of the army. Some French officers took part in the military operations of the summer of 1917, falling on the battlefield. Within the French Military Mission, the Sanitary Service Mission had a special role. Numerous doctors and members of the French auxiliary staff lost their lives in the fight alongside the Romanian staff to combat the epidemics.

Keywords: First World War, French Military Mission, epidemics, army.

Rezumat. Primii ani de intrare a României în război de partea statelor Antantei (1916) au fost plini de provocări pentru stat și armata românească: lipsa de cooperare cu armata rusă, pătrunsă de spiritul revoluționar, a susținerii logistice insuficiente din partea aliaților, slaba echipare și pregătire a soldaților români etc. Venirea misiunii militare franceze în România (octombrie 1916), în frunte cu generalul Henry Mathias Berthelot a contribuit la o schimbare substanțială, în special pentru refacerea armatei. Sub umbrela Misiunii Militare Franceze au intrat patru structuri: Misiunea Militară propriu-zisă (trupele de uscat), Misiunea Aeronautică, Misiunea Navală și Misiunea Sanitară. Cu contribuția misiunii franceze s-au adus îmbunătățiri substanțiale aviației române. S-au constituit escadrile și chiar echipaje mixte, româno-franceze, care au oferit acoperire aeriană trupelor din zona frontului, dar și protecție populației civile din spatele frontului. Misiunea și-a adus efortul la elaborarea planurilor de operații militare contra Puterilor Centrale, iar biruințele de la Mărăști, Mărășești și Oituz, din iulie-septembrie 1917, au fost și un rezultat al implicării misiunii franceze în reorganizarea armatei. Unii ofițeri francezi au luat parte la operațiunile militare din vara anului 1917, căzând pe câmpul de luptă. În cadrul Misiunii militare franceze, un rol deosebit l-a avut Misiunea Serviciului Sanitar. Numeroși medici și membri ai personalului auxiliar francez și-au pierdut viața în lupta dusă alături de personalul român pentru combaterea epidemiilor.

Cuvinte-cheie: primul război Mondial, Misiunea militară franceză, epidemii, armată

**IONEL VINTILĂ, CONSTANTIN AND GHEORGHE I.C. BRĂTIANU IN ROMANIAN
POLITICAL LIFE IN THE FIRST HALF OF THE 20TH CENTURY**

**IONEL VINTILĂ, CONSTANTIN ȘI GHEORGHE I.C. BRĂTIANU ÎN VIAȚA POLITICĂ
ROMÂNEASCĂ ÎN PRIMA JUMĂTATE A SECOLULUI XX**

Marin ALEXANDRU, drd., România

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0009-0006-8499-3565](https://orcid.org/0009-0006-8499-3565)

prof_alexandrumarin@yahoo.com

Marin ALEXANDRU, PhD student, Romania

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 94(498):323

Abstract. The first half of the 20th century represents the most fruitful period of Romanian politics, stemming from the emergence of new political parties competing against the traditional ones. Political balance and important reforms such as the land distribution to the peasants lead to the increase of the standard of living in Romania and to economic, social and cultural growth. In this period the lead was being held by the National Liberal Party, which at the beginning of the century co-opted the young socialists to strengthen itself. Before and after the Great War the National Liberal Party headed the country towards a main national goal, that of the Great Union (Marea Unire). In the present article we attempt to create a succinct analysis of the political activities of the four members of the Brătianu family: Ionel, Vintilă, Dinu and Gheorghe I.I.C Brătianu, who contributed to the development of Romania in this time period. The diversified Bucharest politics and the emergence of the National Peasants Party lead to a powerful electoral campaign at the national level. The frequent government changes and the influence of King Carol II made the National Liberals to “say their piece”, and the assumed political and governmental activity displayed the consistency and clarity of the implemented reforms in view of Romania's development. The political activity and unshakeable faith in the liberal ideals lead the newly installed post-war regime to physically remove all political adversaries, including the two remarkable members of the Brătianu family Dinu and Gheorghe, sent to the sadly remembered Sighet prison.

Keywords: the Great War, maneuver, revolving door government, Dâmbovița politics, the Great Unification, armistice, the Brătianu decade.

Rezumat. Prima jumătate a secolului XX a însemnat cea mai fructuoasă perioadă de politică românească, deoarece pe scena politică și-au făcut apariția o serie de partide politice noi ce au concurat cu cele tradiționale. Echilibrul politic și implementarea celor mai importante reforme, împrăștierea cu pământ a țăranilor au dus la creșterea nivelului de trai în România și la dezvoltarea din punct de vedere economic, social și cultural. În acest spectru politic românesc poziția fruntașă a fost deținută de Partidul Național Liberal, care la începutul secolului XX, a cooptat tinerii socialiști și a întărit partidul. Înainte și după Mare Război, Partidul Național Liberal a călăuzit România pentru a îndeplini principalul obiectiv – Marea Unire. În articolul de față am încercat să facem o analiză succintă a activității politice a celor patru membri ai familiei Brătianu: Ionel, Vintilă, Dinu și

Gheorghe I.I.C. Brătianu, care au contribuit la dezvoltarea României în această perioadă. Politica diversificată bucureșteană și apariția Partidului Național Țărănesc a dus la o puternică campanie electorală la nivelul țării. Schimbările dese de guvern și influența regelui Carol al II-lea a făcut ca Partidul Național Liberal să-și spună cuvântul, iar activitatea politică și guvernamentală însumate au arătat consecvența și claritatea reformelor implementate în vederea dezvoltării României. Activitatea politică și credința nezdruccinată în idealurile liberale a făcut ca noul regim instalat la putere în 1945 să lichideze fizic toți adversarii politici, căzând victime și cei doi membri marcanți ai familiei Brătianu Dinu și Gheorghe în închisoarea de tristă amintire de la Sighet.

Cuvinte-cheie: Marele Război, manevră, rotativa guvernamentală, politica dâmbovițeană, Marea Unire, armistițiu, decada brătienistă.

SPECIFIC SEQUENCES FROM THE OFFICIAL ACTIVITY OF THE ROMANIAN OFFICER FLORIAN MEDREA IN THE PERIOD 1904-1947

SECVENȚE PUNCTUALE DIN ACTIVITATEA OFICIALĂ A OFIȚERULUI ROMÂN FLORIAN MEDREA ÎN PERIOADA 1904-1947

Dragoș CURELEA, dr.,

Colegiul Tehnic Energetic, Sibiu, România

dana_cdanal@yahoo.com

Dragos CURELEA, PhD,

Technical College "Cibinium", Sibiu, Romania

CZU: 94:355.1(498)(091)

Abstract. Florian Medrea was a Romanian officer from Transylvania (Alba de Jos county), who came from the ranks of the former Austro-Hungarian Imperial Army (K.u.K.) where he was active between 1904-1918 the ranks of the military hierarchy from the rank of cadet to that of captain . After the events that led to the capitulation of Austria-Hungary, followed by the Great Assembly in Alba Iulia, whose military organizer was from the Central Romanian National Council, he was co-opted into the military structures of the Leading Council in Sibiu. In 1919 he organized the Horia Regiment/Volunteer Corps, which later became the 86th Beiuș Infantry Regiment in the Tisa Campaign in 1919-1920. The aforementioned military unit was commanded by Colonel Gheorghe Popa Grama and Major Florian Medrea, second in command. He continued his law studies by obtaining a doctorate in Legal Sciences at the prestigious University of Dacia Superioare in Cluj. In 1924 he went to the reserve of the 105/106 Infantry Regiment, and then to the 90 th Infantry Regiment Sibiu. After this moment he was politically active in the ranks of the National Peasant Party, a notary public in Aiud, and then a lawyer in Alba Iulia. During the period of the national-peasant government, he was promoted to quaestor in the regional Security Structure from Cluj. He held the positions of prefect, government inspector general, general secretary of the Mureș Royal Land. In 1947 he died in Sebeș. Large funerals were organized, in which literally all the inhabitants of the Transylvanian city of Alba Iulia participated in September 1947. He was buried in the Maieri Orthodox cemetery in Alba Iulia, and the divine service was officiated by the archdeacon of Alba Iulia, Father Alexandru Baba. He was married to Hedwige Buchruker-Medrea and had two daughters: Ileana and Irina Medrea.

Keywords: regional structure, capitulation, military structures, volunteer corps

Rezumat. Florian Medrea a fost un ofițer român din Transilvania (comitatul Alba de Jos), care a provenit din rândurile fostei Armate imperiale Austro-Ungare (K.u.K.) unde a activat între 1904-1918 urcând treptele ierarhiei militare de la gradul de cadet la acela de căpitan. După evenimentele care au condus la capitularea Austro-Ungariei, urmate de Marea Adunare de la Alba Iulia, a cărui organizator militar a fost din partea Consiliului Național Român Central, a fost cooptat în structurile militare ale Consiliului Dirigent din Sibiu. În 1919 a organizat Regimentul /Corpul de voluntari Horia, care a devenit mai târziu în Campania de la Tisa în 1919-1920 Regimentul 86 Infanterie Beiuș. Amintita unitate militară a fost comandată de colonelul Gheorghe Popa Grama și de maiorul Florian Medrea, adjunct. A urmat studii în drept continuate prin obținerea unui doctorat în Științe juridice la prestigioasa Universitate a Daciei Superioare din Cluj. În 1924 a trecut în rezerva Regimentului 105/106 Infanterie, iar apoi în Regimentul 90 Infanterie Sibiu. După acest moment a activat politic în rândurile Partidului Național Țărănesc, notar public în Aiud, iar apoi avocat în Alba Iulia. În perioada guvernării național-țărăniste a fost avansat chestor în Structura regională de Siguranță din Cluj. A ocupat funcții de prefect, inspector general guvernamental, secretar general al Ținutului regal Mureș. În 1947 s-a stins din viață la Sebeș. I-au fost organizate funeralii ample, la care literalmente au participat în septembrie 1947 toți locuitorii urbei transilvane Alba Iulia. Înhumat în cimitirul ortodox Maieri din Alba Iulia, iar serviciul divin a fost oficiat de către protopopul Albei Iulia, părintele Alexandru Baba. A fost căsătorit cu Hedwige Buchruker-Medrea și a avut două fete: Ileana și Irina Medrea.

Cuvinte-cheie: structură regională, capitulare, structuri militare, corp de voluntari

ASPECTS FROM THE ACTIVITY OF TEODOR IACOBESCU IN GENERAL ASSOCIATION OF TEACHERS FROM ROMANIA (1926-1969)

ASPECTE DIN ACTIVITATEA LUI TEODOR IACOBESCU ÎN ASOCIAȚIA GENERALĂ A ÎNVĂȚĂTORILOR DIN ROMÂNIA (1926-1969)

Daniela CURELEA, dr.,
Colegiul Tehnic „Cibinium”, Sibiu, România
dana_cdana1@yahoo.com

Daniela CURELEA, PhD,
Technical College "Cibinium", Sibiu, Romania

CZU: 373(498)(091)

Abstarct. Teodor Iacobescu was a famous personality among teachers in Romania. Captain in reserve of the Romanian Army and combatant veteran of the Great War, he was a member of the Central Committee of the General Association of Teachers from Romania. Author of didactic textbooks for primary education. He also held political positions, representing Cetatea-Albă county in Parliament, initially from the Peasant Party, and then from the National Peasant Party. After 1938, he fulfilled the duties of president of the above-mentioned General Association, thus contributing to the modernization of education in Romania and to the inauguration of a new headquarters of the Association that he presided over. In the years following 1948, he was closely monitored by the militia and security surveillance structures. He passed away on March 6, 1969. In the following lines, we present to the reader specific aspects of his activity at the head of A.G.I.R. between 1938-1944. But also some information from his life after 1948.

Keywords: Romanian Army, General Association of Teachers, party.

Rezumat: Teodor Iacobescu a fost o personalitate de marcă în rândurile învățătorilor din România. Căpitan în rezervă al Armatei Române și veteran combatant al Marelui Război, acesta a fost membru în Comitetul central al Asociației Generale a Învățătorilor din România. Autor de manuale didactice pentru învățământul primar. A deținut și funcții politice, reprezentând județul Cetatea-Albă în Parlament, inițial din partea Partidului Țărănesc, iar apoi din partea Partidului Național Țărănesc. După anul 1938 a îndeplinit atribuțiile de președinte al Asociației generale mai sus amintite contribuind astfel la modernizarea educației în România și la inaugurarea unui sediu nou al Asociației pe care o prezida. În anii care au urmat lui 1948 a fost monitorizat atent de către structurile de miliție și cele de filaj ale securității. S-a stins din viață în 6 martie 1969. În rândurile care urmează prezentăm cititorului aspecte punctuale din activitatea sa în fruntea A.G.I.R. între 1938-1944. Dar și câteva informații din viața pe care a avut-o după anul 1948.

Cuvinte-cheie: Armată Română, Asociația generală a învățătorilor, partid.

SECTION 10
INNOVATIONS IN FINE ARTS, ARTS AND TECHNOLOGY EDUCATION IN
UNIVERSITIES

COMMUNICATION THROUGH ART AS A MEANS OF TRAINING STUDENTS'
CULTURAL AND INTERCULTURAL COMPETENCES

COMUNICAREA PRIN ARTĂ CA MIJLOC DE FORMARE A COMPETENȚELOR
CULTURALE ȘI INTERCULTURALE LA ELEVI

Ludmila MOKAN-VOZIAN, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-5350-4921](https://orcid.org/0000-0001-5350-4921)
mokan-vozian.ludmila@upsc.md

Ludmila MOKAN-VOZIAN, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.025:73

Abstract. In today's world, culture plays an important role in the development of personality and society. Art, as one of the key areas of culture, makes a significant contribution to the formation of students' competences. Communicating through art in visual art education classes is an essential means of building cultural and intercultural competence in pupils. Art not only stimulates creativity, but also improves communication skills, emotional intelligence and information literacy. In the context of art education, art becomes a tool through which pupils learn to communicate, express ideas and explore cultural diversity. Through art, pupils develop skills of receptivity, empathy and seeing from a variety of perspectives. By communicating with art, pupils learn to interpret and appreciate various works of art, thus developing their aesthetic sense and cultural competence. In the same way, art education contributes to the formation of an intercultural vision and the development of skills needed to interact with others from different cultural backgrounds. Communication through art can be an effective means of developing these skills, as it allows pupils to immerse themselves in the world of art, to communicate with others, to express their thoughts and feelings and to receive feedback in the same vein. Communication through art contributes to exploring cultural diversity, expressing cultural identity, promoting intercultural dialogue, developing empathy, stimulating creativity and critical thinking, promoting tolerance and respect. These aspects are reliable benchmarks for the formation of cultural and intercultural competences in students.

Keywords: culture, interculturality, visual arts, art education, competence.

Rezumat. În lumea contemporană, cultura joacă un rol important în dezvoltarea personalității și a societății. Arta, ca unul dintre domeniile cheie ale culturii, vine cu contribuție semnificativă în formarea competențelor elevilor. Comunicarea prin artă în cadrul orelor de educație plastică reprezintă un mijloc esențial pentru formarea competențelor culturale și interculturale la elevi. Arta nu doar stimulează creativitatea, ci și îmbunătățește abilitățile de comunicare, inteligența emoțională și alfabetizarea informațională. În contextul educației plastice, arta devine un instrument prin care elevii învață să comunice, să exprime idei și să exploreze diversitatea culturală. Prin intermediul artei, elevii dezvoltă abilități de receptivitate, empatie și privire din variate perspective. Comunicând cu arta, elevii învață să interpreteze și să aprecieze diverse opere de artă, dezvoltându-și astfel simțul

estetic și competențele culturale. La fel, educația plastică contribuie la formarea unei viziuni interculturale și la dezvoltarea competențelor necesare pentru a interacționa cu alții din diferite medii culturale. Comunicarea prin artă poate fi un mijloc eficient de dezvoltare a acestor competențe, deoarece le permite elevilor să se cufunde în lumea artei, să comunice cu ceilalți, să își exprime gândurile și sentimentele și să primească feedback în același sens. Or, comunicarea prin artă contribuie la explorarea diversității culturale, exprimarea identității culturale, promovarea dialogului intercultural, dezvoltarea empatiei, stimularea creativității și gândirii critice, promovarea toleranței și respectului. Aspectele menționate reprezintă repere sigure pentru formarea competențelor culturale și interculturale la elevi.

Cuvinte-cheie: cultură, interculturalitate, arte vizuale, educație artistică, competență.

POSTMODERNISM IN THE CREATION OF GHEORGHE ȘOITU

POSTMODERNISMUL ÎN CREAȚIA LUI GHEORGHE ȘOITU

Natalia PROCOP, dr., lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0003-4900-1787](https://orcid.org/0000-0003-4900-1787)
procop.natalia@upsc.md

Natalia PROCOP, PhD, University Lecturer,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 75(478)(092)

Abstract. Gheorghe Șoitu studied between 1964-1970 at “Iliia Repin” Republican School of Fine Arts in Chisinau. The creation of the visual artist from the 80s is characterized by experimentalism. During this period, the creation of Gheorghe Șoitu is characterized by experimentalism. The style, incision and contrasting chromatic scale, with multiple nuances, dominate in the genre compositions. They exude perfection, being tonally, chromatically and compositionally balanced. Gheorghe Șoitu mainly manifests himself in genre painting. In the 2000s, the artist's creation is distinguished by neo-expressionism compositions, in which the artwork is managed by the impulsive and spontaneous temperament. The color images proposed by the plastic artist have as their source the folklore and stylistics of our popular art. The lyrical force, the vision dramatization and the colour vitality represent the diversity of his plastic vision. This stage is characterized by a special expressive force, diverse chromatic scale and dynamic touches of color. Yellow has a substantial function, directing a whole range of emotions. Through his approach, the painter moves away from his traditionalist colleagues, approaching international art. He has works in personal and state collections in the Republic of Moldova, Romania, Ukraine, etc. His works have been exhibited in Romania, Bulgaria, Belgium, Germany, Russian Federation, Ukraine, Greece, Portugal, USA, Italy, Israel, Canada.

Keywords: neo-impressionism, painting, creation, chromatic scale, composition.

Rezumat. Gheorghe Șoitu și-a făcut studiile în perioada anilor 1964-1970 la Școala Republicană de Arte Plastice „Iliia Repin” din Chișinău. Creația artistului plastic din anii '80 se caracterizează prin experimentalism. În compozițiile de gen domină factura, incizia și gama cromatică contrastantă, cu multiple nuanțări. Echilibrate tonal, cromatic și prin compoziție, ele emană perfecțiune. Gheorghe Șoitu se manifestă cu precădere în pictura de gen. În anii 2000 creația artistului se distinge prin

compoziții neo-expresioniste în care forma plastică este gestionată de temperamentul impulsiv și spontan. Imaginile în culori pe care le propune artistul plastic au ca izvor folclorul și stilistica artei noastre populare. Forța lirică, dramatizarea viziunii și vitalitatea culorii reprezintă diversitatea viziunii sale plastice. Această etapă se caracterizează printr-o deosebită forță expresivă, gamă cromatică diversă și tușe de culori energice. Galbenul are o funcție substanțială, care dirijează o gamă întreagă de dispoziții emotive. Prin abordarea sa pictorul se îndepărtează de colegii tradiționaliști, apropiindu-se de arta internațională. Are lucrări în colecții personale și de stat în Republica Moldova, România, Ucraina ș.a. Lucrările sale au fost expuse în România, Bulgaria, Belgia, Germania, Federația Rusă, Ucraina, Grecia, Portugalia, SUA, Italia, Israel, Canada.

Cuvinte-cheie: neo-expresionism, pictură, creație, gamă cromatică, compoziție.

THE IMPORTANCE OF PROJECTS IN FORMING CREATIVE COMPETENCES WITHIN THE DISCIPLINE OF ART EDUCATION

IMPORTANȚA PROIECTELOR ÎN FORMAREA COMPETENȚELOR CREATIVE ÎN CADRUL DISCIPLINEI DE EDUCAȚIE PLASTICĂ

Zinica NOUR APOSTOL, drd., România,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0009-0003-6766-9251](https://orcid.org/0009-0003-6766-9251)

zinicanour@yahoo.com

Eleonora BRIGALDA, dr, prof. univ,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0001-7117-9165](https://orcid.org/0000-0001-7117-9165)

brigalda.eleonora@upsc.md

Zinica NOUR APOSTOL, PhD student, Romania,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Eleonora BRIGALDA, PhD, University Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.025:73

Abstract. The paper “The importance of projects in the formation of creative skills in the discipline of art education” explores how educational projects stimulate students' creativity and develop their artistic skills. By analyzing various pedagogical strategies applied in art education, the paper demonstrates that the active involvement of students in practical projects enriches their knowledge, encourages critical thinking and promotes innovation. Using case studies and concrete examples, the author argues that creative projects not only develop students' artistic skills, but also build their ability to work in teams, solve problems and express themselves freely. The conclusion emphasizes the importance of integrating projects into the art education curriculum as an essential means for cultivating open-mindedness and an innovative attitude among young people. This approach contributes to the formation of a solid foundation for the personal and professional development of students, highlighting the essential role of art in education.

Keywords: art, education, formation, pedagogical strategies, artistic skills.

Rezumat. Lucrarea "Importanța proiectelor în formarea competențelor creative în cadrul disciplinei de educație plastică" explorează cum proiectele educaționale stimulează creativitatea elevilor și dezvoltă abilitățile lor artistice. Prin analiza a diverse strategii pedagogice aplicate în educația plastică, lucrarea demonstrează că implicarea activă a elevilor în proiecte practice le îmbogățește cunoștințele, încurajează gândirea critică și promovează inovația. Folosind studii de caz și exemple concrete, autorul argumentează că proiectele creative nu doar că dezvoltă competențele artistice ale elevilor, dar le și formează capacitatea de a lucra în echipă, de a soluționa probleme și de a se exprima liber. Concluzia subliniază importanța integrării proiectelor în curriculumul de educație plastică ca mijloc esențial pentru cultivarea unei gândiri deschise și a unei atitudini inovatoare în rândul tinerilor. Această abordare contribuie la formarea unei baze solide pentru dezvoltarea personală și profesională a elevilor, evidențiind rolul esențial al artei în educație.

Cuvinte-cheie: artă, educație, formare, strategie pedagogică, abilități artistice.

THREE PYLONS OF NATIONAL ART – IGOR VIERU, ILIE BOGDESCO, MIHAIL PETRIC –100 YEARS SINCE BIRTH

TREI PLONI AI ARTEI NAȚIONALE – IGOR VIERU, ILIE BOGDESCO, MIHAIL PETRIC – 100 ANI DE LA NAȘTERE

Rodica URSACHI, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0001-6084-9506](https://orcid.org/0000-0001-6084-9506)

rodikamish@gmail.com

Rodica URSACHI, PhD, Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 75(478)

Abstract. The article is focused on the creation of three plastic artists from the Republic of Moldova, who would have celebrated their centenary this year – Igor Vieru (1923-1988), Ilie Bogdesco (1923-2010), Mihail Petric (1923-2005). Their contribution is a significant one for national art, each one leaving a considerable mark in the field and genre they work in – graphics, thematic painting, landscape, etc. Their creation will remain in the memory of several generations of local artists, inspiring them to new artistic experiences. Several aspects and factors of the creative process of each individual artist are mentioned in the article. The thematic topics addressed are described, the components of the plastic language used in the process of creating a work of art, and the types of plastic and technical realization of the works are revealed. In their creation there is a coexistence of traditional and innovative elements in the plastic treatment of works of art. Depending on the historical period, the illustrative-realistic vision in painting (Igor Vieru, Mihail Petric) is replaced by a decorative one, inspired by Romanian plastic folklore and the aesthetic concepts of modern European art (post-impressionism, Fauvism, etc.). In the creation of the graphic artist Ilie Bogdesco, who prefers a „classic" work technique (engraving on copper plate, etc.), technical procedures and stylistic features not specific to contemporary national graphics are encountered. He practices calligraphy in book illustration and develops a new author's technique, based on the text from the national medieval miniatures (Punguța cu doi bani, 1962). Poets in soul and philosophers in thought,

the celebrated artists remain trailblazers for the plastic arts in the Republic of Moldova, who have left a unique spiritual trail in their track record.

Keywords: Creation, art, artist, artwork, image, visual language.

Rezumat. Articolul este axat pe creația a trei artiști plastici din Republica Moldova, care în anul curent ar fi celebrat centenarul - Igor Vieru (1923-1988), Ilie Bogdesco (1923-2010), Mihail Petric (1923-2005). Aportul lor este unul semnificativ pentru arta națională, fiecare lăsând o amprentă considerabilă în domeniul și genul profesat – grafică, pictură tematică, peisaj etc. Creația lor va rămâne în memoria mai multor generații de artiști plastici autohtoni, inspirându-i la noi experiențe plastice. În articol sunt menționate mai multe aspecte și factori ai procesului de creație a fiecărui artist în parte. Sunt descrise subiectele tematice abordate, componentele limbajului plastic utilizat în procesul de creare a unei opere de artă, și relevate tipurile de realizare plastică și tehnică ale lucrărilor. În opera lor se întâlnește o coexistență a elementelor tradiționale și novatoare în tratarea plastică a operelor de artă. În funcție de perioadă istorică, viziunea ilustrativ-realistă din pictură (Igor Vieru, Mihail Petric) este înlocuită cu una decorativă, inspirată din folclorul plastic românesc și din concepțiile estetice ale artei moderne europene (postimpresionism, fovism etc.). În creația graficianului Ilie Bogdesco, care preferă o tehnică „clasică” de lucru (gravura pe placă de cupru ș.a.), se întâlnesc procedee tehnice și trăsături stilistice nespecifice graficii contemporane naționale. El practică caligrafia în ilustrația de carte și elaborează o nouă tehnică de autor, bazată pe textul din miniaturile medievale naționale (Punguța cu doi bani, 1962). Poeți în suflet și filosofi în gândire, artiștii celebrați rămân pentru arta plastică din Republica Moldova deschizători de drumuri, ce au trasat în palmaresul ei o urmă spirituală inedită.

THE CREATION OF SCULPTOR CLAUDIA COBIZEV IN THE APPROACH OF ART CRITIC SOFIA BOBERNAGA

CREAȚIA SCULPTORITEI CLAUDIA COBIZEV ÎN ABORDAREA CRITICULUI DE ARTĂ SOFIA BOBERNAGA

Ana MARIAN, dr.,
Institutul Patrimoniului Cultural
[ORCID: 0000-0002-1530-0765](https://orcid.org/0000-0002-1530-0765)
anamarian1974@gmail.com

Ana MARIAN, PhD,
The Institute of Cultural Heritage,

CZU: 730(478)(092)

Abstract. Many times appreciated, the creation of the sculptor Claudia Cobizev (1905-1995) was repeatedly reflected in specialized studies by art critics Ludmila Toma (1976, 1978), Sofia Bobernaga (1988), Ana Marian (2007, 2018). In the work of Claudia Cobizev. Sculpture (1988, Moscow, “Sovetskii hudojnik”, 17p., ill, in Russian) Sofia Bobernaga reflects the creation of the sculptor. Although her work belongs to the “flourishing” period of socialist realism in the arts of the Moldavian SSR, it contains a deep artistic message, being undeniably varied in its visual aspect. Referring to the great variety of the sculptor's approaches, which constitutes “a wide range”, as the art critic noted, her work includes works made in small-scale artworks, easel sculpture and monumental artworks. In

terms of domains approached by the artist, Sofia Bobernaga classifies them in the genres of portrait, composition on current themes (thematic composition – author's note), the historical genre or that of genre composition, compositions on socialist work topics, etc. A double success of creative works – that of the sculptor Claudia Cobizev and that of the art critic Sofia Bobernaga, who highlighted her work, is reflected in this study of the history of plastic arts.

Keywords: sculpture, study of the history of visual arts, small-scale sculpture, easel sculpture, monumental sculpture, portrait, thematic compositions.

Rezumat. Multiplu apreciată, creația sculptoriței Claudia Cobizev (1905-1995) a fost în repetate rânduri reflectată în studii de specialitate de către criticii de artă Ludmila Toma (1976, 1978), Sofia Bobernaga (1988), Ana Marian (2007, 2018). În lucrarea *Claudia Cobizev. Sculptură* (1988, Moscova, „Sovetskii hudojnik”, 17p., il, în limba rusă) Sofia Bobernaga reflectă creația sculptoriței. Deși opera sa se înscrie în perioada „înfloririi” realismului socialist în arta RSS Moldovenești, ea conține un mesaj artistic profund, fiind incontestabil variată sub aspect plastic. Referindu-se la marea varietate a abordărilor sculptoriței, care constituie „un diapazon larg”, după cum remarcă criticul de artă, opera sa include lucrări realizate în plastica de mici dimensiuni, sculptură de șevalet și plastică monumentală. În ceea ce privește domeniile abordate de plasticiană, Sofia Bobernaga le clasifică în genurile portret, compoziții la teme actuale (compoziții tematice – n.a.), genul istoric sau cel al compoziției de gen, compoziții la tema muncii socialiste etc. O dublă reușită – cea a creației sculptoriței Claudia Cobizev și cea a criticului de artă Sofia Bobernaga, care a pus în valoare opera acesteia, își găsește reflectare în acest studiu de istoria artelor plastice.

Cuvinte-cheie: sculptură, studiu de istoria artelor plastice, plastica de mici dimensiuni, sculptură de șevalet, plastică monumentală, portret, compoziții tematice.

SCULPUTE, INTEGRAL PART OF URBAN ARCHITECTURE. THE CREATION OF THE ARTIST VICTOR MACOVEI

SCULPTURA, PARTE INTEGRĂ A ARHITECTURII URBANE (CHIȘINĂU). CREAȚIA ARTISTULUI VICTOR MACOVEI

Ana GOBJILA, asist. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
gobjila.ana@upsc.md

Ana GOBJILA, University Assistant,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 730(478)

Abstract. This article is dedicated to the art of sculpture and the creation of the contemporary sculptor Victor Macovei, to the analysis of the masterpieces and the encountered problems on the way to cultivating the beauty in society. V. Macovei is an active public personality, present at many artistic events. The vocation's force was decisive, so the attraction for sculpturing, for modeling, dominates and prevails any other occupation. He is building his art career, a spectacular sculpturing career very consciously so that his creations leave no one indifferent. A great masterpiece of the city is the work “Kilometer 0”, created by sculptors V. Macovei and R. Tihonciuc. History tells us that “Kilometer 0” is a specific location from which distances to the largest capitals of Europe are traditionally

calculated. The starting point is often the central post office of the city, which in our case corresponds to the City Hall of Chişinău. The work itself is a symbol that can be interpreted differently. Regardless of the version, it is certain that the artists' creation has become a monument of significant historical and cultural value. For many, "Kilometer 0" is a reference point and allows for the elaboration of topographic schemes of the city of Chişinău.

Keywords: Art, sculpture, architecture, creation.

Rezumat. Acest articol este dedicat sculpturii și creației sculptorului contemporan Victor Macovei, analizei lucrărilor de creație și problemelor întâmpinate la formarea și cultivarea frumosului în societate. Victor Macovei este o personalitate publică, prezent la multe evenimente artistice. Forța vocației a fost decisivă, atracția pentru a sculpta, a modela domină orice altă preocupare. Își construiește cu bună știință cariera de sculptor, o carieră spectaculoasă, operele sale nu lasă pe nimeni indiferent. O mare capodoperă a orașului este lucrarea „Kilometrul 0” autorii căreia sunt sculptorii V. Macovei și R. Tihonciuc. Istoria spune că „Kilometrul 0” este un loc anume din care sunt calculate în mod tradițional distanțele până la cele mai mari capitale ale Europei. Punctul de pornire, de cele mai multe ori este poșta centrală a orașului, în cazul nostru corespunde și cu Primăria Chişinăului. Lucrarea în sine reprezintă un simbol care poate fi interpretat diferit. Oricare nu ar fi versiunea, cert este că creația artiștilor a devenit un monument de o importantă valoare istorică și culturală. Pentru mulți „kilometrul 0” este un punct de reper și permite elaborarea unor scheme topografice ale orașului Chişinău.

Cuvinte-cheie: Artă, sculptură, arhitectură, creație.

REFLECTIONS OF NEO-EXPRESSIONISM AND ABSTRACT EXPRESSIONISM IN THE WORK OF PAINTER MIRELA IORDACHI

REFLEXE ALE NEOEXPRESIONISMULUI ȘI EXPRESIONISMULUI ABSTRACT ÎN CREAȚIA PICTORITEI MIRELA IORDACHI

Vitalie MALCOCI, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chişinău

[ORCID: 0000-0001-5528-4723](https://orcid.org/0000-0001-5528-4723)

vitaliemalcoci@gmail.com

Iuliana GHERMAN, drd.,

UPS „Ion Creangă” din Chişinău

[ORCID: 0000-0001-8717-7092](https://orcid.org/0000-0001-8717-7092)

julianagerman777@gmail.com

Vitalie MALCOCI, PhD, Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Iuliana GHERMAN, PhD student,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 75(498)(092)

Abstract. Mirela Iordachi is a visual artist from Bucharest (born 1978, Romania), with studies in the field of painting (Master's degree - 2014, the National University of Arts in Bucharest). In the last decades, she exhibited over 90 personal exhibitions in different countries (France, Germany,

Belgium, Japan, Romania, Moldova, etc.), managing to approach her own and individualized vision. With new original visions, the painter tends towards modernism, using experimental techniques and an exhaustive freedom in her creation. The *Aterniger* exhibition, opened at MNAM, December 2022, represented a revelation of the urban atmosphere through transcendent dimensions. *Aterniger* - is a real contemporary, dynamic experiment with an updated problematization of the *black modern*, which reflects the state of the human being and the troubled conditions of today. Neo-expressionism was taken from the expressionist formula, with its tragic and apocalyptic visions, and since the 70s of the last century it has been evolving spectacularly in the Western Europe and the USA. Currently, in the European and universal artistic space, the abstract expressionism remains one of the most current, modern and complex artistic phenomena.

Keywords: neo-expressionism, abstract expressionism, experimental creation, artistic area, black modern.

Rezumat. Mirela Iordachi este un artist plastic din București (a.n. 1978, România), cu studii în domeniul picturii (masterat - 2014, Universitatea Națională de Arte din București). În ultimile decenii a expus peste 90 de expoziții personale în diferite țări (Franța, Germania, Belgia, Japonia, România, R.Moldova etc.), reușind să abordeze o viziune proprie și individualizată. Cu viziuni originale noi, pictorița tinde spre modernism, utilizând tehnici experimentale și o libertate exhaustivă în creația sa. Expoziția *Aterniger*, vernisată la MNAM, decembrie 2022, a reprezentat o revelație a atmosferei urbane prin dimensiuni transcendente. *Aterniger* – este un adevărat experiment contemporan, dinamic, cu o problematizare actualizată a modernului negru, ce reflectă starea ființei umane și a condițiilor tulburale de azi. Neoexpresionismul a fost preluat din formula expresionistă, cu tragicul și viziunile sale apocaliptice, iar din anii 70 al secolului trecut evoluează spectaculos în Europa de vest și SUA. Actualmente, în spațiu artistic european și cel universal expresionismul abstract rămâne unul dintre cele mai actuale, moderne și complexe fenomene artistice.

Cuvinte-cheie: neoexpresionism, expresionism abstract, creația experimentală, areal artistic, modernul negru.

VALUATION OF PEDAGOGICAL STRATEGIES FOR PROMOTING THE NATIONAL AND UNIVERSAL ARCHITECTURAL TREASURY IN THE INITIAL TRAINING OF STUDENTS-ARCHITECTS AND DESIGNERS

VALORIFICAREA STRATEGIILOR PEDAGOGICE DE PROMOVARE A TEZAUROLUI ARHITECTURAL NAȚIONAL ȘI UNIVERSAL ÎN FORMAREA INIȚIALĂ A STUDENȚILOR-ARHITECȚI ȘI DESIGNERI

Tatiana FILIPSKI, dr., lector univ.,
Universitatea Tehnică a Moldovei
[ORCID: 0000-0002-6071-5513](https://orcid.org/0000-0002-6071-5513)
tatiana.filipski@udu.utm.md

Angela MUNTEANU, dr., conf. univ.,
Universitatea Tehnică a Moldovei
[ORCID: 0000-0003-4671-022X](https://orcid.org/0000-0003-4671-022X)
angela.munteanu@arh.utm

Tatiana FILIPSKI, PhD, University Lecturer,
Technical University of Moldova
Angela MUNTEANU, PhD, Associate Professor,
Technical University of Moldova

CZU: 378.126:72

Abstract. The article represents a theoretical-practical study that reflects an important and current aspect in the initial training of architecture and design students through the utilization of pedagogical strategies for promoting the national and universal architectural heritage. The paper provides historical insights into interior spaces and their harmonization with architectural contexts. Additionally, it identifies fundamental concepts, analyzes scholars' perspectives on the significance of researching, preserving, and promoting architectural heritage in the context of the initial training of architecture and design students. Furthermore, the need for an inter-, multi-, and transdisciplinary approach in organizing and conducting educational activities in the disciplines of Form Study and Painting through and for the national and universal architectural heritage is established and argue.

Keywords: pedagogical strategies, national and universal architectural heritage, museum education, initial training

Rezumat. Articolul reprezintă un studiu teoretico-practic care reflectă un aspect important și actual în formarea inițială a studenților-arhitecți și designeri prin valorificarea Strategiilor pedagogice de promovare a tezaurului arhitectural național și universal. În lucrare sunt relatate unele precizări istorice cu privire la spațiile de interior și armonizarea acestora cu contextele arhitecturale. Totodată, sunt identificate conceptele de bază, analizate accepțiuni ale savanților ce vizează importanța cercetării, conservării și promovării tezaurului arhitectural în contextul formării inițiale a studenților-arhitecți și designeri. La fel, este stabilită și argumentată necesitatea abordării inter-pluri-și transdisciplinară în organizarea și desfășurarea acțiunilor educaționale la disciplinele Studiul formei și Pictura prin și pentru tezaurul arhitectural național și universal.

Cuvinte-cheie: strategii pedagogice, tezaur arhitectural național și universal, educație muzeală, formare inițială.

SECTION 11
**MULTIDIMENSIONAL PERSPECTIVES ON MULTILINGUAL EDUCATION:
CHALLENGES, OPPORTUNITIES AND INNOVATIONS**

SENTIMENT ANALYSIS IN TEACHING BUSINESS ENGLISH - A CASE STUDY

**ANALIZA SENTIMENTELOR ÎN PREDAREA ENGLEZEI PENTRU AFACERI - STUDIU
DE CAZ**

Carina BRÂNZILĂ, dr., lector univ.,
Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, România
[ORCID: 0009-0003-8450-204X](https://orcid.org/0009-0003-8450-204X)
carina.branzila@uaic.ro

Carina BRANZILA, PhD, University Lecturer,
“Al. I. Cuza” University, Iași, Romania

CZU:37.016:811.111

Abstract. The sentiment analysis software is a highly useful tool mainly used by marketing and tourism companies to analyze a large amount of information regarding consumers' opinions. This type of analysis is very beneficial in the further development of the products or services. Sentiment analysis has gradually penetrated more and more fields; for example, in analyzing opinions provided by users on social media networks. These diverse applications have slowly migrated even toward education. This article aims to present a small-scale case study in which the sentiment analysis software is used in teaching English as a business language in higher education, as well as the potential benefits and limitations of this approach in foreign language instruction.

Keywords: sentiment analysis, social media, education, English teaching

Rezumat. Softul de analiză a sentimentelor este un instrument foarte util dezvoltat de companiile de marketing și turism pentru a analiza un flux mare de informații ce constă în părerile clienților și consumatorilor. Acest tip de analiză este foarte utilă în a dezvolta mai departe produsele diverselor companii. Softul a început să fie folosit gradat în din ce în ce mai multe domenii, de exemplu în a analiza opinii oferite de diverse persoane pe rețelele de socializare. Aceste utilizări diverse au migrat treptat inclusiv spre educație. Acest articol își propune să prezinte un mic studiu de caz, în care softul de analiză a sentimentelor este utilizat în predarea limbii engleze ca limbă de afaceri în cadrul învățământului superior, precum și posibilele beneficii și limitări ale acestei abordări în predarea unei limbi străine.

Cuvinte-cheie: analiză de sentimente, rețele sociale, educație, predarea limbii engleze

**DISCURSIVE PROSPECT OF USING LITERARY TEXTS TO ENHANCE STUDENTS'
ENGLISH LANGUAGE PROFICIENCY**

**PERSPECTIVA DISCURSIVĂ A ANALIZEI TEXTULUI LITERAR ÎN DEZVOLTAREA
COMPETENȚEI DE COMUNICARE ÎN LIMBA ENGLEZĂ**

Tatiana LAȘCU, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0003-2192-490X](https://orcid.org/0000-0003-2192-490X)
lascu.tatiana@upsc.md

Tatiana LASCU, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.016:811.111

Abstract. The article presents some methodological aspects of the literary text analysis in the development of communication competence in English from the discursive perspective. The study exploits the didactic potential of the literary text in the process of studying the English language, highlighting the need to use an effective input in the classroom to facilitate the development of students' communication skills. Literary texts are a productive resource for creating useful strategies and tasks to foster the development of critical thinking, creativity and discursive skills. Meanwhile, the author identifies optimal methodological activities applied on the basis of the literary text designated for generating the efficiency of the communication act.

Keywords: prospect, literary text, communication, language proficiency, tasks

Rezumat. Articolul prezintă unele aspecte metodologice ale analizei textului literar în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză din perspectiva discursivă. Studiul valorifică potențialul didactic al textului literar în procesul de studiere a limbii engleze, evidențiind necesitatea utilizării unui input eficient în clasă care să faciliteze dezvoltarea abilităților de comunicare a cursanților. Textele literare reprezintă o resursă productivă pentru crearea strategiilor și sarcinilor utile pentru a favoriza gândirea critică, creativitatea și abilitățile discursive. Totodată, sunt identificate activități metodologice optime aplicate în baza textului literar desemnate pentru generarea eficienței actului de comunicare.

Cuvinte-cheie: perspectivă, text literar, comunicare, limbă, sarcină

HOW TO TEACH GRAMMAR AND ANALYTICAL THINKING THROUGH INNOVATIVE METHODS

METODE INOVATIVE DE PREDARE A GRAMATICII ȘI GÂNDIRII ANALITICE

Olesea BUCUCI, drd., asist. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0003-9734-4941](https://orcid.org/0009-0003-9734-4941)
bucuci.olesea@upsc.md

Olesea BUCUCI, PhD student, University Assistant,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 81’36

Abstract. Grammar and writing are so inextricably linked as to be virtually synonymous. To study one is to study the other. I came to this awareness as I worked to bring my instructional activities closer in line with the tasks students faced in putting their thoughts down on paper. In other words, as I explored the reasons behind students’ difficulties with organization, coherence, and revision, and as I developed strategies for addressing the root causes, I found I was teaching grammar—not usage—but grammar, the relationship between structure and meaning. Furthermore, as my students and I explored together the relation between structure and meaning, I realized why twentieth century researchers concluded that direct instruction in grammar had no impact upon writing.

Keywords: Grammar, writing, analytical thinking, difficulties, exploration, structure, impact

Rezumat. Gramatica și scrierea sunt atât de indisolubil legate încât sunt practic sinonime. A studia pe una înseamnă a o studia și pe cealaltă. Am ajuns la această conștientizare în timp ce m-am străduit să adaptez activitățile mele de instruire în concordanță cu sarcinile cu care se confruntă elevii în a-și pune gândurile pe hârtie. Cu alte cuvinte, pe măsură ce am explorat motivele din spatele dificultăților studenților în organizare, coerență și revizuire și pe măsură ce am dezvoltat strategii de abordare a cauzelor fundamentale, am descoperit că predam gramatica — nu utilizarea — ci gramatica, relația dintre structură și sens. Mai mult, pe măsură ce studenții mei și cu mine am explorat împreună relația dintre structură și sens, mi-am dat seama de ce cercetătorii din secolul al XX-lea au ajuns la concluzia că instruirea directă în gramatică nu a avut niciun impact asupra scrisului.

Cuvinte-cheie: gramatica, scrierea, gândirea analitică, dificultăți, adaptare, explorare, structură, impact

PROIECTE EDUCAȚIONALE - SPAȚIU EDUCAȚIONAL COMUN PENTRU O ȘCOALĂ FĂRĂ FRONTIERE

EDUCATIONAL PROJECTS - A COMMON EDUCATIONAL SPACE FOR A SCHOOL WITHOUT BORDERS

Kristina CERNEI, profesoare grad didactic superior,
IPLT „Onisifor Ghibu”, Chișinău
[ORCID: 0009-0000-2088-1966](https://orcid.org/0009-0000-2088-1966)
cernei_kristina@yahoo.com

Kristina CERNEI, teacher superior didactic degree,
PITL “Onisifor Ghibu”, Chisinau

CZU: 373.04

Abstract. School projects play an important role in the harmonious development of students by giving them the opportunity to develop their skills, knowledge and competencies in a practical and interactive way. Local, regional, national or international school projects challenge students to think critically, work in teams and communicate effectively, which greatly contributes to their personal and social development. In this article we will present the advantages of school projects from the perspective of the following criteria: 1. Improving the quality of education (innovative and interactive activities); 2. Developing skills and competencies in a practical way; 3. Creativity and innovation – free thinking, unconventional solutions; 4. Increased motivation – additional effort; 5. Learning through experience – facilitating the transfer of knowledge and skills.

Keywords: proiecte școlare, educație de calitate, oportunități, transfer de cunoștințe

Rezumat. Proiectele școlare au un rol important în dezvoltarea armonioasă a elevilor oferindu-le oportunitatea de a-și dezvolta abilitățile, cunoștințele și aptitudinile într-un mod practic și interactiv. Proiectele școlare locale, regionale, naționale sau internaționale provoacă elevii să gândească critic, să lucreze în echipă și să comunice eficient, ceea ce contribuie foarte mult la dezvoltarea lor personală și socială. În acest articol vom prezenta avantajele proiectelor școlare din perspectiva următoarelor criterii: 1. Îmbunătățirea calității educației (activități inovatoare și interactive); 2. Dezvoltarea abilităților și competențelor în mod practic; 3. Creativitate și inovație – gândire în mod liber, soluții nonconvenționale; 4. Motivare sporită – efort suplimentar; 5. Învățare prin experiență – facilitarea transferului de cunoștințe și competențe.

Cuvinte-cheie: proiecte școlare, educație de calitate, oportunități, transfer de cunoștințe

PARTICULARITIES OF APPROACHING LINGUISTIC AND INTERCULTURAL SKILLS IN A MULTILINGUAL CONTEXT

PARTICULARITĂȚI ALE ABORDĂRII ABILITĂȚILOR LINGVISTICE ȘI INTERCULTURALE ÎN CONTEXT MULTILINGV

Svetlana BUREA, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-2858-383X](https://orcid.org/0000-0002-2858-383X)
burea.svetlana@upsc.md

Svetlana BUREA, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.02:811+004

Abstract. This research aims to explore effective strategies for improving language and intercultural skills in a multilingual context. The study focuses on the integration of Communicative Language Teaching (CLT) and technology in language education. The research findings highlight the significance of CLT in promoting language proficiency and cultural understanding. Furthermore, the study emphasizes the role of technology in language classes. The use of digital tools and online resources provides personalized lessons and interactive learning environments. The application of technological advancements allows for the implementation of diverse learning styles to enhance language learning outcomes. By combining CLT and technology, students can develop their speaking skills while gaining access to authentic materials and resources. Based on the research outcomes, the study recommends a balanced approach that integrates communicative practices and technological advancements. This approach ensures a comprehensive language education that promotes effective communication, intercultural competence, and meets the needs of today’s students.

Keywords: linguistic skills, oral skills, multilinguistic context, Communicative Language Teaching (CLT), technology, effective communication.

Rezumat. Această cercetare își propune să exploreze strategii eficiente pentru îmbunătățirea abilităților lingvistice și interculturale într-un context multilingv. Studiul se axează pe integrarea Metodei comunicative de predare a limbilor (MCPL) și a tehnologiei în educația lingvistică. Concluziile cercetării subliniază importanța MCPL în promovarea competențelor lingvistice și a percepției diversității culturale. Mai mult, studiul pune accentul pe rolul utilizării tehnologiei în predare. Utilizarea instrumentelor digitale și a resurselor online oferă lecții personalizate și medii de învățare interactive. Aplicarea progreselor tehnologice permite implementarea diverselor stiluri de învățare pentru a îmbunătăți rezultatele în învățarea limbilor. Prin combinarea MCPL și a tehnologiei, studenții își pot dezvolta abilitățile de vorbire în limba țintă și au acces la materiale și resurse autentice. Bazat pe rezultatele cercetării, studiul recomandă o abordare care integrează practici comunicative și progrese tehnologice. Această abordare asigură o educație lingvistică flexibilă care promovează comunicarea eficientă, competența interculturală și satisface nevoile studenților din zilele noastre.

Cuvinte-cheie: competențe lingvistice, abilități orale, context multilingv, metoda comunicativă de predare a limbilor (MCPL), tehnologie, comunicare eficientă.

THE FLIPPED CLASSROOM APPROACH: INCREASING STUDENT ENGAGEMENT AND LESSON EFFECTIVENESS IN AN ENGLISH LANGUAGE CLASSROOM

ABORDAREA CLASEI INVERSATE: CREȘTEREA IMPLICĂRII STUDENȚILOR ȘI EFICIENȚA LECȚIILOR DE LIMBĂ ENGLEZA

Samantha BARTELL, asistent de predare a limbii engleze, SUA

[ORCID: 0009-0005-5436-9254](https://orcid.org/0009-0005-5436-9254)

sbartell.dc@gmail.com

Samantha BARTELL, Fulbright English Teaching Assistant, USA

CZU: 378.016:811.111

Abstract. The flipped classroom approach is a teaching method that reduces in-class lecture time to make room for student engagement, which is proven to increase the understanding and comprehension of knowledge learned. The focus shifts from teacher-based lectures to a mediated interaction between students in the classroom where the foundation of information is learned independently by students prior to a lecture. This approach is used in all types of classrooms at all levels, but I found it particularly beneficial for language learning. This presentation will review what the flipped classroom approach is, the benefits and evidence of its success, and how to use it specifically for language teaching. Because the flipped classroom approach is a new technique that deviates from typical lectures and textbook learning I will cover different methods and strategies through practical examples that teachers can implement immediately in the classroom as they choose. I will also provide additional resources that teachers can use to supplement this approach.

Keywords: Flipped classroom, approach, language teaching, resources

Rezumat. Abordarea clasei inversate este o metodă de predare care reduce timpul alocat prelegerii în clasă pentru a permite implicarea elevilor, ceea ce s-a dovedit că îmbunătățește înțelegerea și asimilarea cunoștințelor. Accentul se mută de la prelegerile bazate pe profesor la o interacțiune mediată între elevi în clasă, unde fundamentul informației este învățat independent de către elevi înainte de a se ține o prelegere. Această abordare este utilizată în toate tipurile de clase și la toate nivelurile, însă am constatat că aduce beneficii deosebite în învățarea limbilor. În cadrul acestei prezentări, vom explora ce reprezintă abordarea clasei inversate, beneficii și dovezi ale succesului său, precum și modul în care poate fi aplicată în mod specific în predarea limbilor. Dat fiind că abordarea clasei inversate reprezintă o tehnică nouă care se abate de la prelegerile tradiționale și învățarea din manuale, voi prezenta diferite metode și strategii, ilustrate cu exemple practice, pe care profesorii le pot implementa imediat în clasă, conform preferințelor lor. De asemenea, voi oferi resurse suplimentare pe care profesorii le pot folosi pentru a completa această abordare.

Cuvinte-cheie: clasa inversată, abordare, predare de limbi străine, resurse

SHAKESPEARE IN THE CONTEXT OF CURRENT REALITIES

SHAKESPEARE ÎN CONTEXTUL REALITĂȚILOR ACTUALE

Elena TARAGAN, drd., asist. univ.,
Universitatea de Stat din Moldova
[ORCID: 0009-0005-9264-3103](https://orcid.org/0009-0005-9264-3103)
elenataragan.hasdeu@gmail.com

Elena TARAGAN, PhD student, University Assistant,
State University of Moldova

CZU: 821.111.09

Abstract. Europe is going through a crisis. Democracy is threatened because of the fights of egos. Shakespeare's voice resonates more than ever. The struggle for power and the threat to peace preoccupied the great playwright. War represents a macrosocial reality for the understanding of which it is necessary to develop the world on a smaller scale. We must proceed to the analysis of the impulses that characterize the person, the individual, the group, in order to then understand the complex reality represented by world politics. This study aims to highlight the personality traits and social contexts in which the dictator thrives, as reflected in Shakespeare's plays, "Richard III", "Macbeth", "Henry VIII". The study aims to show a course of human destiny, the trajectory from good to bad, highlighting those turning points in which the individual could have avoided the path of perdition. We propose to offer a pacifist approach, needed more than ever, one documented on the basis of the psychological, social, political analyzes offered by the greatest playwright of all time.

Keywords: Shakespeare, analysis, human nature, moral dilemmas

Rezumat. Europa traversează o criză. Democrația este amenințată din cauza luptelor de orgolii. Vocea lui Shakespeare capătă rezonanță mai mult ca oricând. Lupta pentru putere și amenințările la adresa păcii l-au preocupat pe marele dramaturg. Războiul reprezintă o realitate macrosocială pentru înțelegerea căreia e necesar a fi dezvoltată lumea la o scară mai mică. Trebuie să purcedem la analiza imboldurilor care caracterizează persoana, individul, grupul, ca să înțelegem mai apoi realitatea complexă pe care o reprezintă politica mondială. Acest studiu își propune să scoată în evidență trăsăturile de personalitate și contextele sociale în care se plămădește dictatorul, așa cum sunt oglindite în piesele lui Shakespeare, „Richard al III-lea”, „Macbeth”, „Henric al VIII-lea”. Studiul își propune să arate un parcurs al destinului uman, traiectoria de la bine la rău, scoțând în evidență acele momente de cotitură în care individul ar fi putut evita calea pierzaniei. Ne propunem să oferim un demers pacifist, necesar mai mult ca oricând, unul documentat în baza analizelor psihologice, sociale, politice pe care le oferă cel mai mare dramaturg al tuturor timpurilor.

Cuvinte-cheie: Shakespeare, analiză, natură umană, dileme morale

GLOBALIZATION AND CHANGING TRENDS IN LANGUAGE EDUCATION

GLOBALIZAREA ȘI TRANSFORMĂRILE ÎN PREDAREA - ÎNVĂȚAREA LIMBILOR

Lilia PETRICIUC, dr., lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-5984-3641](https://orcid.org/0000-0001-5984-3641)
petriciuc.lilia@upsc.md

Lilia PETRICIUC, PhD, University Lecturer,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.026:811

Abstract. The last three decades have seen an impressive range of changes in language education, many of these prompted by globalization, initially perceived as an economic trend and phenomenon. It is worthwhile noting that despite the multiple controversies and contradictions, globalization brought about significant transformations with an outstanding impact on all aspects of language teaching and learning. The transformative trends of globalization, though both blamed and praised, have changed forever the tapestry of language education, raising awareness about the need for new dimensions to be considered and incorporated in order to equip individuals with the right skills that would allow them to communicate effectively in various socio-cultural, educational or professional settings. In this article we present an overview of major changes in language education as an effect of globalization, emphasizing dimensions like multiculturalism, multilingualism and the transformative role of technology. Moreover, the effects of people mobility in the context of globalization are highlighted, alongside the advent of the Communicative Language Learning Approach and its subsequent branches.

Keywords: comprehensive approach, globalization, multilingualism, multiculturalism, technology, transformative role.

Rezumat. Ultimele trei decenii au fost marcate de multiple transformări în predarea - învățarea limbilor, mare parte dintre acestea fiind generate de globalizare, inițial percepută drept tendință și fenomen din domeniul economiei. Trebuie să subliniem că în pofida numeroaselor controverse și contradicții, globalizarea a declanșat procese transformatoare cu impact considerabil asupra tuturor aspectelor ce țin de predarea - învățarea limbilor. Tendințele transformatoare ale globalizării, deși deopotrivă blamate și elogiare, au schimbat pentru totdeauna percepțiile despre educația lingvistică, scoțând în evidență necesitatea de a considera și include noi și noi dimensiuni pentru a echipa indivizii cu abilitățile necesare, care să le permită să comunice eficient în diferite contexte socioculturale, educaționale sau profesionale. Articolul descrie principalele schimbări în predarea - învățarea limbilor ca rezultat al globalizării, fiind evidențiate dimensiuni precum multiculturalismul, multilingvismul și rolul transformator al tehnologiilor. În plus, sunt evidențiate efectele mobilității oamenilor facilitate de globalizare, precum și Abordarea comunicativă în predare limbilor și variațiile ulterioare ale acesteia.

Cuvinte-cheie: abordare complexă, globalizare, multilingvism, multiculturalism, tehnologie, rol transformator.

EFFECTIVENESS AND EFFICIENCY IN SCHOOL MANAGEMENT

EFFECTIVITATEA ȘI EFICIENȚA MANAGEMENTULUI ȘCOLAR

Diana TOADER, profesor,
Colegiul Economic „Mihail Kogălniceanu”, Focșani, România
ORCID: 0009-0008-8495-4798
toaderdiana28@yahoo.com

Diana TOADER, teacher,
Economic College “Mihail Kogalniceanu”, Focsani, Romania

CZU: 37.014

Rezumat. Modelul de management relativ autonom la nivelul de bază al sistemului de educație s-a dovedit viabil din perspectiva creșterii eficacității instituției școlare. Eficacitatea educațională - reprezintă măsura în care activitatea din domeniul educațional a atins toate scopurile propuse, măsura în care a respectat standardele de formare și standardele instituționale corelate cu obiectivele specifice formulate la niveluri de acțiune. Eficacitatea școlară - este raportată la nivelul instituțional și reprezintă măsura în care activitatea școlii a atins obiectivele propuse.

Cuvinte-cheie: efectivitate, eficiență, management în școală, educație, manager

THE USE OF THE CONTRASTIVE METHOD IN THE HETEROGENEOUS FRENCH
LANGUAGE CLASS (THE CASE OF VERBAL STRUCTURES)

UTILIZAREA METODEI CONTRASTIVE ÎN CLASA ETEROGENĂ LA ORA DE LIMBĂ
FRANCEZĂ (CAZUL STRUCTURILOR VERBALE)

Natalia CELPAN-PATIC, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chişinău
[ORCID: 0000-0001-7266-6336](https://orcid.org/0000-0001-7266-6336)
celpan.patic.natalia@upsc.md

Natalia CELPAN-PATIC, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.016:811.133.1

Abstract. In recent years, the foreign language class has become more and more heterogeneous. The specialized literature also calls it the multi-level classroom: difference in levels, cultures, development, motivation, differentiated learning, different levels of multiple intelligences, etc. Relevant educational solutions *hic et nunc* are expected from the teacher to build specific learning methods for each student. It is differentiated pedagogy which is essential in language classes, in recent times. We carried out this research based on a questionnaire proposed to French language teachers (from secondary and higher education) and the other to students of the "Ion Creangă" State Pedagogical University of Chisinau, future French language teachers, to see the degrees of heterogeneity of young people at foreign language classes and to find the best solutions to homogenize classes in view of common objectives. Among the methods proposed to improve the classroom situation, we will highlight the contrastive approach as a remediation of verbal syntactic structures for better expression and interaction.

Keywords: contrastive approach, differentiated pedagogy, grammar lesson, heterogeneity of learners, multi-level class, verbal structures.

Rezumat. În ultimii ani, clasa de limbi străine a devenit din ce în ce mai eterogenă. Literatura de specialitate o mai numește și sala de clasă cu mai multe niveluri: diferență de niveluri, culturi, dezvoltare, motivație, învățare diferențiată, niveluri diferite de inteligențe multiple etc. De la profesor se așteaptă soluții educaționale relevante *hic et nunc* pentru a construi metode de învățare specifice pentru fiecare cursant. Astfel, în ultima vreme, pedagogia diferențiată este esențială în cadrul orelor de limbi străine. Am realizat această cercetare pe baza unui chestionar propus profesorilor de limbă franceză (din învățământul secundar și superior) și al doilea destinat studenților Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chişinău, viitori profesori de FLS, pentru a vedea gradele de eterogenitate ale tinerilor la orele de limbi străine și pentru a găsi cele mai bune soluții de omogenizare a grupurilor de elevi/studenți în vederea unor obiective comune. Dintre metodele propuse pentru îmbunătățirea situației în clasă, vom evidenția metoda contrastivă ca remediere a structurilor sintactice verbale pentru o mai bună exprimare și interacțiune.

Cuvinte-cheie: clasă eterogenă, lecție de gramatică, metodă contrastivă, pedagogie diferențiată, structuri verbale.

ACTUAL CHALLENGES IN UNDERSTANDING TEXTS FROM DIGITAL ENVIRONMENTS: DEVELOPING ADVANCED AND CRITICAL READING SKILLS IN CONTEMPORARY EDUCATIONAL CONTEXT

PROVOCĂRILE ACTUALE ÎN ÎNTELEGEREA TEXTELOR ÎN MEDIUL DIGITAL: DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE LECTURĂ AVANSATE ȘI CRITICE ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIONAL CONTEMPORAN

Uliana CULEA, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-5944-7080](https://orcid.org/0000-0002-5944-7080)
culea.uliana@upsc.md

Uliana CULEA, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 811’27:378

Abstract. In the actual context in which the information amount prevails over its quality, it is fundamental for the students to develop advanced and critical reading skills, in spite of the fact that the society favors speed and effectiveness. Within the educational environments, the workbooks remain essential for teachers, students and researchers. Despite all these, a gradual decrease of reading time of both, traditional and digital/electronic books can be noticed. One can remark, especially in new generations, a more fragmentary and discontinuous reading, with preference for short stories, or if longer with easily recognizable subjects and characters, after longer breaks. There is a tendency in selecting quick narratives and a greater importance is given to the image at the expense of the written text. This type of reading requires a new processing speed of the thought, which might lead to a shallow understanding of the information and to the development of some negative cognitive habits in the future. In order to avoid this risk, it becomes more essential to adopt new strategies and techniques for the interpretation of large volume of available information surfing among various sources and types of texts.

Rezumat. În contextul actual, în care cantitatea de informații prevalează asupra calității, este fundamental ca studenții să dezvolte competențe de lectură avansate și critice, în ciuda faptului că societatea favorizează viteza și eficiența. În mediile educaționale, manualele rămân esențiale pentru studenți, profesori și cercetători. Cu toate acestea, se observă o scădere graduală a timpului dedicat lecturii, atât a cărților tradiționale, cât și digitale. În special printre noile generații, se remarcă o lectură mai fragmentată și discontinuă, cu o preferință pentru istorii scurte sau, dacă sunt mai lungi, trame și personaje ușor de recunoscut și după pauze lungi. Există o tendință în selectarea narativelor rapide și se conturează o importanță tot mai mare acordată imaginii în detrimentul textului scris. Acest tip de lectură necesită o nouă viteză de procesare a gândirii, ceea ce ar putea duce la o înțelegere superficială a informațiilor și la formarea unor obiceiuri cognitive negative în timp. Pentru a evita acest risc, devine esențial să se adopte noi strategii și tehnici pentru a se interpreta volumul mare de informații disponibile navigând între diverse surse și tipuri de text.

THE TRANSPOSITION APPROACH IN ROMANIAN, FRENCH AND ITALIAN LANGUAGES FROM A SEMANTIC PERSPECTIV

ABORDAREA TRANSPOZIȚIEI ÎN LIMBILE ROMÂNĂ, FRANCEZĂ ȘI ITALIANĂ DIN PERSPECTIVĂ SEMANTICĂ

Angela COPACINSCHI, asist. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0001-8799-1043](https://orcid.org/0000-0001-8799-1043)
copacinschi.angela@upsc.md

Angela COPACINSCHI, University Assistant,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU:81’37:811.135.1+811.131.1+811.133.1

Abstract. The purpose of this study was to establish knowledge about the use of the adjective and especially their relationship to different types of transposition. This is what we hope to have done based on the corpus of references and examples provided. It follows from these observations that at least the relational adjective category is akin to their semantic-pragmatic traits, particularly their ability to subcategorize. Being the form of a system of actions, a process, an attitude, a strategy, a goal to be solved or a formative level to be achieved, a means of improvement, research scientific is still current. At the empirical stage an attempt has been made to clarify the questions of the relationship between the adjective and the adverb, the adverb and the noun, the mechanism of the transposition of these parts of discourse into the French, Romanian and Italian languages

Keywords: noun, adverb, functional transposition, adverbialization, substantivization, the mechanism of transposition

Rezumat. Scopul acestui studiu este de a stabili mecanismul utilizării adjectivului și substantivului în altefuncții decât cele de bază. Acestea sunt unele aspecte ale cercetării, pe care ni le propunem. Din aceste observații în baza corpusului de referințe și exemple furnizate rezultă că cel puțin categoria adjectivului posedă capacitatea de a avea subcategorii. Fiind parte a unui sistem de acțiuni, a unui proces, a unei atitudini, a unei strategii, a unui scop de rezolvat, un mijloc de perfecționare, sau a unui nivel formativ de atins cercetarea științifică este încă actuală. În stadiul empiric s-a încercat clarificarea întrebărilor referitoare la relația dintre adjectiv și adverb, adverb și substantiv, mecanismul utilizării acestor părți de vorbire în funcțiile lor secundare pe baza materialului factual în limbile franceză, română și italiană.

Cuvinte-cheie: substantiv, adverb, transpoziție funcțională, adverbializare, substantivizare, mecanismul transpuneri

INTERDISCIPLINARITY WITHIN A PROJECT

INTERTRANSDISCIPLINARITATEA IN CADRUL UNUI PROIECT

Nina MOGÎLDEA, profesor, grad didactic I,
L.T „Mihai Eminescu” din Chişinău
[ORCID: 0009-0001-3681-7093](https://orcid.org/0009-0001-3681-7093)
mogildeanina0@gmail.com

Nina MOGILDEA, teacher, didactic degree I,
L.T „Mihai Eminescu” of Chisinau

CZU: 373.025

Abstract. In the interdisciplinary education, complex issues such as climate change, globalization, and diversity are examined through various approaches and subjects. The primary goal of interdisciplinary education is to promote interprofessional interactions that improve the practices of each discipline and cultivate well-rounded individuals capable of critical thinking and problem-solving across multiple disciplines. Unlike traditional education, which is often siloed, interdisciplinary education combines subjects to address complex problems that cannot be tackled by a single discipline alone. There are distinct forms of interdisciplinarity: multidisciplinary, interdisciplinary, and transdisciplinary. Multidisciplinary approaches involve studying a topic from multiple disciplines without integrating them deeply. Interdisciplinary thinking goes further by attempting to integrate perspectives or insights from different disciplines through interaction to better understand complex phenomena.

Keywords: interdisciplinary, education, integrate , project, approaches, satisfaction.

Rezumat. În educația interdisciplinară, probleme complexe precum schimbările climatice, globalizarea și diversitatea sunt examinate prin diferite abordări și subiecte. Scopul principal al educației interdisciplinare este de a promova interacțiunile interprofesionale care îmbunătățesc practicile fiecărei discipline și să cultive indivizi compleți, capabili de gândire critică și de rezolvare a problemelor în mai multe discipline. Spre deosebire de educația tradițională, care este adesea izolat, educația interdisciplinară combină subiecte pentru a aborda probleme complexe care nu pot fi abordate de o singură disciplină. Există forme distincte de interdisciplinaritate: multidisciplinară, interdisciplinară și transdisciplinară. Abordările multidisciplinare implică studierea unui subiect din mai multe discipline fără a le integra profund. Gândirea interdisciplinară merge mai departe încercând să integreze perspective sau perspective din diferite discipline prin interacțiune pentru a înțelege mai bine fenomenele complexe.

Cuvinte-cheie: interdisciplinar, educație, integrare, proiect, abordări, satisfacție.

MODERN METHODS OF TEACHING THE SPECIALIZED LANGUAGE

METODE MODERNE DE PREDARE A LIMBAJULUI DE SPECIALITATE

Svetlana CEBOTARI, asist. univ.,
Universitatea Tehnică a Moldovei
svetlana.cebotari@lm.utm.md

Svetlana CEBOTARI, University Assistant,
Technical University of Moldova

CZU: 81'24

Abstract. In the educational process, both the teacher and the student act using teaching and learning methods that influence the quality of work and the efficiency of the learning process. The methods used in higher education, namely teaching specialized language in a foreign language, vary from classical to modern ones, adapted to the specific context. Innovative methods involve learning through communication and collaboration, facilitating the confrontation of ideas and opinions, and creating learning situations focused on cooperation and active participation. Among the modern teaching methods are also the cluster method and mind mapping, which are used to channel students' creativity and to organize and synthesize knowledge. The cluster method is an interactive technique for learning vocabulary, which encourages association and expansion of vocabulary in a visual and interactive way. On the other hand, mind mapping is a graphic representation of ideas, providing a more organized and hierarchical structure. Both techniques have advantages and disadvantages, and the choice between them may depend on preferences and the specific purpose of use in the learning process.

Keywords: cluster method, mind mapping, vocabulary, visual, interactive.

Rezumat. În procesul de învățământ, atât profesorul cât și studentul acționează folosind metode de predare și învățare care influențează calitatea muncii și eficiența procesului de învățare. Metodele utilizate în învățământul universitar și anume predarea limbajului de specialitate în limba străină variază de la cele clasice la cele moderne, adaptate contextului specific. Metodele inovative implică învățarea prin comunicare și colaborare, facilitând confruntarea de idei și opinii și creând situații de învățare centrate pe cooperare și participare activă. Printre metodele moderne de predare se numără și metoda ciorchinei și harta mentală, care sunt utilizate pentru a canaliza creativitatea studenților și pentru a organiza și sintetiza cunoștințele. Metoda ciorchinei este o tehnică interactivă de învățare a vocabularului, care încurajează asocierea și extinderea vocabularului într-un mod vizual și interactiv. Pe de altă parte, harta mentală este o reprezentare grafică a ideilor, oferind o structură mai organizată și mai ierarhică. Ambele tehnici au avantaje și dezavantaje, iar alegerea între ele poate depinde de preferințele și scopul specific al utilizării în procesul de învățare.

Cuvinte-cheie: metoda ciorchinei, harta mentală, vocabular, vizual, interactiv.

SELF-TRANSLATION, A TOOL OF (INTER)CULTURAL MEDIATION

AUTOTRADUCEREA, INSTRUMENT DE MEDIERE (INTER)CULTURALĂ

Ghenadie RÂBACOV, drd.,

Universitatea de Stat din Moldova

[ORCID: 0000-0002-9120-3887](https://orcid.org/0000-0002-9120-3887)

ghenadie.rabacov@gmail.com

Ghenadie RABACOV, PhD student,

State University of Moldova

CZU: 81'25

Abstract. This paper focuses on the image of intercultural translator *par excellence*, namely the self-translator. When facing a difficult task of translating his/her own literary work, the self-translator, who is also a bilingual and a bicultural author, is often free to do some changes in the process of translation. Even if he/she is the author of the original text many theorists consider such a phenomenon to be a betrayal of the original work. However, we dare to say that in this case it is a conscious manipulation of the original, a manipulation that allows understanding and reception of the text by two different people. Assuming the task of linguistic and cultural transcoding of his/her own work, the author-translator reflects his personal experiences in the both versions which are slightly tinted according to the language and the culture in which they are written. The idea is that when rendering his/her experiences into the both languages the self-translator becomes an intercultural mediator and establishes certain relationships between these cultures in the process of translation.

Keywords: self-translation, bilingualism, biculturalism, (inter)cultural mediation, intertextuality.

Rezumat. Articolul tratează imaginea traducătorului intercultural prin excelență și anume a autotraducătorului. Atunci când se confruntă cu o sarcină dificilă de traducere a propriei lucrări, autotraducătorul, care este în același timp un autor bilingv și bicultural, este adesea liber să facă unele schimbări în procesul de traducere. Chiar dacă acesta este autorul textului original, mulți teoreticieni consideră că un astfel de fenomen este o trădare a operei originale. Cu toate acestea, îndrăznim să afirmăm că, în acest caz, este o modificare/rescriere conștientă a originalului ce permite înțelegerea și receptarea textului de către două persoane diferite. Asumându-și sarcina de transcodare lingvistică și culturală a propriei opere, autorul-traducător își reflectă experiențele personale în ambele versiuni care sunt ușor „colorate” în funcție de limba și cultura în care sunt scrise. Ideea este că atunci când își redă experiențele în ambele limbi, auto-traducătorul devine un mediator intercultural și stabilește anumite relații între aceste culturi în procesul de traducere.

Cuvinte-cheie: autotraducere, bilingvism, biculturalism, mediere (inter)culturală, intertextualitate.

THE USE OF AUDIOVISUAL MEDIA AS A MEANS OF ACQUIRING INFORMAL FRENCH

UTILIZAREA MEDIIEI AUDIOVIZUALE CA MIJLOC DE DOBÂNDIRE A FRANCEZEI INFORMALE

Hugo POTELOIN, University Lecturer,
“Ton Creanga” SPU of Chisinau
[ORCID: 0009-0001-7947-3876](https://orcid.org/0009-0001-7947-3876)
hugo.poteloin@gmail.com

CZU: 37.016:811.133.1+004

Abstract. This article examines the use of audiovisual media (films, series, short films, etc.) for the acquisition of non-standard French. At present, colloquial and oral French are given a marginal place in FLE teaching, in favour of standard or even formal French. This raises the question of the purpose of such teaching since it does not enable learners to adapt when interacting with native French speakers. In fact, the French used by the latter is often at odds with that taught in class in that it does not always abide by the rules of grammar and syntax or by the codes of written French and is not always restricted to a single register. In this article, we first look at the necessity of teaching informal French to enable learners to adapt to different situations of communication. We then focus on the content to be taught in relation to the specific features of audiovisual media. Finally, we suggest ways of integrating linguistic variation into the teaching of French as a foreign language.

Keywords: linguistic variation, audiovisual media, French as a Foreign language didactic, oral-written.

Rezumat. Acest articol examinează utilizarea mijloacelor audiovizuale (filme, seriale, scurtmetraje etc.) pentru achiziționarea de limba franceză non-standard. În prezent, franceza colocvială și orală au un loc marginal în predarea FLE, în favoarea francezei standard sau chiar formale. Acest lucru ridică întrebarea cu privire la scopul unei astfel de predări, deoarece nu le permite cursanților să se adapteze atunci când interacționează cu vorbitori nativi de franceză. De fapt, franceza folosită de acesta din urmă este adesea în contradicție cu cea predată la clasă prin faptul că nu respectă întotdeauna regulile gramaticale și sintaxei sau codurile francezei scrise și nu este întotdeauna restrânsă la un singur registru. În acest articol, ne uităm mai întâi la necesitatea predării informale franceze pentru a le permite cursanților să se adapteze la diferite situații de comunicare. Apoi ne concentrăm asupra conținutului care trebuie predat în raport cu caracteristicile specifice ale media audiovizuală. În cele din urmă, propunem modalități de integrare a variației lingvistice în predarea limbii franceze ca limbă străină.

Cuvinte-cheie: variație lingvistică, media audiovizuală, franceză ca limbă străină didactică, oral-scris.

TEACHING ITALIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

PREDAREA LIMBII ITALIENE CA LIMBĂ STRĂINĂ

Lorella FRANCARLI, lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
lorella.francarli@gmail.com

Lorella FRANCARLI, University Lecturer,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.016:811.131.1

Abstract. This paper presents a brief history of language teaching and the different approaches and methods for teaching foreign languages starting from its origins to the present day: from Bloomfield (1942) to the structuralistic approach, to the communicative approach, to the humanistic-affective approach and finally to the current one, the integrated approach. We talk about teaching Italian as a second language and the way in which a foreign language is acquired. The bimodality of the human brain implies language teaching choices that aim at acquisition and not simple learning. Krashen then identifies three principles for producing acquisition. The importance of creating motivation, creating affective involvement, involving the student in experiential and interactive activities by working in pairs or small groups on authentic texts and dedicating the same time to reception and production is underlined. This last reflection is important: the student's ability to understand must be cared for in the same way as his ability to express himself.

Keywords. foreign language, learning, understanding, teaching, motivation

Rezumat. Această lucrare prezintă o scurtă istorie a predării limbilor străine și diferitele abordări și metode de predare a limbilor străine începând de la origini și până în prezent: de la Bloomfield (1942) la abordarea structuralistă, la abordarea comunicativă, la abordarea umanist-afectivă și în final la cea actuală, abordarea integrată. Vorbim despre predarea limbii italiene ca a doua limbă și despre modul în care este dobândită o limbă străină. Bimodalitatea creierului uman implică alegeri de predare a limbilor care vizează achiziția și nu simpla învățare. Krashen identifică apoi trei principii pentru producerea achiziției. Se subliniază importanța creării motivației, a creării implicării afective, a implicării elevului în activități experiențiale și interactive prin lucrul în perechi sau în grupuri mici pe texte autentice și dedicarea în același timp receptării și producției. Această ultimă reflecție este importantă: capacitatea de înțelegere a elevului trebuie îngrijită în același mod ca și capacitatea sa de a se exprima.

Cuvinte-cheie. limbă străină, învățare, înțelegere, predare, motivație

ADVERTISING ON FRENCH RADIO STATIONS AS AN EFFECTIVE MEANS OF COMMUNICATION

ASPECTUL SOCIO-CULTURAL AL TEXTELOR RECLAMELOR RADIO FRANCEZE

Ibrahim ULFET, PhD, Associate Professor,
Azerbaijan University of Languages
Lomonosov Moscow State University (Baku branch)
[ORCID: 0000-0001-6805-0627](https://orcid.org/0000-0001-6805-0627)
ulfet.ibrahim@yahoo.com

CZU: 659.145.5:811.133.1

Abstract. Radio advertising, due to its speed and accessibility, effectively reaches the audience and provides an opportunity to attract attention to a product or service. Research in France shows that radio remains popular, attracting millions of listeners every day. Its universal accessibility, wide reach and interactivity make it an effective communication tool for a variety of purposes, including information, advertising and public initiatives. The variety of content and targeting different audiences make radio a valuable and reliable source of information. Different radio stations often target specific target audiences depending on their age, gender, professional category, social category, musical tastes, political views or even geographic region. The object of our research was advertising spots from popular French radio stations NRJ, Chérie FM and Nostalgie. The main goal of advertising is to increase awareness of the brand, products, and services. It is an effective means of persuasion that can persuade the general public to change their attitudes, consumption habits, increase awareness of social issues or increase health awareness. A sociolinguistic analysis of French radio advertising texts allows us to conclude that recently advertising has been characterized by speed, encouraging a healthy lifestyle, using proverbs, slogans and figures of speech, a variety of melodies and cultural characteristics.

Keywords: radio, advertising, communication, cultural aspect, marketing

Rezumat. Acest studiu evidențiază rolul și influența publicității radio în societatea modernă, având în vedere funcțiile sale de marketing, comunicare, sociale și culturale. Autorul prezintă rezultatele unui studiu realizat în Franța, remarcând popularitatea și prevalența ridicată a radioului în rândul populației. Sunt discutate avantajele publicității radio, cum ar fi ușurința în reamintire și direcționare, precum și eficacitatea acestora în schimbarea tiparelor de comportament și a preferințelor audienței.

Cuvinte-cheie: radio, comunicare, marketing, aspect cultural

AI AT THE SERVICE OF TEACHING FRENCH AS A FOREIGN LANGUAGE: STATE OF PLAY AND PROSPECTS

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ÎN SERVICIUL PREDĂRII LIMBII FRANCEZE CA LIMBĂ STRĂINĂ

Serge BELLINI, PhD,

Didactics of Languages and Cultures, Paris Sorbonne-Nouvelle

[ORCID : 0009-0000-9535-0676](https://orcid.org/0009-0000-9535-0676)

CZU : 37.016 :811.133.1+004.8

Abstract. Artificial intelligence (AI) has profoundly transformed various sectors of our societies, and education is no exception. We observe that its development is extremely rapid and that what was said, done and written a year ago already seems to be obsolete. This article raises questions about AI in the teaching of French as a foreign language (FLE). Drawing on research in language didactics, we examine innovative applications, the challenges encountered, and sketch out the paths to be followed for the judicious use of this technology, which is not new since the terminology has existed since 1955, to place the teaching and learning of French in a new dimension.

Keywords: artificial intelligence, didactics, use, ethics, environment

Rezumat. Inteligența artificială (AI) a transformat profund diverse sectoare ale societăților noastre, iar educația nu este lăsată pe lângă. Observăm că dezvoltarea ei este extrem de rapidă și că ceea ce s-a spus, făcut, scris în urmă cu un an, pare deja depășit. Acest articol ridică întrebări despre IA în predarea limbii franceze ca limbă străină (FLE). Bazându-ne pe cercetarea în predarea limbilor străine, vom examina aplicațiile inovatoare, provocările întâmpinate și vom schița căile de urmat pentru utilizarea înțeleaptă a acestei tehnologii, care nu este nouă, deoarece terminologia există din 1955, pentru a plasa predarea și învățarea Franceză într-o nouă dimensiune.

Cuvinte-cheie: inteligență artificială, didactică, utilizare, etică, mediu

EVALUATION OF THE USE OF EDUCATIONAL PLATFORMS IN TEACHING
MATHEMATICS FROM THE PERSPECTIVE OF THE STEAM CONCEPT

EVALUAREA UTILIZĂRII PLATFORMELOR EDUCAȚIONALE ÎN PREDAREA
MATEMATICII DIN PERSPECTIVA CONCEPTULUI STEAM

Simona GAVRILA, drd., România,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0004-2662-9373](https://orcid.org/0009-0004-2662-9373)
prof.simonagavrila@gmail.com

Simona GAVRILA, PhD student, Romania
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.025:51+004

Abstract. In a world marked by the rapidity of technological changes and the continuous need for innovation in education, the use of educational platforms in the teaching of mathematics represents a significant opportunity to improve the learning process and stimulate students' interest in this essential field. In this context, the STEAM concept (Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics) provides a suitable framework for exploring and applying educational platforms in teaching mathematics, integrating essential elements from various fields and promoting holistic and interdisciplinary learning. Educational platforms are digital tools that facilitate the learning and teaching process by providing a variety of resources, interactive tools and personalized activities for students and teachers. These platforms can be in the form of mobile apps, software or online learning platforms, and their use in teaching mathematics can support the development of critical thinking, problem solving and communication skills essential in mathematics and beyond. The STEAM concept encourages the integration of knowledge and skills from diverse fields, promoting a holistic and interdisciplinary approach to education. In the context of teaching mathematics, the integration of the STEAM concept can bring multiple benefits, including improving the relevance and appeal of the subject for students, stimulating creativity and applicability of knowledge, and developing essential skills for success in the 21st century.

Keywords: mathematics, STEAM, educational platforms, interactive mathematics.

Rezumat. Într-o lume marcată de rapiditatea schimbărilor tehnologice și de nevoia continuă de inovație în educație, utilizarea platformelor educaționale în predarea matematicii reprezintă o oportunitate semnificativă de a îmbunătăți procesul de învățare și de a stimula interesul elevilor pentru acest domeniu esențial. În acest context, conceptul STEAM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Arte și Matematică) oferă un cadru adecvat pentru explorarea și aplicarea platformelor educaționale în predarea matematicii, integrând elemente esențiale din diverse domenii și promovând o învățare holistică și interdisciplinară. Platformele educaționale reprezintă instrumente digitale care facilitează procesul de învățare și predare, oferind o varietate de resurse, instrumente interactive și activități personalizate pentru elevi și profesori. Aceste platforme pot fi sub formă de aplicații mobile, programe software sau platforme online de învățare, iar utilizarea lor în predarea matematicii poate sprijini dezvoltarea abilităților de gândire critică, rezolvare de probleme și comunicare, esențiale în

domeniul matematicii și dincolo de acesta. Conceptul STEAM încurajează integrarea cunoștințelor și abilităților din domenii diverse, promovând o abordare holistică și interdisciplinară a educației. În contextul predării matematicii, integrarea conceptului STEAM poate aduce multiple beneficii, inclusiv îmbunătățirea relevanței și atractivității materiei pentru elevi, stimularea creativității și aplicabilității cunoștințelor și dezvoltarea unor competențe esențiale pentru succesul în secolul XXI. **Cuvinte-cheie:** matematică, STEAM, platforme educaționale, matematică interactivă.

TRANSFORMING MATHEMATICS EDUCATION: THE ROLE OF THE EDUCATIONAL PLATFORM ÉDUZIONEINTERACTIVĂ.MD IN THE DEVELOPMENT OF MULTIPLE INTELLIGENCES IN HIGH SCHOOL

TRANSFORMÂND EDUCAȚIA MATEMATICĂ: ROLUL PLATFORMEI EDUCAȚIONALE EDUCAȚIEINTERACTIVĂ.MD ÎN DEZVOLTAREA INTELIGENȚELOR MULTIPLE ÎN LICEU

Rodica DRUȚA, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-8946-5749](https://orcid.org/0000-0002-8946-5749)
rodicadruta8@gmail.com

Rodica DRUTA, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.5.025:51+004

Abstract. The article explores how the educational platform *Educatieinteractivă.md* can contribute to transforming mathematics education in high school, focusing on the development of multiple intelligences among students. Starting from the theory of multiple intelligences, the diversity of students' abilities is recognized, and the utilization of this diversity in the learning process is proposed. The *Educatieinteractivă.md* platform becomes essential in this mission, offering resources and interactive activities tailored to different learning styles and individual intelligences. The article highlights the importance of the theory of multiple intelligences in mathematics education, presenting the main functionalities of the platform and examining research results that attest to its benefits. The conclusions indicate the need to continue integrating the theory of multiple intelligences into educational practice and identify future directions for the development of the platform to maximize its impact on improving mathematics education in high school.

Keywords: mathematics education, multiple intelligences, educational platform, personalized learning, diversity, innovation.

Rezumat. Articolul explorează modul în care platforma educațională *Educatieinteractivă.md* poate contribui la transformarea educației matematice în liceu, concentrându-se pe dezvoltarea inteligențelor multiple în rândul elevilor. Pornind de la teoria inteligențelor multiple, se recunoaște diversitatea abilităților elevilor și se propune valorificarea acesteia în procesul de învățare. Platforma *Educatieinteractivă.md* devine esențială în această misiune, oferind resurse și activități interactive adaptate diferitelor stiluri de învățare și inteligențe individuale. Articolul evidențiază importanța teoriei inteligențelor multiple în educația matematică, prezentând funcționalitățile principale ale platformei și examinând rezultatele cercetărilor care atestă beneficiile utilizării acesteia. Concluziile

indică necesitatea continuării integrării teoriei inteligențelor multiple în practica educațională și identifică direcții viitoare pentru dezvoltarea platformei, în vederea maximizării impactului său în îmbunătățirea educației matematice în liceu.

Cuvinte-cheie: educație matematică, inteligențe multiple, platformă educațională, învățare personalizată, diversitate, inovație.

THE ROLE OF DIGITAL TOOLS IN THE IMPLEMENTATION OF INTERDISCIPLINARY PROJECTS: HIGH SCHOOL

ROLUL INSTRUMENTELOR DIGITALE ÎN IMPLEMENTAREA PROIECTELOR INTERDISCIPLINARE: TREAPTA GIMNAZIALĂ

Irina SÎRBU, drd.,

Universitatea de Stat din Moldova

[ORCID: 0000-0002-1080-2280](https://orcid.org/0000-0002-1080-2280)

irina.sirbu@liceuldavinci.md

Irina SIRBU, PhD student,

State University of Moldova

CZU: 373.5:004

Abstract. Adapting the educational process to the needs and expectations of today's student generation is important for middle school teachers. In this regard, integrating digital tools into teaching presents itself as an efficient solution, offering an innovative and diversified approach that responds to the dynamics of the online environment with which students are already familiar. Their use extends pedagogical possibilities, from attractive visual presentations to inter- and transdisciplinary projects, stimulating creativity, critical thinking, and the development of investigative skills in students. Furthermore, these technologies facilitate access to a wide range of educational resources, improving the quality and efficiency of the learning process. By digitizing education, teachers can provide a personalized and adapted learning experience to the interests of the students, increasing their motivation and participation. Interdisciplinary projects, which combine content and skills from multiple disciplines, facilitate the exploration of complex themes in ways that transcend the traditional boundaries of subjects, encouraging students to think critically and apply knowledge in new contexts. In this article, we will focus on some digital tools less used with middle school students, such as Adobe products, Figma.com, or the Stop Motion app for animated drawings, along with innovative approaches to using tools already known to teachers, such as Canva.com. The digital transformation of educational resources in the context of implementing these projects and teaching methodologies contributes to the development of a dynamic educational process, oriented towards satisfying a wide spectrum of students' interests and preparing them for the complexity of multidisciplinary situations encountered in reality. Therefore, integrating digital tools into the educational process is imposed as a necessity for equipping students with the critical skills necessary for active and effective participation in the current digital society.

Keywords: digital education, digital tools, interdisciplinary projects, skills, creativity, modernization.

Rezumat. Adaptarea procesului educațional la nevoile și așteptările generației elevilor de azi este importantă pentru profesorii claselor gimnaziale. În acest sens, integrarea instrumentelor digitale în predare se prezintă ca o soluție eficientă, oferind o abordare inovatoare și diversificată, care răspunde la dinamica mediului online cu care elevii sunt deja familiarizați. Utilizarea lor extinde posibilitățile pedagogice, de la prezentări vizuale atrăgătoare la proiecte inter- și transdisciplinare, stimulând creativitatea, gândirea critică și dezvoltarea competenței investigaționale la elevi. Mai mult, aceste tehnologii facilitează accesul la o gamă largă de resurse educaționale, îmbunătățind calitatea și eficiența procesului de învățare. Prin digitalizarea educației, profesorii pot oferi o experiență de învățare personalizată și adaptată intereselor elevilor, sporind motivația și participarea acestora. Proiectele interdisciplinare, care îmbină conținutul și competențele din mai multe discipline, facilitează explorarea temelor complexe în moduri care transcend granițele tradiționale ale materiilor, încurajând elevii să gândească critic și să aplice cunoștințe în contexte noi. În acest articol ne vom concentra pe unele instrumente digitale mai puțin utilizate cu elevii claselor gimnaziale, precum produsele Adobe, Figma.com sau aplicația Stop Motion pentru desene animate, alături de abordări inovatoare pentru utilizarea instrumentelor deja cunoscute cadrelor didactice, cum ar fi Canva.com. Transformarea digitală a resurselor educaționale în contextul implementării acestor proiecte și a metodologiilor didactice contribuie la elaborarea unui proces educațional dinamic, orientat către satisfacerea unui spectru variat de interese ale elevilor și la pregătirea acestora pentru complexitatea situațiilor multidisciplinare întâlnite în realitate. Prin urmare, integrarea instrumentelor digitale în procesul educativ se impune ca o necesitate pentru dotarea elevilor cu competențele critice necesare participării active și eficiente în cadrul societății digitale actuale.

Cuvinte-cheie: educație digitală, instrumente digitale, proiecte interdisciplinare, competențe, creativitate, modernizare.

THE BENEFITS OF THE INTERDISCIPLINARY APPROACH IN THE FRAMEWORK OF THE ERASMUS AND ETWINNING PROJECTS

BENEFICIILE ABORDĂRII INTERDISCIPLINARE ÎN CADRUL PROIECTELOR ERASMUS ȘI ETWINNING

Adriana MARIȘ, profesor,
LT „Coriolan Brediceanu” Lugoj, România
[ORCID: 0009-0009-4290-3164](https://orcid.org/0009-0009-4290-3164)
adrianamaris2000@yahoo.com

Adriana MARIS, teacher,
TH School "Coriolan Brediceanu" Lugoj, Romania

CZU: 37.025+004

Abstract. As mathematics teachers, we have a big responsibility towards our students, their future, their parents and the society in general. Not only students grades need to reflect their knowledge and be as good as possible, we need to teach gradually all the subject concepts, the results on the final exams need to be very good as they have a great impact on students' future. It is also about students' attitude towards mathematics and related subjects, their understanding that these subjects are part of our lives, even if we like it or not, the way they are able to extrapolate mathematical knowledge and use it to solving other problems, building their algorithmic thinking in time, by geometric reasoning

and use all in their adult life. Of course, our time in class is limited and mostly insufficient, so we need to motivate our students using methods they are receptive to.

Keywords: interdisciplinary, projects, Erasmus, eTwinning.

Rezumat. Ca profesori de matematică, avem față de elevi, față de viitorul lor, față de părinții lor și față de societate în general, o mare responsabilitate. Nu este vorba doar presiunea notelor din cataloage, importanța parcurgerii ritmice și a însușirii de către elevi a conținutului disciplinei, rezultatele lor la examenele de final de ciclu și impactul pe care aceste rezultate îl au asupra viitorului copilului. Miza este mult mai mare și cuprinde în primul rând atitudinea pe care elevul și-o construiește față de matematică și față de disciplinele exacte, deschiderea cu care va înțelege că acestea fac parte din viața noastră fie că ne place sau nu, modul în care va fi el capabil să extrapoleze cunoștințele matematice pentru a le utiliza în rezolvarea problemelor de fizică sau chimie, iar apoi a celor practice din cotidian, de gândirea algoritmică pe care și-o formează în timp, construind raționamente la geometrie sau aplicând formule de calcul și care îi va fi de un real folos în viața de adult. Sigur că numărul de ore la clasă este limitat și, de cele mai multe ori insuficient, tocmai de aceea este nevoie ca elevul să fie motivat prin mijloace la care el este receptiv.

Cuvinte cheie: interdisciplinar, proiecte, Erasmus, eTwinning.

ADULTS IN THE DIGITAL ERA

ADULȚII ÎN ERA DIGITALĂ

Alexandru BIBIC, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău,
[ORCID: 0009-0002-4234-3469](https://orcid.org/0009-0002-4234-3469)
alex_bibik@icloud.com

Alexandru BIBIC, PhD student,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 374.7:004

Abstract. In order to integrate into modern society, adults need to be given an approach that takes into account their specificities and aspirations, as well as their environment and values. Adults face many challenges in the digital age. Some relate to the ability to adapt to new technologies and their impact on personal and professional life. Others are related to the digital skills needed to access and use information correctly and efficiently. To overcome these challenges, adults need digital education, an innovative way to use modern technologies and digital tools to support lifelong learning. The following article analyzes the problems of adults in the digital age and what would be the solutions to overcome these challenges.

Keywords: integration, modern society, digital skills, era.

Rezumat. Pentru a se integra în societatea modernă, adulții trebuie să beneficieze de o abordare care să țină seama de particularitățile și de aspirațiile fiecăruia, precum și de mediul și de valorile în care trăiesc. Adulții se confruntă cu multe provocări în era digitală. Unele țin de capacitatea de a se adapta la noile tehnologii și la impactul lor asupra vieții personale și profesionale. Altele țin de abilitățile digitale necesare pentru a accesa și a utiliza informația corect și eficient. Pentru a depăși aceste

provocări, adulții au nevoie de educație digitală, o modalitate inovatoare de a folosi tehnologiile moderne și instrumentele digitale pentru a susține învățarea pe tot parcursul vieții. În articolul ce urmează se face analiza problemelor adulților în era digitală și care ar fi soluțiile pentru depășirea acestor provocări.

Cuvinte-cheie: integrare, societate modernă, abilități digitale, eră.

ON THE DEVELOPMENT OF PHYSICS DIDACTICS

DESPRE DEZVOLTAREA DIDACTICII FIZICII

Andrey DAVIDENKO, dr. hab., prof. univ.,
Institutul Regional de Studii Postuniversitare Cernigov "K. D. Ushinsky"

[ORCID: 0000-0003-1542-8475](https://orcid.org/0000-0003-1542-8475)

afanasdde@gmail.com

Andrey DAVIDENKO, Doctor Habilitatus, University Professor,
Chernigov Regional Institute of Postgraduate
Pedagogical Education named after K. D. Ushinsky

CZU: 37.016:53

Abstract. The article discusses the development of physics didactics. It draws attention to the relationship between didactics and the development of the fundamental science of physics and the demands of society to master emerging new knowledge. The text reflects the problems of developing the content of educational material, means, methods and organizational forms of working with students. A necessary requirement of the time has become the need to shift the emphasis from transferring ready-made knowledge to students to mastering methods of understanding nature, as well as to applying knowledge to create new technical devices and technologies. The author relies on advanced pedagogical experience, as well as on the results of his scientific research.

Keywords: didactics, physics, development, methods of studying nature, creativity.

Rezumat. În prezentul articol se discută despre dezvoltarea didacticii fizicii. Se atrage atenția asupra relației dintre didactică și dezvoltarea științei fundamentale a fizicii, inclusiv cerințele societății de a stăpâni noile cunoștințe emergente. Textul reflectă problemele dezvoltării conținutului materialului educațional, mijloacelor, metodelor și formelor organizatorice de lucru cu elevii. O cerință necesară a timpului a devenit necesitatea de a muta accentul de la transferul de cunoștințe gata făcute către studenți la stăpânirea metodelor de înțelegere a naturii, precum și la aplicarea cunoștințelor pentru a crea noi dispozitive și tehnologii tehnice. Autorul se bazează pe experiența pedagogică avansată, precum și pe rezultatele cercetării sale științifice.

Cuvinte-cheie: didactica, fizica, dezvoltare, metode de studiu a naturii, creativitate.

PROJECT TASKS IN MATHEMATICS - AN IMPORTANT FACTOR IN DEVELOPING RESEARCH COMPETENCE

SARCINILE DE TIP PROIECT LA MATEMATICĂ - UN FACTOR IMPORTANT ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚEI DE CERCETARE

Mihaela HAJDEU, dr., **lect. univ.**,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0001-8189-7558](https://orcid.org/0000-0001-8189-7558)

hajdeu.mihaela@upsc.md

Valeriu BORDAN, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0009-0008-4415-3750](https://orcid.org/0009-0008-4415-3750)

bordan.valeriu@upsc.md

Mihaela HAJDEU, PhD, **University Lecturer**,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Valeriu BORDAN, PhD, Associate Professor,

“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.5.025:51

Abstract. The modeling and design of the educational process imposes on the teaching staff the requirement to create the necessary conditions for the development of students' research skills and the ability to navigate in the information space. These requirements are dictated by the modern conditions of the development of society, which require a reorientation of education from the acquisition of knowledge, skills and abilities to the development of the student's personality from a creative, cognitive perspective, from the perspective of independence but also of his responsibility. Under these conditions, both the pedagogical and psychological theory affirms the fact that the student becomes a central figure and his learning activity acquires an active and cognitive character. Undoubtedly, the educational technology of the project with all its system of requirements makes it possible to implement the pedagogical idea, to teach students to respond quickly and promptly to the needs of the developing society, to be able to discover new problems and tasks and to find ways to solve them. This article presents some methodological approaches to project-type tasks that can be implemented in mathematics in pre-university education.

Keywords: educational process, motivation, research competence, task-project.

Rezumat. Modelarea și proiectarea procesului educațional impune din partea cadrului didactic cerința de a crea condiții necesare pentru dezvoltarea abilităților de cercetare ale elevilor și a capacității de a naviga în spațiul informațional. Aceste cerințe sunt dictate de condițiile actuale de dezvoltare a societății, care necesită o reorientare a educației de la dobândirea de cunoștințe, deprinderi și abilități la dezvoltarea personalității elevului din perspectivă creativă, cognitivă, cât și din perspectiva independenței și a responsabilității acestuia. În aceste condiții, atât teoria pedagogică, cât și cea psihologică afirmă că elevul devine o figură centrală, iar activitatea de învățare a acestuia capătă un caracter activ și cognitiv. Fără îndoială, tehnologia educațională a proiectului cu tot sistemul său de cerințe face posibilă implementarea ideii pedagogice, având ca scop să-i învețe pe elevii să răspundă rapid și prompt la necesitățile societății în dezvoltare, să fie capabil să descopere noi probleme și sarcini și să găsească modalitățile de rezolvare a acestora. În acest articol sunt prezentate

unele abordări metodologice ale sarcinilor de tip proiect, ce pot fi implementate la orele de matematică în învățământul preuniversitar.

Cuvinte-cheie: proces educațional, motivație, competență de cercetare, sarcină-proiect.

SOLVING EQUATIONS OF THE SECOND DEGREE WITH ONLINE APPLICATIONS

REZOLVAREA ECUATIILOR DE GRADUL II CU APLICAȚIILE ONLINE

Maia POROMBRICA, profesor,
LT „Meșterul Manole”, s. Sălcuța, r. Căușeni
[ORCID: 0009-0001-7335-645X](https://orcid.org/0009-0001-7335-645X)

Maia POROMBRICA, teacher,
"Meșterul Manole" TH School, Salcuta, Causeni

CZU: 51+004:37

Abstract. This article explores the experience of using web applications to study quadratic functions in the mathematics curriculum for grades V-IX and examines ways to engage students in mathematics using the GeoGebra software. In addition to GeoGebra, other applications available for solving quadratic equations are also presented. The article provides a detailed description and analysis of the technical possibilities of these applications, highlighting how they can be integrated into lessons. Additionally, practical suggestions and proposals are provided for teachers who wish to use GeoGebra and other digital tools in their teaching practice or professional development. The article aims to provide a comprehensive and useful insight into improving the teaching and learning of mathematics, emphasizing the importance of integrating technology into the educational process.

Keywords: GeoGebra, applet, project.

Rezumat. Acest articol explorează experiența utilizării aplicațiilor web pentru studierea funcțiilor de gradul II în curriculumul de matematică pentru clasele V-IX și examinează modalitățile de a captiva interesul elevilor pentru studiul matematicii prin intermediul softului GeoGebra. Pe lângă GeoGebra, sunt prezentate și alte aplicații disponibile pentru rezolvarea ecuațiilor de gradul II. Articolul oferă o descriere detaliată și o analiză a posibilităților tehnice ale acestor aplicații, evidențind modul în care pot fi integrate în cadrul lecțiilor. De asemenea, sunt furnizate sugestii și propuneri practice pentru profesorii care doresc să utilizeze GeoGebra și alte instrumente digitale în activitatea lor didactică sau în dezvoltarea profesională. Articolul urmărește să ofere o viziune cuprinzătoare și utilă pentru îmbunătățirea predării și învățării matematicii, subliniind importanța integrării tehnologiei în procesul educațional.

Cuvinte-cheie: GeoGebra, applet, proiect.

PRACTICAL ORIENTATION IN HIGH SCHOOL MATHEMATICS EDUCATION

ORIENTAREA PRACTICĂ ÎN EDUCAȚIA MATEMATICĂ GIMNAZIALĂ

Gabriela MARCHITAN, inspector școlar,
IȘJ Vrancea România
[ORCID: 0000-0001-6665-7927](https://orcid.org/0000-0001-6665-7927)
gabriela.marchitan@gmail.com

Gabriela MARCHITAN, school inspector,
ISJ Vrancea Romania

CZU: 373.5.026:51

Abstract. From a brief review of the textbooks and didactic supports available to the mathematics teacher at the moment, it can be deduced that the students do not possess practical skills for operating with the notions of geometry, in particular, in the constructive and applied part, in possessing the handling of instruments and measuring devices, when reading and drawing up drawings, when applying the knowledge acquired in classes in practice, and I do not know the possible ways to eliminate these shortcomings. The subject of study is treated quite formally and disconnected from everyday reality, it is a staggering inconsistency, the emphasis being only on theoretical exposition without considering the pressing demands of life, the demands and necessities of other subjects of study such as, physics, chemistry etc.

Keywords: Competences, practical orientation, schematic drawing, everyday reality.

Rezumat. Dintr-o scurtă trecere în revistă a manualelor și a suporturilor didactice de care dispune la moment profesorul de matematică, se poate de dedus precum că elevii slab posedă competențe practice de operare cu noțiunile de geometrie, în special, la partea constructiv aplicativă, la posedarea mânăuirii instrumentelor și aparatelor de măsurat, la citirea și întocmirea desenelor, la aplicarea cunoștințelor achiziționate la ore în practică și nu cunosc căile posibile de înlăturare a acestor neajunsuri. Materia de studiu este tratată destul de formal și ruptă de la realitatea cotidiană, este o neconcordanță uluitoare, accentele fiind puse doar pe expunerea teoretică, fără a lua în considerație cerințele stringente ale vieții, cerințele și necesitățile altor discipline de studiu, cum ar fi, fizica, chimia etc.

Cuvinte-cheie: Competențe, orientare practică, desen schematic, realitate cotidiană.

CONSTRUCTION PROBLEMS IN HIGH SCHOOL MATHEMATICS

PROBLEME DE CONSTRUCȚIE ÎN MATEMATICA GIMNAZIALĂ

Gabriela MARCHITAN, inspector școlar,

ISJ Vrancea România

[ORCID: 0000-0001-6665-7927](https://orcid.org/0000-0001-6665-7927)

gabriela.marchitan@gmail.com

Gabriela MARCHITAN, school inspector,

ISJ Vrancea Romania

CZU: 373.5.025:51

Abstract. It is difficult to estimate the role of construction problems in the intellectual education of students. Construction problems can contribute to students' correct intuition of the way of the appearance and evolution of the given object, their ability to model themselves, which substantially contributes to the development of students' spatial thinking, develops logical thinking and geometric intuition. The plan for solving a construction problem is a chain of logical steps: analysis, construction, research, demonstration - nothing more than an algorithm. The mathematics teacher in the process of solving construction problems can quite effectively form elements of algorithmic culture by systematically asking students to strictly follow all the steps - all the basic constructions necessary for solving the given problem. Construction problems develop in students the skills of research and solving practical didactic tasks, attach them to independent research work according to their strengths and according to their knowledge in a continuously ascending hierarchy in accordance with the educational stage at the given time, which is very important in the work of forming a culture of intellectual work.

Keywords: Construction problem, analysis, construction, research, proof, algorithmic mathematics education.

Rezumat. Este greu de a estima rolul problemelor de construcție în educația intelectuală a elevilor. Problemele de construcție pot contribui la intuirea corectă de către elevi a căii apariției și evoluției obiectului dat, posibilitatea lor de a se modela, ceea ce contribuie substanțial la dezvoltarea cugetării spațiale ale elevilor, dezvoltă gândirea logică și intuiția geometrică. Planul de soluționare a unei probleme de construcție este un lanț de pași logici: analiza, construcția, cercetarea, demonstrarea – nu altceva decât un algoritm. Profesorul de matematică în procesul de soluționare a problemelor de construcție poate destul de eficient forma elemente de cultură algoritmică, cerând de la elevi sistematic de a urma în mod strict toți pașii – toate construcțiile de bază necesare pentru soluționarea problemei date. Problemele de construcție dezvoltă la elevi competențele de cercetare și soluționare a sarcinilor didactice practice, îi atașează spre o muncă de cercetare independentă după puterile sale și după cunoștințele sale într-o ierarhie în ascensiune continuă în conformitate cu etapa educațională la momentul dat, ceea ce este foarte important în opera de formare a unei culturi de muncă intelectuală.

Cuvinte-cheie: Problemă de construcție, analiză, construcție, cercetare, demonstrare, educație matematică algoritmică

THE SYSTEM OF PRACTICAL-APPLICATED TEACHING TASKS IN HIGH SCHOOL MATHEMATICS EDUCATION

SISTEMUL DE SARCINI DIDACTICE PRACTICE-APLICATIVE ÎN EDUCAȚIA MATEMATICĂ GIMNAZIALĂ

Ionel TATARU, director,
ȘG Paltin Județul Vrancea
[ORCID: 0000-0001-6665-7927](https://orcid.org/0000-0001-6665-7927)
[e-mail: tataruionel@yahoo.com](mailto:tataruionel@yahoo.com)

Ionel TATARU, director,
GS Paltin Vrancea County

CZU: 373.5.016:51

Abstract. The applied practical didactic tasks constitute that didactic means, without the application of which a thorough, conscious, clear appropriation of the learning contents, a multilateral development and education, an attachment of the students to a conscious and creative intellectual work cannot be obtained. A correct dosage of the contents, the role and the place of each mathematical task in mathematics education, constitutes an essential requirement for the system of practical didactic tasks applied to gymnasium geometry. The system of practical didactic tasks applied to each theme of the studied contents must not be something isolated, but must be thoroughly connected with the problematic subject, contribute to the solution of the main educational, instructive, developmental objectives, provided in the current curriculum. The applied practical didactic tasks must take into account the individual characteristics of the students, in particular their level of preparation, capacities, skills, work capacity. For these reasons, such tasks must be carried out in groups of homogeneous students according to their composition.

Keywords: Didactic task, system of tasks, mathematical education, objectives, individual peculiarities.

Rezumat. Sarcinile didactice practice aplicative constituie acel mijloc didactic, fără de aplicarea cărui nu se poate obține o însușire temeinică, conștientă, clară a conținuturilor de învățare, o dezvoltare și educare multilaterală, un atașament al elevilor la o muncă intelectuală conștientă și creativă. O dozare corectă a conținuturilor, a rolului și locului fiecărei însărcinări matematice în educația matematică, constituie o cerință esențială față de sistemul de sarcini didactice practice aplicative la geometria gimnazială. Sistemul de sarcini didactice practice aplicative la fiecare temă din conținuturile studiate nu trebuie să fie ca ceva izolat, ci trebuie să fie legat temeinic cu materia problematică, să contribuie la soluționarea principalelor obiective educaționale, instructive, dezvoltative, prevăzute în curriculumul actual. Sarcinile didactice practice aplicative trebuie să ia în considerație particularitățile individuale ale elevilor, în particular nivelul lor de pregătire, capacități, competențe, capacitatea de muncă. Din aceste considerente astfel de însărcinări trebuie să fie realizate în grupuri de elevi omogene după componența lor.

Cuvinte-cheie: Sarcină didactică, sistem de sarcini, educație matematică, obiective, particularități individuale.

METHODOLOGY OF ORGANIZING PRACTICALLY APPLICABLE TEACHING TASKS

METODOLOGIA ORGANIZĂRII SARCINILOR DIDACTICE PRACTIC APLICATIVE

Marin Marius VIOREANU, inspector școlar,
IȘJ Vrancea România

[ORCID: 0000-0001-6665-7927](https://orcid.org/0000-0001-6665-7927)

vioreanu_marius@yahoo.com

Marin Marius VIOREANU, school inspector,
ISJ Vrancea România

CZU: 373.5.026:51

Abstract. The teaching staff informs the students of the objectives of the lesson, has a preventive discussion with them. During the discussion, the students listen very carefully to the teacher and participate in the discussion, trying to discuss in all the details of the work they will carry out next. In the process of carrying out the work, the teacher helps the students, organizes their mutual help. It is advisable to allow the students during the work to exchange opinions, to help each other and to help or instruct each other. Evaluation of students' activity during laboratory work is an indispensable stage of the lesson. The teacher grades the students at the end of the lesson as a result of his observations throughout the lesson.

Keywords: Mathematical education, practical activity, teaching staff, mutual help, evaluation.

Rezumat. Cadrul didactic aduce la cunoștință elevilor obiectivele lecției, face o discuție preventivă cu ei. În timpul discuției elevii ascultă foarte atent cadrul didactic și participă la discuție, străduindu-se să discute în toate detaliile lucrării pe care o vor efectua în continuare. În procesul efectuării lucrării cadrul didactic le ajută elevilor, le organizează ajutorul reciproc. E recomandabil să le permitem elevilor în timpul lucrării să facă schimb de opinii, să se ajute reciproc și să se ajute sau instruiască unul pe altul. Evaluarea activității elevilor în timpul lucrării de laborator reprezintă o etapă indispensabilă a lecției. Cadrul didactic le pune note elevilor la sfârșitul lecției în rezultatul observațiilor lui pe parcursul întregii lecții.

Cuvinte-cheie: Educație matematică, activitate practică, cadru didactic, ajutor reciproc, evaluare

MOVEMENT PROBLEMS

PROBLEME DE MIȘCARE

Stăncuța TATARU, profesor,
ȘG Paltin Județul Vrancea,
[ORCID: 0000-0001-6665-7927](https://orcid.org/0000-0001-6665-7927)
stancuta.tataru@yahoo.com

Stancuta TATARU, teacher,
ȘG Paltin Vrancea County

CZU: 53

Abstract. The law of uniform motion, expressed symbolically by the formula $d = v \times t$, is the most essential truth in solving standard problems that we group under the notion of uniform motion problems, where d , sometimes S – the distance traveled, measured in units of length (km, m. dm, cm, mm, etc.), v – travel speed, measured in units of distance covered in certain time intervals (km/h, dm/h cm/h, etc.), t – time of travel, measured in time units (days, hours, minutes, seconds, etc.). Sometimes the derived formulas are used, resulting from the basic formula of the law of uniform motion: $v = d/t$ and $t = d/v$, which can also be presented in the form of a quantity: $v = d : t$ and $t = d : v$.

Keywords: Law of motion, distance, speed, time, basic formulas, derived formulas.

Rezumat. Legea mișcării uniforme, exprimată simbolic prin formula $d = v \times t$, este cel mai esențial adevăr în rezolvarea problemelor tip pe care le grupăm în noțiunea de probleme de mișcare uniformă, unde d , alteori S – distanța parcursă, măsurată în unități de lungime (km, m. dm, cm, mm etc.), v – viteza de deplasare, măsurată în unități de parcurgere a distanței în anumite intervale de timp (km/h, dm/h cm/h etc.), t – timpul de deplasare, măsurat în unități de timp (diurne, ore, minute, secunde etc.). Uneori sunt utilizate formulele derivate, ce rezultă din formula de bază a legii mișcării uniforme: $v = d/t$ și $t = d/v$, care pot fi prezentate și sub formă de cât: $v = d : t$ și $t = d : v$.

Cuvinte-cheie: Legea mișcării, distanță, viteză, timp, formule de bază, formule derivate.

CALCULUS TEACHING TASKS IN HIGH SCHOOL MATHEMATICS

SARCINI DIDACTICE DE CALCUL ÎN MATEMATICA GIMNAZIALĂ

Valentina GHIMP, profesor,
Liceul Teoretic Mălăiești Criuleni,
[ORCID: 0000-0001-6665-7936](https://orcid.org/0000-0001-6665-7936)
valentina.ghimp@gmail.com

Valentina GHIMP, teacher,
Malaiesti Criuleni Theoretical High School

CZU: 373.5.026:514

Abstract. Some drawings, obtained as a result of carrying out constructions, in order to study the new matter, can be used both in solving construction problems and in solving calculation problems.

In these problems, values are given for some elements, but we are asked to determine other elements of the given figure or geometric body. After calculating the values of the required elements it is useful to measure the dimensions and compare the results obtained by calculation with the results obtained by measurement. After other drawings we can propose to the students to formulate conditions of the problems for the determination of some or other elements and to solve the compound problems.

Keywords: Geometry, practical calculation, drawing, measurements.

Rezumat. Unele desene, obținute în urma efectuării construcțiilor, cu scopul de a studia materia nouă, pot fi utilizate atât la rezolvarea problemelor de construcție, cât și la rezolvarea problemelor de calcul. În aceste probleme se dau valori pentru unele elemente, dar se cere să determinăm alte elemente ale figurii sau corpului geometric dat. După calculul valorilor elementelor cerute este util să măsurăm dimensiunile și să comparăm rezultatele obținute prin calcul cu rezultatele obținute prin măsurare. După alte desene putem propune elevilor să formuleze condiții ale problemelor pentru determinarea unor sau altor elemente și să rezolve problemele compuse.

Cuvinte-cheie: Geometrie, calcul practic, desen, măsurări.

SOLVING PRACTICAL APPLICABLE TEACHING SITUATIONS IN HIGH SCHOOL MATHEMATICS

REZOLVAREA SITUAȚIILOR DIDACTICE PRACTICE APLICATIVE ÎN MATEMATICA GIMNAZIALĂ

Luminița TICU, profesor,
ȘG Mera Centrul Metodic Odobești, Județul Vrancea România
[ORCID: 0000-0001-6665-7936](https://orcid.org/0000-0001-6665-7936)
luminita_ticu@yahoo.com

Luminita TICU, teacher,
SȘG Mera Methodological Center Odobesti, Vrancea, Romania

CZU: 373.5.025:51

Abstract. Students have insufficient skills to solve construction problems. One of the main reasons for this deficiency is that such problems are solved separately from the study of theory and separately from the actual drawing. Problem solving does not take place in the context of the homework, but outside the study of geometric figures. They are set to be solved after the theoretical study of the respective topic has taken place, at the end of the topic under discussion. As a result, the geometry of the constructions of the studied figures "disappears" from the studied geometry and only memory training remains. The construction of fundamental figures is carried out in organic connection with the study of these figures. Independent solving of construction problems by students must be preceded by the construction of images with the help of intuitive materials in space: rods and poles. This is especially important when it comes to learning how to solve construction problems.

Keywords: Didactic tasks, construction of figures, mathematical education, solving procedures.

Rezumat. Elevii au competențe insuficiente de a rezolva probleme de construcție. Unul din motivele principale ale acestei carențe este aceea că, astfel de probleme se rezolvă separat de studiul teoriei și separat de efectuarea nemijlocită a desenului propriu-zis. Rezolvarea problemelor nu are loc în

contextul temei, ci în afara studiului figurilor geometrice. Se pun pentru a fi soluționate după ce a avut loc studiul teoretic al temei respective, la finalul temei puse în discuție. În rezultat din geometria studiată „dispare” geometria construcțiilor figurilor studiate și rămâne doar un antrenament al memoriei. Construcția figurilor fundamentale, se efectuează în legătură organică cu studiul acestor figuri. Rezolvarea independentă a problemelor de construcție de către elevi trebuie să fie precedată de construcția imaginilor cu ajutorul materialelor intuitive în spațiu: andrele și stinghii. Acest lucru este foarte important mai ales când este vorba despre însușirea procedeele de rezolvare a problemelor de construcție.

Cuvinte-cheie: Sarcini didactice, construirea figurilor, educație matematică, procedee de rezolvare.

SISTEMUL DE SARCINI DIDACTICE PRACTICE APLICATIVE LA GEOMETRIA GIMNAZIALĂ CA UN PROCEDEU A REALIZĂRII LEGĂTURII DINTRE TEORIE ȘI PRACTICĂ COTIDIANĂ

THE SYSTEM OF PRACTICAL TEACHING TASKS APPLIED TO HIGH SCHOOL GEOMETRY AS A PROCEDURE OF ACHIEVING THE LINK BETWEEN THEORY AND DAILY PRACTICE

Ion COJOCARU, dr., conf. univ.

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

ion.toma.cojocaru@gmail.com,

Andrei HARITON, dr., prof. univ.

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

stodolna@yandex.ru,

Laurențiu CALMUTCHI, dr. hab., prof. univ.

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0001-6665-7927](https://orcid.org/0000-0001-6665-7927)

lcalmutchi@gmail.com

Ion COJOCARU, PhD., Associate Professor,

”Ion Creanga” SPU of Chisinau

Andrei HARITON, PhD., University Professor,

”Ion Creanga” SPU of Chisinau

Laurentiu CALMUTCHI, Doctor Habilitatus, University Professor,

”Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.5.016:514

Abstract. The reason for the weak practical orientation of the high school geometry course is the system of didactic tasks that must reflect the connection between theory and everyday practice. Didactic tasks, which can only be solved by constructive methods with practical application and use: concrete tasks of measurements, constructions, representations, geometric modeling. In the process of fulfilling these didactic tasks in an organic unit, the skills to measure, build, represent, model, and perform approximate calculations are perfected.

Keywords: Mathematical education, system of didactic tasks, practical orientation, daily practice.

Rezumat: Motivul unei slabe orientări practice a cursului de geometrie gimnazială sunt sistemul de sarcini didactice ce trebuie să reflecteze legătura între teorie și practica cotidiană. Sarcinile didactice, care pot fi soluționate doar prin metode constructive cu aplicarea și folosirea practice: sarcini concrete a măsurărilor, construcțiilor, reprezentărilor, modelării geometrice. În procesul îndeplinirii acestor sarcini didactice într-o unitate organică se realizează perfecționarea deprinderilor de a măsura, construi, reprezenta, modela, a efectua calcule aproximative.

Cuvinte-cheie: Educație matematică, sistem de sarcini didactice, orientare practică, practica cotidiană

MENTAL COMPUTATION IN MATHEMATICS EDUCATION

CALCULUL MINTAL ÎN EDUCAȚIA MATEMATICĂ

Ion COJOCARU, dr., conf. univ.

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

ion.toma.cojocar@gmail.com,

Andrei HARITON, dr., prof. univ.

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

stodolna@yandex.ru,

Laurențiu CALMUTCHI, dr. hab., prof. univ.

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

[ORCID: 0000-0001-6665-7927](https://orcid.org/0000-0001-6665-7927)

lcalmutchi@gmail.com

Ion COJOCARU, PhD., Associate Professor,

”Ion Creanga” SPU of Chisinau

Andrei HARITON, PhD., University Professor,

”Ion Creanga” SPU of Chisinau

Laurentiu CALMUTCHI, Doctor Habilitatus, University Professor,

”Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU:373.026:51

Abstract: In the process of its evolution, mathematics, along with the creation of didactic strategies for studying the necessary contents, also created certain efficient calculation procedures. Students begin to calculate from the moment they learn the first figures/numbers and then, later, when they become familiar with mathematical operations, operation rules, definitions, properties, mathematical entities, etc., they clearly see the connections between concepts and contents and apply skillfully this knowledge in the most diverse everyday situations.

Keywords: Mathematical education, performance calculations, didactic tasks, practical orientation, contents, operations, operating rule, definitions, properties, mathematical notions

Rezumat: În procesul evoluției sale matematica, odată cu crearea unor strategii didactice de studiere a conținuturilor necesare, a creat și anumite procedee de calcul performant. Elevii încep să calculeze din momentul când ei au învățat primele cifre/numere și mai apoi, ulterior, când fac cunoștințe cu operațiile matematice, regulile de operare, definiții, proprietăți, entități matematice etc., ei văd clar

legăturile dintre noțiuni și conținuturi și aplică cu dibăcie aceste cunoștințe în cele mai diverse situații cotidiene.

Cuvinte-cheie: Educație matematică, calcule performante, sarcini didactice, orientare practică, conținuturi, operații, regulă de operare, definiții, proprietăți, noțiuni matematice

PROBLEMS OF DEMONSTRATION IN HIGH SCHOOL MATHEMATICS

PROBLEME DE DEMONSTRARE ÎN MATEMATICA GIMNAZIALĂ

Gabriela GHERMAN, inspector școlar,
IȘJ Vrancea, România

[ORCID: 0000-0001-6665-7927](https://orcid.org/0000-0001-6665-7927)

gabi_gherman@yahoo.com

Gabriela GHERMAN, school inspector,
IȘJ Vrancea, Romania

CZU: 373.5.016:514

Abstract. Some work situations with students put us in a position to demonstrate some logical statement. Such situations can be called didactic proof tasks or proof problems. The situations in which something is required to be proven must be practiced not only when we study/learn a certain theorem, but simply continuously throughout the educational process, the way to prove as simply as possible whether the statement that is being discussed is a true or false mathematical statement.

Keywords: proof situations, proof problems, educational process, theorem, problem situation, true statement, false statement.

Rezumat: Unele situații de lucru cu elevii ne pun în situația de a demonstra o oarecare afirmație logică. Astfel de situații pot fi numite sarcini didactice de demonstrare sau probleme de demonstrare. Situațiile în care se cere ceva de demonstrat trebuie practicate nu doar când studiem/învățăm o anumită teoremă, ci pur și simplu continuu pe tot parcursul procesului educațional trebuie de altoit la elevi modalitatea de a demonstra cât de simplu dacă afirmația care este pusă în discuție este o propoziție matematică adevărată sau falsă.

Cuvinte-cheie: Situații de demonstrare, probleme de demonstrare, proces educațional, teoremă, situație de problemă, afirmație adevărată, afirmație falsă

SECTION 15
CURRENT PROBLEMS OF GEOGRAPHY DIDACTICS.
INTERDISCIPLINARY APPROACHES IN TEACHING AND LEARNING BIOLOGICAL
AND CHEMICAL DISCIPLINES

APPLICATION OF GEOGRAPHY WORKSHEETS IN 5TH GRADE

METODA FIȘELOR DE LUCRU LA GEOGRAFIE, APLICATE LA DIVERSE ETAPE ALE
LECȚIEI

Elena SILOCI, profesoară,
Liceul Teoretic „Mircea cel Bătrân” din Chișinău
[ORCID: 0009-0004-2855-5216](https://orcid.org/0009-0004-2855-5216)
silocielena24@gmail.com

Elena SILOCI, teacher,
”Mircea cel Batran” TL of Chisinau

CZU: 37.016:91

Abstract. Geography, together with other school subjects, aims to developed students' attitudes, capacities and competences. Geography facilitates learning through useful techniques, such as: worksheets that combine a multitude of tasks, such as: reading images, photos, maps, diagrams, completing tables, graphs. Modern trends in teaching geography are oriented towards the active involvement of students in the process of knowledge, learning and application of knowledge. The purpose of using worksheets in the 5th grade is to developed critical thinking to students through different types of tasks. The application of the sheets to various stages of the lesson has a particular importance as it determines the promotion of a didactic activity of systematizing the contents; the active and creative involvement of students in geography lesson stimulate productive and divergent thinking; training students to find their own information, to work individually, to apply knowledge in different everyday situations, to be aware of the learning styles they prefer; to encourage the student's autonomy and the promotion of education through discovery, cooperation.

Rezumat. Disciplina Geografia, împreună cu alte discipline școlare, urmărește dezvoltarea la elevi de atitudini, capacități și competențe. Geografia facilitează învățarea prin tehnici utile, precum: fișele de lucru care îmbină o multitudine de sarcini, cum ar fi: citirea unor imagini, fotografii, hărți, scheme, completarea de tabele, grafice, diagrame. Tendințele moderne în predarea geografiei sunt orientate spre implicarea activă a elevilor în procesul de cunoaștere, învățare și aplicare a cunoștințelor. Scopul utilizării fișelor de lucru în clasa a V-a este de a dezvolta prin intermediul diferitor tipuri de sarcini gândirea critică la elevi. Aplicarea fișelor la diverse etape ale lecției prezintă o importanță deosebită întrucât determină promovarea unei activități didactice de sistematizare a conținuturilor; implicarea activă și creativă a elevilor în cadrul lecțiilor de geografie pentru stimularea gândirii productive și divergente; formarea deprinderii elevilor de a găsi singuri informații, de a lucra individual, de a aplica cunoștințele în diferite situații din cotidian, de a conștientiza stilurile de învățare pe care le preferă; de a încuraja autonomia elevului și promovarea învățământului prin descoperire, cooperare.

STUDY OF HYDROLOGY IN THE UNIVERSITY ENVIRONMENT IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

STUDIUL HIDROLOGIEI ÎN MEDIUL UNIVERSITAR ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Ana JELEAPOV, dr.,
Institutul de Ecologie și Geografie,
Universitatea de Stat din Moldova
[ORCID: 0000-0002-2210-7621](https://orcid.org/0000-0002-2210-7621)
ana.jeleapov@usm.md

Ana JELEAPOV, PhD,
Institute of Ecology and Geography,
State University of Moldova

CZU: 556:378.02

Abstract. The study is dedicated to evaluation of the state of the studies of hydrology and connected sciences in the universities of the Republic of Moldova. From the total of 12 state universities, hydrology is studied at 4 institution of higher education. General hydrology is a course studied within specialties Geography, Geography and English language, Geography and Informatics, Geography and Biology, from 3 universities: Moldova State University, "Ion Creanga" Pedagogical State University, "Alec Russo" State University of Balti. A couple of years ago, specialty Hydrology and Meteorology was active at the Moldova State University, special courses dedicate to hydrology were general hydrology, measurement methods and tools, hydrometeorological statistic methods, hydrodynamics, international collaborations in hydrometeorology, etc. At the Technical University of Moldova, hydrology is studied from engineering point of view, at the courses of two main specialties water supplies and sewage and environmental engineering (the last being as an input from former Agrarian State University absorbed by the Technical University of Moldova). Total number of courses hours varies from 90 to 180, depending on university. Finalization of course is usually done by final examination. Number of credits varies from 3 to 6. It should be mentioned that the need of specialists in this field for national economy is high and the attention to development of qualified staff should increase.

Keywords: hydrology, education, university, the Republic of Moldova

Rezumat. Studiul este dedicat evaluării statutului de studiere a hidrologiei și științelor conexe în cadrul universităților din Republica Moldova. Din totalul de 12 universități de stat, hidrologia este studiată la 4 instituții de învățământ superior. Hidrologia generală este un curs studiat în cadrul specialităților Geografie, Geografie și limba engleză, Geografie și Informatică, Geografie și Biologie, din 3 universități: Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți. În urmă cu câțiva ani, specialitatea Hidrologie și Meteorologie a fost activă la Universitatea de Stat din Moldova, cursuri speciale dedicate hidrologiei erau hidrologie generală, metode și mijloace de măsurări hidrometeorologice, metode statistice hidrometeorologice, hidrodinamică, colaborări internaționale în hidrometeorologie etc. La Universitatea Tehnică din Moldova, hidrologia este studii din punct de vedere ingineresc, la cursurile a două specialități principale: aprovizionare cu apă și canalizare și ingineria mediului (ultima fiind inclusă de la fosta Universitate Agrară de Stat absorbită de Universitatea Tehnică a Moldovei). Numărul total de ore a cursului variază de la 90 la 180, în funcție de universitate. Finalitatea cursului

este, de obicei, examenul final. Numărul de credite variază între 3 și 6. De menționat că nevoia de specialiști în acest domeniu pentru economia națională este mare, iar atenția pentru dezvoltarea personalului calificat ar trebui să crească.

Cuvinte-cheie: hidrologie, educație, universitate, Republica Moldova.

INTEGRATION OF MEDIA COMMUNICATIONS IN THE DIDACTIC PROCESS

INTEGRAREA COMUNICĂRILOR MEDIATICE ÎN PROCESUL DIDACTIC

Tamara VERINGA, profesoară,
IPÎ Liceul Teoretic „Orizont” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-4366-5841](https://orcid.org/0000-0002-4366-5841)
tamara.veringa@gmail.com

Tamara VERINGA, teacher,
„Orizont” TL of Chisinau

CZU: 37.022:91

Abstract. The geography teacher toils to build the Temple of Education, resonating with the Sustainable Development Goals enunciated globally. As a teacher, he succeeds in creating the constructivist didactic approach by actively organizing the students in the lesson, guiding them to analyze welcome media communications in the context of the studied subject. The discipline of Geography is a "magnet" of media information of the type Man - Nature - Society, in which numerous concepts are aligned: laws, rights, democracy, participation, responsibility. Thus, the student becomes a consumer of media information. The purpose of their integration in the didactic process is multivalent: to familiarize students with the rational use of their natural resources, respecting environmental legislation and educating the friendly relationship of man with the environment, addressing the principle of sustainable education and knowledge of national and global values, promoting peace, good and protecting the quality of the environment. Media communications, being in tandem with the thematic contents in the geography teaching-learning-evaluation process, facilitate the development of students' critical spirit and self-evaluation, forming their attitudes and values.

Keywords: media communication, natural resources, critical thinking, environmental education, human rights

Rezumat. Profesorul de geografie ostenește la zidirea Templului Educației, rezonând cu Obiectivele Dezvoltării Durabile enunțate la nivel global. Ca un maestru reușește să creeze demersul didactic constructivist prin organizarea activ-participativă a elevilor la lecție, ghidându-i să analizeze comunicări mediatice binevenite în contextul subiectului studiat. Disciplina Geografie este un „magnet” al informațiilor mediatice de tipul Om – Natură – Societate, în care sunt aliniată numeroase concepte: legi, drepturi, democrație, participare, responsabilitate. Astfel, elevul devine consumator de informație mediatică. Scopul integrării lor în procesul didactic este polivalent: de a familiariza elevii cu folosirea rațională a resurselor naturale, respectând legislația de mediu și educarea relaționării prietenoase a omului cu mediul, abordând principiul educației sustenabile și de a cunoaște valorile naționale și globale, promovând pacea, îmbunătățind și protejând calitatea mediului. Comunicările mediatice, fiind în tandem cu conținuturile tematice în procesul de predare-învățare-

evaluare la geografie, facilitează dezvoltarea spiritului critic și de autoevaluare al elevilor, formându-și atitudini și valori.

Cuvinte-cheie: comunicare mediatică, resurse naturale, gândire critică, educația pentru mediu, drepturile omului

INTERACTIVE DIDACTIC SUPPORT FOR THE GEOGRAPHY OF CONTINENTS, 6TH GRADE

SUPORT DIDACTIC INTERACTIV LA DISCIPLINA GEOGRAFIA CONTINENTELOR CLASA A VI-A

Aliona VOLUȚA, profesoară,
IPLT „Constantin Negruzzi” din Chișinău,
[ORCID:0009-0008-7364-6802](https://orcid.org/0009-0008-7364-6802)
voluta.aliona@chisinau.edu.md

Aliona VOLUTA, teacher,
„Constantin Negruzzi” PITL of Chisinau

CZU: 373.5.016:91

Abstract. Geography is the most dynamic science, keeping pace with all the changes occurring both locally and globally. The increasingly dynamic implementation of ICT in the educational process has a huge impact on the study of geography. The advantages and efficiency of using ICT in geography lessons allow students to adapt to the continuously evolving technological society. The innovative requirements of the 21st century suggest the need for the implementation of new technologized educational activities that transform the educational environment into a student-friendly one. One thing we could adopt from European countries and our neighbor Romania is the implementation of interactive online textbooks in Moldova. Based on this aspect, my article focuses on developing a website with interactive support for the Geography of Continents textbook, 6th grade. The applications used in developing this interactive support are: wordwall.net; learningapps.org; educatieinteractiva.md.

The interactive activities applied at different stages of the lesson, following the ERRE model, make it more attractive, interesting, interactive, and modern, where both students and teachers are evaluators of the actual educational process.

Keywords: interactive teaching support, ICT, wordwall, learningapps, interactive education.

Rezumat. Geografia este cea mai dinamică știință, ce ține pasul cu toate schimbările ce au loc atât la nivel local cât și regional și global. Implementarea tot mai dinamică a TIC în procesul educațional are un impact enorm și în studierea geografiei. Avantajele și eficiența utilizării TIC la orele de geografie permit elevilor să se adapteze la societatea în continuă evoluție tehnologică. Cerințele inovatoare ale secolului al XXI-lea sugerează necesitatea aplicării unor noi activități educaționale tehnologizate, care să transforme mediul educațional în unul prietenos elevilor. Ce am putea prelua de la statele europene și vecina noastră România este implementarea manualelor școlare interactive online și în Republica Moldova. Pornind de la acest aspect articolul meu este bazat pe elaborarea unui site cu suport interactiv adițional manualului școlar Geografia continentelor, clasa a VI-a. Aplicațiile utilizate în elaborarea acestui suport interactiv sunt: wordwall.net; learningapps.org;

educatieinteractiva.md. Activitățile interactive aplicate la diferite etape ale lecției respectând modelul ERRE, o fac mai atractivă, interesantă, interactivă, modernă, unde atât elevii cât și profesorul sunt evaluatori ai procesului educațional propriu zis.

Cuvinte-cheie: suport didactic interactiv, TIC, wordwall, learningapps, educație interactivă.

LEARNING GEOGRAPHY THROUGH MODERN TEACHING AND LEARNING METHODS – GAMIFICATION

ÎNVĂȚAREA GEOGRAFIEI PRIN FOLOSIREA METODELOR MODERNE DE PREDARE ȘI ÎNVĂȚARE – GAMIFICATION

Ana-Maria CIOBOTARU, profesoară,
Colegiul Tehnic „Gheorghe Balș”, Adjud, România
[ORCID: 0000-0002-3018-3448](https://orcid.org/0000-0002-3018-3448)
ciobotaruanamaria@yahoo.com

Ana-Maria CIOBOTARU, teacher,
"Gheorghe Balș" Technical College, Adjud, Romania

CZU: 37.025:91

Abstract. Geography is the discipline that forms the global consciousness, favours a detailed knowledge of the native country, of the locality and leads the students to lands not yet seen. The importance of geography classes in school is particularly important because it values the spatial vision for understanding the contemporary world, contribute to permanent self-education and trains the students' activity according to the teaching methods used by the teachers. In addition to the traditional methods, centered on the teacher's action (explanation, storytelling, exposition), the use and integration of modern methods and stimulating teaching strategies in geography lessons also requires a special ability of the teacher to know and master the methods integrated in the lesson but it opens the students' minds to knowledge, stimulating creativity, formulating solutions and new hypotheses. In this article, the author analyses the use of modern working methods in the classroom, namely the use of gamification. The rapid development of technology and the classroom use of e-learning tools, educational platforms help both teachers and students in the educational process. The interactive, motivating character and the possibility of integrating suitable media elements (photos, audio materials, videos) represent a significant asset for the teacher because they lead the students through the game towards the goal of education - learning.

Keywords: gamification, teaching methods, e-learning, educational platforms.

Rezumat. Geografia reprezintă disciplina care formează conștiința globală, favorizează cunoașterea în detaliu a țării natale, a localității și conduce elevii către tărâmurii încă nevăzute. Importanța orelor de geografie în școală este deosebit de importantă întrucât aceasta pune în valoare viziunea spațială pentru înțelegerea lumii contemporane, contribuie la autoeducație permanentă și antrenează activitatea elevilor în funcție de metodele didactice utilizate de cadrul didactic. Pe lângă metodele tradiționale, centrate pe acțiunea profesorului (explicația, povestirea, expunerea), utilizarea și integrarea în cadrul orelor de geografie a metodelor moderne și a unor strategii didactice stimulative impune și o capacitate deosebită a profesorului de cunoaștere și stăpânire a metodelor integrate în oră dar deschide mintea elevilor către cunoaștere, stimularea creativității, formularea de soluții și noi

ipoteze. În cadrul acestui articol am dorit să analizez utilizarea metodelor moderne de lucru la clasă și anume folosirea ludificării (gamification). Dezvoltarea rapidă a tehnologiei și utilizarea la clasă a instrumentelor de tip e-learning, a platformelor educaționale ajută atât profesorii cât și elevii în procesul educațional. Caracterul interactiv, motivant și posibilitatea integrării elementelor media (fotografii, materiale audio, videoclipuri) potrivite reprezintă un atu semnificativ pentru profesor deoarece conduc elevii prin joc către scopul educației – învățarea.

Cuvinte-cheie: gamification, metode didactice, e-learning, platforma educațională.

USING PASCO SENSORS IN GEOGRAPHY LESSONS

UTILIZAREA SENZORILOR PASCO LA LECȚIILE DE GEOGRAFIE

Ion MIRONOV, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-002-9063-7242](https://orcid.org/0009-002-9063-7242)
mironov.ion@upsc.md

Larisa MIRONOV, profesoară,
IPLT „Principesa Natalia Dadiani” din Chișinău

Ion MIRONOV, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

Larisa MIRONOV, teacher,
„Principesa Natalia Dadiani” PITL of Chisinau

CZU: 37.025:91

Abstract. The article presents aspects of the use of PASCO sensors in the practical work „Quality, valorization and protection of the environment in the hometown”, carried out with students in geography lessons. The practical work is oriented towards the students' identification of local environmental problems and the development of solutions to improve them. The use of sensors allow students to become aware of the factors that have contributed to diminishing the quality of the environment through the collection of factual data and their analysis. The sensors increase the effectiveness of the measurements of some characteristics of the environmental components, allow the display and visualization of the results of the measurements carried out in the field. Modern digital equipment stimulates the students' creativity, ensuring also a learning pleasure, orienting them to investigate environmental problems by obtaining their own results.

Keywords. PASCO sensors, environment, environmental quality, environmental valorization.

Rezumat. În lucrare se prezintă aspecte ale utilizării senzorilor PASCO în cadrul lucrării practice „Calitatea, valorificarea și protecția mediului în localitatea natală”, realizată cu elevii la lecțiile de geografie. Lucrarea practică este orientată în identificarea de către elevi a problemelor locale de mediu și elaborarea soluțiilor de ameliorare a acestora. Folosirea senzorilor permit elevilor să conștientizeze factorii care au contribuit la diminuarea calității mediului prin colectarea datelor factologice și analiza lor. Senzorii sporesc eficacitatea măsurătorilor unor caracteristici ale componentelor de mediu, permit afișarea și vizualizarea rezultatelor măsurătorilor efectuate pe teren. Echipamentele digitale moderne stimulează creativitatea elevilor, asigurând și o învățare de plăcere, orientându-i spre investigarea problemelor de mediu prin obținerea rezultatelor proprii.

Cuvinte-cheie: senzori PASCO, mediu, calitatea mediului, valorificarea mediului.

INTERACTIVE EDUCATION METHODS IN GEOGRAPHY FROM THE PERSPECTIVE OF EDUCATION IN ASYMMETRIC BILINGUAL COMMUNITIES

METODE DE EDUCAȚIE INTERACTIVĂ ÎN GEOGRAFIE DIN PERSPECTIVA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ÎN COMUNITĂȚI BILINGVE ASIMETRICE

Aurelian-Nicolae ROMAN, dr.,

Universitatea Alexandru Ioan Cuza, Iași, România

[ORCID: 0009-0005-1668-4800](https://orcid.org/0009-0005-1668-4800)

nickroman@gmail.com

Emese CSIKI,

Liceul teologic romano-catolic Segítő Mária,

Miercurea-Ciuc, România

[ORCID: 0009-0007-6680-7703](https://orcid.org/0009-0007-6680-7703)

csikimesike@gmail.com

Aurelian-Nicolae ROMAN, PhD,

Alexandru Ioan Cuza University, Iasi, Romania

Emese CSIKI,

Segítő Mária Roman Catholic Theological High School,

Miercurea-Ciuc, Romania

CZU: 37.022:91

Abstract. Interactive education methods in geography are especially important in asymmetric bilingual communities. By asymmetric bilingual communities we mean, within the framework of this paper, compact local communities with an absolute majority of a minority ethnicity at the national level, while the dominant ethnicity at the national level is extremely poorly represented at the specific local level analyzed. In these communities the students may have varying degrees of proficiency in the country's dominant language. In such communities, traditional lecture-based methods may not effectively engage all students, leading to disparities in learning outcomes. Interactive education methods, including hands-on activities, technology-based learning, and collaborative projects, can help bridge language barriers and cater to diverse learning styles. Integrating interactive education methods in geography classes allows students to interact with the material in meaningful ways, regardless of their language proficiency. For example, using interactive mapping tools and geographical information systems (GIS) can provide visual and interactive experiences that transcend language barriers. Additionally, hands-on activities such as creating tactile maps or conducting fieldwork not only enhance understanding of geographical concepts but also provide opportunities for students to engage in meaningful learning experiences in their own language. In asymmetric bilingual communities, collaborative projects can also play a crucial role in interactive geography education. By working in diverse groups, students can leverage their varied language abilities to collectively engage with geographic topics. Collaborative projects encourage students to communicate and problem-solve together, promoting a supportive learning environment where linguistic diversity is valued. Furthermore, interactive education methods can help address the challenges of language proficiency by providing additional support for students who may struggle

with the country's dominant language. Interactive tools and resources can be customized to accommodate different language abilities, allowing students to access geographic content in a way that is both engaging and comprehensible. In conclusion, incorporating interactive education methods in geography classes is essential for promoting inclusive and effective learning in asymmetric bilingual communities. These methods foster student engagement, facilitate meaningful interactions with geographical concepts, and provide opportunities for diverse language abilities to be accommodated. By embracing interactive education methods, educators can create an inclusive learning environment where all students, regardless of language proficiency, can actively participate and excel in their geography education.

Rezumat. Metodele de educație interactivă în geografie sunt deosebit de importante în comunitățile bilingve asimetrice. Prin comunități bilingve asimetrice înțelegem, în cadrul acestei lucrări, comunități locale compacte absolut majoritare ale unei etnii minoritare la nivel național, iar etnia dominantă la nivelul național este extrem de slab reprezentată la nivelul local specific analizat. În aceste comunități elevii pot avea grade diferite de competență în limba majorității naționale. În astfel de comunități, este posibil ca metodele tradiționale bazate pe cursuri să nu implice în mod eficient toți studenții, ceea ce duce la disparități în rezultatele învățării. Metodele educaționale interactive, inclusiv activitățile practice, învățarea bazată pe tehnologie și proiectele de colaborare, pot ajuta la eliminarea barierelor lingvistice și pot satisface diverse stiluri de învățare. Integrarea metodelor de educație interactivă în orele de geografie permite elevilor să interacționeze cu materialul în moduri semnificative, indiferent de competența lor lingvistică. De exemplu, utilizarea instrumentelor de cartografiere interactivă și a sistemelor de informații geografice (GIS) poate oferi experiențe vizuale și interactive care depășesc barierele lingvistice. În plus, activitățile practice, cum ar fi crearea de hărți tactile sau efectuarea lucrărilor de teren nu numai că îmbunătățesc înțelegerea conceptelor geografice, dar oferă și oportunități pentru studenți de a se implica în experiențe de învățare semnificative în propria limbă. În comunitățile bilingve asimetrice, proiectele de colaborare pot juca, de asemenea, un rol crucial în educația interactivă a geografiei. Lucrând în grupuri diverse, studenții își pot valorifica abilitățile lingvistice variate pentru a se angaja colectiv cu subiecte geografice. Proiectele de colaborare încurajează studenții să comunice și să rezolve probleme împreună, promovând un mediu de învățare favorabil în care diversitatea lingvistică este apreciată. În plus, metodele de educație interactivă pot ajuta la abordarea provocărilor competenței lingvistice, oferind sprijin suplimentar elevilor care pot avea dificultăți cu limba majorității. Instrumentele și resursele interactive pot fi personalizate pentru a se adapta diferitelor abilități lingvistice, permițând elevilor să acceseze conținutul geografic într-un mod care este atât captivant, cât și ușor de înțeles. În concluzie, încorporarea metodelor de educație interactivă în orele de geografie este esențială pentru promovarea învățării incluzive și eficiente în comunitățile bilingve asimetrice. Aceste metode stimulează implicarea studenților, facilitează interacțiunile semnificative cu conceptele geografice și oferă oportunități de adaptare a diverselor abilități lingvistice. Prin adoptarea metodelor de educație interactive, educatorii pot crea un mediu de învățare incluziv în care toți elevii, indiferent de competența lingvistică, pot participa activ și pot excela în educația lor de geografie.

PERSPECTIVES AND VALUES OF GEOGRAPHY EDUCATION

PERSPECTIVE ȘI VALORI ALE EDUCAȚIEI GEOGRAFICE

Silvia SUVAC, dr., lect. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0005-4137-9998](https://orcid.org/0009-0005-4137-9998)
godonoaga.silvia@upsc.md

Silvia SUVAC, PhD, University Lecturer,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 37.01:91

Abstract. In the field of global changes, both at natural and human levels, with impact on all human life aspects, the science of Geography has distinct advantages, offering the possibility to develop a holistic understanding and provide viable solutions for the study process. Geography education best reflects the complex understanding of sustainability - phenomenon that involves particular perspectives that either do not exist in other disciplines or are tangential to those fields. It analyzes social, economic and political processes in terms of their space, location and scale. Thus, the science of Geography occupies a primary place in education for sustainable development, and can rightly be considered "Science for sustainability".

Rezumat. În contextul schimbărilor globale de ordin natural și uman, cu implicații asupra tuturor aspectelor vieții umane, știința Geografie prezintă avantaje semnificative prin oferirea posibilității de a aborda holistic aceste schimbări, și de a oferi soluții viabile pentru procesul de studiu. Educația geografică reflectă cel mai bine înțelegerea complexă a sustenabilității - fenomen care implică perspective particulare care fie nu există în alte discipline, fie sunt tangențiale la acele domenii. Aceasta analizează procesele sociale, economice și politice din punct de vedere al spațiului, locației și scării acestora. Astfel, știința Geografie ocupă un loc primordial în educația pentru dezvoltarea durabilă, și poate fi considerată, pe bună dreptate ”Știința pentru sustenabilitate”.

METHODOLOGICAL ASPECTS OF USING RESEARCH PROJECTS IN DEVELOPING RESEARCH/INVESTIGATIVE COMPETENCE AT HIGH SCHOOL LEVEL IN GEOGRAPHY DISCIPLINE

ASPECTE METODOLOGICE ALE UTILIZĂRII PROIECTULUI DE CERCETARE ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚEI DE CERCETARE/INVESTIGARE LA LICEENI LA DISCIPLINA GEOGRAFIE

Doina Maria DUMITRAȘCU, drd., România,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-8979-5588](https://orcid.org/0000-0002-8979-5588)
doinamaria07@yahoo.com

Doina Maria DUMITRASCU, PhD student, Romania,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 373.5.022:91

Abstract. The article presents the results obtained in the pre-experimental stage of the doctoral research "Developing research/investigative competency in Geography discipline at the high school level." These are subordinate to the aim of identifying the research project method as a means of enhancing the instructional process in developing specific scientific knowledge in the field of Geography, epistemic and procedural knowledge, and investigative skills. The article has a bipartite structure approached integrally. It describes the methodological aspects that have been conceived, implemented, and subsequently reconsidered and restructured for application on a larger sample based on an example of a research project. The opinions of the students participating in the project, expressed through a self-assessment questionnaire, argue for the importance of using the research project according to the targeted objectives.

Keywords: Research/Investigative Competence, Research Project, High School Level, Geography Curriculum

Rezumat. Articolul prezintă rezultatele obținute în etapa de preexperiment din cadrul cercetării doctorale „Dezvoltarea competenței de cercetare/investigare la disciplina Geografie în ciclul liceal”. Acestea sunt subordonate scopului de identificare a metodei proiectului de cercetare ca o metodă de eficientizare a procesului instructiv de dezvoltare a cunoștințelor științifice specifice disciplinei Geografie, a cunoștințelor epistemice și procedurale și a abilităților de investigare. Articolul are o structură bipartită abordată integrat. El descrie aspectele metodologice care au fost concepute, implementate și ulterior regândite și restructurate în vederea aplicării pe un eșantion mai larg, în baza unei exemplu de proiect de cercetare. Opiniile elevilor participanți la proiect, exprimate prin intermediul unui chestionar de autoevaluare argumentează importanța utilizării proiectului de cercetare conform obiectivelor vizate.

Cuvinte-cheie: competența de cercetare/investigare, proiect de cercetare, ciclul liceal, curriculum la Disciplina Geografie

**MULTI-CRITERIA AND MULTI-HIERARCHICAL ANALYSIS MODEL OF THE
LANDSCAPE FRAGMENTATION. APPLICATIONS IN THE UPPER SUCEAVA RIVER
CATCHMENT**

**MODEL DE ANALIZĂ MULTICRITERIALĂ ȘI MULTI IERARHICĂ A
FRAGMENTĂRII PEISAJULUI GEOGRAFIC. APLICAȚII ÎN BAZINUL HIDROGRAFIC
SUPERIOR AL RÂULUI SUCEAVA**

Vasilică-Dănuț HORODNIC, dr.,
Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava,
[ORCID: 0000-0001-6803-4571](https://orcid.org/0000-0001-6803-4571)
vasilica.horodnic@usm.ro

Petruț-Ionel BISTRICEAN, dr.,
Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava,
[ORCID: 0000-0001-9617-0773](https://orcid.org/0000-0001-9617-0773)
petru.bistricean@usm.ro

Dumitru MIHĂILĂ, dr. hab., conf. univ.,
Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava,
[ORCID: 0000-0002-5876-7963](https://orcid.org/0000-0002-5876-7963)
dumitrum@atlas.usv.ro

Vasile EFROS, dr., prof. univ.,
Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava,
[ORCID: 0009-0006-7674-5158](https://orcid.org/0009-0006-7674-5158)
efros@atlas.usv.ro

Vasilica-Danut HORODNIC, PhD,
"Ștefan cel Mare" University from Suceava,
Petruț-Ionel BISTRICEAN, PhD,
"Ștefan cel Mare" University from Suceava,
Dumitru MIHAILA, Doctor Habilitatus, Associate Professor,
"Ștefan cel Mare" University from Suceava,
Vasile EFROS, PhD, University Professor,
"Ștefan cel Mare" University from Suceava

CZU: 911.9:504.453

Abstract. The aim of the present study is to assess the landscape fragmentation from the perspective of several criteria of analysis and spatial scales of approach. Using the Suceava river basin as a case study, a hybrid geographic approach was applied that groups geospatial technologies and landscape metrics to capture the spatial and temporal dynamics of landscape fragmentation between 1985 and 2020. In order to achieve this objective, two main directions of analysis were established: (1) the analysis at the level of the entire geographical landscape (from the upper Suceava river catchment) and (2) the analysis of two dominant geographical landscapes in the basin, namely: the forest landscape in the the upper Suceava river catchment, respectively a representative target area for the fragmentation of agricultural land (from the area of the Rădăuți Depression). The input data are represented by two land cover spatial datasets obtained by automatic processing and classification of two Landsat satellite scenes (Landsat 5 TM for the year 1985, respectively Landsat OLI&TIRS for the year 2020). The derivation of landscape metrics was facilitated by the Fragstats program, while the diversification of the methodological package was supported by the use of the IDRISI Selva and GUIDOS Toolbox programs. Fragmentation degree is confirmed by the increase in the number of landscape patches, the edge density, the decrease in the average surface or their proximity, while the

decrease in the distance of the nearest neighbor, the decrease in the values of the contagion and aggregation indices or the increase in the value of the index of combination and juxtaposition highlights a agglutination of landscape units and an increase in the degree of compaction of some landscape units at the level of the overall landscape mosaic. The present approach can be successfully implemented for any geographical area when we have land use land cover spatial data, being a useful tool in supporting decision-makers for sustainable land use and landscape planning.

Keywords: landscape fragmentation, landscape metrics, land cover, land use, spatial analysis, Fragstats

Rezumat. Scopul prezentului studiu constă în evaluarea fragmentării peisajului geografic din perspectiva mai multor criterii de analiză și scări spațiale de abordare. Luând bazinul hidrografic al râului Suceava drept studiu de caz a fost aplicată o abordare geografică hibridă care pune în aplicare tehnicile geoinformaționale și metricile peisagistice pentru a surprinde dinamica spațială și temporală a fragmentării peisajului între anii 1985 și 2020. Pentru îndeplinirea acestui obiectiv au fost stabilite două direcții principale de analiză: (1) analiza la nivelul întregului peisaj geografic (din bazinul superior al râului Suceava) și (2) analiza a două peisaje geografice dominante în bazin, și anume: peisajul forestier din bazinul superior al râului Suceava, respectiv o arie țintă reprezentativă pentru fragmentarea terenurilor agricole (din cuprinsul Depresiunii Rădăuți). Datele de intrare sunt reprezentate de două seturi de date spațiale privind acoperirea terenurilor obținute prin procesarea și clasificarea automată a două scene satelitare Landsat (Landsat 5 TM pentru anul 1985, respectiv Landsat OLI&TIRS pentru anul 2020). Derivarea metricilor peisagistice a fost facilitată de programul Fragstats, în timp ce diversificarea pachetului metodologic a fost susținută de utilizarea programelor IDRISI Selva și GUIDOS Toolbox. Fragmentarea este confirmată de creșterea numărului de unități peisagistice, de densitatea marginilor, de scăderea suprafeței medii sau de proximitatea acestora, în timp ce scăderea distanței celui mai apropiat vecin, scăderea valorilor indicilor de contagiune și agregare sau creșterea valorii indicelui de combinare și juxtapunere evidențiază o aglutinare a unităților de peisaj și o creștere a gradului de compactare a unor unități peisagistice în ansamblul mozaicului peisagistic. Prezenta abordare poate fi pusă în aplicare pentru orice arie geografică pentru care deținem date spațiale referitoare la structura fondului funciar, fiind un instrument util în sprijinirea factorilor de decizie pentru implementarea unor măsuri de management durabil al sistemului funciar și peisajului geografic.

Cuvinte-cheie: fragmentarea peisajului, metrici peisagistice, acoperirea terenurilor, utilizarea terenurilor, analiză spațială, Fragstats

THE INTERDISCIPLINARY APPROACH OF BIOLOGY AND CHEMISTRY BASED ON THE TEACHING EXPERIMENT

ABORDAREA INTERDISCIPLINARĂ A BIOLOGIEI ȘI CHIMIEI ÎN BAZA EXPERIMENTULUI DIDACTIC

Ala CUȚULAB, asist. univ.,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
[ORCID: 0000-0003-3348-8738](https://orcid.org/0000-0003-3348-8738)
cutulabala@mail.ru

Ala CUTULAB, University Assistant,
"Alec Russo" State University of Balti

CZU: 37.016:54+57

Abstract. One of the possibilities of the holistic and integrated understanding of the natural sciences is the interdisciplinary approach of biology and chemistry. The interactions between the structures, the biological processes and the chemical substances involved in them, can be more easily understood by the students through the integration of these two fields, studied through the didactic experiment method. The complex relationships between biology and chemistry offer students assimilation of knowledge and skills from both disciplines, gaining a deeper and more complex understanding of the living world and the chemical processes that support it. Through interdisciplinary experiment in biology-chemistry can be studied: the chemical composition of the cell, photosynthesis, ecology and chemical cycles, biosynthesis of organic compounds, the effect of pH on enzymes, digestion, metabolism and chemical balance. Thus, carrying out the interdisciplinary experiment contributes to the formation of skills related to personal, social and professional needs through which, by thinking creatively, original, innovative products can be obtained and at the same time represent the basis of sustainable learning.

Keywords: interdisciplinarity, biology, chemistry, experiment.

Rezumat. Una din posibilitățile înțelegerii holistice și integrate a științelor naturale o reprezintă abordarea interdisciplinară a biologiei și chimiei. Interacțiunile dintre structurile, procesele biologice și substanțele chimice implicate în acestea, pot fi mai ușor înțelese de către elevi prin integrarea acestor două domenii, studiate prin metoda experimentului didactic. Relațiile complexe dintre biologie și chimie, oferă elevilor asimilare de cunoștințe și abilități din ambele discipline, dobândind o înțelegere mai profundă și mai complexă a lumii vii și a proceselor chimice ce o susțin. Prin experiment interdisciplinar la biologie-chimie poate fi studiată: compoziția chimică a celulei, fotosinteza, ecologia și ciclurile chimice, biosinteza compușilor organici, efectul pH-ului asupra enzimelor, digestia, metabolismul și echilibrul chimic. Astfel, desfășurarea experimentului interdisciplinar contribuie la formare de competențe raportate la nevoile personale, sociale și profesionale prin care, gândind creativ pot fi obținute produse originale, inovative și totodată să reprezinte baza unei învățări durabile.

Cuvinte-cheie: interdisciplinaritate, biologie, chimie, experiment.

**ECOVALEOLOGICAL TRAINING OF YOUNG SPECIALISTS IN THE FRAMEWORK
OF THE ECOLOGICAL CHEMISTRY COURSE: APPROACHING THE SUBJECT OF
ANTIOXIDANT INTERACTIONS
FORMAREA ECOVALEOLOGICĂ A TINERILOR SPECIALIȘTI ÎN CADRUL
CURSULUI**

**DE CHIMIE ECOLOGICĂ: ABORDAREA SUBIECTULUI INTERACȚIUNILOR
ANTIOXIDANTE**

Crina VICOL, drd., cercetător științific,
Institutul de Chimie al USM
[ORCID: 0000-0002-3466-0803](https://orcid.org/0000-0002-3466-0803)
crina.vicol@ichem.md

Crina VICOL, PhD student, scientific researcher,
Institute of Chemistry of the SUM

CZU:54+502/504

Abstract. The study is dedicated to popularizing the concept of ecovaleology and familiarizing young specialists with the principles of this scientific direction, by addressing the topic of antioxidant interactions between natural compounds in the Ecological Chemistry course. The integration of the concept of ecovaleology in the course of Ecological Chemistry was achieved by explaining and constantly mentioning the way some compounds or environmental conditions can affect human health. The accumulated data demonstrate that the lesson, in which the experimental results obtained on the topic of antioxidant interactions were discussed and analysed, had a positive impact on the understanding of the advantages and risks of antioxidant consumption, contributing to the shaping of certain opinions regarding the appropriate sources, importance, effects, mechanisms of antioxidant and prooxidant action of the given compounds, the type of antioxidant interactions, as well as the negative effect of pollutants and radical species on health. The results attest to the effectiveness of the didactic process in popularizing the ecovaleological principles and emphasize the importance of capitalizing on this concept as a sustainable and feasible way of training healthy and ecological skills among young people.

Keywords: ecovaleology, ecological chemistry, antioxidants, antioxidant interactions, free radicals, prooxidant character

Rezumat. Studiul este consacrat popularizării conceptului de ecovaleologie și familiarizării tinerilor specialiști cu principiile acestei direcții științifice, prin abordarea subiectului interacțiunilor antioxidante dintre compușii naturali în cadrul cursului de Chimie ecologică. Integrarea conceptului de ecovaleologie în cursul de Chimie ecologică a fost realizată prin explicarea și menționarea constantă a modului în care unii compuși sau condiții de mediu pot afecta sănătatea omului. Datele acumulate demonstrează că lecția, în cadrul căreia au fost discutate și analizate rezultatele experimentale obținute la subiectul interacțiunilor antioxidante, a avut un impact pozitiv asupra înțelegerii avantajelor și riscurile consumului de antioxidanți, contribuind la modelarea unor păreri sigure privind sursele adecvate, importanța, efectele, mecanisme de acțiune antioxidantă și prooxidantă a compușilor dați, tipul interacțiunilor antioxidante, precum și efectul negativ al poluanților și al speciilor radicalice asupra sănătății. Rezultatele atestă eficiența procesului didactic în popularizarea principiilor ecovaleologice și accentuează importanța valorificării conceptului dat ca

o modalitate sustenabilă și fezabilă de formare a deprinderilor sănătoase și ecologice în rândul tinerilor.

Cuvinte-cheie: ecovaleologie, chimie ecologică, antioxidanți, interacțiuni antioxidante, radicali liberi, caracter prooxidant

MICROPLASTICS: A FASCINATING JOURNEY THROUGH MAN'S UNCONSCIOUS UNIVERSE

MICROPLASTICE: O CĂLĂTORIE FASCINANTĂ PRIN UNIVERSUL INCONȘTIENT AL OMULUI

Natalia CUREA, profesor,
IPLT „Gheorghe Asachi “
cureanatalia1@gmail.com

Mădălina BUZDUGAN, elevă, cl. a IX-a,
IPLT „Gheorghe Asachi “

Gabriela PETCU, elevă, cl. a IX-a,
IPLT „Gheorghe Asachi “

Natalia CUREA, teacher,
IPLT "Gheorghe Asachi"

Mădălina BUZDUGAN, ninth graders,
IPLT "Gheorghe Asachi"

Gabriela PETCU, ninth graders,
IPLT "Gheorghe Asachi "

CZU: 504.75

Abstract. In the Twenty-First Century both children and the elderly should be educated in the sense of knowing the ecological danger of micro plastics. Children and adolescents spend a lot of time on electronic devices such as smartphones and tablets, engaging in social networks and other online activities. Although these technologies offer numerous benefits, they can also lead to a disconnect from the natural world and environmental problems. Many of us may not fully realize the impact of the dangers posed by micro plastics because they focus more on digital interactions than real-world concerns. That is why we believe that providing this information will have a positive impact on the future. On the other hand, older adults, especially those who are not as connected to the internet or social networks, may not be fully aware of the destructive factors of micro plastic. They may rely on traditional forms of media or personal interactions for information that is not always truthful. Studies indicate that the main sources of micro plastics include the fragmentation of larger plastics, particles in hygiene products and cosmetics, synthetic fibers in clothes, laundry, and other objects. Micro plastics have been identified in diverse ecosystems and their impact on aquatic and terrestrial habitats is significant.

Rezumat. În secolul XXI atât copiii, cât și vârstnicii ar trebui să fie educați în sensul cunoașterii pericolului ecologic al micro plasticelor. Copiii și adolescenții petrec mult timp pe dispozitive electronice, cum ar fi smartphone-uri și tablete, angajându-se în rețelele sociale și alte activități online. Deși aceste tehnologii oferă numeroase beneficii, ele pot duce, de asemenea, la o deconectare de la lumea naturală și la problemele de mediu. Mulți dintre noi s-ar putea să nu realizeze pe deplin impactul pericolelor prezentate de micro plastice, deoarece se concentrează mai mult pe interacțiunile

digitale decât pe preocupările din lumea reală. De aceea, noi credem că furnizarea acestor informații va aduce un impact pozitiv asupra viitorului. Pe de altă parte, adulții în vârstă, în special cei care nu sunt la fel de conectați la internet sau la rețelele sociale, ar putea să nu fie pe deplin conștienți de factorii destructivi a micro plasticului. Aceștia se pot baza pe forme tradiționale de media sau pe interacțiuni personale pentru informații, care nu sunt mereu veridice. Studiile indică că sursele principale de micro plastice includ fragmentarea plasticelor mai mari, particule din produse de igienă și cosmetice, fibre sintetice din haine, rufe, și alte obiecte. Micro plasticele au fost identificate în ecosisteme diverse, iar impactul lor asupra habitatelor acvatice și terestre este semnificativ.

ACTIVITIES TO APPLICATION ECOLOGICAL EDUCATION BY GYMNASIUM CLASSES SCHOOLCHILDREN IN RURAL AREAS

ACTIVITĂȚI DE APLICARE A EDUCAȚIEI ECOLOGICE DE CĂTRE ELEVII CLASELOR GIMNAZIALE ÎN MEDIUL RURAL

Sofia GRIGORCEA, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-4948-6430](https://orcid.org/0000-0002-4948-6430)
grigorcea.sofia@upsc.md

Veronica SPĂTARU, profesoară,
IP Gimnaziul Stețcani, r-l Criuleni.
[ORCID: 0000-0002-3125-8368](https://orcid.org/0000-0002-3125-8368)

Eugenia CHIRIAC, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-5935-0414](https://orcid.org/0000-0002-5935-0414)

Boris NEDBALIUC, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID:0000-0002-9116-4515](https://orcid.org/0000-0002-9116-4515)

Sofia GRIGORCEA, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau,

Veronica SPATARU, biology teacher,
IP Gymnasium, Stetcani, r-l Criuleni,

Eugenia CHIRIAC, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau,

Boris NEDBALIUC, PhD, Associate Professor,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau,

CZU: 373:502/504

Abstract. The study and application of ecological education by schoolchildren involves the development of the concept regarding the natural environment, its quality and degradation. Ecology is not only a science, but also a conception that must be present in all activities carried out at the level of all stages of Education. The school has the role of organizing and carrying out an extensive activity on environmental education and Environmental Protection, and schoolchildren under the guidance of teachers become defenders of nature. As a result, activities involving environmental education were organized, such as: *World Earth Day, Bi-monthly ecological, National Green Campaign "Plant your*

future", *Biology week entitled "Prier's guests"*, etc. These activities contribute to the enrichment of knowledge about pollution factors and agents, the development of an active ecological behavior by engaging in practical activities, the development of critical thinking, oriented on action strategies and applications adapted to the need for Environmental Protection.

Keywords: Ecological education, schoolchildren, rural areas, responsibility.

Rezumat. Studiarea și aplicarea educației ecologice de către elevi implică dezvoltarea conceptului cu privire la mediul natural, calitatea și degradarea acestuia. Ecologia este nu numai o știință, ci și o concepție care trebuie să fie prezentă în toate activitățile desfășurate la nivelul tuturor treptelor de învățământ. Școala are rolul de a organiza și desfășura o activitate amplă privind educația ecologică și protecția mediului înconjurător, iar elevii sub îndrumarea profesorilor devin apărătorii naturii. Ca rezultat au fost organizate activități ce implică educația ecologică, cum ar fi: *Ziua Mondială a Pământului*, *Bilunarului ecologic*, *Campania Națională de înverzire a plaiului "Plantează-ți viitorul"*, *Săptămâna biologiei „Oaspeții lui Prier”* ș.a. Aceste activități contribuie la îmbogățirea cunoștințelor despre factorii și agenți de poluare, dezvoltarea unui comportament ecologic activ prin implicarea în activități practice, dezvoltarea gândirii critice, orientată pe strategii de acțiune și aplicații adaptate necesității protecției mediului.

Cuvinte-cheie: Educație ecologică, elevi, mediul rural, responsabilitate.

SECTION 16
THE ROLE OF THE UNIVERSITY LIBRARY IN PROMOTING OPEN SCIENCE

THE ROLE OF THE UNIVERSITY LIBRARY IN PROMOTING OPEN SCIENCE

ROLUL BIBLIOTECHII UNIVERSITARE ÎN PROMOVAREA ȘTIINȚEI DESCHISE

Ecaterina SCHERLET, director Biblioteca Științifică,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0000-0002-2631-1574](https://orcid.org/0000-0002-2631-1574)
scherlet.ecaterina@upsc.md

Ecaterina SCHERLET, director, Scientific Library
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 027.7: 001.89

Abstract. The university library has an essential role in promoting Open Science by providing resources, information and services that facilitate free access to knowledge. The activity of the library is oriented towards organizing and facilitating access to open resources: databases, digital repositories, open access journals, online collections and other open resources. The library is involved in various initiatives and communities that promote open science, thereby strengthening global and local efforts to support this approach in research and higher education. The creation and management of the Institutional Repository is an important responsibility for the library in the context of promoting open science and facilitating access to academic research. By promoting open access publishing of textbooks, scientific publications, and other educational resources, open science provides students and teachers with free access to quality information, thereby contributing to the quality of scientific studies and research. Organizing and conducting various information and training activities about the benefits and practices of Open Science contributes to awareness of the impact of open science in the university scientific community and to promoting the use of open resources. The library supports researchers in publishing their work in open access journals, develops guides and informative resources about open science, including how to find open resources, copyright and open licenses

Keywords: Open Science, open resources, academic research, repository, training activities.

Rezumat. Biblioteca universitară are un rol esențial în promovarea Științei Deschise prin furnizarea de resurse, informații și servicii care facilitează accesul liber la cunoștințe. Activitatea bibliotecii este orientată spre organizarea și facilitarea accesului la resursele deschise: baze de date, depozitele digitale, reviste cu acces deschis, colecțiile online și alte resurse deschise. Biblioteca se implică în diverse inițiative și comunități care promovează știința deschisă, consolidând astfel eforturile la nivel global și local pentru susținerea acestei abordări în cadrul cercetării și învățământului superior. Crearea și gestionarea Repoziitoriului Instituțional este o responsabilitate importantă pentru bibliotecă în contextul promovării științei deschise și facilitării accesului la cercetarea academică. Prin promovarea publicării cu acces deschis a manualelor, publicațiilor științifice și altor resurse educaționale, știința deschisă asigură studenților și profesorilor acces liber la informații de calitate, contribuind astfel la calitatea studiilor și cercetărilor științifice. Organizarea și desfășurarea diverselor activități de informare și instruire despre beneficiile și practicile Științei Deschise contribuie la conștientizarea impactului științei deschise în comunitatea științifică universitară și la promovarea

utilizării resurselor deschise. Biblioteca oferă sprijin cercetătorilor în publicarea lucrărilor în reviste cu acces deschis, dezvoltă ghiduri și resurse informative despre știința deschisă, inclusiv despre modalitățile de găsim a resurselor deschise, drepturile de autor și licențele deschise.

Cuvinte-cheie: Știința Deschisă, resurse deschise, cercetare științifică, depozit digital, instruire.

LIBRARIES AS PROMOTERS OF OPEN ACCESS AND OPEN SCIENCE: THE IMPACT OF EIFL IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

BIBLIOTECILE CA PROMOTORI AI ACCESULUI DESCHIS ȘI ȘTIINȚEI DESCHISE: IMPACTUL EIFL ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Natalia CHERADI, dr.,

Academia de Studii Economice din Moldova

[ORCID: 0000-0002-8261-6815](https://orcid.org/0000-0002-8261-6815)

cheradi@lib.ase.md

Elena RAILEAN, dr., conf. univ.,

Academia de Studii Economice din Moldova

[ORCID: 0000-0001-5205-7971](https://orcid.org/0000-0001-5205-7971)

railean.elena@lib.ase.md

Natalia CHERADI, PhD,

Academy of Economic Studies of Moldova

Elena RAILEAN, PhD, Associate Professor,

Academy of Economic Studies of Moldova

CZU: 027:001.89

Abstract. Over the past two decades, EIFL and Electronic Resources for Moldova (REM) have led initiatives to promote Open Access (OA) and Open Science in Moldova. Through collaborative efforts involving government, academic, and library stakeholders, significant progress has been made in establishing policies supporting OA publication, raising awareness among researchers and academic institutions, and increasing the number of OA journals and repositories. International collaboration has also played an important role in enhancing Moldova's OA landscape, with agreements and partnerships facilitating knowledge sharing and best practices exchange. The government's endorsement of the Declaration on Open Science underscores a commitment to promoting openness throughout the scientific research cycle. REM's initiatives, such as the EIFL-OA Moldova program and the creation of a dedicated blog, have been essential in driving awareness and advocacy for OA. Academic and public libraries have actively engaged stakeholders through various outreach activities, including International Open Access Week events, to promote the benefits of OA. However, challenges persist, particularly in promoting research data management and sharing policies. Efforts are needed to cultivate a culture of data sharing and develop platforms for hosting and disseminating research data. Future endeavours will focus on enhancing access to research data, supporting interoperable infrastructures, and fostering a culture of openness among researchers.

Keywords: Open Science, Open Access, EIFL, REM, academic and public libraries

Rezumat. În ultimele două decenii, EIFL și Consorțiul Resurse Electronice pentru Moldova (REM) au condus inițiativele de promovare a Accesului Deschis (OA) și Știința Deschisă în Moldova. Prin eforturile de colaborare care implică părțile interesate guvernamentale, academice și bibliotecii, s-au înregistrat progrese semnificative în stabilirea politicilor de sprijinire a publicării OA, creșterea gradului de conștientizare în rândul cercetătorilor și instituțiilor academice și creșterea numărului de reviste și depozite OA. Colaborarea internațională a jucat, de asemenea, un rol important în îmbunătățirea peisajului OA al Republicii Moldova, cu acorduri și parteneriate care facilitează schimbul de cunoștințe și schimbul de bune practici. Aprobarea de către guvern a Declarației privind știința deschisă subliniază angajamentul de a promova deschiderea pe tot parcursul ciclului de cercetare științifică. Inițiativele REM, cum ar fi programul EIFL-OA Moldova și crearea unui blog dedicat, au fost esențiale în stimularea conștientizării și advocacy pentru OA. Bibliotecile academice și publice au implicat activ părțile interesate prin diverse activități de informare, inclusiv evenimente din Săptămâna Internațională a Accesului Deschis, pentru a promova beneficiile OA. Cu toate acestea, provocările persistă, în special în promovarea politicilor de gestionare a datelor de cercetare și de partajare. Sunt necesare eforturi pentru a cultiva o cultură a partajării datelor și pentru a dezvolta platforme pentru găzduirea și diseminarea datelor de cercetare. Eforturile viitoare se vor concentra pe extinderea accesului la datele de cercetare, pe sprijinirea infrastructurilor interoperabile și pe promovarea unei culturi a deschiderii în rândul cercetătorilor.

Cuvinte-cheie: Știință Deschisă, Acces Deschis, EIFL, REM, biblioteci academice și publice.

OPEN SCIENCE PRACTICES IN THE UNIVERSITY LIBRARY

PRACTICI PRIVIND ȘTIINȚA DESCHISĂ ÎN BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ

Lenuța URSACHI, dr.,
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați
[ORCID: 0000-0002-6940-5888](https://orcid.org/0000-0002-6940-5888)
lenuta.ursachi@ugal.ro

Lenuta URSACHI, PhD,
”Dunarea de Jos” University of Galati

CZU: 027.7:001.89

Abstract. The impact of open science on scholarly publishing and communication has led to significant changes in the services provided by the university library. Using a systematic review of the scientific literature, 45 research articles on the academic library and open science have been retrieved. The concept of open science is approached from different perspectives encompassing the following components: open access (open access scientific publications, open educational resources, open research data), open peer review, open digital identifier, open source software, citizen science. Based on these aspects, this study case describes the most important software projects of a Romanian university library. The experiences presented demonstrate that the university library has the necessary levers to promote and support open science. At the same time, the librarians engaged in these projects contributed not only to their professional development, but also to the recognition of the library value among the academic community.

Keywords: open science, university library, library projects, library services, open access, open source software

Rezumat: Impactul științei deschise asupra publicării și comunicării științifice a determinat modificări importante la nivelul serviciilor furnizate de biblioteca universitară. Din analiza sistematică efectuată în literatura de specialitate au rezultat 45 articole științifice referitoare la biblioteca universitară și știința deschisă. Conceptul de știință deschisă este abordat din diferite perspective înglobând următoarele componente: accesul deschis (publicațiile științifice în acces deschis, resurse educaționale deschise, datele de cercetare deschise), evaluarea colegială deschisă, identificatorul digital deschis, software cu sursă deschisă, știința cetățenească. Pornind de la aceste aspecte, studiul de față descrie cele mai importante proiecte software ale unei biblioteci universitare românești. Experiențele prezentate demonstrează că biblioteca universitară deține pârghiile necesare pentru a promova și susține știința deschisă. Totodată, bibliotecarii angajați în aceste proiecte au contribuit nu doar la dezvoltarea lor profesională, ci și la recunoașterea valorii bibliotecii în rândul comunității academice.

Cuvinte-cheie: știința deschisă, biblioteca universitară, proiectele bibliotecii, servicii de bibliotecă, acces deschis, software open-source

THE PERSONAL AND PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF LIBRARIANS AS A FACTOR FOR IMPLEMENTING OPEN SCIENCE

DEZVOLTAREA PERSONALĂ ȘI PROFESIONALĂ A BIBLIOTECARILOR CA FACTOR DE IMPLEMENTARE A ȘTIINȚEI DESCHISE

Angela ZELENSCHI, dr., conf. univ.,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI
[ORCID: 0000-0002-2831-9473](https://orcid.org/0000-0002-2831-9473)
angela.zelenschi@gmail.com

Angela ZELENSCHI, PhD, Associate Professor,
„Ștefan cel Mare” Academy of the MIA, Chisinau

CZU: 023.5

Abstract. The need to develop the skills of librarians as an integrated system of knowledge, abilities, attitudes, values, motivations and personality traits, which lead to effective activities in the activity of the university library, represents an increased interest for researchers from the country and abroad. The competent action of employees in university libraries is influenced by the open science movement, which aims to make scientific research, data and their dissemination accessible to everyone. The relevant results obtained in the activity of university libraries, in the context of changes due to the implementation of open science, are due to the employees who developed the necessary skills to respond to new challenges, found good solutions to the problems they faced and created collaborative networks. Personal development, based on an action plan, which includes concrete objectives and the resources necessary to achieve them, aims to increase the adaptation of librarians to organizational changes. Encouraging and facilitating the participation of librarians in continuing education programs, capitalizing on experience and recognizing the importance of library work are necessary factors to meet the current requirements of implementing open science.

Keywords: skills, open science, personal development, professional development.

Rezumat. Necesitatea dezvoltării competențelor bibliotecarilor ca sistem integrat de cunoștințe, abilități, atitudini, valori, motivații și trăsături de personalitate, ce conduc la activități eficiente în activitatea bibliotecii universitare reprezintă un interes sporit pentru cercetători din țară și de peste hotare. Acțiunea competentă a angajaților din bibliotecile universitare este influențată de mișcarea științei deschise, care își propune să facă cercetarea științifică, datele și diseminarea lor accesibile tuturor. Rezultatele relevante obținute în activitatea bibliotecilor universitare, în contextul schimbărilor datorate implementării științei deschise, se datorează angajaților care și-au dezvoltat competențele necesare pentru a răspunde noilor provocări, au găsit soluții bune la problemele cu care s-au confruntat și au creat rețele de colaborare. Dezvoltarea personală, bazată pe un plan de acțiune, ce include obiective concrete și resursele necesare pentru atingerea acestora, are scopul de a spori adaptarea bibliotecarilor la schimbările organizaționale. Încurajarea și facilitarea participării bibliotecarilor la programele de formare continuă, valorificarea experienței și recunoașterea importanței activității de bibliotecă sunt factori necesari pentru a răspunde cerințelor actuale de implementare a științei deschise.

Cuvinte-cheie: competențe, știință deschisă, dezvoltare personală, dezvoltare profesională.

**SCIENTIFIC MEDICAL LIBRARY OF THE NICOLAE TESTEMITANU STATE
UNIVERSITY OF MEDICINE AND PHARMACY IN THE OPEN SCIENCE
ECOSYSTEM**

**BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ MEDICALĂ A USMF „NICOLAE TESTEMIȚANU”
ÎN ECOSISTEMUL ȘTIINȚEI DESCHISE**

Olesea DOBREA, directoar adjunct,
Biblioteca Științifică Medicală a USMF „Nicolae Testemițanu”

[ORCID: 0000-0002-0937-2754](https://orcid.org/0000-0002-0937-2754)

olesea.dobrea@usmf.md

Angela GHEORGHIȚA, bibliotecară principală,
Biblioteca Științifică Medicală a USMF „Nicolae Testemițanu”

[ORCID: 0009-0009-1755-4732](https://orcid.org/0009-0009-1755-4732)

angela.gheorghita@usmf.md

Olesea DOBREA, deputy director,
Scientific Medical Library Nicolae Testemitanu SUMP

Angela GHEORGHIȚA, main librarian of the
Scientific Medical Library Nicolae Testemitanu SUMP

CZU: 027.7:001.89

Abstract. The Progress und the changes in the scientific environment have influenced the development of the role of university libraries. They adapted the list of services in accordance with the new requirements, diversified the subjects of the educational offers, and created open informational infrastructures. The results of this study demonstrated that the Scientific Medical Library occupies an essential niche in the open scientific ecosystem and contributes directly to the strengthening of research an innovation at the Nicolae Testemițanu State University of Medicine and

Pharmacy. Die MSL contributes to the creation of values of the information resources by providing and using OA-tools and OA-resources effectively by serving users, promoting institutional research and contributing to the formation of the university scientific community regarding Open Science. The university librarian has the role of a vector in the constantly changing information universe, he has become and information advisor for researchers, helping them integrate into the world of science, creates metadata and develops repositories for archiving scientific research results and research data, identifies the most rated journals for the publication of scientific results as well as those with a pseudoscientific character. The librarians create integrated information platforms, bibliometrically analyzes of scientific documents, identify the presence of the institution and the collaborators of Nicolae Testemitanu SUMPh in international databases, deliver bibliometric indicators so that its status is recognized both the medical scientific community and the international one.

Keywords: Scientific Medical Library, Open science, scientific ecosystem, the institutional repository, Open Access, open research data.

Rezumat. Progresul și schimbările din mediul științific au influențat dezvoltarea rolului bibliotecilor universitare. Acestea au adaptat lista de servicii în conformitate cu noile cerințe, au diversificat subiectele din ofertele educaționale, au creat infrastructuri informaționale deschise. Rezultatele acestui studiu au demonstrat că Biblioteca Științifică Medicală (BȘM) ocupă o nișă esențială în ecosistemului științific deschis și contribuie nemijlocit la fortificarea cercetării și inovării la USMF „Nicolae Testemițanu”. BȘM contribuie la crearea valorilor pe piața resurselor informaționale prin furnizarea și utilizarea eficientă a instrumentelor și resurselor OA în procesul de servire a utilizatorilor, promovând cercetarea instituțională și aducându-și aportul la formarea culturii comunității științifice universitare privind Știința Deschisă (ȘD). Bibliotecarul universitar și-a asumat rolul de vector în universul informațiilor aflat în permanentă schimbare, a devenit consilier informațional pentru cercetători, ajutându-i să se integreze în circuitul științific mondial, crează metadata și dezvoltă sustenabil repozitoriul pentru arhivarea rezultatelor cercetării științifice și datelor de cercetare, identifică cele mai cotate reviste pentru publicarea rezultatelor științifice dar și pe cele cu caracter pseudoștiințific. Bibliotecarul crează platforme informaționale integrate, analizează bibliometric fluxurile de documente științifice, identifică prezența instituției și a colaboratorilor USMF „Nicolae Testemițanu” în baze de date internaționale, livrează indicatori bibliometrici etc., așa încât statutul acesteia să fie recunoscut atât în comunitatea științifică medical, cât și în cea internațională.

Cuvinte-cheie: BȘM, Știința deschisă, ecosistem științific, repozitoriul instituțional, acces deschis, date de cercetare deschise

**STRENGTHENING THE ROLE OF THE LIBRARY BY UPDATING THE LAW ON
LIBRARIES: REFLECTIONS, COMMENTS, INTERPRETATIONS**

**CONSOLIDAREA ROLULUI BIBLIOTECII PRIN ACTUALIZAREA LEGII CU PRIVIRE
LA BIBLIOTECI: REFLECȚII, COMENTARII, INTERPRETĂRI**

Ala SUSARENCO, șef serviciu Informațional,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0008-3110-5362](https://orcid.org/0009-0008-3110-5362)
ala.susarenco@gmail.com

Ala SUSARENCO, head of Information service,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 027:34

Abstract. The changes in the Law on libraries no. 160 of 20-07-2017 (LP283 of 05.10.23, MO399-400/25.10.23 art.682; in force 25.11.23), come to strengthen the role of the library in society by diversifying library activities in accordance with trends and practices international in the field; going to adjust the national norms with those of the European Union and related policies for libraries in all member states of the Council of Europe, in the context of the international commitments assumed by the Republic of Moldova. In this article, the author highlights some legislative inconveniences found in the text of the law, which can be interpreted and applied in practice differently.

Keywords: Law on libraries, public library, university library, evaluation of libraries, certification of librarians, regulation

Rezumat. Modificările de ultimă oră operate în Legea cu privire la biblioteci nr. 160 din 20-07-2017 (LP283 din 05.10.23, MO399-400/25.10.23 art.682; în vigoare 25.11.23), vin să consolideze rolul bibliotecii în societate prin diversificarea activităților de bibliotecă în concordanță cu tendințele și practicile internaționale în domeniu; urmând să ajusteze normele naționale cu cele ale Uniunii Europene și a politicilor conexe bibliotecilor din toate statele membre ale Consiliului Europei, în contextual angajamentelor internaționale asumate de RM. În prezentul articol, autorul evidențiază unele inconveniente legislative ce se regăsesc în textul legii, care pot fi interpretate și aplicate în practică diferit.

Cuvinte-cheie: Legea cu privire la biblioteci, bibliotecă publică, bibliotecă universitară, evaluarea bibliotecilor, atestarea bibliotecarilor, regulament

THE ROLE OF OPEN ACCESS IN FACILITATION THE ACT OF READING

ROLUL ACCESULUI DESCHIS ÎN FACILITAREA ACTULUI LECTURII

Maria PILCHIN, drd.,
Universitatea de Stat din Moldova
[ORCID: 0009-0002-4477-8730](https://orcid.org/0009-0002-4477-8730)
maropil82@gmail.com

Maria PILCHIN, PhD student,
State University of Moldova

CZU: 001.9+004

Abstract. Open (unrestricted) access, Open Access (OA), constitutes a new paradigm and a movement in the preservation, dissemination and popularization of science. The reading of scientific texts in free access leads to the efficiency of documentation, the urgency of some analytical-synthetic processes in the academic field, the reduction of their costs and time terms. From the perspective of the popularization of science, open access facilitates the (self) training of the general public, the continuous formation of the community, stimulating private (horizontal) initiatives in the field of scientific research. Open and fast access cancels spatial and temporal boundaries, cultivating a culture of Open Science, while also announcing neo-enlightenment values in the given field: enlightening the masses, public orientation. The user of information services from the beneficiary often becomes the provider of such services. Freedom also generates freedom in science. All this stimulates scientific and social progress, community and individual efficiency. Openness also perpetuates openness in the area of knowledge and research. Certainly, all these aspects need to be strengthened by legislation, institutional axiology and professional deontology.

Keywords: open access, open science, popularization of science, academic neo-enlightenment.

Rezumat. În epoca tehnologiilor informaționale, Accesul Deschis (nerestricționat), *Open Acces (OA)*, constituie cu certitudine o nouă paradigmă și o mișcare în prezervarea, diseminarea și popularizarea științei. Cititul textelor științifice în acces liber duce la eficientizarea documentării, urgentarea unor procese analitico-sintetice în domeniul academic, diminuarea costurilor și termenilor temporali ai acestora. Din perspectiva popularizării științei, accesul deschis facilitează (auto)instruirea publicului larg, formarea continuă a comunității, stimulând inițiativele private (pe orizontală) în domeniul cercetării științifice. Facilitarea lecturii și studiului prin OA presupune atingerea obiectivelor de cunoaștere scontate cu ajutorul tehnologiei și a unui concept funcțional de stocare și sistematizare a informației. Accesul deschis și rapid anulează granițe spațiale și temporale, cultivând o cultură a Științei Deschise, anunțând, totodată, valori neoiluministe în domeniul dat: *luminarea maselor*, orientarea spre public. Utilizatorul serviciilor din domeniul informației din beneficiar devine adesea prestator de astfel de servicii. Libertatea generează libertate și în domeniul științei. Toate acestea stimulează progresul științific și social, eficientizarea comunitară și individuală. Deschiderea perpetuează deschidere și în zona cunoașterii și cercetării. Cu siguranță, toate aceste aspecte au nevoie să fie consolidate de legislație, valori instituționale și deontologie profesională.

Cuvinte-cheie: acces deschis, știința deschisă, popularizarea științei, neoiluminismul academic, actul lecturii.

THE CONTRIBUTION OF DIGITAL ARCHIVES IN INCREASING THE VISIBILITY OF SCIENTIFIC RESEARCH

CONTRIBUȚIA ARHIVELOR DIGITALE ÎN CREȘTEREA VIZIBILITĂȚII CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Silvia GORCEAG, șef secție

Asistență Informațională și Bibliografică,
Biblioteca Republicană Tehnico-Științifică.

[ORCID: 0000-0002-7490-6775](https://orcid.org/0000-0002-7490-6775)

gorsiltim@gmail.com

Elena LUPU, șef secție Colecții Speciale,
Biblioteca Republicană Tehnico-Științifică.

[ORCID: 0000-0001-9065-4638](https://orcid.org/0000-0001-9065-4638)

elenalmd@gmail.com

Silvia GORCEAG, Head of Information and
Bibliographic Assistance Section,
Republican Technical-Scientific Library
Elena LUPU, Head of Special Collections,
Republican Technical-Scientific Library

CZU: 001.9:004

Abstract. Visibility of scientific research is paramount for its impact and relevance in academia, for advancing knowledge in the fields, for recognition and validation of scientific research results, for attracting international resources and collaborations, for influencing policies and decisions, for research output trends. The article reveals the ways in which this can be achieved. It determines the significant effect of digital archives in increasing the visibility of scientific research and the crucial role they play in facilitating access to information, accelerating dissemination of results, increasing citations, preservation and sustainability, and promoting transparency and reproducibility in science. The paper presents the impact of NCEI scientific researchers' results in digital repositories, which allows quick and easy access from any corner of the world to scientific work, removing geographical and institutional barriers, increasing the possibility of collaboration between researchers and fostering the exchange of ideas and knowledge. Thus, defining the extent to which research results are known and recognized. Considering that there is great interest in the practical aspect of implementing research and scientific results, one of the conclusions stresses that it is relevant to emphasize the importance of digital archives in increasing.

Keywords: open science, scientific research, digital archive, visibility, researcher, scientific paper.

Rezumat. Vizibilitatea cercetării științifice este primordială pentru impactul și relevanța acesteia în mediul academic, pentru avansarea cunoștințelor în domeniile respective, recunoașterea și validarea rezultatelor cercetărilor științifice, atragerea resurselor și colaborărilor internaționale, influențarea politicilor și a deciziilor, tendințelor în ceea ce privește producția de cercetare. Articolul relevă modalitățile prin care acest obiectiv poate fi realizat. Este determinat efectul semnificativ al arhivelor digitale în creșterea vizibilității cercetării științifice și rolul crucial pe care îl joacă acestea prin facilitarea accesului la informație, accelerarea diseminării rezultatelor, creșterea citărilor, conservarea și durabilitatea, precum și promovarea transparenței și reproductibilității în domeniul științific. În

lucrări sunt prezentate impactul rezultatelor cercetătorilor științifici a INCE în arhive digitale, ceea ce permite accesarea rapidă și ușoară din orice colț al lumii a lucrărilor științifice, eliminând barierele geografice și instituționale, sporind posibilitatea colaborării între cercetători și favorizând schimbul de idei și cunoștințe. Astfel, fiind definită măsura în care rezultatele cercetării sunt cunoscute și recunoscute. Luând în considerare că se manifestă un interes mare pentru aspectul practic al implementării cercetărilor și rezultatelor științifice, una dintre concluzii subliniază că este relevant de a accentua importanța arhivelor digitale în creșterea vizibilității cercetării științifice.

Cuvinte-cheie: știința deschisă, cercetare științifică, arhivă digitală, vizibilitate, cercetător, lucrare științifică.

THE EUROPEAN VECTOR IN THE ACTIVITY OF THE SCIENTIFIC LIBRARY OF ASEM

VECTORUL EUROPEAN ÎN ACTIVITATEA BIBLIOTECII ȘTIINȚIFICE A ASEM

Angela AMORȚITU,

Academia de Studii Economice din Moldova

[ORCID: 0000-0002-6831-4693](https://orcid.org/0000-0002-6831-4693)

amortitu@lib.ase.md

Angela AMORTITU,

Academy of Economic Studies of Moldova

CZU: 027.7

Abstract. The European Union Information Center (EUIC) housed within the Scientific Library of the Academy of Economic Studies of Moldova (ASEM) stands as a pivotal resource for disseminating information and fostering education regarding the European Union (EU). Since its establishment in 2011, the EUIC has emerged as a significant hub of EU-related knowledge catering to students, faculty, researchers, and various socio-professional groups across the Republic of Moldova. Providing access to a wide array of official EU documents and publications, spanning traditional and electronic formats, including Romanian translations, the EUIC ensures accessibility to a wealth of information. Boasting a collection of over 110,000 electronic publications available in all 24 official EU languages, the center actively supports educational and research endeavors, thereby enriching Moldova's academic landscape. Beyond its role in information dissemination and educational support, the EUIC undertakes initiatives aimed at promoting European values and initiatives within the Republic of Moldova. Leveraging social media networks and mass media channels, the center actively engages the public on pertinent EU-related topics, including climate change, green energy, and sustainable development. The EUIC situated within the Scientific Library of ASEM serves as a cornerstone in enabling access to knowledge and advancing European values within the Republic of Moldova.

Keywords: European Union Information Center (EUIC), Scientific Library, Information dissemination, Educational support, European values.

Rezumat. Centrul de Informare al Uniunii Europene (CIUE) găzduit în cadrul Bibliotecii Științifice a Academiei de Studii Economice din Moldova (ASEM) reprezintă o resursă esențială pentru diseminarea informațiilor și promovarea educației cu privire la Uniunea Europeană (UE). De la

înființarea sa în 2011, CIUE a apărut ca un centru important de cunoștințe legate de UE, care se adresează studenților, profesorilor, cercetătorilor și diferitelor grupuri socio-profesionale din Republica Moldova. Oferind acces la o gamă largă de documente și publicații oficiale ale UE, care acoperă formatele tradiționale și electronice, inclusiv traduceri în limba română, CIUE asigură accesibilitatea la o multitudine de informații. Cu o colecție de peste 110.000 de publicații electronice disponibile în toate cele 24 de limbi oficiale ale UE, centrul sprijină activ eforturile educaționale și de cercetare, îmbogățind astfel peisajul academic al Republicii Moldova. Dincolo de rolul său în diseminarea informațiilor și sprijinul educațional, CIUE întreprinde inițiative care vizează promovarea valorilor și principiilor europene în cadrul Republicii Moldova. Folosind rețelele de social media și canalele mass-media, centrul implică în mod activ publicul pe subiecte relevante legate de UE, inclusiv schimbările climatice, energia verde și dezvoltarea durabilă. CIUE situat în cadrul Bibliotecii Științifice a ASEM servește drept piatră de temelie pentru a permite accesul la cunoaștere și promovarea valorilor europene în Republica Moldova.

Cuvinte-cheie: Centrul de Informare al Uniunii Europene (CIUE), Biblioteca Științifică, Diseminarea informațiilor, Sprijin educațional, Valori europene.

INNOVATIVE STRATEGIES OF UNIVERSITY LIBRARIES IN SUPPORT OF OPEN SCIENCE

STRATEGII INOVATOARE ALE BIBLIOTECILOR UNIVERSITARE ÎN SPRIJINUL ȘTIINȚEI DESCHISE

Angela MALANIUC, bibliotecar gr. II,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0000-4179-6509](https://orcid.org/0009-0000-4179-6509)
malaniuc.angela@upsc.md

Veronica SANDU, bibliotecar principal,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0007-0043-59](https://orcid.org/0009-0007-0043-59)
v.sandu333@gmail.com

Angela MALANIUC, librarian, II degree,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau
Veronica SANDU, head librarian,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU:027.7:001.89

Abstract. This article presents an analysis of innovative strategies adopted by university libraries in support of Open Science. Focused on facilitating open access to knowledge and promoting collaboration within the academic environment, libraries have become key players in reshaping the research landscape. The discussed strategies encompass a wide range of aspects, including the implementation and management of open repositories, education and continuous training of the academic community in open practices, as well as the development of partnerships at both institutional and global levels. The article also highlights the challenges faced by libraries in this evolution and suggests ways to overcome them. Through their innovative initiatives, university

libraries emerge as essential catalysts for promoting open science, significantly contributing to increased transparency, accessibility, and efficiency in academic research.

Keywords: Open Science, university library, open access, academic research, research repositories, innovative strategies

Rezumat. Articolul propune o analiză a strategiilor inovatoare adoptate de bibliotecile universitare în sprijinul Științei Deschise. Cu accent pe facilitarea accesului liber la cunoștințe și promovarea colaborării în mediul academic, bibliotecile au devenit actori cheie în transformarea peisajului cercetării. Strategiile discutate acoperă o gamă largă de aspecte, inclusiv implementarea și gestionarea de rezpozitoare deschise, educația și formarea continuă a comunității academice în privința practicilor deschise, precum și dezvoltarea de parteneriate la nivel instituțional și global. De asemenea, articolul evidențiază provocările întâlnite de biblioteci în această evoluție și sugerează căile de depășire a acestora. Prin inițiativele lor inovatoare, bibliotecile universitare devin catalizatori esențiali pentru promovarea Științei Deschise, contribuind semnificativ la creșterea transparenței, accesibilității și eficienței în sfera cercetării academice.

Cuvinte-cheie: Știința Deschisă, bibliotecă universitară, acces deschis, cercetare academică, rezpozitriu instituțional, strategii inovatoare.

THE INSTITUTIONAL DIGITAL REPOSITORY OF THE SCIENTIFIC LIBRARY OF THE "ION CREANGĂ" STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY – TOOL FOR PROMOTING OPEN SCIENCE

REPOZITORIUL INSTITUȚIONAL DIGITAL AL BIBLIOTECHII ȘTIINȚIFICE A UNIVERSITĂȚII PEDAGOGICE DE STAT „ION CREANGĂ” – INSTRUMENT DE PROMOVARE A ȘTIINȚEI DESCHISE

Maria EMANDEI, bibliotecar principal
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0007-6818-6349](https://orcid.org/0009-0007-6818-6349)
emandei.maria@upsc.md

Mariana MAȚARIN, bibliotecar,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0004-2349-7846](https://orcid.org/0009-0004-2349-7846)
matarin.mariana@upsc.md

Maria EMANDEI, Head librarian,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau
Mariana MAȚARIN, Librarian,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 027.7:004

Abstract. The article reflects the role of the Digital Institutional Repository of the Scientific Library of the "Ion Creangă" State Pedagogical University as an important tool in the promotion of Open Science. Placing the results of scientific research in the Institutional Repository contributes to ensuring open access, for all users, to the latest intellectual products in the fields of: educational

sciences, exact sciences, natural sciences, psychology, philology, history and arts. Thus, the Institutional Repository contributes to the promotion of Open Science by storing scientific publications, facilitating the dissemination and visibility of research results carried out by members of the academic community. Promoting Open Science through the Institutional Repository encourages collaboration, transparency and innovation in research, significantly contributing to the advancement of science for the benefit of society.

Keywords: Institutional Repository, Open Access, Open Science, scientific research, university teaching staff, academic community, digital publications

Rezumat. Articolul reflectă rolul Repozitoriului Instituțional Digital al Bibliotecii Științifice a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” ca un instrument important în promovarea Științei Deschise. Plasarea rezultatelor cercetărilor științifice în Repozitoriului Instituțional contribuie la asigurarea accesului deschis, pentru toți utilizatorii, la cele mai noi produse intelectuale din domeniile: științe ale educației, științe exacte, științe ale naturii, psihologie, filologie, istorie și arte. Astfel, Repozitoriul Instituțional contribuie la promovarea Științei Deschise prin stocarea publicațiilor științifice, facilitând diseminarea și vizibilitatea rezultatelor cercetărilor realizate de membrii comunității academice. Promovarea Științei Deschise prin intermediul Repozitoriului Instituțional încurajează colaborarea, transparența și inovarea în cercetare, contribuind în mod semnificativ la avansarea științei în beneficiul societății.

Cuvinte-cheie: Repozitoriul Instituțional, Acces Deschis, Știință Deschisă, cercetare științifică, cadre didactice universitare, comunitate academica, publicații digitale.

OPEN ACCESS TO EDUCATIONAL RESOURCES

ACCESUL DESCHIS LA RESURSELE EDUCAȚIONALE

Veronica SANDU, bibliotecar principal,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0007-0043-59](https://orcid.org/0009-0007-0043-59)
v.sandu333@gmail.com

Angela MALANIUC, bibliotecar gr. II,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
[ORCID: 0009-0000-4179-6509](https://orcid.org/0009-0000-4179-6509)
malaniuc.angela@upsc.md

Veronica SANDU, head librarian,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau
Angela MALANIUC, librarian, II degree,
“Ion Creanga” SPU of Chisinau

CZU: 378.091+004

Abstract. The article explores the concept of Open Access to Educational Resources (OAER) and its impact in the educational context. It analyzes the evolution and significance of OAER in facilitating free access to educational materials, including textbooks, online courses, and other relevant resources. The benefits of OAER for various user categories, ranging from students to educators and educational institutions, are discussed. The article highlights the challenges and opportunities associated with the

implementation of OAER and underscores its key role in democratizing education and promoting equal opportunities in learning. By examining current trends and relevant initiatives, the article provides a comprehensive perspective on how OAER contributes to the transformation of the educational landscape, opening doors to knowledge and learning for all.

Keywords: Open Access, educational resources, university library, digital manual.

Rezumat. Articolul explorează conceptul de Acces Deschis la Resursele Educaționale (ADRE) și impactul său în contextul educației. Se analizează evoluția și importanța ADRE în facilitarea accesului liber la materiale educaționale, inclusiv manuale școlare, cursuri online și alte resurse relevante. De asemenea, sunt discutate beneficiile ADRE pentru diversele categorii de utilizatori, de la elevi și studenți până la cadre didactice și instituții de învățământ. Articolul evidențiază provocările și oportunitățile asociate cu implementarea ADRE și subliniază rolul cheie pe care îl joacă aceasta în democratizarea educației și în promovarea egalității de șanse în învățământ. Prin analizarea tendințelor actuale și a inițiativelor relevante, articolul oferă o perspectivă comprehensivă asupra modului în care ADRE contribuie la transformarea peisajului educațional, deschizând uși către cunoaștere și învățare pentru toți.

Cuvinte-cheie: Accesul Deschis, resurse educaționale, biblioteca universitară, manual digital.

DIALOGUES ON BOOKS IN THE „STEFAN CEL MARE” UNIVERSITY OF SUCEAVA LIBRARY

DIALOGURI DESPRE CARTE ÎN BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII „ȘTEFAN CEL MARE” DIN SUCEAVA

Adriana Florentina MALANCIUC, bibliotecar,
Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
[ORCID: 0009-0003-3067-6386](https://orcid.org/0009-0003-3067-6386)
adriana.gherasim@usm.ro

Adriana Florentina MALANCIUC, librarian,
“Ștefan cel Mare” University from Suceava

CZU: 027.7(498)

Abstract. Through this text, the importance of the USV Library among all readers who cross its threshold was highlighted, as well as the main activities and events that take place in this space. We brought to your attention three of the most important events that are representative of the image of the USV Library: *Man and Book*, *the National Symposium with international participation Contribution of the library to the affirmation of cultural diversity in Romania* and *the International Book Fair Alma Mater Librorum*. The proposed objectives of these actions are to highlight and substantiate the elements that contribute to the modernization of library activity, to find ways of promoting books and reading adapted to the current needs of young people, to process documentary information, to share experiences from one's own work or to learn about other ways of working, to develop dialogue and the exchange of ideas in the humanities.

Keywords: Library, readers, event, promotion, book, development.

Rezumat. În cadrul acestei comunicări, s-a punctat importanța pe care o deține Biblioteca USV în rândul tuturor cititorilor care îi trec pragul, precum și principalele activități și evenimente care se desfășoară în acest spațiu. Aducem în atenție, trei dintre cele mai importante evenimente care sunt reprezentative imaginii Bibliotecii USV: *Omul și Cartea*, *Simpozionul național cu participare internațională Contribuția bibliotecii la afirmarea diversității culturale în spațiul românesc* și *Salonul Internațional de Carte Alma Mater Librorum*. Obiectivele propuse ale acestor acțiuni sunt evidențierea și fundamentarea elementelor care contribuie la modernizarea activității în bibliotecă, găsirea unor modalități de promovare a cărții și a lecturii adaptate nevoilor actuale ale tinerilor, prelucrarea informațiilor documentare, împărtășirea experiențelor din activitatea proprie sau cunoașterea altor modalități de lucru, dezvoltarea dialogului și a schimbului de idei în sfera științelor umaniste.

Cuvinte-cheie: Biblioteca, cititori, eveniment, promovare, carte, dezvoltare.